

**TÜRKÇE POP ŞARKILARININ DİL ESTETİĞİ AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Tuğba Doğan

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

EYLÜL, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 2 (iki) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Tuğba
Soyadı : DOĞAN
Bölümü : Türkçe Eğitimi Bilim Dalı
İmza :
Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Türkçe Pop Şarkılarının Dil Estetiği Açısından Değerlendirilmesi
İngilizce Adı : Evaluation of Turkish Pop Songs in Scope of Aesthetics of Language

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Tuğba DOĞAN

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Tuğba Doğan tarafından hazırlanan “Türkçe Pop Şarkılarının Dil Estetiği Açısından Değerlendirilmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: (Dr. Öğr. Üyesi Özlem BAYRAK CÖMERT)

(Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

.....

Başkan: (Prof. Dr. Gıyasettin AYTAŞ)

(Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

.....

Üye: (Dr. Öğr. Üyesi Hasan Basri KANSIZOĞLU)

(Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Bartın Üniversitesi)

.....

Tez Savunma Tarihi: .../.../2019

Bu tezin Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olmak şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

*Hayat arkadaşım Recep Güçlü'ye ve yakın zamanda hayatını kaybeden meslektaşım
kıymetli okul arkadaşım Faruk Çetinkaya'ya ithaf ediyorum.*

Tuğba DOĞAN

TEŞEKKÜR

Okul öncesi eğitimimden yüksek lisans eğitimime kadar her zaman yanımda olan, beni her konuda destekleyen annem Aynur Doğan, babam Feyzullah Doğan, kardeşlerim Ömer Zeki Doğan, Fatma Doğan ve babaannem Fatma Doğan'a, bana aile olmanın ne demek olduğunu öğrettikleri için şükranlarımı sunuyorum.

Değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Özlem Bayrak Cömert'e; lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca beni destekleyen, yüreklendiren ve ne zaman yardım istesem elini uzatan hayat arkadaşım Recep Güçlü'ye; lisans ve yüksek lisans eğitimimiz boyunca aynı sıraları paylaştığımız kader ortağım yakın arkadaşım Kezban Boğa'ya ve desteklerini esirgemeyen yakın arkadaşlarım Sümeyra Özdemir, Semiha Dede ve Saadet Nevin Çakmak'a teşekkür ediyorum.

**TÜRKÇE POP ŞARKILARININ DİL ESTETİĞİ AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Tuğba Doğan
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Ağustos 2019**

ÖZ

Müzik, insan hayatında bir iletişim aracı ve insanlar arasındaki duygunun paylaşıldığı ortak bir kültür mirasıdır. Kültürel bir boyuta sahip olan müzik, toplum içerisindeki sosyal değişim ve gelişimlerden etkilenir ve zaman içerisinde çeşitlenir. Türk toplumunda popüler kültür vasıtasıyla müzik kültürü içerisine giren ve müziği önemli ölçüde etkileyen türlerden biri de pop şarkılardır. Pop şarkılar ilk çıktığı günden bugüne kadar Türk toplumu tarafından ilgiyle dinlenen müzik türü olmuştur. Hareketli oluşu, sözlerinin kolay akılda kalması ve daha çok dans etmeye yönelik olan pop şarkılar ortaokul öğrencileri tarafından da en çok dinlenen müzik türü hâline gelmiştir. Ortaokul öğrencileri tarafından ilgiyle dinlenen bu güncel müzik türü aynı zamanda Türkçe öğretmenleri tarafından da derslerde kullanılmaktadır. Bu çalışmanın amacı Kral Müzik isimli pop müzik sayfasında yer alan “Kral Pop Radyo Top 50” listesinden 07.05.2018 tarihinde seçilen 20 Türkçe pop şarkısını dil estetiği açısından değerlendirmektir. Çalışma ortaokul öğrencilerinin Türkçe pop şarkılarını dinlediği ve Türkçe öğretmenlerinin derste Türkçe pop şarkılarını kullandığı noktasından hareketle Türkçe pop şarkılarının dil estetiği açısından değerlendirilmesi noktasında önem taşımaktadır. Çalışmada kaynak tarama modeli uygulanarak sistematik tahlil yöntemiyle, belirlenen 18 kıstasa göre pop şarkılar dil estetiği açısından değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında Ankara ilçelerinde çalışan 53 Türkçe öğretmenine de 23 maddeden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Görüşme formu ile Türkçe öğretmenlerinin etkinliklerde Türkçe pop şarkılarını kullanımlarına yönelik bilgiler elde edilmiştir. Araştırmanın sonucunda belirlenen 18 kıstas kapsamında dilin kazandırılmasında kullanılabilecek önemli örneklerle ulaşılmıştır. Dil öğretiminde deyim dışında başka dil estetiği unsurlarının da Türkçe pop şarkıları aracılığı ile verilebilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe pop şarkılarının hepsinin temasının aşk olması, kelimelerin uyum sağlaması amacıyla anlamda eksikliklerin olması, bazı kelimelerin yanlış

kullanılması, hedef kitlenin psikolojik gelişimini olumsuz yönde etkileyecek cinsellik, karamsarlık, şiddet vb. öğelerin yer alması vb. durumlarından dolayı dil kullanımı noktasında yetersiz olduğu sonucuna da ulaşılmıştır. Türkçe öğretmenlerine uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile de Türkçe öğretmenlerinin önemli kısmının genelde müziği, özelde ise Türkçe pop şarkılarını derslerinde kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmacılar tarafından müzik ile dil eğitimi arasındaki bağlantının vurgulandığı çalışmalara daha fazla yer verilmelidir. Müzik ile dil becerilerinin kazandırılmasında kullanılabilecek etkinlikler planlanmalıdır. Türkçe öğretmenleri de hedef kitlelerinin dinlediği müzik türlerini ve uğraşlarını tespit ettikten sonra derslerinde bunları nasıl kullanılabileceği üzerine çalışmalar yapmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Türkçe, Dil Estetiği, Müzik, Pop Şarkı
Sayfa Adedi : 138
Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Özlem Bayrak CÖMERT

**EVALUATION OF TURKISH POP SONGS IN SCOPE OF
AESTHETICS OF LANGUAGE
(M. Sc. Thesis)**

**Tuğba Doğan
GAZİ UNIVERSITY
INSTITUTE OF EDUCATION SCIENCES
August 2019**

ABSTRACT

Music is a communication tool in human life and a common cultural heritage for sharing feelings among people. Having a cultural dimension, music is affected by social changes and developments in society and it becomes diversified in time. Pop songs are one of the genres that enter into music culture through popular culture in Turkish society and influence music significantly. Pop songs have been a music kind that have been listened with interest by Turkish society since their first release. Pop songs have also become the most listened music kind by secondary school children because of their being upbeat, their catchy lyrics and their being suitable for dancing. This up-to-date music which is listened with interest by secondary school students is also used by Turkish Language teachers in their lessons. The aim of this study is to evaluate 20 pop songs which were chosen from Kral Music page "Kral Pop Top 50" list on 07.05.2018 in the view of aesthetics of language. The study is important to evaluate the aesthetics of Turkish pop songs because they are listened by secondary school students and they are also used by Turkish language teachers in their lessons. In this study, pop songs were evaluated in terms of language aesthetics according to 18 criteria determined by systematic analysis method by applying source scanning model. Within the scope of the study, a semi-structured interview form consisting of 23 items was applied to 53 Turkish teachers working in Ankara districts. With this interview form, data was provided on usage of Turkish pop songs of Turkish language teachers in their lessons. According to 18 criteria, important samples that can be used for language acquisition were obtained as a result of the study. It is concluded that alongside idioms, other language aesthetics elements can be taught by Turkish pop songs on language acquisition. It is also concluded that they are found inadequate for language usage because their main theme is mostly love, their meaning is insufficient as a result of rhyming of the words, some words are used in their wrong meanings and they contain

some elements that may negatively affect the psychological development of the target audience such as sexuality, depression, violence etc. With the semi-structured interview form applied to Turkish language teachers, it is concluded that the majority of Turkish language teachers used music in general and especially Turkish pop songs in their classes. The studies that emphasize the relation between music and language acquisition should be increased by researchers. Activities that can be used on language acquisition with music should be planned. After confirming the music kinds and hobbies of their target audience Turkish language teachers should study on how to use these in their lessons.

Key Words : Turkish, Aesthetics of Language, Music, Pop Songs
Page Number : 138
Supervisor : Asst. Prof. Özlem Bayrak CÖMERT

İÇİNDEKİLER

ÖZ	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
SİMGELER VE KISALTMALAR	xviii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.2.1. Alt Amaçlar.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Varsayımlar	5
1.5. Sınırlılıklar.....	5
BÖLÜM II.....	6
KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1. Kuramsal Temeller	6
2.1.1. Müzik.....	6
2.1.1.1. Popüler Müzik ve Pop Müzik.....	8

2.1.1.2. 2006 ve 2018 Türkçe Öğretim Programı'nda Müzik	9
2.1.2. Dil Estetiği.....	11
2.2. İlgili Araştırmalar	12
BÖLÜM III	15
YÖNTEM.....	15
3.1. Araştırmanın Modeli.....	15
3.2. Evren ve Örneklem	15
3.3. Veri Toplama Tekniği ve Aracı	16
3.4. Verilerin Analizi	16
BÖLÜM IV	17
BULGULAR VE YORUM	17
4.1. Görüşme Formuna Yönelik Bulgular.....	17
4.2. Türkçe Pop Şarkılarına Yönelik Bulgular.....	36
4.2.1. Mecaz Anlamlı Kelime Kullanımına Yönelik Bulgular.....	38
4.2.2. Zıt (Karşıt) Anlamlı Kelimelerin Birlikte Kullanımına Yönelik Bulgular	41
4.2.3. Atasözü/Deyim/Özdeyiş Kullanımına Yönelik Bulgular	44
4.2.4. İkileme Kullanımına Yönelik Bulgular	48
4.2.5. Topluluk Adı Kullanımına Yönelik Bulgular	49
4.2.6. Soyut ve Somut Ad Kullanımı Yönelik Bulgular	50
4.2.7. Ad Tamlaması Kullanımına Yönelik Bulgular.....	58
4.2.8. Birleşik Fiil Kullanımına Yönelik Bulgular.....	59
4.2.9. Fiilimsi Kullanımına Yönelik Bulgular	62
4.2.10. Sıfat Kullanımına Yönelik Bulgular	66
4.2.11. Zarf Kullanımına Yönelik Bulgular	71

4.2.12. Zamir Kullanımına Yönelik Bulgular	75
4.2.13. Edat Kullanımına Yönelik Bulgular.....	81
4.2.14. Bağlaç Kullanımına Yönelik Bulgular	83
4.2.15. Ünlem Kullanımına Yönelik Bulgular	86
4.2.16. Söz Sanatları Kullanımına Yönelik Bulgular	88
4.2.17. Ses Olaylarına Uğrayan Kelime Kullanımına Yönelik Bulgular.....	91
4.2.18. Türkçe Pop Şarkılarının Temalarına Yönelik Bulgular	97
BÖLÜM V	112
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	112
5.1. Sonuç	112
5.1.1.Görüşme Formuna Yönelik Sonuçlar	112
5.1.2.Türkçe Pop Şarkılarına Yönelik Sonuçlar	113
5.2. Tartışma	119
5.3. Öneriler	119
5.3.1.Araştırmacılara Öneriler.....	121
5.3.2.Eğitim Yöneticilerine Öneriler.....	121
5.3.3.Türkçe Öğretmenlerine Öneriler.....	122
5.3.4.Öğrencilere Öneriler	123
5.3.5.Velilere Öneriler.....	123
5.3.6. Söz Yazarlarına ve Bestecilerine Öneriler	124
5.3.7. Türkçe Pop Şarkıcılarına Öneriler.....	125
KAYNAKLAR.....	126
EKLER.....	130
EK 1. Görüşme Formu.....	131
EK 2. Araştırma İzni.....	138

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Örneklemeye İlişkin Bilgiler	18
Tablo 2. Derslerinizde müziği kullanır mısınız? Maddesine İlişkin Görüşler	19
Tablo 3. Derslerinizde öğrencilerinizin temel dil becerilerini kazandırırken Türkçe pop şarkı kullanmayı düşündünüz mü? Maddeye İlişkin Görüşler	20
Tablo 4. Derslerinizde dinleme/izleme becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız? Maddesine İlişkin Bazı Görüşler	21
Tablo 5. Derslerinizde konuşma becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız? Maddesine İlişkin Görüşler	22
Tablo 6. Derslerinizde okuma becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız? Maddesine İlişkin Görüşler	23
Tablo 7. Derslerinizde yazma becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız? Maddesine İlişkin Görüşler	24
Tablo 8. Derslerinizde dil bilgisine ait kazanımları kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız? Maddesine İlişkin Görüşler	25
Tablo 9. Türkçe pop şarkılarının, dinleme/izleme becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz? Maddesine İlişkin Görüşler	26
Tablo 10. Türkçe pop şarkılarının, konuşma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz? Maddesine İlişkin Görüşler	27
Tablo 11. Türkçe pop şarkılarının, okuma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz? Maddesine İlişkin Görüşler	28
Tablo 12. Türkçe pop şarkılarının, yazma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz? Maddesine İlişkin Görüşler	29

Tablo 13. <i>Türkçe pop şarkılarının, dil bilgisi konularının kalıcılığını arttırdığından bahsedebilir miyiz? Maddesine İlişkin Görüşler</i>	30
Tablo 14. <i>Türkçe pop şarkılarını, dersin herhangi bir aşamasında kullanır mısınız? Maddesine İlişkin Görüşler</i>	31
Tablo 15. <i>Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının öğrencilerin telaffuzunu olumlu etkilediğini düşünür müsünüz? Maddesine İlişkin Görüşler</i>	32
Tablo 16. <i>Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının öğrencilerin söz varlığını zenginleştirmede olumlu etkisinin olduğunu düşünür müsünüz? Maddesine İlişkin Görüşler</i>	33
Tablo 17. <i>Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının, dildeki yanlış kullanımlar açısından farkındalık oluşturabileceğinden bahsedebilir miyiz? Maddesine İlişkin Görüşler</i>	34
Tablo 18. <i>Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının, öğrencilerin motivasyonunu arttırdığından bahsedebilir miyiz? Maddesine İlişkin Görüşler</i>	35
Tablo 19. <i>Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının, öğrencilerin derse olan katılımlarını olumlu yönde etkileyeceğini düşünür müsünüz? Maddesine İlişkin Görüşler</i>	36
Tablo 20. <i>Araştırmada Yer Alan Türkçe Pop Şarkılar</i>	36
Tablo 21. <i>Araştırmada Yer Alan Türkçe Pop Şarkılarının 10.05.2019 Tarihinde Youtube Sosyal Medya Platformundaki Görüntülenme Sayısı ve Yayımlanma Tarihleri</i>	37
Tablo 22. <i>Mecaz Anlamli Kelimelerin Kullanımı</i>	39
Tablo 23. <i>Zıt (Karşıt) Anlamli Kelimelerin Birlikte Kullanımı</i>	43
Tablo 24. <i>Atasözü/Deyim/Özdeyiş Kullanımı</i>	46
Tablo 25. <i>İkileme Kullanımı</i>	49
Tablo 26. <i>Topluluk Adı Kullanımı</i>	50
Tablo 27. <i>Soyut ve Somut Ad Kullanımı</i>	51
Tablo 28. <i>Ad Tamlaması Kullanımı</i>	59

Tablo 29. <i>Birleşik Fiil Kullanımı</i>	61
Tablo 30. <i>Fiilimsi Kullanımı</i>	63
Tablo 31. <i>Sıfat Kullanımı</i>	67
Tablo 32. <i>Zarf Kullanımı</i>	72
Tablo 33. <i>Zamir Kullanımı</i>	76
Tablo 34. <i>Edat Kullanımı</i>	82
Tablo 35. <i>Bağlaç Kullanımı</i>	84
Tablo 36. <i>Ünlem Kullanımı</i>	87
Tablo 37. <i>Söz Sanatları Kullanımı</i>	90
Tablo 38. <i>Ses Olaylarına Uğrayan Kelime Kullanımı</i>	92
Tablo 39. <i>Türkçe Pop Şarkılarının Temaları ve Tahlilleri</i>	99

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Derslerinizde müziği kullanır mısınız?.....	18
Şekil 2. Derslerinizde öğrencilerinizin temel dil becerilerini kazandırırken Türkçe pop şarkı kullanmayı düşündünüz mü?	19
Şekil 3. Derslerinizde dinleme/izleme becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız?	20
Şekil 4. Derslerinizde konuşma becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız?	21
Şekil 5. Derslerinizde okuma becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız?	22
Şekil 6. Derslerinizde yazma becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız?	23
Şekil 7. Derslerinizde dil bilgisine ait kazanımları kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız?	24
Şekil 8. Türkçe pop şarkılarının, dinleme/izleme becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz?	25
Şekil 9. Türkçe pop şarkılarının, konuşma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz?	26
Şekil 10. Türkçe pop şarkılarının, okuma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz?.....	27
Şekil 11. Türkçe pop şarkılarının, yazma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz?.....	28
Şekil 12. Türkçe pop şarkılarının, dil bilgisi konularının kalıcılığını arttırdığından bahsedebilir miyiz?.....	29

<i>Şekil 13.</i> Türkçe pop şarkılarının dersin herhangi bir aşamasında kullanır mısınız?.....	30
<i>Şekil 14.</i> Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının öğrencilerin telaffuzunu olumlu etkilediğini düşünür müsünüz?	31
<i>Şekil 15.</i> Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının öğrencilerin söz varlığını zenginleştirmede olumlu etkisinin olduğunu düşünür müsünüz?	32
<i>Şekil 16.</i> Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının, dildeki yanlış kullanımlar açısından farkındalık oluşturabileceğinden bahsedebilir miyiz?	33
<i>Şekil 17.</i> Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının, öğrencilerin motivasyonunu arttırdığından bahsedebilir miyiz?	34
<i>Şekil 18.</i> Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının, öğrencilerin derse olan katılımlarını olumlu yönde etkileyeceğini düşünür müsünüz?	35

SİMGELER VE KISALTMALAR

MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
Ö	Öğretmen
s.	Sayfa
TDK	Türk Dil Kurumu
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
vb.	Ve benzer

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde; araştırmanın problem durumuna, amacına, önemine, varsayımlarına ve sınırlılıklarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Anlamanın ve anlatmanın araçlarından biri olan dil; aynı zamanda milleti, kültürü, dini, milletlerarası ilişkileri şekillendiren canlı bir yapıdır. Canlı bir yapıdır ki; zaman değiştikçe şekillenmiş, hem başka dillerden etkilenmiş hem de başka dilleri etkilemiş, kültürü taşıma görevini de üstlenmiş ve kültürün değişmesi ve gelişmesiyle yeniden şekillenmiştir. İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan dil; belli bir düzen içerisinde olan, milleti birleştirip koruyan ve toplum içerisinde sosyal yapıyı ortaya düzenleyen, temeli bilinmeyen zamanlarda atılan seslerden meydana gelen sistemdir (Ergin, 2005, s.13). Dil, aynı dili konuşan insanların oluşturduğu toplumun da millî kimliğini ortaya koyar. O topluma ait yaşanmışlıklar, sosyal değişim ve gelişmeler dil vasıtasıyla gelecek nesillere aktarılır. Toplum içerisindeki ilişkileri düzenleyen dil aynı zamanda toplumlararası ilişkileri de düzenleyen yapıdır.

Dilin ayrılmaz bir parçası olan ve dil deyince ilk akla gelen unsurlardan biri kültürdür. Dil hem kültürü oluşturan hem de kültürü aktaran bir yapıdır. Aynı zamanda kültür de dili şekillendirir ve geliştirir. Kültür; bir milleti millet yapan ana unsurların- din, ahlak, hukuk, estetik, akıl, dil, iktisat, fen- tamamını kapsayan bir bütündür (Gökalp, 1976, s.27). Kültür, milletin maddi ve manevi yaşam şeklini kapsayan sosyal bir kavramdır. Bir milleti diğer milletlerden ayıran ortak bir kültür mirasıdır. Milletin oluşturduğu dili, sanatı, eğitimi ve mimariyi içerisine alan kültür, aynı zamanda toplumun bu sosyal unsurlarını gelecek nesillere aktarmada rol oynar.

Milletin maddi ve manevi yaşam şeklini ifade eden kültür, pek çok sosyal yapıyı içerisine alır. Kültür içerisinde yer alan ve toplumları her dönemde etkileyen sosyal unsurlardan biri de müziktir. Müzik; toplumun yaşam tarzına, kültür ile arasındaki ilişkiye, toplumdaki felsefi temele, ses sistemine ve dil örgüsüne dair bilgiler verir (Kaplan, 2013, s.13). Müzik olduğu dönemin yapısını aktarır. Müzik de tıpkı dil gibi insanların kendini ifade etmesinde kullandıkları bir iletişim aracıdır. Müzik aynı zamanda da toplumda kullanılan dil hakkında bilgi verir. Dil hakkında bilgi verirken dilde gerçekleşen değişim ve gelişmelerden de etkilenir. Kültürün ve dünya görüşünün ifade tarzı olan müzik de dili etkiler. Böylelikle kültür, dil ve müzik arasında bir ilişki olduğu açıkça ifade edilebilir.

Kültürün ifade tarzlarından biri olan ve kültürü taşıyan müziği, toplumun her alanında görmek mümkündür. Okullarda, marketlerde, mekânlarda, lokantalarda... Müzik, toplumda insanların her zaman ilgisini çekmiş ve onları etkilemiştir. Onların yaptığı her faaliyette yer almış ve duygularını aktarmada etkili olmuştur. Hayatın içerisinde bu denli olan müziği eğitim içerisinde de kullanmak, eğitim adına atılabilecek önemli adımlardan biridir (Nişancı, 2015, s.9). Müziğin hem kültürün taşıyıcısı olması hem de insanlar üzerinde etkili olabilmesi eğitimde planlanan hedeflere ulaşmada büyük rol oynayacaktır. Eğitimde farklı yöntemlerin kullanılmasında, öğrencilerin motivasyonunun artırılmasında ve eğitimin kalıcılığının sağlanmasında müzik faydalı bir araç olacaktır.

Eğitimde öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını doğru tespit etmek çok önemlidir. Bunun yanında her öğrencinin bireysel farklılıklara sahip olduğu unutulmamalıdır. Bireysel farklılıklara, farklı ilgi ve ihtiyaçlara sahip öğrencilere yönelik yapılan eğitimde tek bir yöntemin kullanılması doğru değildir. Türkçe dersi de tek bir yöntemle işlenebilecek bir ders değildir. Öğrencinin derse olan dikkatinin toplanması ve güdülenmesini sağlamak için de ilgi çekici ve amaca uygun materyallerin kullanılması gerekmektedir. Birden fazla duyu organına hitap eden materyallerin ders içerisinde kullanılması öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmektedir. Türkçe dersi içerisinde kullanılabilecek materyallerden biri de müziktir. Türkçe dersinde müziğin kullanılması hem dikkati arttıracak hem de birden fazla duyu organına hitap ettiği için öğrenmede kalıcılığı sağlayacaktır.

Geleneksel öğretim yöntemlerinin dışında, yapılandırmacı yaklaşımın temele aldığı öğrenciler daha aktif ve öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının belirlendiği yöntemlerin kullanılması daha kalıcıdır. Müzik gibi birden fazla duyu organına hitap eden yöntemlerin kullanılması derse olan tutumları olumlu yönde değiştirmiştir (Yağışan, Köksal ve Karaca, 2014, s. 23). Yapılandırmacı yaklaşımın temellerinin atıldığı 2006 İlköğretim Türkçe Dersi

(6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda müzik, güzel sanatlar ana temasının alt teması olarak yer almıştır. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda da müzik, sanat temasının konu önerileri alt başlığında yer almıştır. Müziğin dil eğitimindeki önemi hazırlanan öğretim programlarında da vurgulanmış ve alt tema olarak ele alınmıştır. Bunun dışında ders içerisinde kullanılacak yöntemlerde de müziğin kullanılması hedeflerin kazandırılmasında olumlu rol oynayacaktır. Türkçe dersinde müziğe yönelik etkinliklerin yapılması olumlu tutum geliştirmede de önemli bir araçtır. Aynı zamanda özellikle dil bilgisi öğretiminde sıradan yöntemlerin dışına çıkıp kalıcılığı arttıracaktır (Güney, Altan ve Şengül, 2014, s. 131). Öğrencilerin ilgi duyduğu müzik tarzına yönelik çalışmaların da yapılması derse olan dikkatin istenilen düzeyde toplanmasını sağlayacaktır. Türkçe dersi kapsamında öğrencilerin ilgi duyduğu müzik tarzlarının kullanılması aynı zamanda kalıcılığı da sağlayacaktır. Dil ile müziğin arasındaki ilişki göz önüne alındığında Türkçe dersi ile müziğin aslında ilişkilendirilebilir alanlar olduğu söylenebilir. Öğrencilerin ilgi duyduğu müzik tarzının Türkçe dersi için uygunluğunun değerlendirilmesi de önemlidir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Türkçe pop şarkılarını dil estetiği açısından değerlendirmektir.

1.2.1. Alt Amaçlar

- 1) Türkçe pop şarkılarında mecaz anlamlı kelime, zıt anlamlı kelime, atasözü, deyim, özdeyiş, ikileme, topluluk adı, soyut ad, somut ad, ad tamlaması, birleşik fiil, fiilimsi, sıfat, zarf, zamir, edat, bağlaç, ünlem, söz sanatları ve ses olaylarına uğrayan kelimeler kullanılmakta mıdır?
- 2) Türkçe pop şarkılarında farklı temalar kullanılmakta mıdır?
- 3) Türkçe pop şarkılarında metin yapılarına dair bulgular elde etmek mümkün müdür?
- 4) Türkçe pop şarkılarını tahlil etmek mümkün müdür?
- 5) Türkçe pop şarkıları ortaokul Türkçe derslerinde kullanma noktasında yeterli midir?
- 6) Türkçe öğretmenleri Türkçe pop şarkılarını etkinliklerinde kullanmakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Teknolojinin gelişmesiyle müziğe erişim kolaylaşmış ve hedef kitle yelpazesi genişlemiştir. Pop şarkılar her yaş grubunun, hayatın her alanında sıklıkla dinlediği müzik türü hâline gelmiştir. Park, otobüs, lokanta, alışveriş merkezi, kafe, mağaza, okul, ev vb. yaşam alanlarında pop şarkılar günümüzde sıklıkla kullanılmaktadır. Pop şarkıların yaşam alanlarımızda sıklıkla yer almasıyla her yaş grubundaki çocuğun pop şarkısı dinleme olasılığı artmıştır. Öyle ki ortaokul öğrencilerinin en sık dinledikleri ilk üç müzik türü pop, rap ve yabancı müziktir. (Demirel, 2018, s.68). Sözlerinin kolay ezberlenmesi, hareketli olması ve video kliplerinin dikkat çekmesi çocukların ilgisini pop şarkılara çekmektedir. Çocuklar arasında pop şarkılar sadece dinlenmekle kalmamaktadır. Dinlenen pop şarkılar ezberlenmekte, paylaşılmakta ve daha fazla kişiye ulaşmaktadır. Bilinçli şekilde yapılan dinlemelerin dışında sosyal hayat içerisinde sıklıkla duyulması da pop şarkılara olan aşinalığı arttırmaktadır.

Araştırma; ortaokul öğrencilerinin Türkçe pop şarkılarını dinlediği ve Türkçe öğretmenlerinin derste Türkçe pop şarkılarını kullandığı noktasından hareketle Türkçe pop şarkılarının dil estetiği açısından değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Derslerinde Türkçe pop şarkılarını kullanmayan Türkçe öğretmenlerinden bazıları, Türkçe pop şarkıları derslerinde nasıl kullanılacağını bilmediğini dile getirmiştir. Türkçe öğretmenlerinin bu cevabından hareketle bir Türkçe pop şarkısının hangi kıstaslar doğrultusunda incelenebileceği noktasında çalışma önem taşımaktadır.

Bu çalışma; sosyal medya üzerinden dinleme ve izlenme sayılarının fazla olduğu Türkçe pop şarkıların dil açısından değerlendirilmesi, ortaokul Türkçe dersi hedef kitlesi tarafından dinlenip ezberlenen pop şarkıların, müziğin eğitimdeki etkisi düşünülerek Türkçe dersi kapsamında kullanılabilirliği açısından önemlidir.

Türkçe pop şarkıların dikkat çekici olması ve ortaokul Türkçe dersi hedef kitlesi tarafından dinleniyor olmasının Türkçe dersi içerisinde dersin amacına uygun doğru örnek seçilerek kazandırılmak istenen hedeflere birer aracı olarak kullanılabileceği noktasında önem taşımaktadır.

Türkçe pop şarkıların dil estetiği -dil zenginliği, yapısı, anlatım gücü ve dili doğru kullanabilmede yol gösteren dil bilgisi çerçevesi- açısından değerlendirilebilmesi noktasında önemlidir.

1.4. Varsayımlar

Türkçe pop şarkılarının dil öğretiminde uygun örnekler seçilirse derslerde amaca yönelik kullanılabileceği varsayılmaktadır.

Seçilen 20 Türkçe pop şarkısının dil estetiği açısından uygun örnekler teşkil ettiği varsayılmaktadır.

Araştırma kapsamında yapılan yarı yapılandırılmış görüşme formuna, öğretmenlerin samimi bir şekilde cevap verdikleri kabul edilmektedir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışma Kral Müzik isimli pop müzik sayfasında yer alan 07.05.2018 tarihinde “Kral Pop Radyo Top 50” listesinden seçilen 20 Türkçe pop şarkısı ile sınırlıdır (Kral Müzik, 2018).

Bu çalışma, örneklem kabul edilen 53 Türkçe öğretmeni ile yapılan görüşmelerden elde edilen sonuçlarla sınırlıdır.

BÖLÜM II

KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Temeller

Bu bölümde araştırmayı kapsayan ve araştırmanın temellerini ortaya koyan temel kavramlar yer almaktadır.

2.1.1. Müzik

İnsanoğlu, hayatını anlamak ve anlatmak üzerine sürdürür. Yaşam üzerinde bir şeyleri anlamaya çalışırken aynı zamanda kendi hislerini, düşüncelerini başkalarına anlatmak ister. Bu ihtiyacını gidermekte ise ona yardımcı olan unsurlardan biri dildir. Dil; insanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmesine yardımcı olan, kelimelerle ve işaretlerle anlaşmayı sağlayan ve bu konuda onu diğer canlılardan ayıran en önemli özelliktir (TDK, 2005, s.526). İnsanlar kendilerini karşı tarafa anlatmak için farklı yöntemler kullanırlar. Elle, başla, gözle, kaşla işaretler yaparak duygularını, düşüncelerini ve isteklerini anlatırlar. Kullandıkları bu yöntemler arasından da en kendilerini en iyi ifade ettiği yöntemi seçerler.

Dil sayesinde, milletler uzun süre yaşamlarını sürdürmüşler, belirledikleri ortak hedeflere ulaşmış, kültürlerini yaşayabilmiş ve kültürlerini nesilden nesile aktarabilmişlerdir. Milletler kültürlerini gelecek nesillere aktarmanın yanı sıra kendinden önceki nesiller hakkındaki bilgileri de dil ve kültür sayesinde edinmiştir. Kültür deyince ilk akla gelen unsur dil olsa da kültür içerisinde hem kültürü hem de dili tamamlayan, din, müzik, resim, dans, mimari gibi unsurlar da mevcuttur.

Milletlerin yaşam biçimi aktaran kültür, zaman içerisinde değişim ve gelişim göstermiştir. Başka toplumlarla olan etkileşimler ve zaman içerisinde farklılaşan düşünce yapısı kültürde de değişimlere sebebiyet vermiştir. Başka toplumlarla olan etkileşimler; dilde olan

alışverişlere, dinin değişmesine, gelenek ve göreneklerin yeniden şekillenmesine, sanatın ve bilimin gelişim göstermesine vesile olmuştur. Elbette değişim ve gelişim meydana gelse de yüzyıllardır süregelen değişmeyen kültür unsurları da olmuştur.

Zamanın etkisiyle ve toplumların yaşadığı önemli gelişmelerle kültürde de birtakım değişimler olmuştur. Kültürde yaşanan bu değişimler “belli bir dönem için geçerli olan, hızlı üretilen ve hızlı tüketilen kültürel öğelerin bütünü” anlamına gelen “popüler kültür” ifadesini kazandırmıştır (TDK, 2011, s.1938). Popüler kültür; müziği, giyimi, yeme alışkanlıklarını, dili, yaşam şartlarını, alışveriş yapma şeklini vb. unsurları etkilemiştir. İnsanın hayatına bir anda girip çıkan alışkanlıklar popüler kültür kavramıyla karşılanmıştır. UNESCO da, kültürel mirasın korunmasıyla ilgili çalışmaların yürütüldüğü bölüm için 1989 Tavsiye Kararı’nda “popüler ve geleneksel kültür” terimi kullanmıştır (Oğuz, 2013, s.5). Toplumda hızla yerini alan popüler kültürün etkisiyle yaratıcı ve özgün üretim yerine çabucak üretim ve çabucak tüketim başlamıştır. Bunun etkisiyle de tatminsizlik ve doyumsuzluk insanların hayatına girmiştir. İnsanın hayatına bir anda girip çıkan popüler kültür, az zamanda daha fazla şeyi ortaya koymaya mecbur bırakmıştır.

Kültür içerisinde ele alınan bir unsur olan müzik ise, toplumun sanat açısından var olan mühim yapılarından biridir. Müzik, insanların kendilerini anlatmada ve başkalarını anlamada kullandıkları bir iletişim aracıdır. Bireysel yönünün dışında milletin ortak duygularını ifade ettiği tıpkı dil gibi milleti millet yapan ve korunması gereken bir kültür parçasıdır (Kaplan, 2016, s.57). Müzik, çok fazla sayıda insanı aynı anda etkileyebilen bir araçtır. İnsanların duygu ve düşünce alışverişini sağlayan, kendilerini anlatmak ve başkalarını anlamak için kullandıkları bir kültür ortaklığıdır. Toplumun yaşam şekli, düşünce yapısı ve duygu durumunu aktaran müzik, dilin kullanımı noktasında da ipuçları vermektedir.

Toplumda gerçekleşen her sosyal olay, dili ve kültürü etkilediği gibi aynı zamanda müziği de etkilemektedir. Duyguların değişimi, melodilerin toplumda oluşturduğu etki, toplumda yaşanan önemli olaylar ve toplumlararası ilişkiler müzik türlerinin çeşitlenmesine neden olmuştur. Türkiye’de de farklı müzik türleri varlığını sürdürmüştür. Müzik türlerini ise şu şekilde sınıflandırmak mümkündür: “Geleneksel Türk Halk Müziği, Geleneksel Türk Sanat Müziği, popüler müzikler, askerî müzik, dinî müzik ve eğitim müziği” (Çiftçi, 2010, s.151). Müziğin toplum içerisindeki bu çeşitlenmesi kültürel olarak yaşadığı değişim ve gelişimlerin sonucudur. Müzik türlerinin bazıları herkese hitap etse de bazıları sadece o dönemde yaşayan kişilerin zevkle dinlediği bir müzik türü olarak kalmıştır. Amaca ve

zamana göre müzik türleri değişse de müzik, insanların ortak duygularını paylaştığı bir iletişim aracı olması yönüyle her zaman insanların hayatında var olmuştur.

2.1.1.1. Popüler Müzik ve Pop Müzik

Kültürün zaman içerisinde değişme ve gelişmesiyle popüler kültür içerisinde müzik algısı etkilenererek “popüler müzik” yapısını da oluşturmuştur. Ritmik yapısı, akılda daha kolay kalmasını sağlayan ezgileri, farklı müzik aletlerinin kullanımı, gençleri etkilemesi ve daha çok dans etmek ve eğlenmek üzerine kurulu bir müzik olan türü olması toplumda popüler hâle gelmesini kolaylaştırmıştır (ifti, 2010, s.152). 20. yüzyıl, popüler kültür kavramının ön plana çıktığı ve müzik sektöründe popüler müziğin en güçlü olduğu dönem olmuştur. Sadece popüler müziğin çaldığı radyo kanalları ve sadece popüler müzik video kliplerinin yayınlandığı televizyon kanalları kurulmuştur. Teknolojisinin gelişmesiyle de sosyal medya üzerinden popüler müziğe erişim daha da kolaylaşmıştır. Daha çok gençlerin yoğun ilgi gösterdiği, hoşça vakit geçirdiği, keyif aldığı, neşelendiği yani eğlence ihtiyaını giderdiği bir tür olan popüler müzik diğer müzik türlerinin de daha dar bir alan içerisinde kalmalarına neden olmuştur (Küçükkaplan, 2015, s.23). Popüler müzikle; müziğin kalıcı olması ve gelecek nesillere aktarılması amacı yerine hızla beğenilmesi, popüler hâle gelmesi ve daha fazla para kazandırması amaçlanmıştır. Bu yüzden müzik parçaları kısa sürede oluşturulmuş, söz yazarları için gelir piyasası oluşmuş, müzik kliplerine daha fazla önem verilmeye başlanmıştır.

Popüler kelimesinden gelen “pop” kelimesi “müzik” kelimesiyle bir araya gelerek, İngiliz ve Amerikanların başlattığı, daha çok ticari amaçla oluşan çoğunlukla gençleri etkisi altına alan, hareketli ve popüler müzikten daha dar ereve içerisinde yer alan “pop müzik” türünü oluşturmuştur (zdemir, 2009, s.574). Türkiye’ye 1970’li yıllarda giren pop müzik, gerçek popülerliğini 1990’lı yıllarda yakalamıştır. 1970’li yıllarda pop müziği Anadolu-pop ile şekillendiren Moğollar grubu, Barış Manço, Fikret Kızılok vb. isimler pop müziğin önemli isimleri olmuştur.

1970’li yıllarda popüler müzikle n kazanan Barış Manço; Türk kültürü kaynaklarına yönelmiş ve Türk dilini özenli kullanarak kendine özgü bir müzik türü oluşturmuştur. Topluma yol göstermeyi, öğüt vermeyi, sevgiyi, saygıyı, grgy en etkin şekilde anlatmaya alışan Barış Manço yeni tür Türk ozanlığının temsilcisi olmuştur (Yıldırım, 1999, s.530). Popüler müzik ile uğraşması onun halk kültüründen uzaklaşmasına neden

olmamıştır. Millî kültür unsurlarını sanatından eksik etmeyerek popüler kültür ile halk müziğini harmanlayarak kendine özgü bir müzik türü oluşturmuştur. Bu oluşturduğu müzik tarzı ile geniş kitleleri etkilemiş ve müzik dünyasında kalıcılığı yakalamıştır.

Yonca Evcimik, Sezen Aksu, Aşkın Nur Yengi, Levent Yüksel, Rafet El Roman, Tarkan, Candan Erçetin, Deniz Seki vb. isimler ise 1990'lı yıllarda pop şarkısı piyasasını belirleyen isimleri olmuştur. 2010'larda tekelleşen müzik kanallarıyla pop müzik hızla yayılmıştır, günümüzde internette ücretsiz olarak Youtube gibi sosyal medya araçlarından erişim sağlanarak pop müzik daha fazla kişiye ulaşmıştır. Hatta Spotify, Itunes gibi uygulamalar üzerinden pop müzik satın alınmaya başlanmış ve pop müzik üzerine bir ekonomi oluşturulmuştur (Güner, 2018, s.105). Pop müzik, önceleri albümlerle piyasaya sürülürken son yıllarda albüm yerine tek parçalarla daha az çabayla hızla tüketilen müzik türü hâline gelmiştir. Pop müzik; söz yazarlarının ciddi paralar kazandığı, video kliplerine daha fazla değer verildiği, anlamdan daha çok şekle önem verildiği bir müzik türü olmaya başlamıştır.

Son yıllarda çıkan tüm pop müzik eserleri genel olarak pop şarkı olarak nitelendirilmektedir. Bunun nedeni ise müzik terminolojisinde oluşan yozlaşma ve kirlenmeyle popüler müzik başta olmak üzere, tüm müzik eserlerine “şarkı”, tüm müzik eserlerini seslendirenlere de “şarkıcı” denilmeye başlanmıştır (Alp, 2009, s.711). Böylelikle de pop müzik türünde oluşan eserler “pop şarkı” olarak yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Aynı şekilde pop müzik eserlerini seslendiren sanatçılar da kendilerini şarkıcı olarak nitelendirmeye başlamıştır. Bu kullanım da oldukça yaygınlaşmış ve kimseyi rahatsız etmeyecek şekilde kullanılmaya başlanmıştır.

2.1.1.2. 2006 ve 2018 Türkçe Öğretim Programı'nda Müzik

Teknoloji ile büyüyen yeni nesile, dil eğitiminde teknoloji ürünü materyallerin kullanılması öğrenciler için verimli bir öğrenme ortamı sağlayacaktır. Yapılandırmacı yaklaşım çerçevesinde dil eğitiminde; farklı materyallerin, yöntem ve tekniklerin kullanılması öğrenmeyi kolaylaştıracaktır. Teknolojiyle kolay ulaşım sağlanan ve öğrenciler için ilgi çekici bulunan müzik de kullanılacak materyallerden birisidir. Türkçe dersi çerçevesinde öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının doğru tespit edilmesi çok önemlidir. Çocukların derse olan dikkatinin toplanması ve güdülenmesini sağlamak için de ilgi çekici ve amaca uygun yöntemlerin kullanılması gerekmektedir. Birden fazla duyu

organına hitap eden materyallerin ders içerisinde kullanılması öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmektedir.

2006 ve 2018 Türkçe Öğretim Programı'nda müzik şu şekilde yer almaktadır:

- 1) Müzik “Güzel Sanatlar” ana temasının alt teması olarak yer almıştır (MEB, 2006, s.60).
- 2) Müzik, “Sanat” temasının konu önerileri alt başlığında yer almıştır (MEB, 2018, s.17).
- 3) Müziğin bir araç olarak kullanılabileceğine dair, yazma becerisinin “Kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma” amacı “Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini yazarak ifade eder.” kazanımının etkinlik örneğinde öğrencilerin yazılarını müzikle destekleyebileceği ifade edilmiştir. Aynı kazanımın “Müziğin Gölgesindeki Yazılar” etkinliğinde de müzik aracılığı yazma çalışmasının yapılabileceği aktarılmıştır (MEB, 2006, s.35).
- 4) 6. sınıf Atatürkçülük ile ilgili konularda Atatürk'ün müziğe verdiği önem vurgulanırken bu konuyu anlatan bir metin okunarak/dinlenerek/izlenerek Atatürk'ün Türk müziğinin geliştirilmesi için yaptığı çalışmaların açıklanması gerektiği ifade edilmiştir (MEB, 2006, s.51).
- 5) Dinleme/izleme becerisi, “Söz varlığı zenginleştirme” amacı, “Şiir, türkü, şarkı türlerinde metinler ezberler.” kazanımı kapsamında şiirin yanında müzik türü olan türkü ve şarkıların da ezberlenmesi hedeflenmiştir (MEB, 2006, s.17).
- 6) Yöntem ve tekniklerin aktarıldığı bölümde, “Duyulardan Hareketle Yazma” yönteminin uygulama kısmında müziğin yazma becerisinde kullanımına örnek verilmiştir (MEB, 2006, s.72).
- 7) “Yetkinlikler” başlığı “Kültürel Farkındalık ve İfade” alt başlığında kitle iletişim araçlarının görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin önemini vurgularken müzik bu kitle iletişim araçları arasında örnek gösterilmiştir (MEB, 2018, s.5)
- 8) Sınıf düzeylerine göre metin türlerinin dağılımı tablosunda da “Şiir” başlığı altında alt başlık olarak “Şarkı/türkü” 1-8 sınıf düzeylerinde yer almıştır (MEB, 2018, s.18).

2.1.2. Dil Estetiği

Estetik, güzeli ele alan ve güzelin insan zihnindeki karşılığını açıklamaya çalışan bir felsefe dalıdır. Estetik, güzel ve çirkin zıtlığının insan zihninden anlamlandırılmasını sağlar. Güzel kavramının hangi çerçevede olabileceğinin ipuçlarını verir. Estetik; doğada ve sanatta güzeli konu edinme, doğa ya da sanat ayrımı yapmadan doğrudan güzelliğe yönelme ve güzele ulaşmaya çalışma çabasıdır (Nerimanoğlu, 2017, s.156). Güzellik insandan insana, toplumdan topluma değişkenlik gösterse de genel niteliklere sahiptir. Bir şeyin güzel olabilmesi onun özüne uygun kalabilmesine bağlıdır. Özüne uygun olduğu kadar da temsil ettiği şeye de tam olarak uygun olmalıdır. Atın hörgücünün olmaması ve çınar ağacının çam ağacı yapraklarının taşımaması gibi. Bir şeyin güzel olması için o şeyin anlatım gücünün yüksek olması gerekmektedir. Güzel olan bir şeyin parçaları arasında bir orantısal bir düzen ve uyum olmalıdır (Ergün, 2010, s.6). Belli bir kompozisyon içerisinde olmayı gerektiren güzellik, aynı zamanda kendisine çizilen sınırlar içerisinde kendine uygun olabilmeyi de gerektirmektedir. Bir şeyin güzel olabilmesi estetik içerisinde alınabilmesi kendi sınır ve kuralları içinde uyumlu ve tutarlı olabilmeyi gerektirmektedir.

Dil, güzeli ortaya koyan ve güzel bir şekilde sunan bir araçtır. Dil estetiği ise; dilin zenginliğini, inceliğini, yapısını, anlatım gücünü, ortaya koyma çabasıdır. Nasıl ki güzellik özüne uygun, tam ve düzen içerisinde olmayı gerektiriyorsa dildeki güzellik de dilin; doğru, tam, nizamlı, kuralına uygun kullanılmasıyla alakalıdır. Dil estetiği; kelimeler arasındaki ilişkiyi, dilin anlatım gücünü, dili kullanmada bir harita görevi gören dil bilgisi kurallarını, dildeki şekil ve anlamı, dilin söz varlığını, anlatımda kullanılan unsurları – mecaz anlam, zıt anlam, ikileme, söz sanatları- ve bu unsurların dildeki inceliklerini ve dilin sözcük dağarcığını kapsayan bir yapıdır.

Dil, her zaman geliştirilmeye ve zenginleştirilmeye muhtaçtır. Toplumdaki dil ortak olsa da kişilerin dili kullanma potansiyelleri birbirinden farklıdır. Bu nedenle dili kullanmada yol gösteren ve dil içerisinde bir kompozisyon oluşturmayı sağlayan yapılar mevcuttur. Dil bilgisi kuralları bu yapı içerisinde ve dili bu çerçevede kullanmak, farkına varmak da bir dil estetiğidir.

Dil içerisinde şekilsel ve anlamsal olarak uyumu sağlayan pek çok unsur mevcuttur. Kelimeler arasındaki ilişkinin ortaya konmasında ve dil bilgisel açıdan kompozisyonun oluşturulmasında; zıt anlamlı kelimelerin, topluluk adının, soyut ve somut adın, ad tamlamasının, birleşik fiilin, fiilimsinin, sıfatın, zarfın, zamirin, edatın, bağlacın, ünlemin, söz sanatlarının ve ses olaylarına uğrayan kelimelerin Türkçe pop şarkılarında kullanılması

dil estetiğine somut örnekler sunmaktadır. Türkçe pop şarkılarında; atasözü, deyim ve özdeyişlerin kullanılması, zıt anlamlı kelimelerin bir arada kullanılması, mecaz anlamlı kelimelerin kullanılması, söz sanatlarına yer verilmesi de dilin anlatım gücünün ortaya konulmasında önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarında; mecaz anlam, zıt anlam, atasözü, deyim, özdeyiş, topluluk adı, somut ve soyut ad, ad tamlaması, birleşik fiil, fiilimsi, sıfat, zarf, zamir, edat, bağlaç, ünlem, söz sanatları ve ses olaylarına uğrayan kelimelerin tespit edilmesi dil estetiğini oluşturan unsurların ortaya konulmasını sağlayacaktır. Aynı zamanda Türkçe pop şarkılarının temalarının tespiti ve dil bilimsel çerçevede tahlillerinin yapılması da anlamsal açıdan dil estetiğinin ortaya konulmasını sağlayacaktır.

2.2. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırma kapsamında yararlanılan ve araştırmayı kapsayan ilgili araştırmalara yer verilmiştir. Bu bölümde ilgili çalışmalar hakkında kısaca bilgiler yer almaktadır.

Aksoy (1988) çalışmasında atasözü ve deyimleri incelemeyi amaçlamıştır. Atasözleri ve deyimleri; kavram özellikleri, şekil özellikleri açısından değerlendirmiş ve atasözleri ve deyimler bölümünde tamamlayıcı bilgiler ile tanıma yer vermiştir. Çalışmada, araştırmacının kendi düşüncelerinin yanı sıra eleştiriler kısmında başka yazarların düşüncelerine de yer verilmiştir.

Yıldırım (1999) çalışmasında Türk Edebiyatı âşık tarzının tarihsel gelişini ele almış ve Dede Korkut'un toplumdaki öneme değinerek ozanlık kavramını açıklamıştır. Çalışmada Cumhuriyet döneminden sonra yeniden gelişim gösteren ozanlığın yeni ihtiyaç ve talepleri nasıl karşıladığı aktarılmıştır. Yeni tür Türk ozanlığının temsilciliğini üstlenen ve bu türün ürünlerini veren ozanın Barış Manço olduğu vurgulanmıştır. Barış Manço'nun çağının Dede Korkut'u olduğu ifade edilmiştir.

Bayraktar (2000) çalışmasında Orta Türkçede fiilimsi eklerini, fiilimdi eklerinin Orta Türkçe dönemindeki biçimlerinin gelişimlerini izlemek amacıyla Orhon Türkçesi ve Uygur Türkçesine ait eserlerin taranması amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda; Eski Türkçe, Orta Türkçe dönemlerine ait 54 metin taranmıştır. 5 isim-fiil, 17 sıfat-fiil, 23'ü zarf-fiil, 24'ü sıfat-fiil, 4'ü isim-fiil kökenli 51 zarf-fiil eki ve zarf-fiillerle kurulan 25 birleşik fiil saptanmıştır.

Karpuz ve Akçataş (2001) tarafından yapılan çalışmada, metinde dil için önemli olan anlam bağlarını ortaya koyma amaçlanmıştır. Çalışmada metnin yapıları üzerinde durularak yapı ile anlam arasındaki bağ ifade edilmiştir. Çalışmanın metinlerde anlam bağlantılarının belirlenmesiyle dil incelemelerinde yeni ufuklar açacağı vurgulanmıştır.

Gürbüz (2008) çalışmasında ayrı anlamlara sahipmiş gibi görünen ama mecaz anlamlı olan kelimelerin önemini ifade ederek mecaz kapsamındaki anlamları ve bu anlamlar arasındaki ayrıntıları ortaya koymayı amaçlamıştır. Yan anlamın, istiarenenin, mecaz-ı mürselin, argonun, deyimsele ifadelerin, kinayelerin hepsinin esasta mecaz anlamlı olduğu vurgulanmıştır.

Çiftçi (2010) tarafından yapılan çalışmada popüler müzik ile müzik eğitimi arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Popüler müzik ve popüler kültür kavramları üzerinde durulmuş, popüler müzik gözden geçirilmiştir. Kültürel ve sosyal yapısı içerisinde hem müzik eğitimi alan kişilerin hem de müzik eğitimi veren öğretmenlerin yaşayan müzik türlerini analiz ederek ve değerlendirerek faydalanması ve gerektiğinde eğitim süreci içerisinde kullanmasının önemi vurgulanmıştır.

Oğuz (2013) çalışmasında “somut olmayan kültürel miras” teriminin nasıl oluştuğunu UNESCO süreciyle anlatmayı amaçlamıştır. UNESCO’nun kültürel mirasın korunması ile ilgili çalışmalarından doğan terimleri çalışmada yer almıştır. Somut olmayan kültürel miras teriminin bazı Türk halk bilimi mensupları veya konunun diğer ilgilileri tarafından uygun bulunmadığı fakat bu terimin hukuki olduğu ve kullanılması gerektiği vurgulanmıştır.

Güney, Altan ve Şengül (2014) çalışmasında müziksel-ritmik zekâya yönelik etkinliklerin akademik başarıya etkisini ortaya koymayı amaçlamıştır. Deney ve kontrol gruplarına ön test ve son test olarak uygulanmıştır. Deneysel süreç sonunda, müziksel-ritmik zekâya dayalı etkinliklerin kullanıldığı deney grubunda anlamlı farklılık saptanmıştır.

Yağışan, Köksal ve Karaca (2014) tarafından yapılan çalışmada matematik dersindeki doğal sayılarla çarpma işlemi ve bu konuyu temel alan alt kazanımların müzik yoluyla/şarkılarla öğretilmesinin ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin akademik başarı, tutum, öğrenilenlerin kalıcılığı ve öğrenci görüşleri üzerindeki etkisini incelemek amaçlanmıştır. Belirlenen ünitelerin müzik yolu ile öğretilmesinin öğrencilerin akademik başarılarının artmasında ve bu başarının kalıcılığında anlamlı şekilde etkili olduğu görülmüştür. Öğrenci motivasyonlarının ve derse karşı ilgilerinin uygulama sonunda arttığını sonucuna varılmıştır.

Nerminoğlu (2017) dil ve estetik üzerinde durduğu çalışmasında; dil bilim ve estetik probleminin din-inanç, klasik edebiyat ve özellikle Kur'an'daki güzellik açısından dil bilim estetizmi ve çağdaş dil bilimcilerin dil bilim ve estetik üzerine önemli araştırmaları ve düşüncelerini konu etmeyi amaçlamıştır. Dilin estetik işlevine ve aynı zamanda estetiğin dile dayanan ilkelerine dikkat çekmenin önemi vurgulanmıştır. Türk şiirinin; poetik zenginliği, dil mucizeleri, tekrarsız estetik değerinin somut örneklerle öğrenilmesinin önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Demirel (2018) tarafından yapılan çalışmada ortaokul öğrencilerinin en çok dinledikleri müzik eserlerinin söz varlığı unsurların açısından incelenmesi ve bu eserlerin kelime sıklıklarının ortaya konması amaçlanmıştır. Çalışmada söz varlığı unsurları olarak; deyimler, atasözleri, ikilemeler, terimler, argo sözler, yabancı sözcükler, anlamsız sözler ve kalıplaşmış sözler incelenmiştir. Müzik eserlerinde en fazla yer alan söz varlığı unsurları sırasıyla deyimler, argo sözler, terimler ve ikilemeler olarak tespit edilmiştir. Özellikle pop müzik türünün öğrenciler tarafından daha çok tercih edildiği, bu bakımdan pop müzik türündeki müzik eserleri üzerine yapılacak çalışmalar önem arz ettiği vurgulanmıştır.

Güner (2018) tarafından yapılan “Youtube Platformunda Yayınlanan Pop Müzik Üzerine Nitel Bir Analiz” adlı çalışmada dijital endüstrinin, müzik kliplerinde göstergeleri ne şekilde yerleştirdiği ve ne gibi alt mesajlar verdiğinin araştırılması amaçlanmıştır. Youtube’da Netd kanalından seçilen 36 şarkıcının video klibi ele alınmıştır. Çalışmada; tüketim kültürünün, siyasetin, ırkçılığın, cinsiyetçiliğin, aile ilişkilerinin şarkıcıların giyim kuşamında, şarkı sözlerinde, kliplerin çekildiği mekânlarda ve klibin renklerinde yer aldığı gözlemlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Pop müzik sözlerinin ve kliplerinin hem iletişim uzmanlarınca hem de resmî kurumlarca denetlenmesi ve gerektiğinde pop müziğin de akademik alanda şarkı sözünden kliplere kadar ders olarak anlatılması gerektiği vurgulanmıştır.

Araştırma kapsamında yararlanılan ve araştırmayı kapsayan bu çalışmalarda genel olarak söz varlığı çerçevesinde; atasözü, deyim, argo, terim ve ikilemelere yer verilmiştir. Popüler kültürle alakalı çalışmalarda; popüler kültürün tanımı, popüler müzik, popüler bir müzik türü olan pop şarkılarının video klipleri, popüler müziğin eğitime etkisi ele alınmıştır. Çalışmaların büyük çoğunluğunda nitel araştırma modeli kullanıldığı saptanmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeline, evrenine, örneklemine, veri toplama tekniğine, veri toplama aracına ve verilerin analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nitel bir çalışmadır ve betimsel özellik taşımaktadır. Araştırmada kaynak tarama modeli uygulanmıştır. Kaynak tarama modeli, betimsel araştırma modellerinden nitel bir çalışmadır. Kaynak tarama nitel bir çalışma olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan modeldir (Karasar, 2012, s. 86). Kaynak tarama modeli ile bir konudaki mevcut durumu araştırılır ve mevcut durum betimlenir. Bu model ile problemin önemi anlaşılır bir şekilde ortaya konulurken bilgiler önceki bilgilerle ilişkilendirilebilir.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni Türkçe pop şarkılarıdır. Bu araştırmanın örneklemini ise Kral Müzik isimli pop müzik sayfasında yer alan “Kral Pop Radyo Top 50” listesinden 07.05.2018 tarihinde “basit tesadüfi örnekleme” yöntemiyle belirlenen 20 Türkçe pop şarkısı oluşturmaktadır (Kral Müzik, 2018).

Görüşme formu ile yapılan çalışmanın evreni ise, Ankara ilçelerinde çalışan Türkçe öğretmenleridir. Örneklemi ise uygun örnekleme yöntemi ile belirlenmiş, Ankara’nın; Nallıhan, Kızılcahamam, Çamlıdere, Haymana, Mamak, Çankaya, Yenimahalle ve Sincan ilçelerinde çalışan 53 Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Tekniği ve Aracı

Bu çalışmada, pop şarkılar incelenirken birbirine benzeyen veriler, kavram ve temaları bir araya getirmek, düzenlemek ve yorumlamaya yarayan “içerik analizi” veri toplama yöntemi kullanılacaktır. Sistematiğ tahlil yöntemiyle, belirlenen kıstaslara göre pop şarkılar dil estetiği açısından değerlendirilecektir.

Bu çalışmadaki diğer veriler, nitel araştırma yöntemlerinden olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. 10 Türkçe ğretmeni ile yapılan ön uygulama sonucunda, soruların bazısında düzeltmeler yapılmış ve forma son şekli verilmiştir. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu, Türkçe ğretmenlerinin Türkçe pop şarkılarını derslerinde kullanımlarına yönelik görüşlerini belirleyen kişisel ve mesleki sorular ile birlikte 23 maddeden oluşmaktadır (EK 1).

3.4. Verilerin Analizi

Bu çalışmada örneklem olarak kabul edilen 20 Türkçe pop şarkısı içerik analizi yapılarak sistematiğ tahlil yöntemiyle belirlenen kıstaslara göre dil estetiği açısından değerlendirilerek yorumlanmıştır. Türkçe pop şarkıları; mecaz anlamlı kelime, karşıt anlamlı kelime, atasözü/deyim/özdeyiş, ikileme, topluluk adı, soyut ve somut ad, ad tamlaması, birleşik fiil, fiilimsi, sıfat, zarf, zamir, edat, bağlaç, nlem, söz sanatları, ses olayına uğrayan kelime kullanımlarına ve Türkçe pop şarkılarının temalarına yer verilecek şekilde değerlendirilmiştir.

Görüşme formuna yönelik analizde ise “Evet”, “Kısmen”, “Hayır” ifadelerine dair frekans değerlendirmesi gerçekleştirilmiş; açık uçlu sorulara yönelik sistematiğ tahlil yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Bu bölümde görüşme formundan elde edilen bulgular ve pop şarkılarından elde edilen bulgular ayrı başlıklar altında yer almıştır. Görüşme formundan elde edilen ve pop şarkısı kıstasları ile eşleşen bulgular ise yorumlanarak pop şarkı bulguları kısmında yer almaktadır.

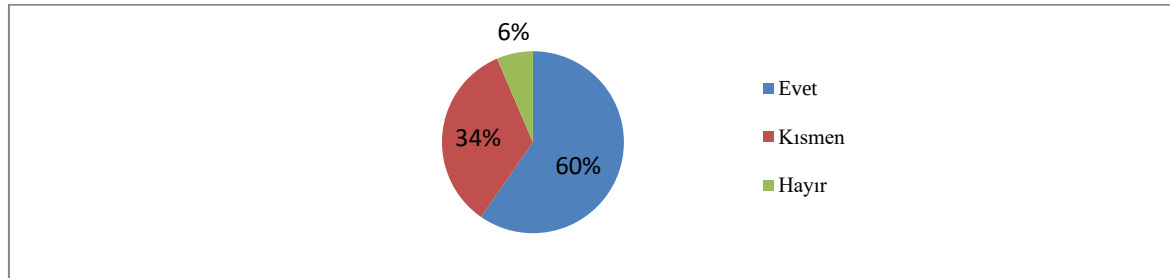
4.1. Görüşme Formuna Yönelik Bulgular

Araştırmaya 53 Türkçe öğretmeni katılmıştır. Fakat bulgularda öğretmenlerin bazı görüşlerine yer verilmiştir. Öğretmenler Ö1, Ö2, Ö3... şeklinde kodlanarak öğretmenlerin görüşlerine doğrudan alıntı şeklinde yer verilmiştir.

Tablo 1

Örnekleme İlişkin Bilgiler

		F	%
Uygulama Yapılan İlçeler	Nallıhan	6	11,3
	Kızılcahamam	5	9,4
	Çamlıdere	6	11,3
	Haymana	5	9,4
	Mamak	8	15,09
	Çankaya	6	11,3
	Yenimahalle	9	16,9
	Sincan	8	15,09
	Toplam	53	
Cinsiyet	Kadın	38	71,6
	Erkek	15	28,3
	Toplam	53	
Mezun Olunan Okul Türü	Lisans	45	84,9
	Yüksek Lisans	8	15,09
	Doktora	-	-
	Toplam	53	
Mezun Olunan Bölüm	Türkçe Eğitimi	48	90,5
	Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi	2	3,7
	Türk Dili ve Edebiyatı (Fen-Edebiyat Fakültesi)	2	3,7
	Diğer	1	1,8
	Toplam	53	
Hizmet Süresi	5 yıldan az	11	20,7
	5-10 yıl	21	39,6
	10-20 yıl	18	33,9
	20 yıl ve üstü	3	5,6
	Toplam	53	

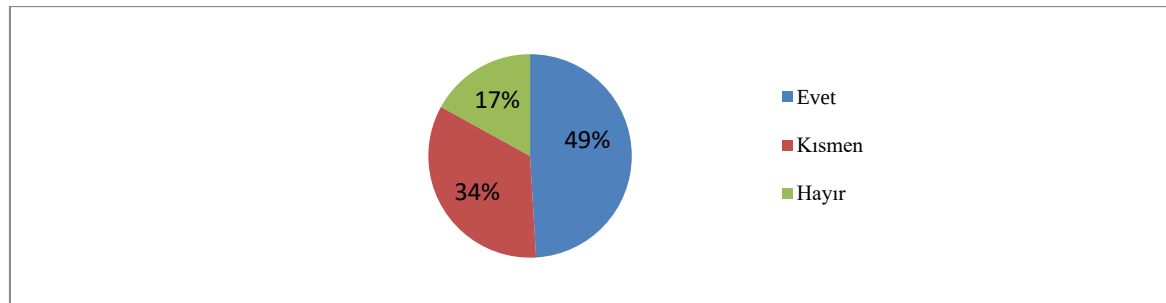
Şekil 1. Derslerinizde müziği kullanır mısınız?

Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 37 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek derslerinde kullandığı müzik türlerini dile getirmiştir. “Evet” yanıtını veren Türkçe öğretmenlerinden 21 kişi Türkçe pop şarkılarını kullandığını dile getirmiştir. Maddeye 12 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek derslerinde kullandığı müzik türlerini dile getirmiştir. “Kısmen” yanıtını veren Türkçe öğretmenlerinden 1 kişi Türkçe pop şarkılarını kullandığını dile getirmiştir. Maddeye 4 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Müziği derslerinde kullanmamalarına sebep olarak da; yeterli donanımına sahip olmama, yeterli zamanın olmaması, titiz bir çalışmanın gerekmesi, derslerde sadece ders kitabındaki metinlerinin kullanıldığı, müziğin dikkat dağıttığı ve öğrencilerin seviyelerinin uygun olmaması belirtilmiştir.

Tablo 2

Derslerinizde müziği kullanır mısınız? Maddesine İlişkin Görüşler

Evet ise	Müzik Türleri	Türk Sanat Müziği, Marşlar (Ö5) Türkçe pop, türkü, klasik müzik (Ö8) Halk müziği (Ö2) Türküler, eğitici olduğuna inandığım pop şarkılar (Ö22) Pop, türkü, rap (Ö37)
Kısmen ise	Müzik Türleri	Klasik müzik (Ö7) Fon müzikleri (Ö30)
Hayır ise	Neden?	Müzik ile ders işleyebileceğim seviyede okullarda çalışmadığım için şimdiye kadar müziği derslerimde kullanmadım. (Ö36) Müziğin dikkat dağıttığını düşünüyorum. (Ö53)

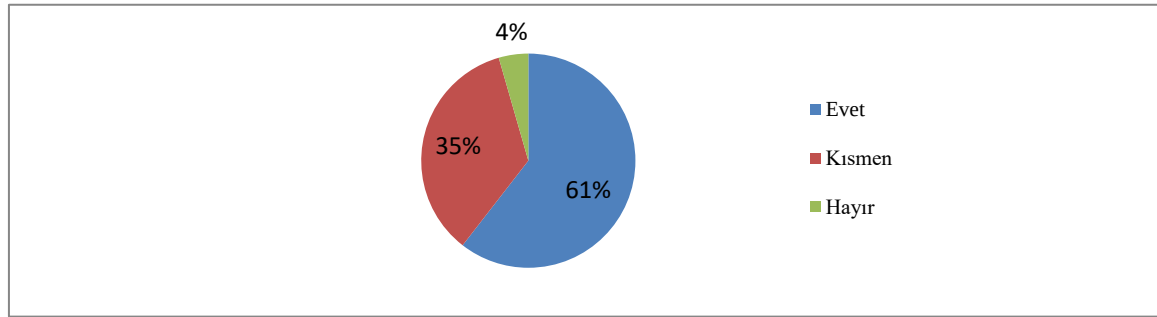
Şekil 2. Derslerinizde öğrencilerinizin temel dil becerilerini kazandırırken Türkçe pop şarkı kullanmayı düşündünüz mü?

Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 26 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Keyifli ve kalıcı öğrenmeler sağladığı, hedef kitlenin günlük hayatında pop şarkılarla iç içe olduğu, ilgi çektiği, akılda kaldığı, güncel olduğu için Türkçe pop şarkıları temel becerileri kazandırırken kullandıklarını dile getirmişlerdir. Maddeye 18 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. “Kısmen” yanıtını veren Türkçe öğretmenlerin bir kısmı Türkçe pop şarkıların ilgi çektiği, dikkat topladığı, motive ettiği gerekçeleriyle “Kısmen” kullandığını dile getirmiştir. Bir kısmı ise; hangi şarkının uygun olduğunu bilmediğini, Türkçe pop şarkılarda dilin doğru kullanılmadığını vurgulamıştır. Maddeye 9 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarını kullanmamalarına genel olarak; böyle bir çalışmanın akıllarına gelmediği, daha önce hiç düşünmedikleri, kültürümüze uygun olmadığı ve dil becerilerini geliştirecek nitelikte olmadığı belirtilmiştir.

Tablo 3

Derslerinizde öğrencilerinizin temel dil becerilerini kazandırırken Türkçe pop şarkı kullanmayı düşündünüz mü? Maddeye İlişkin Görüşler

Evet ise	Neden?	Her yeni yılda farklı bir nesille karşılaşılıyor. Bu çocuklar karşımıza gelene kadar özellikle de aileleri tarafından teknolojinin son ürünlerine maruz kalıyorlar. Artık sadece dinlemeye yönelik eğitim yetersiz kalıyor. Ayrıca ne kadar çok duyuya hitap edebilirsiniz o kadar başarılı olursunuz. (Ö3) Çoğu çocuğun bildiği ve ilgilendiği bir alan olduğunu ve bu nedenle bilgilerin daha kalıcı olacağını düşünüyorum. (Ö36) Akılda kalıcılığı sağlamak için, dersi eğlenceli hâle getirmek için (Ö42)
Kısmen ise	Neden?	Pop şarkıları genellikle olumsuz çağrışımlar oluşturabilir. (Ö14) Öğrencilerin sevdiği şarkılar olunca daha çok ilgilerini çekiyor. Şiirleri bazen istedikleri gibi besteleyip okuyorlar. Güzel oluyor. (Ö21) Pop şarkılarının birçoğunda Türkçe özenli kullanılmıyor. (Ö24)
Hayır ise	Neden?	Öğrencilere hitap etmemesi ve konularının eğitim amaçlarına uygun olmaması (Ö5) Dil ve anlatım açısından uygun bulmadığım için ve argo ifadeler içerebildiği için (Ö20) Dil becerilerini geliştirebilecek nitelikte Türkçe pop şarkıların olduğunu düşünmüyorum. (Ö22)

Şekil 3. Derslerinizde dinleme/izleme becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız?

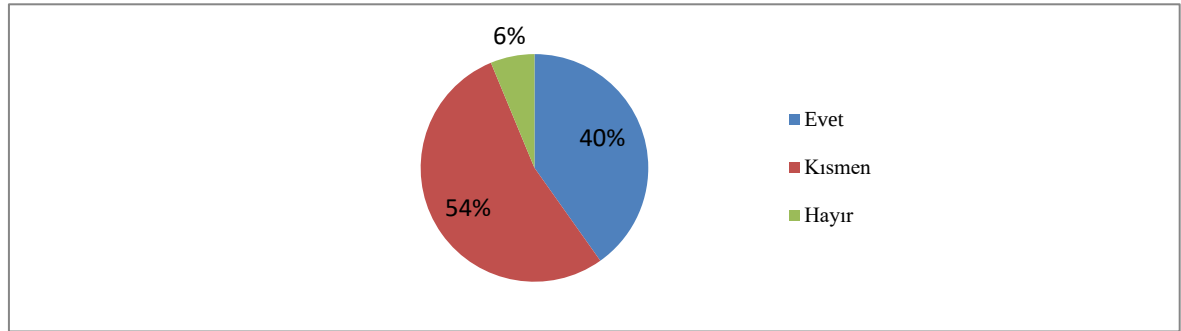
Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 19 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek yapılan etkinlikleri açıklamıştır. Atasözü ve deyim bulma çalışması, yabancı kelime tespiti, dikkat çalışması, kelime öğretimi, anlatım bozukluklarının tespiti etkinliklerin yapıldığı dile getirmişlerdir. Maddeye 11 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek yapılan etkinlikleri açıklamıştır. Söz sanatları, atasözü, deyim bulma çalışmaları, söz varlığı tespiti ve etkin dinleme/izleme etkinliklerinin yapıldığı vurgulamıştır. Maddeye 23 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarını kullanmamalarına genel olarak; uzun uğraş ve zaman gerektirdiği, diğer türlerin daha uygun olduğu, ders kitaplarında böyle bir etkinliğin olmadığı, dinleme/izleme etkinliği yapmaya vaktin olmadığı, ders kitapları dışında dinleme/izleme etkinliklerinin yapılmadığı ve pop şarkılarının dili doğru kullanma noktasında yetersiz olduğu belirtilmiştir.

Türkçe pop şarkıları aracılığı ile kazandırılan dinleme/izleme becerisi kapsamında yapılan etkinlikler şunlardır: Öğrencilerin bağlamdan hareketle anlamını bilmediği sözcük ve söz gruplarının anlamını tahmin etmesi sağlanır. Seçici dinleme/izleme etkinlikleri yapılır.

Tablo 4

Derslerinizde dinleme/izleme becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız? Maddesine İlişkin Bazı Görüşler

Evet ise	Yapılan Etkinlikler	Öğrencilere içerisinde deyimlerin geçtiği pop şarkılar, kâğıtlarda yazılı olarak dağıtılır. Deyimlerin geçtiği kısımlar boş bırakılır. Öğrenciden şarkının sözlerini dinleyerek tamamlaması istenir. (Ö1) Türkçe pop şarkıları aracılığı ile kazandırılan dinleme/izleme becerisi kapsamında yapılan etkinlikler şunlardır: Öğrencilerin bağlamdan hareketle anlamını bilmediği sözcük ve söz gruplarının anlamını tahmin etmesi sağlanır. Seçici dinleme/izleme etkinlikleri yapılır. Şarkıyı dinlerken yazmaları istenir. (Ö23)
Kısmen ise	Yapılan Etkinlikler	Şarkılardaki söz sanatlarını tespit etme. (Ö10) Deyim atasözü bulma. Dinleme kazanımlarını gerçekleştirme. (Ö14) Şarkılarda geçen söz varlığı unsurlarını bulma. (Ö44)
Hayır ise	Neden?	Uzun uğraşı araştırma ve zaman gerektirir. (Ö3) Dinleme metinleri hazır olarak bulunmakta. Onun dışında metin kullanmıyorum. (Ö18) Dinleme ve İzleme becerileri pop müzik gibi anlatımı sınırlı, ifade bozuklukları dolu bir müzik tarzıyla yapılmaz. (Ö35)

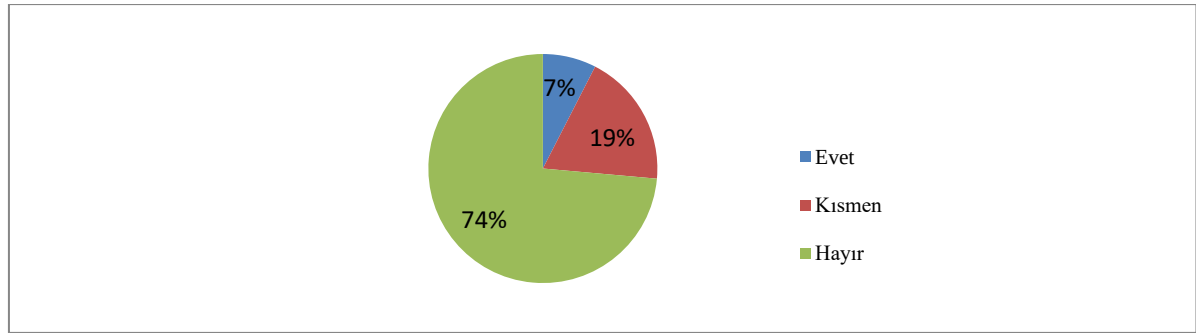
Şekil 4. Derslerinizde konuşma becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız?

Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 9 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek yapılan etkinlikleri açıklamıştır. Dil yanlışları üzerine tartışmalar yapıldığı, şarkıdan hareketle konuşma, mecaz anlam ve söz sanatlarını pekiştirme, kelime anlamları üzerine çalışmalar yapıldığı ifade edilmiştir. Maddeye 12 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek yapılan etkinlikleri açıklamıştır. Hazırlıklı konuşma, kelime anlamını şarkının bağlamından hareketle tahmin etme, katılımlı konuşma, beyin fırtınası etkinliklerinin yapıldığı vurgulamıştır. Maddeye 32 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarını kullanmamalarına sebep olarak da genel olarak; Türkçe pop şarkılarının konuşma becerisini geliştirecek nitelikte olmadığı, Türkçe pop şarkılarda kelimelerin yanlış kullanıldığı ve ağız özellikleri taşıdığı, konuşma becerisinde Türkçe pop şarkılarının nasıl kullanılacağına dair bilgilerinin olmadığı, müziği derslerde kullanmayı ihtiyaç duyulmadığı ve uzun uğraş ve zaman gerektirdiği belirtilmiştir.

Tablo 5

Derslerinizde konuşma becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız? Maddesine İlişkin Görüşler

Evet ise	Yapılan Etkinlikler	Türkçe pop şarkıları aracılığı ile kazandırılan konuşma becerisi kapsamında yapılan etkinlikler şunlardır: Konuşmada eksik ve kekeleyen öğrenciler üzerinde uyguluyorum. Pop şarkıları söylerken bunun ortadan kalktığını görüyorum. (Ö4) Türkçe pop şarkıları aracılığı ile kazandırılan konuşma becerisi kapsamında yapılan etkinlikler şunlardır: Şarkının konusundan ve ana duygusundan hareketle konuşma etkinlikleri yaptırılır. (Ö23)
Kısmen ise	Yapılan Etkinlikler	Kelimenin anlamını şarkının bağlamından hareketle tahmin etmesini sağlayıp kelime üzerine konuşurma. (Ö12) Kendini sözlü olarak ifade etme etkinlikleri(katılımlı konuşma, bireysel etkileşim) (Ö15)
Hayır ise	Neden?	Şarkıları seslendiren kişilerin konuşma kurallarına dikkat etmediklerini düşünüyorum. Ahengi sağlamak ve akılda kalıcılığı artırmak için kelimelerin yanlış kullanıldığı ve bazen de ağız özelliklerine yer verildiği görülmektedir. (Ö22) Nasıl yapılacağı hakkında fikrim yok (Ö25)

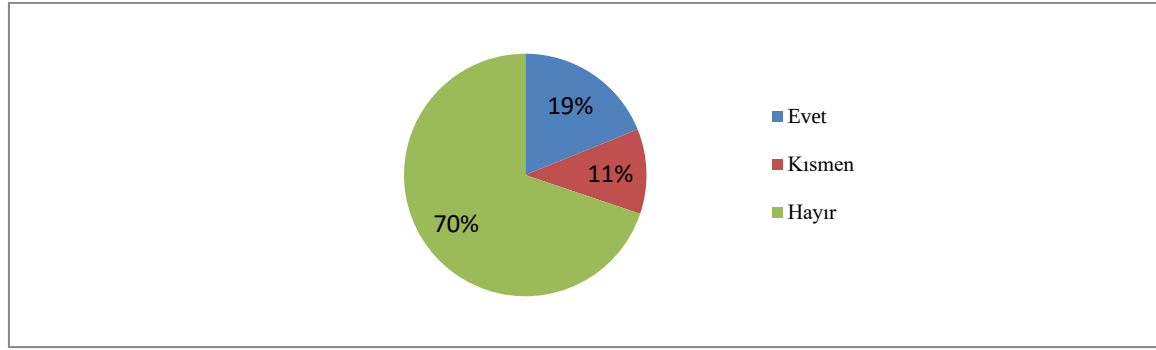
Şekil 5. Derslerinizde okuma becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız?

Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 4 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek yapılan etkinlikleri açıklamıştır. Okuma saatinde hafif müzikler dinletme, atasözü ve deyim tespiti ve kafiye bulma etkinliklerinin yapıldığı dile getirilmiştir. Maddeye 10 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek yabancı kelimelerin tespiti, söz varlığı tespiti, sanatlı ve mecazlı söyleyiş özelliklerini belirleme ve sesli okuma etkinliklerinin yapıldığı dile getirilmiştir. Maddeye 39 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarını kullanmamalarına sebep olarak; okuma becerisinde müziği kullanmadıkları, böyle bir etkinliğe dair bilgilerinin olmadığı, pop şarkılarının okuma becerisini kazandırmada etkili olmadığı, kalabalık sınıflarda böyle etkinlikleri yapılamadığı, uzun zaman ve uğraş gerektirdiği ve ihtiyaç duyulmadığı belirtilmiştir.

Tablo 6

Derslerinizde okuma becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız? Maddesine İlişkin Görüşler

Evet ise	Yapılan Etkinlikler	İçerisinde atasözü ve deyim geçen şarkılar kullanılabilir (Ö32) Kafiye konusunu öğretirken kafiyeli bir şarkı söylerim ve kafiyeleri bulmalarını isterim. (Ö41)
Kısmen ise	Yapılan Etkinlikler	Ortaokul Türkçe kitaplarında yeterince şiir türünde metin bulunmadığından şiir türü olarak incelemek, sanatlı ve mecazlı söyleyiş özelliklerini belirlemek vb. (Ö13) Okuma becerisini söz varlığını geliştirme olarak değerlendirsek Barış Manço ve Tarkan'ın bazı şarkılarının öğrencilerin bu becerisini destekleyebileceğini düşünüyorum. (Ö22)
Hayır ise	Neden?	Böyle bir etkinlik bilmiyorum. (Ö10) Okumada dikkat toplamayla ilgili sorunlar yaşadığım öğrenci ve sınıflar var. Kalabalık sınıflarda diğer arkadaşlarını da olumsuz etkileyen farklı (özel öğrenme güçlüğü, disleksi, Hiperaktif vs. öğrencilerim var.) özellikteki öğrencilerle böyle bir etkinlik kolay olmuyor.(Ö31)

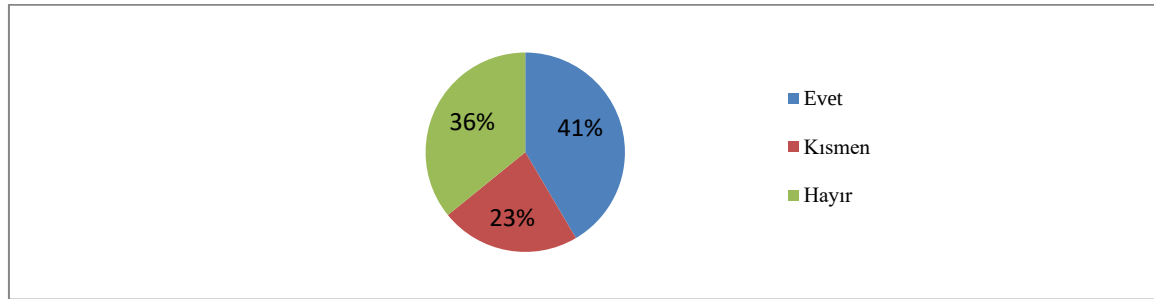
Şekil 6. Derslerinizde yazma becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız?

Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 10 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek dinlenen şarkıdan hareketle başka bir metin türü yazma, şarkıdan hareketle metin tamamlama, atasözü ve deyim tespiti, duyulardan hareketle yazma ve şarkı eşliğinde yazma çalışmalarının yapıldığı belirtilmiştir. Maddeye 6 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek duyulardan hareketle yazma, şarkının anahtar kelimelerden yola çıkarak başka bir türde metin yazma, dikte ve güdümlü yazma çalışmalarının yapıldığı ifade edilmiştir. Maddeye 37 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Uzun zaman ve uğraşı gerektirmesi, böyle bir etkinlikten haberdar olmamaları, hedef kitlesine uygun bulmama, başka materyallerden yararlanma, başka türdeki müziklerin kullanımını uygun bulma ve müzik dersin içerisine girerse ders kontrolünü sağlanamama sebepleri ifade edilmiştir

Tablo 7

Derslerinizde yazma becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız? Maddesine İlişkin Görüşler

Evet ise	Yapılan Etkinlikler	Öğrencilere seçilen bir pop şarkı dinletilir. Dinlediği şarkıdan hareketle bir hikâye yazması istenir. Öğrenciye pop şarkı dinletilir. Çocuklar dinlerken şarkı yanda kesilir. Öğrencilerden şarkının devamına uygun bir nakarat bölümü yazmaları istenir. (Ö1) Şarkıyı dinledikten sonra hikâye yazma duyguları betimleme (Ö8)
Kısmen ise	Yapılan Etkinlikler	Duyulardan hareketle yazma (Ö9) Dinledikleri şarkıyla ilgili not aldirmek, anahtar kelime bulup bunları hikâyeleştirmek vb. (Ö24) Dikte çalışması için kullanılabilir (Ö32)
Hayır ise	Neden?	Yazma etkinliklerinde başka materyaller kullanıyorum. (Ö17) Pop şarkıların bu becerileri kazandırmada ise yaradığını düşünmüyorum. (Ö18) Dikkatlerini bu tür müziklerle toplayamadıkları için (Ö20)

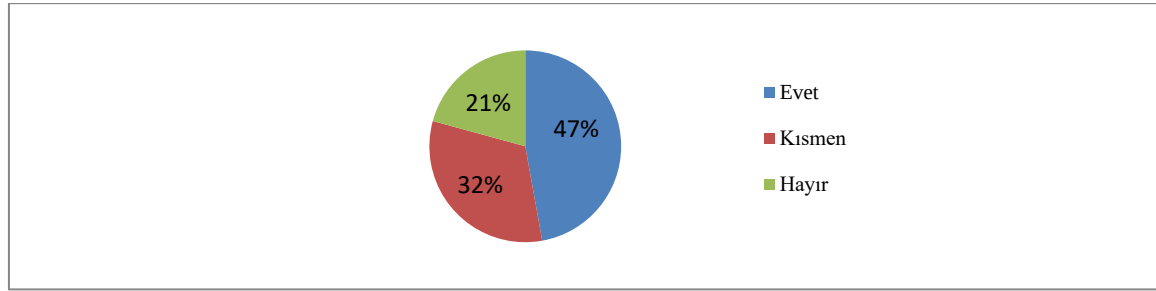
Şekil 7. Derslerinizde dil bilgisine ait kazanımları kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız?

Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 22 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek yapılan etkinlikleri açıklamıştır. Sıfat, zamir, edat, bağlaç, zarf tespiti, yanlış kelime ve ek kullanımı tespiti, cümlelerin öğelerinin tespiti, fiilimsi bulma, söz sanatları keşfetme, söz varlığı, yeni kelime öğretimi, anlatım bozukluğu, sözcük türü belirleme, ses olayına uğrayan kelimelerin tespiti, tamlamaların tespiti, redif ve kafiye bulma ve noktalama işaretleri bulma çalışmalarının yapıldığı belirtilmiştir. Maddeye 12 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek atasözü ve deyim tespiti, ek ve kök ayırma, kelime türlerinin tespiti ve anlatım bozukluğu tespiti etkinliklerinin yapıldığı vurgulanmıştır. Maddeye 19 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek pop şarkılarının kullanımının; uzun zaman ve uğraş gerektirmesi, böyle bir etkinliğe dair bilgilerinin olmaması, dil bilgisi kazanımlarını kazandırmada etkili olmaması, yetersiz kalması, çalışılan okulun seviyesi ve imkânların olmaması sebepleri dile getirilmiştir.

Tablo 8

Derslerinizde dil bilgisine ait kazanımları kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanırmısınız? Maddesine İlişkin Görüşler

Evet ise	Yapılan Etkinlikler	İçerisinde sıfat, zamir, edat, bağlaç ve zarfların sıkça geçtiği pop şarkılar seçilir. Sınıfta bu şarkılar öğrencilere dinletilir. Dinlerken öğrenciler; şarkıda geçen sıfat, zamir, edat, bağlaç ve zarfları bulmaya çalışırlar. (Ö1) Bildikleri şarkılardaki sözlerden yola çıkarak konuyu pekiştirme örneğin filimsileri bulma tamlamaları bulma söz sanatlarını keşfetme (Ö8) Öğrencilerin şarkıda ses olaylarına uğrayan sözcükleri bulmaları istenir. Şarkının cümlelerini öğelerine ayırılır. Şarkıda geçen sözcüklerin türü belirlenir. Tamlamalar bulunur. (Ö23)
Kısmen ise	Yapılan Etkinlikler	Atasözü deyimleri bulmada, kelimeleri ekine köküne ayırmada, kelime türlerini tespit etmede. (Ö24) Anlatım bozukluğu bulduruyorum. (Ö27) Şarkılarda sıfatları veya zamirleri bulma (Ö49)
Hayır ise	Neden?	Kitaplarda yer alan etkinliklerde bu konuyla ilgili bir durum yok. (Ö12) Pop şarkıların dil bilgisi kazandırmada işe yaradığını düşünmüyorum. (Ö18) Kullanamama sebebim, seviyesi düşük bir okulda çalışmam ve buna imkân olmamasıdır.(Ö36)

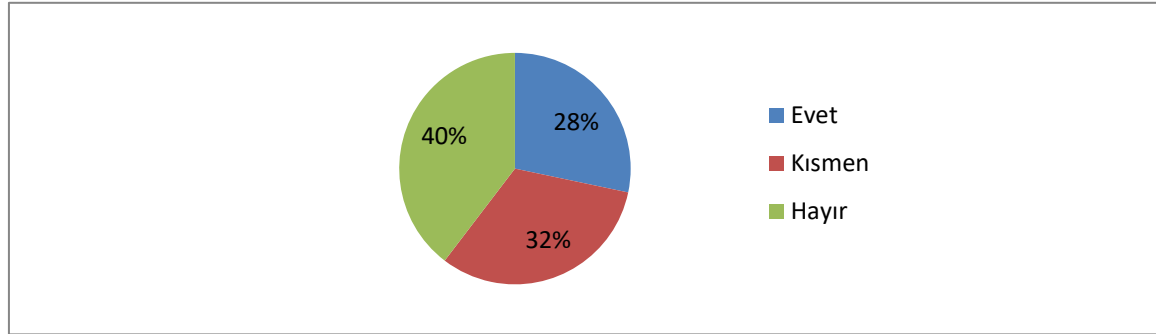
Şekil 8. Türkçe pop şarkılarının, dinleme/izleme becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz?

Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 25 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarının; dikkati ve motivasyonu arttırdığı, kalıcı öğrenmeler sağladığı, eğitimi kolaylaştırdığı, öğrencilerin yaşantısına yakın olduğu, güncel olduğu, birden fazla duyu organına hitap ettiği ve dersi eğlenceli kıldığı için dinleme/izleme becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığı belirtilmiştir. Maddeye 17 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek Türkçe pop şarkılarının; yetkin eserler varsa kullanılabilceği, kolay öğrenmeler sağladığı, dikkat çektiği vurgulanmıştır. Maddeye 11 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarının yetersiz kaldığı, kazanıma odaklanılmadığı, kalıcılığı arttırmadığı ve daha önce kullanılmadığı için ne derece etkili olacağının bilinmediği belirtilmiştir.

Tablo 9

Türkçe pop şarkılarının, dinleme/izleme becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz? Maddesine İlişkin Görüşler

Evet ise	Neden?	Müziğin insan psikolojisi ve bakış açısı üzerindeki etkisi su götürmez bir gerçektir. Öğrencilerin sevdiği veya ilgi duyduğu şarkıları ders içeriği olarak irdemesi kalıcı öğrenmeyi artırmaktadır. (Ö13)
Kısmen ise	Neden?	Müziğin eğlenceli özelliğini kullanarak eğitim öğretim sağlanabilir. (Ö52)
Hayır ise	Neden?	Kazanıma değil sadece şarkıya odaklanılıyor. Eğlence ön plana çıkıyor. (Ö14)

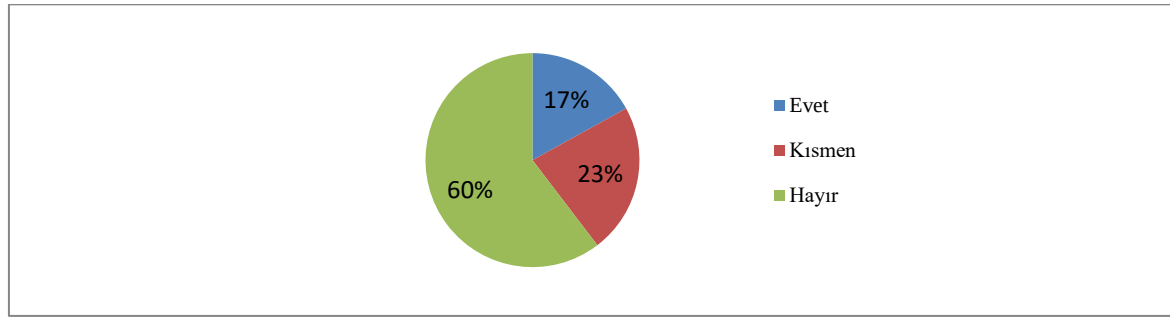
Şekil 9. Türkçe pop şarkılarının, konuşma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz?

Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 15 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarının; öğrencilerin sanatçıları örnek almağı, kalıcılığı arttırdığı, söz sanatları açısından zengin ve kullanışlı olduğu, dikkat çekici ve güncel olduğu, öğrencileri cesaretlendirdiğı, öğrencilerin deyimleri daha rahat kullandığı ve dersin sıkıcı hâle gelmesini önlediğı için konuşma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığı belirtilmiştir. Maddeye 17 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek Türkçe pop şarkılarının; aktif kelime haznesine katkı sağladığı, öğrencilerin aşına olduğu şarkı türü olduğu ve dikkat çekebildiğı vurgulanmıştır. Maddeye 21 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Şarkı söylemenin zihni yoran bir etkinlik olmadığı için konuşma becerisiyle kıyaslanamayacağı, pop şarkılarının uygun olmadığı ve yetersiz kaldığı, pop şarkılarının cümle yapılarının uygun olmadığı, konuşma becerisiyle alakasının olmadığı belirtilmiştir.

Tablo 10

Türkçe pop şarkılarının, konuşma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz? Maddesine İlişkin Görüşler

Evet ise	Neden?	Öğrenciler özellikle örnek aldıkları sanatçıların şarkılarında kullandıkları sözcükleri kullanmayı bir ayrıcalık olarak gördüklerini düşünüyorum. Olumlu ve olumsuz kalıcı konuşma becerisi oluşturuyor. (Ö3)
Kısmen ise	Neden?	Öğrencilerin dikkatini temel beceriye çekebildiğimiz için (Ö44)
Hayır ise	Neden?	Çoğu şarkıda Türkçe doğru kullanılmıyor. (Ö53)

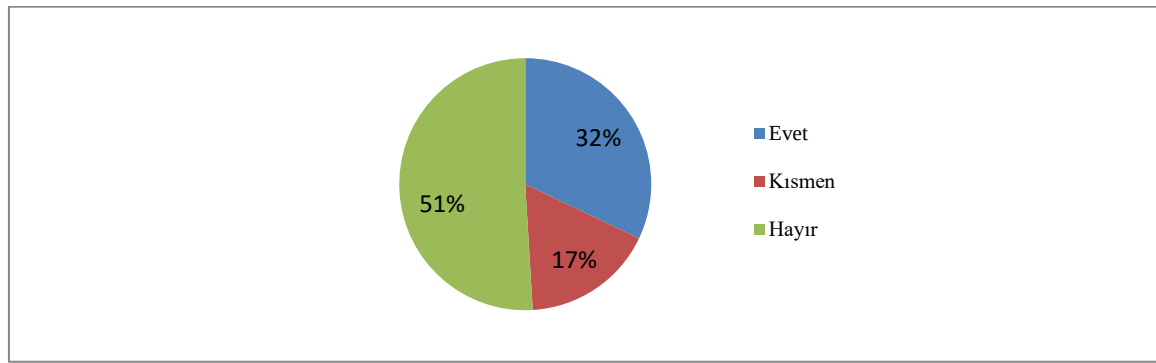
Şekil 10. Türkçe pop şarkılarının, okuma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz?

Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 9 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarının; kalıcı olduğu, dikkat çektiği, hedef kitlenin ilgisini çektiği ve derse katılımı arttırdığı için okuma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığı belirtilmiştir. Maddeye 12 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek Türkçe pop şarkılarının; söz dağarcığını geliştirdiği, telaffuzun daha doğru ve etkin olmasını sağladığı ve diğer beceri alanları kadar uyum sağlamadığı vurgulanmıştır. Maddeye 32 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarının ezbere söylendiği için kalıcılığı arttırmadığı, okuma sadece yazılı materyallerden olur görüşü hâkim olduğu, Türkçe pop şarkıların okuma becerisine etkisinin olmadığı, doğrudan ilişkinin bulunmadığı ve gereksiz olduğu belirtilmiştir.

Tablo 11

Türkçe pop şarkılarının, okuma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz? Maddesine İlişkin Görüşler

Evet ise	Neden?	Öğrencilerin sürekli dinlediği bir müzik türü olmasından dolayı kalıcı olabilecektir. (Ö9) Popüler olan çocukların dikkatini çekiyor. (Ö11)
Kısmen ise	Neden?	Dinleme alanına daha çok yardımcı olacağına inanıyorum (Ö32) Özenli ve güzel bir şarkı ise kalıcılığı sağlar diye düşünüyorum. (Ö49)
Hayır ise	Neden?	Ezbere söylendiğinden kalıcılığı artırdığını düşünmüyorum. (Ö4) Okuma ve şarkılar arasında bir bağlantı kuramadım. (Ö19) Uygun etkinliğin olmaması (Ö48)

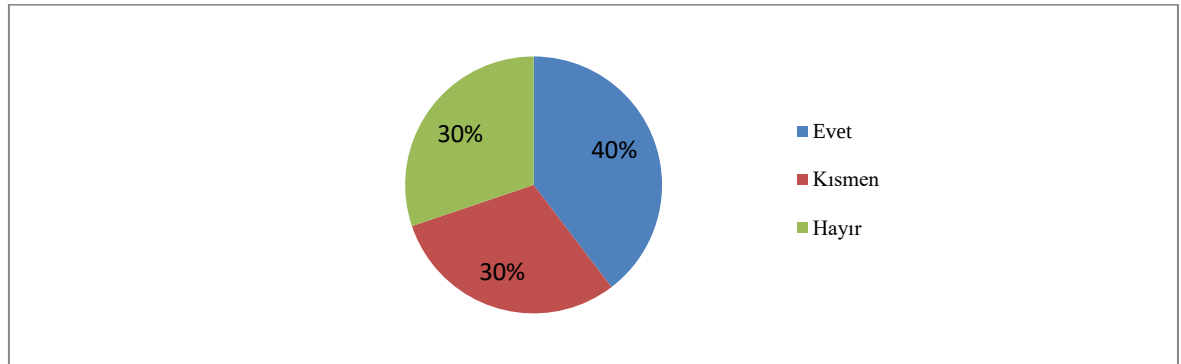
Şekil 11. Türkçe pop şarkılarının, yazma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz?

Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 17 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarının; yaratıcı düşünmeye olanak sağladığı, hedef kitlenin sürekli dinlediği bir müzik türü olduğu, hedef kitleyi derse istekli kıldığı, duyguların etkin bir şekilde ifade edilmesini sağladığı, güncel ve dikkat çekici olduğu, kelime hazinesini geliştirdiği için yazma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığı belirtilmiştir. Maddeye 9 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek Türkçe pop şarkılarının; dikkati topladığı, fikir verdiği ve ilgi çektiği vurgulanmıştır. Maddeye 27 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarının kolayca ezberlenmesinin düşünüp yazmayı olumsuz etkilediği, yeterli bilginin olmadığı, yazma becerisine katkı sağlamayacağı ve şarkılarda kelimelerin yanlış telaffuz edildiği belirtilmiştir.

Tablo 12

Türkçe pop şarkılarının, yazma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz? Maddesine İlişkin Görüşler

Evet ise	Neden?	Çocuğun yaratıcı düşünmesine olanak sağlayarak yazma becerisinin gelişmesine katkı sağlar. (Ö1) Öğrencilerin sürekli dinlediği bir müzik türü olmasından dolayı kalıcı olabilecektir.(Ö9) Öğrenciler daha istekli oluyor. (Ö11)
Kısmen ise	Neden?	Öğrenciler daha iyi konsantre olabiliyorlardı. (Ö15) Dinledikleri şarkıdan yazma etkinliği yapmak daha çok ilgilerini çektiği için. (Ö24)
Hayır ise	Neden?	Kelimeler sıkça yanlış telaffuz edildiği için ve çocuk duyduğu gibi yazacağı için olumsuz etki edecektir (Ö20) Zengin materyal olmasına karşın okuma zorluğu yaratacak kelimelerle dolu. (Ö35)

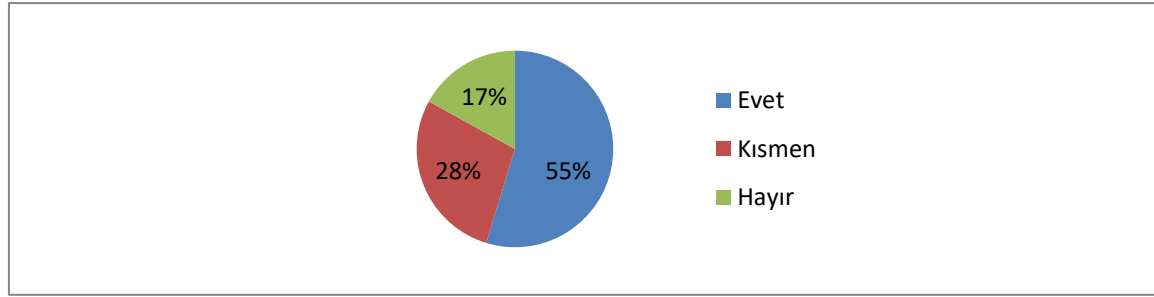
Şekil 12. Türkçe pop şarkılarının, dil bilgisi konularının kalıcılığını arttırdığından bahsedebilir miyiz?

Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 21 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarının; eğlenerek öğrenmeyi sağladığı, somut bilgiler sunduğu, günlük hayattan örnekler olduğu, sezdirmede yardımcı olduğu, hedef kitleye hitap ettiği, örneklendirme konusunda zengin olduğu ve unutmayı önlediği için dil bilgisi konularının kalıcılığını arttırdığı belirtilmiştir. Maddeye 16 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek Türkçe pop şarkılarının; hatırlamayı kolaylaştırdığı, ilgi çekici olduğu ve konular açısından kısıtlı olduğu vurgulanmıştır. Maddeye 16 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Konuyla alakalı bir yayının olmadığı, pekiştirme konusunda yetersiz kaldığı, dil bilgisi öğretimine katkı sağlamadığı ve Türkçe pop şarkılarının kültürümüzü yansıtmadığı belirtilmiştir.

Tablo 13

Türkçe pop şarkılarının, dil bilgisi konularının kalıcılığını arttırdığından bahsedebilir miyiz? Maddesine İlişkin Görüşler

Evet ise Neden?	Öğrencilerin sürekli dinlediği bir müzik türü olmasından dolayı kalıcı olabilecektir. (Ö9)
Kısmen ise Neden?	Öğrencilerin konuyu ileride hatırlamaları kolay oluyor. (Ö15) Özenli ve güzel bir şarkı ise kalıcılığı sağlar diye düşünüyorum. (Ö49)
Hayır ise Neden?	Konu ile ilgili herhangi bir örnek içeren yayın yoktur. O nedenle pekiştirme konusu yetersiz kalabilir. (Ö12)

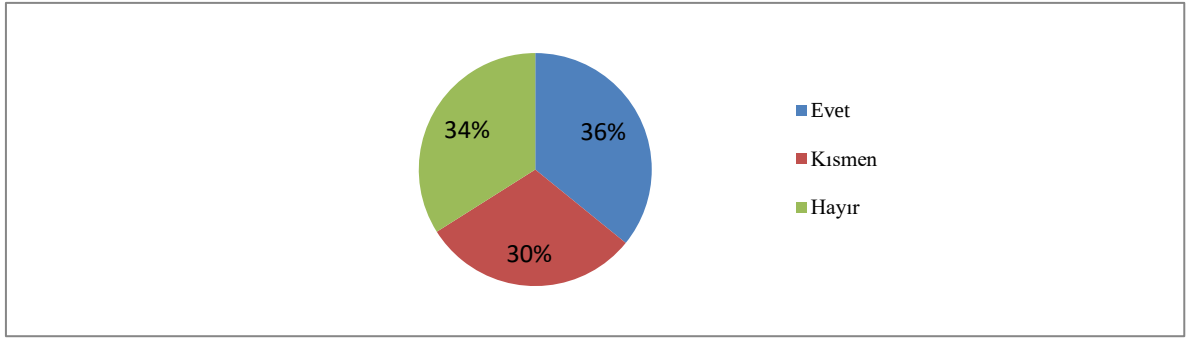
Şekil 13. Türkçe pop şarkılarını dersin herhangi bir aşamasında kullanır mısınız?

Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 29 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek kullandıkları aşamaları açıklamıştır. Dersin aşamalarından; dikkat çekme, dersin asıl işlendiği bölüm, hazırlık, geçiş aşamalarında kullanıldığı belirtilmiştir. Bazı öğretmenlerin şu görüşlerinden de dersin aşamalarına dair yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır: “Özellikle dil bilgisinde kullanıyorum. (Ö11), Konuşma ve dil bilgisi alanında kullanmak isterdim. (Ö3), Tüm beceri alanlarında kullanılabilir. (Ö13), Yazım kuralları, sözcük türleri ilk aklıma gelenler. (Ö31), Ortasında. (Ö33), Tiyatro, drama çalışmalarında. (Ö52)”. Maddeye 15 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek Türkçe pop şarkılarının dikkat çekme ve giriş aşamasında kullanıldığı vurgulanmıştır. Bazı öğretmenlerin şu görüşlerinden de dersin aşamalarına dair yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır: “Dinleme metinlerinde (Ö29), İşlediğim konuya göre pekiştirmek amaçlı şarkılardan faydalanabilirim. (Ö24), Dinleme/izleme etkinliklerinde kullanıyorum. (Ö10)”. Maddeye 9 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarının eğitici bir yönünün olmadığı, Türkçe pop şarkılarının derste kullanılmaması gerektiği, MEB’in böyle bir etkinlik sunmadığı gerekçeleri belirtilmiştir.

Tablo 14

Türkçe pop şarkılarını, dersin herhangi bir aşamasında kullanır mısınız? Maddesine İlişkin Görüşler

Evet ise	Kullanılan Aşama	Dikkat çekme ve dersin asıl işlendiği bölüm (Ö9) Derse geçiş ve etkinliklerde. (Ö23) Giriş ve kavrama (Ö25) Derse giriş tekrar ve örneklendirme aşamasında olabilir (Ö32)
Kısmen ise	Kullanılan Aşama	İşlediğim konuya göre pekiştirmek amaçlı şarkılardan faydalanabilirim. (Ö24)
Hayır ise	Neden?	Pop şarkıların derste kullanılmaması gerektiğini düşünüyorum. (Ö18) Hazırlık yapmadım. MEB de materyal sunmadı. (Ö30)

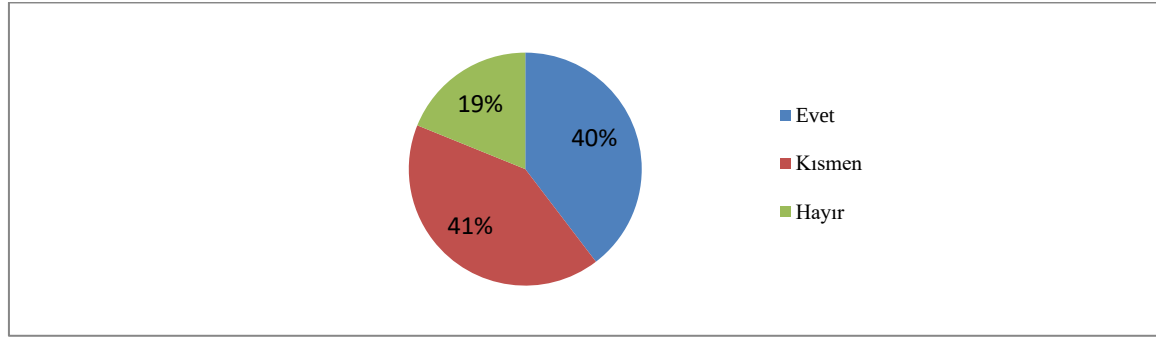
Şekil 14. Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının öğrencilerin telaffuzunu olumlu etkilediğini düşünür müsünüz?

Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 19 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek nasıl etkilediğini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarının; aşına olduğu, sözler sürekli tekrar edildiği, taklit edildiği ve ilgi çektiği için öğrencilerin telaffuzunu olumlu etkilediği belirtilmiştir. Maddeye 16 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek Türkçe pop şarkılarının; nitelikli eserler seçilirse olumlu etkilediği ve özgüven kazandırdığı için olumlu etkileyeceği vurgulanmıştır. Türkçe pop şarkılarının; telaffuza yönelik sözlerle sahip olmadığı, örnek teşkil edecek eserlerinin varlığının tartışmalı olduğu, Türkçeyi kötü kullanan şarkıcıların varlığından dolayı “Kısmen” yanıtının verildiği vurgulanmıştır. Maddeye 18 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkıcılarının dil onuşunda yeterli derecede duyarlı olmadıkları, çok faydalı eserlerin olmadığı, cümle yapıları itibariyle dili olumsuz etkilediği, yanlış telaffuzların fazla olduğu ve birçok şarkının telaffuz hatalarıyla dolu olduğu belirtilmiştir.

Tablo 15

Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının öğrencilerin telaffuzunu olumlu etkilediğini düşünür müsünüz? Maddesine İlişkin Görüşler

Evet ise	Nasıl?	İyi seçilmiş bir pop şarkıda kullanılan sözcükleri kendisi de söyleyen çocuk, zamanla bu sözcüklere aşina olacaktır. Dolayısıyla bu sözcükleri başka durumlarda kullanırken zorlanmayacak ve daha iyi bir telaffuza sahip olacaktır. (Ö1) Şarkıyı dinlerken ve söylerken öğrenci şarkı sürekli tekrar edileceği için kelimelerin telaffuzu da kolaylaşacaktır. (Ö23) Eğer öğrencide söyleyiş bozukluğu varsa öğrenciye şarkı söyleterek bu sorun çözülebilir. (Ö45)
Kısmen ise	Nasıl?	Şarkıların çok da telaffuz düzeltmeye yönelik sözleri yok. (Ö11) Özgüveni olumlu etkileyebilir. Bu da öğrencinin konuşmasını dolaylı yoldan etkiler. (Ö12) Günümüzde Türkçeyi çok kötü kullanan şarkıcılar var. (Ö31)
Hayır ise	Neden?	Pop sanatçıların genelinin dil bilgisi konusunda toplumun geri kalanında olduğu gibi çok fazla duyarlı olduğunu düşünmüyorum. Ancak nadir örnekler de var aklıma TDK'den ödül alan Tarkan geliyor mesela. Şarkısında kullandığı deyimler vesilesiyle gündeme gelmişti. (Ö3) Şarkılardaki cümle yapıları itibarıyla olumsuz etkileniyor. (Ö17) Müziğe uydurmak için hatalı söyleniyor zaten (Ö39)

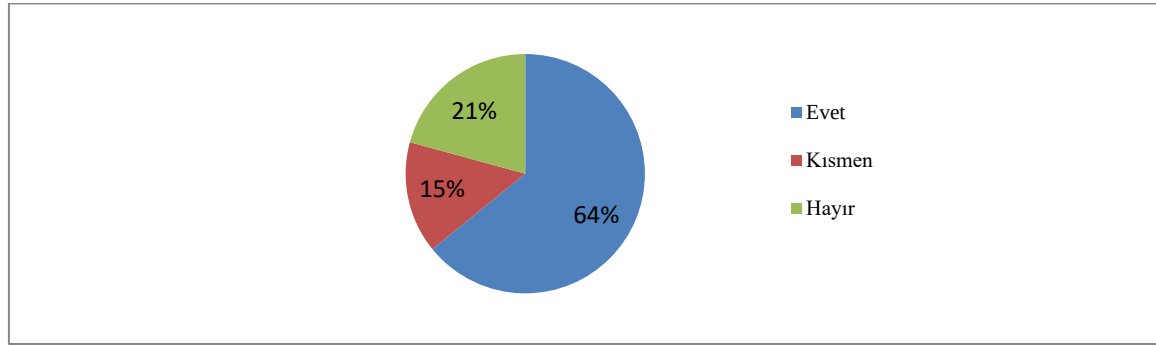
Şekil 15. Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının öğrencilerin söz varlığını zenginleştirmede olumlu etkisinin olduğunu düşünür müsünüz?

Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 21 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek nasıl etkilediğini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarının; dil gelişimini hızlandıracağı, duyulan kelimelerin günlük hayatta kullanılacağı, bağlamın kolay anlaşılacağı, kullanılmayan kelimelerin aktif hâle geleceği ve yeni kelime öğretimi yapılabileceği belirtilmiştir. Maddeye 22 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek Türkçe pop şarkılarının; kelime dağarcığını geliştirebileceği, farklı kelimeler öğretilbileceği ve Türkçe pop şarkılarının söz dağarcığı açısından zengin olmadığı vurgulanmıştır. Maddeye 10 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarının; hep aynı sözlerden kurulu olduğu, kültürü yansıtmadığı, nitelikli kelime kullanımı açısından yetersiz olduğu ve yabancı kelime kullanımı açısından yaygın olduğu belirtilmiştir.

Tablo 16

Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının öğrencilerin söz varlığını zenginleştirmede olumlu etkisinin olduğunu düşünür müsünüz? Maddesine İlişkin Görüşler

Evet ise	Nasıl?	Yeni kelimeler öğretiminde faydası olur. Öğrenilen yeni kelimeleri kullanma fırsatı yaratabilir. (Ö4) Kullanmadığı kelimeleri de kullanmaya baslar (Ö25) Bağlamı kolay anlayıp kelimeyi doğru kullanır. (Ö12)
Kısmen ise	Nasıl?	Türkçe pop şarkılarını söz dağarcığı açısından zengin bulmuyorum (Ö8) Öğrenciler, bu şarkılarda gündelik hayatta çok sık rastlamadıkları kelimeleri duyabilirler. Bu da onları yeni kelimeler öğrenmeye iter. Ancak bu durum söz varlığını zenginleştirmenin yanında öğrencilerin uydurukça kelimeler de öğrenmesine sebep olabilir. (Ö23)
Hayır ise	Neden?	Söz varlığı kısıtlı ve yabancı dil kullanımı yaygın. (Ö35) Çünkü aynı sözlerin tekrarı ya da eklenen yeni sözcükler genellikle Arapça kökenli oluyor. (Ö46)

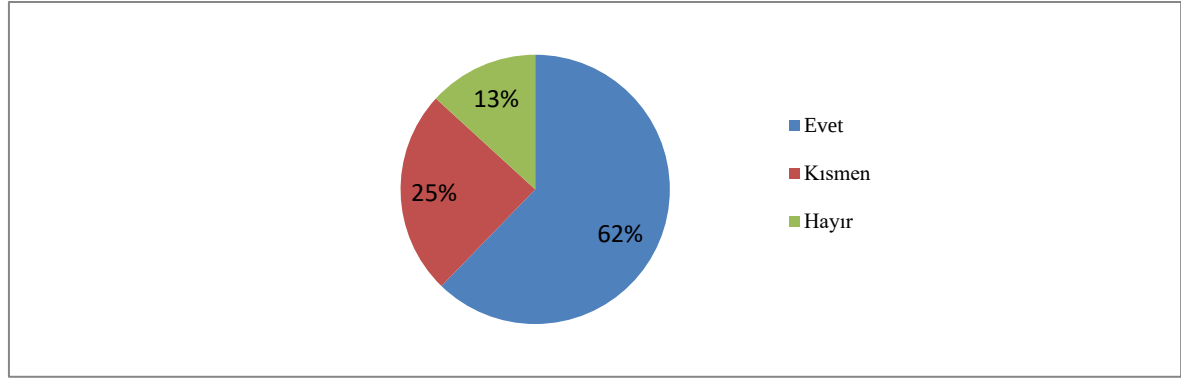
Şekil 16. Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının, dildeki yanlış kullanımlar açısından farkındalık oluşturabileceğinden bahsedebilir miyiz?

Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 34 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarında dil yanlışlıkları olduğu için dildeki yanlış kullanımlar açısından farkındalık oluşturabileceği belirtilmiştir. Türkçe pop şarkıları ile dil yanlışlarına dikkat çekilebileceği, doğrusunun öğretilebileceği ve bu konuda duyarlılık oluşturulabileceği vurgulanmıştır. Maddeye 8 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek Türkçe pop şarkılarının yanlış örnek olarak sunulabileceği ifade edilmiştir. Maddeye 11 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Öğrencilere birilerinin yanlışları göstermediği sürece öğrencilerin dikkat etmeyeceği, etkisinin olmayacağı, Türkçe pop şarkılarının kültürü yansıtmadığı, Türkçe pop şarkılarının derste kullanılacak nitelikte olmadığı, Türkçe pop şarkılarında oldukça fazla yanlışların olduğu ve farkındalık oluşturmak yerine yanlışlara karşı alışma olabileceği belirtilmiştir.

Tablo 17

Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının, dildeki yanlış kullanımlar açısından farkındalık oluşturabileceğinden bahsedebilir miyiz? Maddesine İlişkin Görüşler

Evet ise	Neden?	Bazı pop şarkılarda yazım yanlışları çok fazladır. Öğrencilerle birlikte bu yanlışların tespiti yapılır ve düzeltilirse çocuklar için farkındalık oluşturacaktır. (Ö1) Örnek teşkil ettiği için kesinlikle farkındalık oluşturur. (Ö13) Birçoğunda ne yazık ki dil çok kötü kullanılıyor. (Ö24) Yanlışlara örnek verilebilir. Çünkü çok fazla anlatım bozukluğu var genelde pop şarkılarda. (Ö38) Pop şarkılar İstanbul Türkçesi ile söylendiği için öğrenciler yanlış kullanımlarını düzeltir. (Ö45)
Kısmen ise	Neden?	Yanlışları gösterebiliriz. (Ö19) Yanlış örnekler örnek olarak sunulabilir (Ö30)
Hayır ise	Neden?	Öğrenciler yanlış kelimenin anlamını birisi söylemediği sürece dikkat etmez. (Ö12) Türkçe Pop şarkılarda dille ilgili birçok yanlış kullanım olduğu için farkındalığın aksine bu yanlış kullanımlar normalleşebilir. (Ö23)

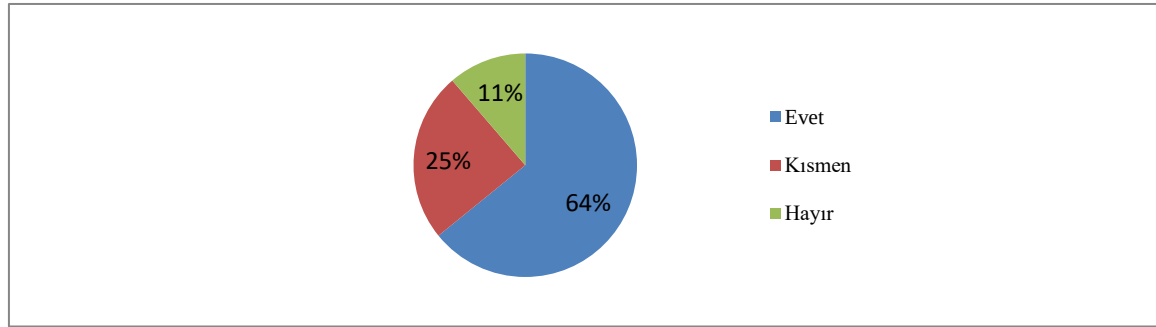
Şekil 17. Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının, öğrencilerin motivasyonunu arttırdığından bahsedebilir miyiz?

Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 33 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Öğrencilerin hem eğlenip hem de öğreneceği, dikkat toplayıp farklılık oluşturacağı, öğrencilerin bu tarz etkinlikleri sevdiği, merak ve ilgilerinin bu yönde olduğu, müzikli etkinlikleri severek yaptığı, dikkat sürelerini arttırdığı, farklı bir yöntem ve teknik olduğu, öğrencilerin kendi dinlediği müzik tarzı olduğu ve popüler olduğu için motivasyonu arttırdığı dile getirilmiştir. Maddeye 13 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek öğrencilerin nesline uygun müzik türü olduğu, öğrencilerin bu tarz şarkılardan hoşlandığı, bazı öğrencilerin ilgisini çekebileceği, derse katılımı arttırdığı ve öğrencilerin eğlendiği ifade edilmiştir. Maddeye 7 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarının; derse değil şarkıya motivasyonu arttırdığı, kültüre uygun olmadığı, derste kullanılacak nitelikte olmadığı ve henüz derste kullanılmadığı için ne derece başarı sağlanacağını bilinmediği belirtilmiştir.

Tablo 18

Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının, öğrencilerin motivasyonunu arttırdığından bahsedebilir miyiz? Maddesine İlişkin Görüşler

Evet ise	Neden?	Öğrenciler bu tarz etkinlikleri seviyorlar. Kulaklarına hitap eden hoş bir seda onları elbette motive eder. (Ö4) Merak ve ilgilileri bu yönde (Ö6) Müzikli etkinlikleri severek yapıyorlar (Ö8) Klasik ders işleme yöntemlerinden farklı olacağı için öğrencilerin dikkatini çekeceğini düşünüyorum. (Ö22) Yeni nesil çok çabuk sıkılıyor bunu aza indirger (Ö25)
Kısmen ise	Neden?	Onların nesline uygun bir müzik türüdür çünkü. (Ö12) Bu şarkıları seven bir yaş grubu olduğu için. (Ö24) Bazı öğrencilerle iletişim kurma açısından basamak olabilir. (Ö50)
Hayır ise	Neden?	Derse değil şarkıya motivasyonu artırır. (Ö14) Pop müzik türünün kültürümüzü yansıttığını düşünmüyorum. (Ö16) Motivasyondan ziyade ilgi çekiyor. (Ö48)

Şekil 18. Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının, öğrencilerin derse olan katılımlarını olumlu yönde etkileyeceğini düşünür müsünüz?

Türkçe öğretmenlerine sorulan bu maddeye 34 Türkçe öğretmeni “Evet” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarının; eğlenerek öğrenme ortamı hazırladığı, derse hiç katılmayan öğrencinin ilgisini çekeceği, öğrencilerin dilediği müzik tarzı olduğu, öğrencilerinin ilgilerinin bu yönde olduğu, öğrenciler tarafından dinlenip, ezberlenip, söylendiği, güncel ve dikkat çekici olduğu, öğrenciyi daha rahat hissettirdiği, davranışçı yaklaşımdan uzaklaştırdığı için öğrencilerin derse olan katılımlarını olumlu yönde etkileyeceği dile getirilmiştir. Maddeye 13 Türkçe öğretmeni “Kısmen” yanıtını vererek Türkçe pop şarkılarının; öğrenciler tarafından dinlendiği, dikkat çektiği ve dersin işlevliğini bozacağı ifade edilmiştir. Maddeye 6 Türkçe öğretmeni “Hayır” yanıtını vererek nedenini açıklamıştır. Türkçe pop şarkılarının; dersin gidişatını olumsuz etkilediği, konudan uzaklaştırdığı, eğitimi ikinci plana attığı, kültürümüzü yansıtmadığı ve Türkçe dersi için uygun müzik tarzı olmadığı için motivasyonu arttırmayacağı belirtilmiştir.

Tablo 19

Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının, öğrencilerin derse olan katılımlarını olumlu yönde etkileyeceğini düşünür müsünüz? Maddesine İlişkin Görüşler

Evet ise	Neden?	Derse hiç katılmayan bir öğrencinin ilgi alanından hareketle kullandığınız pop şarkı vasıtasıyla katılımını sağlayabilirsiniz. (Ö3) Çünkü kendileri dinliyor, ezberliyor ve söylüyor. (Ö9) Dikkatlerini çeken, güncel şarkılar derse katılımı artırır. (Ö11) Duygu ve düşüncelerini ifade etme konusunda kendini daha rahat hisseden bir öğrencinin derse katılımı muhakkak artacaktır. (Ö13) Şarkı söylemeye başladığımda gözlerinin içi gülüyor hepsinin birden canlanıyorlar. (Ö41)
Kısmen ise	Neden?	Verilecek örnekler sadece bu örneklerden oluşamaz. Bir süre sonra dersin işlevselliğini bozar. (Ö35) Öğrenciler seviyorlar (Ö29) Bildikleri şarkılara karşı ilgili davranacaklarını düşünüyorum. (Ö10) Güzel, özenli ve bildikleri bir parça ise katılımları artabilir. (Ö49)
Hayır ise	Neden?	Türkçe dersi için uygun müzikler olduğunu düşünmüyorum (Ö20) Çünkü dersin gidişini olumsuz etkiliyor. Konudan uzaklaştırıyor. Eğlenceye dalıp dersi ikinci plana attırıyor. (Ö14)

4.2. Türkçe Pop Şarkılara Yönelik Bulgular

Bu bölümde 20 Türkçe pop şarkısının; mecaz anlamlı kelime, karşıt(zıt) anlamlı kelime, atasözü/deyim/özdeyiş, ikileme, topluluk adı, soyut ve somut ad, ad tamlaması, birleşik fiil, fiilimsi, sıfat, zarf, zamir, edat, bağlaç, ünlem, söz sanatları, ses olayına uğrayan kelime kullanımlarına ve Türkçe pop şarkılarının temalarına yer verilmiştir. Bulgular, tablolar hâlinde açıklamalarıyla yer almaktadır.

Tablo 20

Araştırmada Yer Alan Türkçe Pop Şarkılar

İhanetten Geri Kalan (Sezen Aksu)	Benden Sonra (Hande Yener)
Sen Olsan Bari (Alevna Tilki)	Boynun Borcu (Merve Özbey- Erdem Kınay)
Çok Çok (Edis)	Sesinde Aşk Var (Yalın)
Yan Benimle (Sıla)	Üzülmedin mi? (Simge)
Ya Bu İşler Ne (Mabel Matiz)	Vermem Seni Ellere (Oğuzhan Koç)
Gel Be Gökyüzüm (İlyas Yalçıntaş)	Olay (Ayşe Hatun Önal)
Aşk mı Lazım? (Buray)	Hayalet (Demet Akalın)
İki Aşık (Ersay)	Sıfır Tolerans (Hadise)
İnceden İnceden (Tuğba Yurt)	Beni Çok Sev (Tarkan)
Kuzum (Bengü)	Yanımda Kal (Harun Kolçak- Gökhan Türkmen)

Tablo 20’de Kral Müzik isimli pop müzik sayfasında yer alan “Kral Pop Radyo Top 50” listesinden 07.05.2018 tarihinde “basit tesadüfi örnekleme” yöntemiyle belirlenen 20 Türkçe pop şarkısı yer almaktadır.

Tablo 21

Araştırmada Yer Alan Türkçe Pop Şarkılarının 10.05.2019 Tarihinde Youtube Sosyal Medya Platformundaki Görüntülenme Sayısı ve Yayımlanma Tarihleri

Türkçe Pop Şarkı	Youtube Görüntülenme Sayısı	Youtube Yayımlanma Tarihi
İhanetten Geri Kalan (Sezen Aksu)	68.447.623	23 Ocak 2017
Sen Olsan Bari (Alevna Tilki)	399.713.718	27 Temmuz 2017
Çok Çok (Edis)	176.366.952	22 Haziran 2017
Yan Benimle (Sıla)	154.439.294	3 Mart 2017
Ya Bu İşler Ne (Mabel Matiz)	75.526.988	11 Ağustos 2017
Gel Be Gökyüzüm (İlyas Yalçıntaş)	91.974.120	17 Mayıs 2017
Aşk mı Lazım? (Buray)	86.324.744	11 Kasım 2016
İki Aşık (Ersay)	193.461.423	24 Kasım 2017
İnceden İnceden (Tuğba Yurt)	84.474.733	20 Eylül 2017
Kuzum (Bengü)	67.883.978	24 Mayıs 2017
Benden Sonra (Hande Yener)	41.097.812	23 Ağustos 2017
Boynun Borcu (Merve Özbey- Erdem Kınay)	11.992.396	31 Mayıs 2017
Sesinde Aşk Var (Yalın)	25.560.913	9 Aralık 2016
Üzülmedin mi? (Simge)	110.235.243	29 Kasım 2017
Vermem Seni Ellere (Oğuzhan Koç)	108.022.883	11 Ekim 2017
Olay (Ayşe Hatun Önal)	31.359.432	17 Şubat 2017
Hayalet (Demet Akalın)	58.337.693	11 Kasım 2016
Sıfır Tolerans (Hadise)	114.484.737	9 Kasım 2017
Beni Çok Sev (Tarkan)	79.689.052	16 Aralık 2017
Yanımda Kal (Harun Kolçak- Gökhan Türkmen)	100.117.432	20 Eylül 2016

Tablo 21’de Kral Müzik isimli pop müzik sayfasında yer alan “Kral Pop Radyo Top 50” listesinden 07.05.2018 tarihinde “basit tesadüfi örnekleme” yöntemiyle belirlenen 20 Türkçe pop şarkısının 10.05.2019 tarihinde Youtube sosyal medya platformunda görüntülenme sayısı ve yayımlanma tarihleri yer almaktadır.

4.2.1. Mecaz Anlamlı Kelime Kullanımına Yönelik Bulgular

Türkçenin zengin bir dil olmasının kanıtlarından biri mecaz anlamdır. Bir kelimenin birden fazla anlama gelmesi, ilk anlamından sıyrılıp başka anlamlara girebilmesi buna örnektir. Bir sözcüğün gerçek anlamının dışında kullanılarak başka anlamlar kazandırılan anlamına mecaz anlam denir.

Mecaz anlam, sözcüğün gerçek anlamından ayrılıp başka anlamlar taşıması yönüyle bir su kovaına benzetilebilir. Kelimeler, aslında kavramların bir kalıbı, bir kılıfıdır. Bir su kovaının suyu bir yerden bir yere taşınması gibi kelimeler de kavramları taşır. Su kovaı sadece su taşınmaz. Süt taşır, kum taşır. Aslında bu farklı kullanım da mecaz anlamı oluşturur (Gülbüz, 2008, s.202). Bir kelimenin birden fazla anlama gelmesi, sadece tek bir varlığı karşılamaması dildeki çok yönlülüğün bir göstergesidir. Örnekte olduğu gibi nasıl bir kova sadece su taşınmazsa bir kelime de sadece tek bir anlama gelmez. Kelimeler de sadece tek bir anlama gelmez. İlk anlamlarından farklı anlamları taşıyabilir. Ortaokul Türkçe eğitiminde mecaz anlamın farkına varılması ve diğer türlerle arasındaki farkın kavranması hedeflenmektedir.

2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda mecaz anlam; dinleme/izleme, okuma ve yazma becerilerinde; metindeki bağlamdan hareketle mecaz anlamın kavranmasına yönelik kazanımlarda yer almaktadır (MEB, 2006, s.28). Metindeki gerçek, mecaz ve terim anlamlarının ayırt edilmesine yönelik olan 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, mecaz anlam "T.5.3.33. Okuduğu metindeki gerçek, mecaz ve terim anlamlı sözcükleri ayırt eder" şeklinde yer almaktadır (MEB, 2018, s.38). Türkçe pop şarkılarda mecaz anlamlı kelimelerin kullanılması, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkıları kullanma noktasında önem taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenleri Türkçe pop şarkılar ile yeni kelimeler kazandırdıklarını ve söz varlığı çalışmalarını yaptıklarını dile getirmişlerdir. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen mecaz anlamlı kelimeler, Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır. Mecaz anlamlı kelime kullanımına yönelik bulgular Tablo 22'de yer almaktadır.

Tablo 22

Mecaz Anlamalı Kelimelerin Kullanımı

Pop Şarkı Adı	Pop Şarkı Sözü	Mecaz Anlamalı Kelimeler
Sen Olsan Bari (Aleyna Tilki)	Çaldığın o <i>kalbi</i> yerine koy lütfen Eğer hislerinden pek emin değilsen Aradığın aşksa, en güzelinden O zaman başka Açarım kapıları hazırım dünden O sen olsan bari sen olsan bari O sen olsan bari sen olsan bari Hazırım diyorum dünden <i>düşmüyorsun</i> dilimden Olan olmuş zaten o sen olsan bari Bendeki bu sihrî keşke görebilsen İnan <i>oynatırdın</i> aklımı yerinden Aradığın aşksa en özelinden O zaman başka Açılır kapılar buyurun önden	“Kalp” kelimesi çalmak” kelimesiyle bir arada kullanılarak “sevgisini kazanmak” anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır. “Dil” kelimesiyle “düşmek” kelimesi bir arada kullanılarak “alay etmek için sürekli söylemek” anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır. “Akıl” kelimesiyle “oynatmak” kelimesi bir araya gelerek “çıldırarak” anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır.
Çok Çok (Edis)	Kıyamam sana ben Tutuşur <i>kül olurum</i> Sürerim alayı Savaşır tuş olurum	Bütünıyla yanmak anlamına gelen “kül olmak” deyimini mecaz anlamı olarak kullanılmıştır.
Yan Benimle (Sıla)	Yalan sevinçle oyalandım Aklın tuzağında dolandım Kusuruma bakma zil zurna geldim Sabahın beşi <i>kapına dayandım</i> Erbabım aşk madem Madem yasaklar namahrem Kafeste sözler susuyor şimdilik <i>Uçuyor</i> zaman hele dur bakalım gel be Sırtımda uzun hırka gibi gece Yarenlik etmez kaytarır hece Hatıra oturmuş kalkmaz Hâlden anlamaz Derya deniz düşünce Gezdim seni sokak sokak Valla yok <i>hesap kitap</i> İçimde avaz avaz Yan, yan, yan benimle Uzun yola gider gibi Bakma öyle yüzüme Aman cancağızım etme	“Kapiya dayanmak” deyimini mecaz anlamı olarak kullanılmıştır. “Uçmak” kelimesi “Uçuyor zaman hele dur bakalım gel be” cümlesinde “çok hızlı gitmek” anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır. “Hesap kitap yapmak (etmek)” deyimini mecaz anlamı kullanılmıştır.
Gel Be Gökyüzüm (İlyas Yalçıntaş)	Gel be gökyüzüm Kıyıya <i>vurdu</i> aşklarım Ya beni öldür ya anla Nefesim ol <i>günahı boynuma</i>	“Kıyı” kelimesi “vurmak” kelimesiyle bir arada kullanılarak “kıyıya sürüklenmek” anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır. “Günahı (günahı vebali) boynuna” deyimini mecaz anlamı olarak kullanılmıştır.
Aşk mı Lazım? (Buray)	Aşk mı lazım dert mi lazım? Söyle sevdiğim bize ne lazım Ayran içtik ayrı düşük Gülmek istedi şu <i>kara</i> bahtım	“Kara” kelimesi “baht” kelimesini niteleyerek “sıkıntılı kader” anlamında mecaz olarak kullanılmıştır.

Tablo 22 (devam)

Mecaz Anlamalı Kelimelerin Kullanımı

İki Aşık (Ersay)	Zor Hangisi kolay ki? Her veda <i>bırakır izini</i> Aşkta bir hata değildi Sadece zamanımız tükendi Sevdik sonunu bile bile sevdik Gençtik tabii kolay yolu seçtik Acıyıp geçtik Biz iki aşık <i>kafaları karışık</i> Bir sağa çarptık bir sola çarptık Nasıl bitti biz de şaşırдық Kime sorsan çok yakıştırdık	“İz” kelimesi “bırakmak” kelimesiyle bir arada kullanılarak etkisini kalıcı duruma getirmek anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır. “Karışık” kelimesi “kafa” kelimesiyle bir arada kullanılarak “gerginlik içinde bulunan zihin” anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır.
Sesinde Aşk Var (Yalın)	Aldım başıma <i>belayı</i> İlk günden belli biraz delisin Biraz kendine has Biraz maceracı Aldım başıma <i>belayı</i> Yüzün, ellerin <i>can yakıyor</i> gamzelerin <i>Dert oluyor</i> gidişin Dert oluyor hemen dönmeyişin	“Başına bela almak” deyimini mecaz anlamı olarak kullanılmıştır. “Can yakmak” deyimini mecaz anlamı olarak kullanılmıştır. “Dert olmak (kesilmek)” deyimini mecaz anlamı olarak kullanılmıştır.
İnceden İnceden (Tuğba Yurt)	Bir gün iki gün sonra Çözülür bağladığım <i>karalar</i> Önüme bakarım taş olsan Yoluma kalbim seni paralar Gel deneyelim diyorsun Olur mu yeniden? Ruhumu <i>okşuyor</i> inceden inceden Kanmam be oğlum neler gördüm neler <i>Nasibimi aldım tüm yeminlerden</i>	“Kara” kelimesi “bağlamak” kelimesiyle bir arada kullanılarak “yas tutmak” anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır. “Ruh” kelimesi “okşamak” kelimesiyle bir arada kullanılarak “hoş bir şekilde konuşmak” anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır. “Nasibini almak” deyimini mecaz anlamı olarak kullanılmıştır.
Vermem Seni Ellere (Oğuzhan Koç)	Ara sıra bazı yok olsan da Geceleri üşüdüğüm anlarda Yanıma koşarak beni <i>kor gibi yakmalısın</i>	“Kor gibi yanmak” deyimini mecaz anlamı olarak kullanılmıştır.
Kuzum (Bengü)	Senin o gelmelerini gitmelerini Ölmelerini bitmelerini öpmelerini küsmelerini severim severim Senin o gelmelerini gitmelerini Ölmelerini bitmelerini <i>bal damlayan dillerini</i> yerim yerim	“Dil” kelimesi, “bal” kelimesi ve “damlamak” kelimesi bir arada kullanılarak “çok tatlı konuşmak” anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır.
Benden Sonra (Hande Yener)	Ben seni tarihe <i>gömmeye</i> hazırım Kalmadı gözde ağlayacak yaş Her kırışında bin parça oldu Düşünmedin mi kalp bu değil taş	“Tarih” kelimesi “gömmek” kelimesiyle bir arada kullanılarak “ortadan kaldırmak” anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır.
Hayalet (Demet Akalın)	Hep bir yanı <i>kırık</i> Bir yanı <i>yanık</i> canım ciğerim Ama gösteremem Sustum ah ölümüne En büyük cevap anlayana izahat veremem Gördüm aydım doydum ben Senden farkım rütbemden Yıkılmayı kalkmayı toydum ezberledim İşyan da ettim ne gelmiş kaldı ne geçmiş kaderimi Sen değil aşktan muaf tutamaz beni Gelse felaketim Sen değil aşktan muaf tutamaz beni gelse felaketim İyi bak son kez ben sana bundan sonra <i>hayaletim</i>	“Kırık” kelimesi “üzgün” anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır. “Yanık” kelimesi “üzüntülü” anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır. “Hayalet” kelimesi “yok olmak” anlamlarında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır.

Tablo 22 (devam)

Mecaz Anlamalı Kelimelerin Kullanımı

Sıfır Tolerans (Hadise)	Suçüstü tövbeler Kalbe <i>ağır</i> darbeler İlahi sevgilim Sen kimi kandırıyorsun	“Ağır” kelimesi “güç” anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır. “Kara” kelimesi, “korkusuz” anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır. “Tatlı” kelimesi “sevimli” anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır. “Acı” kelimesi “üzücü” anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır. “Yüreği soğumak” deyimini mecaz anlamı olarak kullanılmıştır.
	Yalnızlık bu ilişki Bu ne yaman çelişki Ki senden sakınmadım Ben hep gözü <i>karaydım</i>	
	Bir <i>tatlı</i> tesadüfken Şimdi <i>acı</i> tecrüben oldum Ben de yanıldım Sen hep biraz yalandın	
	Sıfır tolerans haydi git durma <i>Yüreğim soğudu</i> yakamam bir daha Kısasa kısas aşk alır verdiğini Acısı kalır son sözü söyleyenin	
Yanımda Kal (Harun Kolçak- Türkmen)	Gökhan Kaygılarım yeniden <i>uyaniyor</i> Bu duygular beni ürkütüyor Yeniden yaşamak mı gerekiyor Yine acılar yine korkular yine aşk	“Boyun” kelimesi “eğmek” kelimesi bir arada kullanılarak “katlanmak” anlamında mecaz anlamı olarak kullanılmıştır. “Uyanmak” kelimesi mecaz anlamı olarak kullanılmıştır.

Tablo 22’de incelenen Türkçe pop şarkılarda tespit edilen mecaz anlamalı kelimeler yer almaktadır. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısından 14 Türkçe pop şarkıda 31 tane mecaz anlamalı kelime/deyim tespit edilmiştir ve açıklamasıyla birlikte tabloda yer almıştır. Türkçe pop şarkılarda 21 tane mecaz anlamalı kelime, 10 tane mecaz anlamalı deyim kullanılmıştır. Türkçe pop şarkılarda mecaz anlamlar anlatımı güçlendirmek için kullanılmıştır. Türkçe pop şarkıların yarısından fazlasında yararlanılan mecaz anlam hislerin dinleyiciye aktarılmasında önemli rol oynamaktadır. 31 tane mecaz anlamalı kelime ve deyim tespit edilmesi de Türkçe eğitiminde kullanılabilirliği açısından önem taşımaktadır.

4.2.2. Zıt (Karşıt) Anlamalı Kelimelerin Birlikte Kullanımına Yönelik Bulgular

Kelimelerin anlamlarını bilmek ve anlamlarına uygun şekilde kullanmak, dil öğretiminin amaçları arasındadır. Kelime hazine katılan her kelime anlatmayı ve anlamayı kolaylaştırır. Dilin kullanımında geniş çerçeveler çizen anlamlardan birisi de zıt anlamdır. Dilin zenginliğini gösteren zıt anlam, anlamı birbirinin karşıtı olan sözdür.

Zıt anlamlı kelimelerin de kelime hazinesinde aktif olarak yer alması dilin kullanımını etkilemektedir. Cümleler arasında zıt anlamlı kelimelerin kullanılması, anlatımı zenginleştirir ve anlatımın daha geniş alanda yorumlanmasını sağlar. Dilin sisteminde cümleleri bağlayan bu anlam ilişkileri önemli yere sahiptir (Karpuz ve Akçataş, 2001, s.42). Zıt anlam, dilin estetik anlamda anlatım gücünü ispatlayan yapılardan da biridir. Bir kelimenin karşıt anlamlı kelimeye sahip olması ve bunun dil içerisinde aktif şekilde kullanılması anlatım gücünü arttırmaktadır. Ortaokul Türkçe eğitiminde zıt anlamın bağlamdan hareketle anlamının belirlenmesi ve uygun örnekler verilebilmesi hedeflenmektedir.

2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda zıt anlam; dinleme/ izleme ve okuma becerilerinde kelimeler arası anlam ilişkilerinin ve metindeki bağlamdan hareketle kelimelerin anlamlarının kavrandığı kazanımlarda yer almaktadır (MEB, 2006, s.28). 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda ise zıt anlam "T.5.3.8. Kelimelerin zıt anlamlılarını bulur." kazanımında yer almaktadır (MEB, 2018, s.38). Türkçe pop şarkılarda zıt anlamlı kelimelerin kullanılması, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkıları kullanma noktasında önem taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenleri Türkçe pop şarkılar ile yeni kelimeler kazandırdıklarını ve söz varlığı çalışmaları yaptıklarını dile getirmişlerdir. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen zıt anlamlı kelimeler, Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır. Zıt anlamlı kelime kullanımına yönelik bulgular Tablo 23'te yer almaktadır.

Tablo 23

Zıt (Karşıt) Anlamlı Kelimelerin Birlikte Kullanımı

Pop Şarkı Adı	Pop Şarkı Sözü	Zıt (Karşıt) Anlamlı Kelimelerin Birlikte Kullanımı
Ya Bu İşler Ne (Mabel Matiz)	<i>Tuttuğun</i> senin olsun a canım Aşk <i>bırakmaktan</i> geçer “Unut oğlum, acır” dedin oysa Unutulmaktı ecel Beni boş ver de Ya bu işler ne Yıkılır dünya Başımız yerde	“Tutmak” kelimesi ile “bırakmak” kelimesi zıt anlamlı olarak birlikte kullanılmıştır.
İki Aşık (Ersay)	<i>Zor</i> Hangisi <i>kolay</i> ki? Her veda bırakır izini Aşkta bir hata değildi Sadece zamanımız tükendi Sevdik sonunu bile bile sevdik Gençtik tabii kolay yolu seçtik Acıyıp geçtik Biz iki aşık kafaları karışık Bir <i>sağa</i> çarptık bir <i>sola</i> çarptık Nasıl bitti biz de şaşırдық Kime sorsan çok yakıştırdık	“Zor” kelimesi “kolay” kelimesi zıt anlamlı olarak birlikte kullanılmıştır. “Sağ” kelimesi ile “sol” kelimesi zıt anlamlı olarak birlikte kullanılmıştır.
İnceden İnceden (Tuğba Yurt)	Geri dönmek için geç kaldın Sıra sende, üzüleceksin <i>Varlığınla</i> ne kazandırdın <i>Yokluğunla</i> ne kaybettireceksin	“Varlık” kelimesi ile “yokluk” kelimesi zıt anlamlı olarak birlikte kullanılmıştır.
Kuzum (Bengü)	Senin o <i>gelmelerini</i> <i>gitmelerini</i> Ölmelerini bitmelerini öpmelerini küsmelerini severim severim Senin o <i>gelmelerini</i> <i>gitmelerini</i> Ölmelerini bitmelerini bal damlayan dillerini yerim yerim	“Gelmek” kelimesi ile “gitmek” kelimesi zıt anlamlı olarak birlikte kullanılmıştır.
Olay (Ayşe Hatun Önal)	Yaşadığımı sakın sorma Ne duvara ne yazılır ne de kâğıda Dokuna dokuna zora dokunur <i>Deliye akıllı</i> sorulmaz ya Sen ateşten bile olsan Soyunup <i>soyunup giyinirdim</i> Zehirli bir ok bile olsan Yoluna eğilir serilirdim	“Deli” kelimesi “akıllı” kelimesi zıt anlamlı olarak birlikte kullanılmıştır. “Soyunmak” kelimesi ile “giyinmek” kelimesi zıt anlamlı olarak birlikte kullanılmıştır.
Sıfır Tolerans (Hadise)	Sıfır tolerans haydi git durma Yüreğim soğudu yakamam bir daha Kısasa kısas aşk <i>alır verdiğini</i> Acısı kalır son sözü söyleyenin	“Almak” kelimesi ile “vermek” kelimesi zıt anlamlı olarak birlikte kullanılmıştır.
Beni Çok Sev (Tarkan)	<i>İyi</i> günde <i>kötü</i> günde Sakla göğsünde Sen bu kalbe iyi geldin Benden hiç gitme	“İyi” kelimesi ile “kötü” kelimesi zıt anlamlı olarak birlikte kullanılmıştır.

Tablo 23’te incelenen Türkçe pop şarkılarda tespit edilen zıt anlamlı kelimeler yer almaktadır. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısından 7 Türkçe pop şarkıda 9 tane zıt anlamlı kelimelerin birlikte kullanımı tespit edilmiştir ve açıklamalarıyla birlikte tabloda yer almıştır. Türkçe pop şarkılarda zıt anlamlı kelimeler anlatımı güçlendirmek için bir arada kullanılmıştır. Türkçe pop şarkıların yarısından azında tespit edilen zıt anlamlı kelimeler, dinleyicinin anlatılmak isteneni daha iyi anlamasını kolaylaştırmıştır. Türkçe eğitimi

açısından bakıldığında ise zıt anlamlı kelimelerin bir arada kullanılması hedef kitlenin zıt anlamı ve kelimeleri daha kolay hatırlamasını sağlayacaktır.

4.2.3. Atasözü/Deyim/Özdeyiş Kullanımına Yönelik Bulgular

Bir dilin anlatım gücünü, dil estetiğini, kavram zenginliğini ve kültürel yapısını yansıtan yapılardan olan atasözleri ve deyimler, dilin önemli söz varlıkları içerisinde yer almaktadır. Atasözü, deneme ve gözlemlere dayanarak söylenen halk tarafında oluşturulan öğüt verici sözlerdir. Dilin söz varlığı içerisinde yer alan atasözleri, toplumun; yaşantılarını, dünya görüşünü, bilgeliğini, anlatım gücünü ortaya koyan, uzun yıllar varlığını sürdüren ve değişmeden nesilden nesile aktarılabilen ya da unutulup da yitilebilen sözlerdir (Aksan, 2015, s.41). Toplumda yaşanan olaylar sonucunda çıkarılan derslerin etkileyici ve öz bir şekilde anlatılıp bunun da gelecek nesillere aktarılması o toplumun kültürel bir zenginliğidir. Aynı zamanda atasözleri, toplumun gelecekte daha güçlü bir şekilde devam edebilmesi için gelecek nesillere bırakılan bir mirastır. Atasözleri; geleneklerle dilimize yerleşmiş, ulusal bir nitelik taşıyan, halkın yaşam boyu tecrübelerine dayanan bir ortak düşünce, bir yol göstericidir (Aksoy, 1988, s.132). Toplumun yaşadığı kültür çerçevesinde bir sonraki nesillere miras bıraktığı yapılardan olan atasözleri; kalıplaşmış olmaları, özlü olmaları, gelenekleri yansıtmaları ve sonraki nesillere ışık tutmaları nedeniyle dilin estetik anlamda önemli değerlerindendir. Atasözleri kültürün nasıl dil aracılığıyla taşındığının önemli bir ispatıdır.

Türkçenin söz varlığı içerisinde anlatım gücünün zenginliğini ortaya unsurlardan biri de deyimdir. Deyimler anlatımın daha güçlü olmasını sağlayan söz varlığı unsurudur. Atasözleri gibi geçmişte alınan dersleri aktarma ve yol gösterme ama güdülmez. Deyimler; dilin yine söz varlığı içerisinde yer alan, dilin anlatım gücünü, toplumun başarısını, benzetmeye eğilimini ortaya koyan unsurlardır (Aksan, 2015, s.39). Gerçek anlamdan sıyrılarak kalıplaşıp anlatımın daha güçlü olmasını sağlayan deyimler bir dilin ne kadar zengin ve köklü olduğunun da bir göstergesidir. Kültürel yapının bir göstergesi olan deyimlerin öğretimi bu açıdan önem taşımaktadır.

Özdeyişler ise; söyleyeni ya da yazanı belli olan, deneyimlerden meydana gelen kısa ve özlü düşüncelerdir. Doğruyu ve güzeli anlatmayı hedefleyen özdeyiş; bir düşüncüyü, bir duyguyu, bir ilkeyi kısa ve kesin şekilde anlatan, kim tarafından söylendiği genellikle bilinen özlü sözdür. Vecize, ülger, kalamıkibar, aforizm, aforizma, motto kullanılan diğer

isimleridir (TDK, 2011, s. 1866). Özdeyişler; bir konu hakkında fikir sahibi olmada, bir konu hakkında örnekler verebilmede ve farklı bakış açıları geliştirmede önem sahibidir. Anlatımının öz ve etkileyici olması da o konu hakkında yol gösterici olmaktadır. Türkçede yazma çalışmalarında özdeyişlerin kullanılması ya da yazma çalışması öncesinde özdeyişlerden fikir alınması önem taşımaktadır. Ortaokul Türkçe eğitiminde atasözü, deyim ve özdeyişlerin metnin anlamına olan katkısının fark edilmesi ve uygun şekilde kullanılması hedeflenmektedir.

2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda atasözü ve deyim; konuşma, okuma ve yazma becerilerinde; yeni kelime öğretimi, atasözü, deyim ve söz sanatlarını uygun şekilde kullanılabilirliğine dayalı kazanımlarda yer almaktadır (MEB, 2006, s.35). 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda ise atasözü, deyim ve özdeyiş ile ilgili olan, 8. sınıf okuma becerisinde "T.8.3.6. Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler." kazanımında yer almaktadır (MEB, 2018, s.49). Türkçe pop şarkılarda atasözü/deyim/özdeyiş kullanılması, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkılarını kullanma noktasında önem taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenleri, Türkçe pop şarkılar ile atasözü ve deyim çalışmaları yaptıklarını dile getirmişlerdir. Türkçe öğretmenleri atasözü ve deyim çalışması yaptıklarını dile getirirken özdeyişe hiç değinmemişlerdir. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen deyimler, Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır. Atasözü/deyim/özdeyiş kullanımına yönelik bulgular Tablo 24'te yer almaktadır.

Tablo 24

Atasözü/Deyim/Özdeyiş Kullanımı

Pop Şarkı Adı	Pop Şarkı Sözü	Atasözü/Deyim/Özdeyiş Kullanımı
Sen Olsan Bari (Aleyna Tilki)	Bendeki bu sihri keşke görebilsen İnan <i>oynatırdın aklını</i> yerinden Aradığın aşksa en özelinden O zaman başka Açılır kapılar buyurun önden	Çıldırma anlamına gelen “aklını oynatmak” deyimini “aklını yerinden oynatmak” şeklinde kullanılmıştır. Deyimler kalıplaşmış söz öbekleridir ve söz dizimi bozulamaz (Aksoy, 1988, s.140). Burada da deyim, söz dizimi bozularak yanlış bir şekilde kullanılmıştır.
Çok Çok (Edis)	Kıyamam sana ben Tutuşur <i>kül olurum</i> Sürerim alayı Savaşır tuş olurum	Bütünüyle yanmak anlamına gelen “kül olmak” deyimini kullanılmıştır. Kimi deyimlerde cümle yapısı ve ana düşünce değişmemek üzere fiil çekimi değişebilir (Aksoy, 1988, s.144). Burada da deyim fiil çekimi değişmiştir ve doğru bir şekilde kullanılmıştır.
Yan Benimle (Sıla)	Yalan sevinçle oyalandım Aklın tuzağında dolandım Kusuruma bakma zil zurna geldim Sabahın beşi <i>kapına dayandım</i> Gezdim seni sokak sokak Valla yok <i>hesap kitap</i> İçimde avaz avaz Yan, yan, yan benimle	Ayrıntılarıyla hesap edip düşünmek anlamına gelen “hesap kitap yapmak (etmek)” deyimini “hesap kitap” şeklinde kullanılmıştır. Deyimler kalıplaşmış söz öbekleridir. Deyimlerin söz dizimi bozulamaz, sözcüklerin yerleri değiştirilemez ve deyimdeki kelimeler yerine başka kelimeler kullanılamaz (Aksoy, 1988, s.140). Burada da deyim, söz dizimi bozularak “yapmak(etmek)” eylemi kullanılmamıştır. Gelip çatmak anlamına gelen “kapıya dayanmak” deyimini “kapına dayandım” şeklinde kullanılmıştır. Kimi deyimlerde cümle yapısı ve ana düşünce değişmemek üzere fiil çekimi, şahıs zamiri değişebilir (Aksoy, 1988, s.144). Deyim doğru bir şekilde kullanılmıştır.
Gel Be Gökyüzüm (İlyas Yalçıntaş)	Gel be gökyüzüm Kıyıya vurdu aşklarım Ya beni öldür ya anla Nefesim ol <i>günahı boynuma</i>	Ben karışmam, sorumluluk sana veya ona düşer anlamına gelen “günahı (günahı vebali) boynuna” deyimini “günahı boynuma” şeklinde kullanılmıştır. Kimi deyimlerde cümle yapısı ve ana düşünce değişmemek üzere fiil çekimi, şahıs zamiri değişebilir (Aksoy, 1988, s.144). Deyim doğru bir şekilde kullanılmıştır.
İnceden İnceden (Tuğba Yurt)	Gel deneyelim diyorsun Olur mu yeniden? Ruhumu okşuyor inceden inceden Kanmam be oğlum neler gördüm neler <i>Nasibimi aldım</i> tüm yeminlerden	Güzel, hoş giden bir şeyden kısa bir süre de olsa yararlanmak, sebeplenmek anlamına gelen “nasibini almak” deyimini “nasibimi aldım” şeklinde kullanılmıştır. Kimi deyimlerde cümle yapısı ve ana düşünce değişmemek üzere fiil çekimi, şahıs zamiri değişebilir (Aksoy, 1988, s.144). Deyim doğru bir şekilde kullanılmıştır.

Tablo 24 (devam)

Atasözü/Deyim/Özdeyiş Kullanımı

Sesinde Aşk Var (Yalın)	<i>Aldım başıma belayı</i> Yüzün, ellerin <i>can yakıyor</i> gamzelerin <i>Dert oluyor</i> gidişin Dert oluyor hemen dönmeyişin	Bir sorunla karşılaşmak, kötü bir duruma düşmek anlamına gelen “başına bela almak” deyimini “Aldım başıma belayı” şeklinde kullanılmıştır. Deyimler kalıplaşmış söz öbekleridir. Deyimlerin söz dizimi bozulamaz, sözcüklerin yerleri değiştirilemez ve deyimdeki kelimeler yerine başka kelimeler kullanılamaz (Aksoy, 1988, s.140). Burada da deyim, söz dizimi bozularak deyim yanlış bir şekilde kullanılmıştır. Zulmetmek, eziyet etmek anlamına gelen “can yakmak” deyimini “Yüzün, ellerin can yakıyor” şeklinde kullanılmıştır. Kimi deyimlerde cümle yapısı ve ana düşünce değişmemek üzere fiil çekimi, şahıs zamiri değişebilir (Aksoy, 1988, s.144). Deyim doğru bir şekilde kullanılmıştır. Bir kimse veya olay sıkıntı vermek anlamına gelen “dert olmak (kesilmek)” deyimini “Gidişin dert oluyor hemen dönmeyişin” şeklinde kullanılmıştır. Kimi deyimlerde cümle yapısı ve ana düşünce değişmemek üzere fiil çekimi, şahıs zamiri değişebilir (Aksoy, 1988, s.144). Deyim doğru bir şekilde kullanılmıştır.
Üzülmedin mi? (Simge)	Üzülmedin mi kalbimi çarpıp çıkarken Küçülmedin mi aşkla verdiğin sözden cayarken Nasıl bakıyorsun gözlerime <i>veda ederken</i> Ben çok üzülüm, sen üzülmedin mi?	Vedalaşmak, esenleşmek anlamına gelen “veda etmek” deyimini “Nasıl bakıyorsun gözlerime veda ederken” şeklinde kullanılmıştır. Kimi deyimlerde cümle yapısı ve ana düşünce değişmemek üzere fiil çekimi, şahıs zamiri değişebilir (Aksoy, 1988, s.144). Fakat burada deyim fiilimsi eki gelerek kalıp ifadeyi bozmuştur. Deyim doğru bir şekilde kullanılmamıştır.
Vermem Seni Ellere (Oğuzhan Koç)	Ara sıra bazı yok olsan da Geceleri üşüdüğüm anlarda Yanıma koşarak beni <i>kor gibi yakmalısın</i> .	Çok parlamak, büyük üzüntü çekmek anlamına gelen “kor gibi yanmak” deyimini “Yanıma koşarak beni kor gibi yakmalısın” şeklinde kullanılmıştır. Kimi deyimlerde cümle yapısı ve ana düşünce değişmemek üzere fiil çekimi, şahıs zamiri değişebilir (Aksoy, 1988, s.144). Deyim doğru bir şekilde kullanılmıştır.
Sıfır Tolerans (Hadise)	Sıfır tolerans haydi git durma <i>Yüreğim soğudu</i> yakamam bir daha Kısasa kısas aşk alır verdiğini Acısı kalır son sözü söyleyenin	Düşmanın bir felakete uğraması dolayısıyla ya da ondan öç alarak içi rahatlamak anlamına gelen “yüreği soğumak” deyimini “aradan zaman geçerek önemini yitirmek” anlamında “yüreğim soğudu” şeklinde kullanılmıştır. Kimi deyimlerde cümle yapısı ve ana düşünce değişmemek üzere fiil çekimi, şahıs zamiri değişebilir (Aksoy, 1988, s.144). Deyim doğru bir şekilde kullanılmıştır.

Tablo 24’te incelenen Türkçe pop şarkılarda tespit edilen deyimler yer almaktadır. Türkçe pop şarkılarda atasözü ve özdeyiş kullanımı tespit edilmemiştir. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısından 9 Türkçe pop şarkısında 12 adet deyim tespit edilmiştir ve açıklamalarıyla birlikte tabloda yer almıştır. 8 tane deyim doğru bir şekilde kullanılırken 4 tane deyim yanlış bir şekilde kullanılmıştır. 4 tane deyimde; deyim, söz dizimi değiştirilmiş, deyimden kelime çıkarılmış, deyimde kelimelerin yerleri değiştirilmiş ve deyim

kalıplaşmış olma özelliğini bozacak ek getirilmiştir. 12 tane deyimın tespit edilmesi de Türkçe eğitiminde kullanılabilirliği açısından önem taşımaktadır. Fakat Türkçe pop şarkılarda 4 deyimın yanlış kullanılması, dil estetiği açısından olumsuz bir örnek teşkil etmektedir.

4.2.4. İkileme Kullanımına Yönelik Bulgular

Dil, canlı bir varlıktır. Her zaman aynı şekilde kalmayan, gelişen ve değişen bir yapıdadır. Dil ile kimi zaman anlatımı güçlendirmek için birtakım çabalara girilir. Bu çabalardan biri de ikilemelerdir. Anlatımı daha etkin hâle getirmek için yararlanılan ikilemeler, kelimelerin tekrarlanmasıyla oluşmaktadır. İkilemelerle anlama güç katmak hedeflenir ve sesler art arda kullanılır. Ölen ölene, güzel güzel, ev mev vb. örnekler ikilemedir (Vardar, 2002, s.119). İkilemelerle anlatımı güçlendirmek için aynı, yakın anlamlı, karşıt anlamlı veya ses açısından benzeyen kelimeler yan yana kullanılır. İkilemeler; aynı kelimenin tekrarıyla (ağır ağır, yavaş yavaş vb.), zıt anlamlı kelimelerle (iyi kötü, aşağı yukarı vb.), yakın anlamlı kelimelerle (eş dost, doğru dürüst vb.), eş anlamlı kelimelerle (güçlü kuvvetli, ses seda vb.) , biri anlamlı biri anlamsız kelimelerle (eğri büğrü, ezik büzük vb.), ikisi de anlamsız kelimelerle (ıvır zıvır, abuk subuk vb.), yansıma sözcüklerle (tıkır tıkır, şıkır şıkır vb.) ve ikinci kelimenin başına “m” ünsüzü getirilerek (kitap mitap, ev mev vb.) oluşturulabilir.

Türkçe pop şarkılarda ikilemelerin kullanılması, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkıları kullanma noktasında önem taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenleri, Türkçe pop şarkılar söz varlığı çalışmaları yaptıklarını dile getirmişlerdir. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen mecaz ikilemeler Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır. İkileme kullanımına yönelik bulgular Tablo 25’te yer almaktadır.

Tablo 25

İkileme Kullanımı

Pop Şarkı Adı	Pop Şarkı Sözü	İkileme Kullanımı
Yan Benimle (Sıla)	Yalan sevinçle oyalandım Aklın tuzağında dolandım Kusuruma bakma <i>zil zurna</i> geldim Sabahın beşi kapına dayandım Gezdim seni <i>sokak sokak</i> Valla yok hesap kitap İçimde <i>avaz avaz</i> Yan, yan, yan benimle	Birbirleriyle anlam bütünlüğü oluşturan/ bir bütünün parçaları şeklinde olan yakın anlamlı kelimelerin yan yana gelmesiyle kurulan “zil zurna” ikilemesi kullanılmıştır. Aynı kelimenin tekrarıyla kurulan “sokak sokak” ikilemesi kullanılmıştır. Aynı kelimenin tekrarıyla oluşan “avaz avaz” ikilemesi kullanılmıştır.
İki Aşık (Ersay)	Sevdik sonunu <i>bile bile</i> sevdik Gençlik tabii kolay yolu seçtik Acıyıp geçtik	Aynı kelimenin tekrarı şeklinde kurulan “bile bile” ikilemesi kullanılmıştır.
Olay (Ayşe Hatun Önal)	Yaşadığımı sakın sorma Ne duvara ne yazılır ne de kâğıda <i>Dokuna dokuna</i> zora dokunur Deliye akıllı sorulmaz ya Sen ateşten bile olsan <i>Soyunup soyunup</i> giyinirdim Zehirli bir ok bile olsan Yoluna eğilir serilirdim	Aynı kelimenin tekrarı şeklinde kurulan “dokuna dokuna” ikilemesi kullanılmıştır. Aynı kelimenin tekrarı şeklinde kurulan “soyunup soyunup” ikilemesi kullanılmıştır.

Tablo 25’te incelenen 20 Türkçe pop şarkıda tespit edilen ikilemeler yer almaktadır. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısından 3 Türkçe pop şarkıda 6 adet ikileme tespit edilmiştir ve açıklamalarıyla birlikte tabloda yer almıştır. Türkçe pop şarkılarında ikilemeler anlatımı güçlendirmek için kullanılmıştır. 3 Türkçe pop şarkısında kullanılmasından hareketle ikilemeler, Türkçe pop şarkılarında tercih edilen bir anlatım şekli değildir.

4.2.5. Topluluk Adı Kullanımına Yönelik Bulgular

İsim; canlı cansız tüm varlıkları ifade eden, duygu ve düşünceleri bildiren ve onların anlatılmasını kolaylaştıran kelimelerdir. Varlıkların zihinde kolayca hatırlanmasını sağlayan ve varlıkları diğer varlıklardan ayıran isimler, birer kimlik gibidir. Canlı ve cansız tüm varlıkları ifade eden isimler varlık sayılarına göre; tekil, çoğul ve topluluk adı şeklinde gruplanmaktadır. Tekil ad, tek olanı; çoğul ad sayısal anlamda birden fazla sayıda olanı ifade eden isimlerken birlik kavramı taşıyan topluluğa verilen ada da topluluk adı denilmektedir (TDK, 2011, s. 2369). Tekil ad hem biçim hem de anlam açısından tekillik taşıırken topluluk adı biçim olarak tekil olsa da anlam açısından çokluğu ifade eder. Çoğul eki almadığı hâlde anlam olarak birden fazla varlığı anlatır. Ortaokul Türkçe eğitiminde isimlerin işlevinin fark edilmesi ve uygun şekilde kullanılması hedeflenmektedir.

2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı’nda isim; 6. Sınıf dil bilgisi içerisinde isimlerin cümledeki işlevini fark etmeye ve uygun şekilde kullanmaya

yönelik kazanımda yer almaktadır (MEB, 2006, s.42). İsim, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın 6. sınıf okuma becerisinin “T.6.3.8. İsim ve sıfatların metnin anlamına olan katkısını açıklar.” kazanımında yer almaktadır (MEB, 2018, s.41). Türkçe pop şarkılarda topluluk adının kullanılması, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkıları kullanma noktasında önem taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenleri, Türkçe pop şarkılar ile kelime türlerini kazandırdıklarını dile getirmişlerdir. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen topluluk adı, Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır.

Tablo 26

Topluluk Adı Kullanımı

Pop Şarkı Adı	Topluluk Adı Kullanımı	Topluluk Adı Kullanımı
Çok Çok (Edis)	Kıyamam sana ben Tutuşur kül olurum Sürerim <i>alayı</i> Savaşır tuş olurum	“Alay” topluluk adı kullanılmıştır.

Tablo 26’da incelenen 20 Türkçe pop şarkıdan tespit edilen topluluk adı yer almaktadır. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısından 1 Türkçe pop şarkıda 1 tane topluluk adı tespit edilmiştir ve açıklamasıyla birlikte tabloda yer almıştır. Topluluk adı Türkçe pop şarkılarında tercih edilen bir isim değildir. Türkçe pop şarkıları, Türkçe eğitiminde topluluk adının kavranmasında kullanılabilecek yeterli örneklerle sahip değildir.

4.2.6. Soyut ve Somut Ad Kullanımı Yönelik Bulgular

Varlıkları ve kavramları birbirinden ayırt edebilmek için varlıkların niteliğine, sayısına ve verilmesine göre adlar verilmektedir. Türkçede adlar, varlıkların niteliğine göre “somut” ve “soyut” olmak üzere iki kategoride yer almaktadır. Soyut ad; beş duyu organıyla algılanamayan adıdır. Somut adın karşıtı olan soyut ad, salt düşünsel düzleme ilişkin kavramları belirten addır. Erdemlik, özgürlük vb. kavramlar soyut ada örnektir (Vardar, 2002, s.179). Soyut adın karşıtını tanımlayan somut ad ise beş duyudan biri veya birkaçı ile algılanan varlığın adıdır. Soyut adlar sadece zihinde düşünce yoluyla anlam kazanırken somut adlar zihinde tasarımlarıyla da anlam bulmaktadır. Soyut adlar bir maddeyi karşılamazken somut adlar; elle tutulan, gözle görülebilen, koklanabilen, tadılabilen ve

duyulabilen varlıklardır. Duyuların algılama alanına giren somut ada, “pencere, kedi, bardak” kavramları örnektir (Vardar, 2002, s.178). Kelime öğretiminde varlıkların niteliğine göre somut ya da soyut olduğunun kavraması önem taşımaktadır. Metin içerisindeki anlamının farkına varılması açısından da soyut ve somut adların kavranması önemlidir. Duygu ve düşüncelerin doğru aktarılmasında da soyut ve somut adlar rol oynamaktadır. Ortaokul Türkçe eğitiminde isimlerin işlevinin fark edilmesi ve uygun şekilde kullanılması hedeflenmektedir.

2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı’nda isim; 6. Sınıf dil bilgisinin isimlerin cümledeki işlevinin kavranması ve uygun şekilde kullanılmasına yönelik kazanımında yer almaktadır (MEB, 2006, s.42). İsim, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın 6. sınıf okuma becerisinin “T.6.3.8. İsim ve sıfatların metnin anlamına olan katkısını açıklar.” kazanımında yer almaktadır (MEB, 2018, s.41). Türkçe pop şarkılarda soyut ve somut ad kullanılması, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkıları kullanma noktasında önem taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenleri, Türkçe pop şarkılar ile kelime türlerini kazandırdıklarını dile getirmişlerdir. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen soyut ve somut adlar, Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır.

Tablo 27

Soyut ve Somut Ad Kullanımı

Pop Şarkı Adı	Pop Şarkı Sözü	Soyut ve Somut Ad Kullanımı
İhanetten Geri Kalan (Sezen Aksu)	Gel gör ki bende <i>rüzgâr</i> En sert poyrazdan esti Taze çiçeklenmiş bahar ayaza kesti İstemem artık geriye dönme Dönersen bile bu evde sönme Buz gibi soğuk suya benzer inan bitmiş her <i>aşk</i> Tuz gibi bassan yarana <i>derman</i> olmaz sana Ne narindir ne haindir Ne <i>vefâlı</i> ne <i>zalim</i> Bir <i>hasrettir</i> bir <i>intikam</i> <i>İhanetten</i> geri kalan İstemem artık geriye dönme Dönersen bile bu <i>evde</i> sönme	“Aşk” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Derman” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Vefalı” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Zalim” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Hasret” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “İntikam” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “İhanet” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Rüzgâr” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Ev” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Su” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Tuz” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır.
Sen Olsan Bari (Aleyna Tilki)	Çaldığın o <i>kalbi</i> yerine koy lütfen Eğer <i>hislerinden</i> pek emin değilsen Aradığın <i>aşksa</i> , en güzelinden O zaman başka Açarım kapıları hazırım dünden	“Kalp” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “His” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Aşk” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Akıl” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.

Tablo 27 (devam)

Soyut ve Somut Ad Kullanımı

	Bendeki bu sihri keşke görebilsen İnan oynatırdın <i>aklını</i> yerinden Aradığın aşksa en özelinden O zaman başka Açılır kapılar buyurun önden	
Çok Çok (Edis)	Yarası hatırlatır bütün <i>dikenleri</i> Yakışır bir <i>gözyaşın</i> geçersin enleri Yarası hatırlatır bütün dikenleri Yakışır bir <i>gözyaşın</i> geçersin enleri	“Diken” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Gözyaşı” somut ad olarak kullanılmıştır.
	<i>Yalan</i> sevinçle oyalandım <i>Aklın</i> tuzağında dolandım Kusuruma bakma zil zurna geldim Sabahın beşi <i>kapına</i> dayandım	“Yalan” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Akıl” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.
	Erbabım <i>aşk</i> madem Madem yasaklar namahrem Kafeste sözler susuyor şimdilik Uçuyor <i>zaman</i> hele dur bakalım gel be	“Aşk” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Zaman” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.
Yan Benimle (Sıla)	<i>Sırtında</i> uzun <i>hırka</i> gibi <i>gece</i> <i>Yarenlik</i> etmez kaytarır hece <i>Hatıra</i> oturmuş kalkmaz Hâlden anlamaz Derya deniz düşünce	“Yârenlik” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Hatıra” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.
	Gezdim seni sokak sokak Valla yok hesap kitap İçimde avaz avaz Yan, yan, yan benimle	“Kapı” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Sırt” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır.
	Uzun <i>yola</i> gider gibi Bakma öyle <i>yüzüme</i> Aman cancağızım etme	“Hırka” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Gece” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Yol” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Yüz” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır.

Tablo 27 (devam)

Soyut ve Somut Ad Kullanımı

Ya Bu İşler Ne (Mabel Matiz)	Gel beni kor <i>düşümden</i> Kurtarabilirsen kurtar Yağmurumu çölümden Ayrırabilir mi bu <i>kantar</i> ?	“Düş” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Aşk” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.
	Çaldığın sazlar seni duysa Saz utanır, vazgeçer “Unut oğlum, acır” dedin oysa Unutulmaktı eccl	“Kantar” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Saz” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır.
	Beni boş ver de Ya bu işler ne Yıkılır dünya Başımız yerde	“Yol” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Uçurum” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır.
	Kırgınım can özümden Yâre buysa <i>yol</i> biter mi? İki yâr bir <i>uçurumda</i> Kavuşmaya <i>kol</i> yeter mi?	“Kol” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır.
	Tuttuğun senin olsun a canım <i>Aşk</i> bırakmaktan geçer “Unut oğlum, acır” dedin oysa Unutulmaktı eccl Beni boş ver de Ya bu işler ne Yıkılır dünya Başımız yerde	
Gel Be Gökyüzüm (İlyas Yalçıntaş)	<i>Güneş</i> doğdu ama yasta Mevsimi hep hasta Yoksun oralarda	“Aşk” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Hatıra” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.
	Bir ses bin <i>yol</i> olur anla Kaybedilen <i>aşka</i> <i>Bahçeleri gonca</i>	“Günah” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.
	Belki affeder bizi Onca <i>hatıra</i> gibi	
	Gel be gökyüzüm <i>Kıyıya</i> vurdu aşklarım Ya beni öldür ya anla Nefesim ol <i>günahı</i> boynuma	“Güneş” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Yol” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Bahçe” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Gonca” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır.
		“Kıyı” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır.

Tablo 27 (devam)

Soyut ve Somut Ad Kullanımı

Aşk mı Lazım? (Burray)	Bir gelsen diyorum Beni çekip alsan <i>çıkılmazlardan</i> Hiçbir şartım yok Sadece tutsan <i>kollarımdan</i> Yar yine çık yoluma Aldın <i>aklımı</i> ah Dile benden sen ne istersen Bir <i>ömür</i> varım Yar yine çık <i>yoluma</i> Aldın <i>aklımı</i> ah Dile benden sen ne istersen Bir <i>ömür</i> hazırım <i>Aşk</i> mı lazım <i>dert</i> mi lazım? Söyle sevdiğim bize ne lazım <i>Ayran</i> içtik ayrı düştük Gülmek istedi şu kara <i>bahtım</i>	“Çıkılmaz” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Akıl” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Ömür” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Aşk” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Dert” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Baht” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Kol” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Yol” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Ayran” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır.
İki Aşık (Ersay)	<i>Zor</i> Hangisi kolay ki? Her <i>veda</i> bırakır izini <i>Aşkı</i> bir <i>hata</i> değildi Sadece <i>zamanımız</i> tükendi Sevdik sonunu bile bile sevdik Gençlik tabii <i>kolay</i> yolu seçtik Acıyıp geçtik Biz iki <i>aşık</i> kafaları karışık Bir sağa çarptık bir sola çarptık Nasıl bitti biz de şaşırdık Kime sorsan çok yakıştırdık	“Zor” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Veda” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Aşk” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Hata” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Zaman” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Kolay” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Aşık” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.
İnceden İnceden (Tuğba Yurt)	Geri dönmek için geç kaldın Sıra sende, üzüleceksin <i>Varlığını</i> ne kazandırdın <i>Yokluğunla</i> ne kaybettireceksin Bir gün iki gün sonra Çözülür bağladığım <i>karalar</i> Önüne bakarım <i>taş</i> olsan <i>Yoluma</i> <i>kalbim</i> seni paralar Gel deneyelim diyorsun Olur mu yeniden? <i>Ruhumu</i> okşuyor inceden inceden Kanmam be oğlum neler gördüm neler <i>Nasibimi</i> aldım tüm <i>yeminlerden</i>	“Varlık” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Yokluk” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Kara” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Kalp” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Ruh” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Nasip” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Yemin” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Taş” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Yol” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır.
Kuzum (Bengü)	Ah kuzum kıyamam ben sana Ah <i>huysuzum</i> gel biraz sarıl bana <i>Aşk</i> biliyor sevenin adresini Gel benden yak ateşini Senin o gelmelerini gitmelerini Ölmelerini bitmelerini öpmelerini küsmelerini severim severim Senin o gelmelerini gitmelerini Ölmelerini bitmelerini bal damlayan <i>dillerini</i> yerim yerim	“Huysuz” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Aşk” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Dil” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.

Tablo 27 (devam)

Soyut ve Somut Ad Kullanımı

Benden Sonra (Hande Yener)	Ben seni <i>tarihe</i> gömmeye hazırım Kalmadı <i>gözde</i> ağlayacak <i>yaş</i> Her kırışında bin parça oldu Düşünmedin mi <i>kalp</i> bu değil <i>taş</i> Doldur şimdi yerimi başka ben varsa Hadi bul yoracak yeni birini Çok üzgünüm onun adına <i>Yalan</i> söyleyemem ben hiç <i>Mutlu</i> olma benden sonra Her gece gez dur ya da bir <i>yuva</i> kur Ama <i>gün yüzü</i> görme benden sonra	“tarih” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “kalp” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “yalan” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “mutlu” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “yuva” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Göz” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Yaş” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Taş” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır.
Boynun Borcu (Merve Özbey- Erdem Kınay)	<i>Aşk</i> yine bitiyor Nasıl yakıyor <i>Küle</i> döner her damlan Bir bak <i>yüreğine</i> sor Sana ne diyor Bana o <i>revâ</i> mı, hiç sanmam Ah içim eriyor Acı veriyor Senin için çok temiz ve <i>saf</i> Benim dünyam Sana <i>kolay</i> bütün olay Bırak ve git be yolcu Senin için bu ilk değil Benim içinse sonuncu <i>Yalan</i> kokar o sözlerin Nasıl da burcu burcu Ve kal demem, ölsem demem Üğurlamak boynun borcu	“Aşk” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Yürek” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Reva” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Saf” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Kolay” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Yalan” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Kül” somut ad olarak kullanılmıştır.
Sesinde Aşk Var (Yalın)	Aldım başıma <i>belayı</i> İlk günden belli biraz <i>delisin</i> Biraz kendine has Biraz <i>maceracı</i> Aldım başıma <i>belayı</i> <i>Yüzün, ellerin</i> can yakıyor <i>gamzelerin</i> Dert oluyor gidişin Dert oluyor hemen dönmeyişin Sesinde <i>aşk</i> var bir ben duyuyorum <i>Kalbimde taşla</i> yapamam biliyorum Sabaha olunca çık gel bekliyorum İlk <i>sofra</i> kurulunca koş gel bekliyorum Sen <i>şarkı</i> duyulunca durmam söylüyorum Sesinde <i>aşk</i> var bir ben duyuyorum	“Bela” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Deli” soyut ad olarak kullanılmıştır. “Maceracı” soyut ad olarak kullanılmıştır. “Dert” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Aşk” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Kalp” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Taş” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Yüz” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “El” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “gamze kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Sofra” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Şarkı” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır.
Üzülmedin mi? (Simge)	Vurulduğum, aynı yerden üst üste vuruldum Ama sustum, dağıttın <i>hayatımı</i> Beni ağır yanılttın, <i>acım</i> oldun Ve gördüm <i>gerçeği</i> içindeki seni Buna rağmen tutuyordum o <i>soğuk ellerini</i> Gidiyordum kaç defa Ama tuttum kendimi Yapamazdım, acıtamazdım asla senin gibi Üzülmedin mi <i>kalbimi</i> çarpıp çıkarken Küçülmedin mi <i>aşkla</i> verdiğin sözden cayarken Nasıl bakıyorsun <i>gözlerime</i> veda ederken Ben çok üzülmedim, sen üzülmedin mi?	“Hayat” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Acı” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Gerçek” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Kalp” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Aşk” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Soğuk” somut ad olarak kullanılmıştır. “El” somut ad olarak kullanılmıştır. “Göz” somut ad olarak kullanılmıştır.

Tablo 27 (devam)

Soyut ve Somut Ad Kullanımı

Vermem Seni Ellere (Oğuzhan Koç)	Sevdirdin kendini bana hiç sorma Bundan sonra sana gözüm gibi ben bakarım Seni hiç kimseler alamaz unutmama Kimseler üzemez karşlarına ben çıkarım Bana göre sen benim olmalısın İçime nefes gibi dolmalısın Kaderime yön verecek bir ıstık gibi doğmalısın Ara sıra bazı yok olsan da Geceleri üşüdüğüm anlarda Yanıma koşarak beni kor gibi yakmalısın Vermem seni ellere vermem Allah şahidim olsun Vermem seni ellere vermem Söz verdim bir kere dönemem.	“Kader” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Işık” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Gece” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Kor” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır.
Olay (Ayşe Hatun Önal)	Yaşadığımı sakın sorma Ne duvara ne yazılır ne de kâğıda Dokuna dokuna zora dokunur Deliye akıllı sorulmaz ya Sen ateşten bile olsan Soyunup soyunup giyinirdim Zehirli bir ok bile olsan Yoluna eğilir serilirdim Aslında ilk ilk iklerle sadece aşk Seni yaşasa nasılsa gerisi kolay Aslında ilk ilk iklerle sadece aşk Seni yaşasa nasıl olsa dönüşü olay	“Deli” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Akıllı” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Aşk” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Duvar” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Kâğıt” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Ateş” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır. “Ok” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır.
Hayalet (Demet Akalın)	Hep bir yanı kırık Bir yanı yanık canım ciğerim Ama gösteremem Sustum ah ölümüne En büyük cevap anlayana izahat veremem Gördüm aydım doydum ben Senden farkım rütbemden Yıkılmayı kalkmayı toydum ezberledim İşyan da ettim ne gelmiş kaldı ne geçmiş kaderimin Sen değil aşktan muaf tutamaz beni Gelse felaketim Sen değil aşktan muaf tutamaz beni gelse felaketim İyi bak son kez ben sana bundan sonra hayaletim	“Can” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Ciğer” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Cevap” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Kader” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Aşk” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Hayalet” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.
Sıfır Tolerans (Hadise)	Her şey burada bitti Toparlan gidiyorsun Zamana bırakmadım Tehlike arz ediyorsun Suçüstü tövbeler Kalbe ağır darbeler İlahi sevgilim Sen kimi kandırıyorsun Yalnızlık bu ilişki Bu ne yaman çelişki Ki senden sakınmadım Ben hep gözü karaydım Bir tatlı tesadüfken Şimdi acı tecrüben oldum Ben de yanıldım Sen hep biraz yalandın Sıfır tolerans haydi git durma Yüreğim soğudu yakamam bir daha Kısasa kısas aşk alır verdiğini Acısı kalır son sözü söyleyenin	“Zaman” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Tövbe” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Kalp” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Ağır” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Yalnızlık” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Yaman” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Çelişki” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Tatlı” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Acı” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Aşk” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.

Tablo 27 (devam)

Soyut ve Somut Ad Kullanımı

Beni Çok Sev (Tarkan)	Bir <i>kavga</i> nasıl da hoyrat Savaşırken, savrulurken büyüttü <i>hayat</i> Ben sensiz yapayalnızdım Suyum oldu, aşım oldu ama <i>aşksızdım</i>	“Kavga” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Hayat” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Aşksız” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.
	Bir vurgundu geçtiğim <i>yollar</i> Düşe kalka yaşanmış, öğretir yıllar Ben sensiz her şeye sustum Koca dünya dönüyordu İçinde yaktım	“Sevda” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Gönül” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Kader” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.
	<i>Sevdanı</i> bulmak yıllar sürdü Hoş geldin <i>gönlüme kaderim</i> güldü	“Ömür” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.
	Tut <i>elimden</i> beni çok sev Kimseye verme Seveceksen <i>ömürlük</i> sev Bir günlük sevme	“Kötü” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “İyi” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Göğüs” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.
	<i>İyi</i> günde <i>kötü</i> günde Sakla <i>göğsünde</i> Sen bu <i>kalbe</i> iyi geldin Benden hiç gitme	“Kalp” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Ruh” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Huzur” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Umut” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.
	Bir sabahsız geceydi <i>ruhum</i> Gün misali <i>gözlerinde</i> güneşi buldum Bir dertli rüzgârdım, estim <i>Umutum</i> sen, <i>huzurum</i> sen Yeniden doğdum	“Yol” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır “El” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır “Göz” kelimesi somut ad olarak kullanılmıştır
Yanımda Kal (Harun Kolçak- Gökhan Türkmen)	Öyle savunmasız bir zamandı Bulduğunda beni Sen başlattın boyun eğdim Kabullendim seni	“Sitem” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Yazık” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.
	Bu sözlerim <i>sitem</i> değil Ama <i>yazık</i> değil mi bana Çok yalnızdım kaybolmuştum Sığındım işte sana	“Yalnızlık” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Kaygı” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.
	<i>Kaygılarım</i> yeniden uyanıyor Bu <i>duygular</i> beni ürkütüyor Yeniden yaşamak mı gerekiyor Yine <i>acılar</i> yine <i>korkular</i> yine <i>aşk</i>	“Duygu” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Acı” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Aşk” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır. “Korku” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.
	Yanımda kal, yanımda kal <i>Düşlerin</i> yetmez ki bana Yanımda kal yanımda kal Çok geç rastladım sana	“Düş” kelimesi soyut ad olarak kullanılmıştır.

Tablo 27’de incelenen Türkçe pop şarkılarda tespit edilen soyut ve somut isimler tabloda yer almaktadır. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısının tamamında soyut ve somut adlar tespit edilerek ve açıklamalarıyla birlikte tabloda yer almıştır. İncelenen Türkçe pop şarkılarında 116 tane soyut ad, 44 tane somut ad tespit edilmiştir. En fazla kullanılan soyut adlar sırasıyla: aşk, kalp, kader, zaman, yalan, akıl ve acıdır. En fazla kullanılan somut adlar sırasıyla: yol, göz, el, kol ve yüzdür. Türkçe pop şarkılarının tamamında aşk teması işlendiği için pop şarkı içerisinde kullanılan soyut adlar da bu temayı destekleyecek niteliktedir. Yol kelimesi de aşk teması içerisinde ne fazla tercih edilen kelimedir. Göz, el, kol ve yüz kelimeleri de aşk teması içerisinde bedensel unsurların ön plana çıkmasını

sağlamıştır. Türkçe pop şarkılarında temanın soyut bir kelimesi olması, pop şarkının içerisinde soyut kelimelerin ağırlıkta olmasına neden olmuş ve temanın dinleyiciye aktarılmasında önemli rol oynamıştır. Aynı zamanda Türkçe pop şarkıları soyut ve somut adların kazandırılmasında kullanılması açısından önem taşımaktadır.

4.2.7. Ad Tamlaması Kullanımına Yönelik Bulgular

Birbirini aitlik yönünden tamamlayan iki ya da fazla isim soylu kelime ile kurulan takıma ad tamlaması denilmektedir. İlgi eki alan bölüm tamlayan, iyelik eki alan bölüm ise tamlanan olarak adlandırılmaktadır. Ad tamlamaları; belirtili ad tamlaması, belirtisiz ad tamlaması ve zincirleme ad tamlaması olarak gruplanmaktadır. Belirtili ad tamlaması; tamlayanı ilgi eki (-In/-nIn) alan, tamlananı tekil üçüncü kişi iyelik eki (-I/-sI) alan yani belirti eki taşıyan tamlamadır. Belirtisiz ad tamlaması da; tamlayanın ek almadığı, tamlananın tekil üçüncü kişi iyelik eki (-I/-sI) aldığı tamlamadır (Eker, 2011, s.422). Ad tamlamasının üçüncü türü olan zincirleme ad tamlaması da; tamlayanı, tamlananı veya her ikisinin de ad tamlaması biçiminde iç içe oluşan ad tamlamasıdır. Zincirleme ad tamlaması iki tane ad tamlamasının yeni bir ad tamlaması oluşturmasıdır. Cümle içerisinde ad tamlamasının doğru kullanımı anlamı güçlendirmekte ve tamamlamaktadır. Ortaokul Türkçe eğitiminde isim tamlamalarının kuruluş ve anlam özelliklerinin kavranması hedeflenmektedir.

2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda isim tamlaması; 6. sınıf dil bilgisinde “İsim tamlamalarının kuruluş ve anlam özelliklerini kavrar.” kazanımında yer almaktadır. İsim tamlamalarının nasıl kurulduğunun ve hangi anlamlar içerisinde olduğunun kavranması amaçlanmıştır (MEB, 2006, s.42). İsim tamlamaları, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın 6. sınıf okuma becerisinin “T.6.3.9. İsim ve sıfat tamlamalarının metnin anlamına olan katkısını açıklar.” kazanımında yer almaktadır (MEB, 2018, s.41). Türkçe pop şarkılarda isim tamlamasının kullanılması, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkıları kullanma noktasında önem taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenleri, Türkçe pop şarkılar ile genelde sözcük türlerini, özelde ise tamlamaların tespit edilmesine yönelik çalışmaları yaptıklarını dile getirmişlerdir. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen isim tamlamaları, Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır

Tablo 28

Ad Tamlaması Kullanımı

Pop Şarkı Adı	Pop Şarkı Sözü	Ad Tamlaması Kullanımı
Yan Benimle (Sıla)	Yalan sevinçle oyalandım <i>Aklın tuzağında</i> dolandım Kusuruma bakma zil zurna geldim <i>Sabahın beşi</i> kapına dayandım	“Aklın tuzağında dolandım” cümlesindeki “ <i>aklın tuzağı</i> ” ifadesi belirtili ad tamlamasıdır. “Sabahın beşi kapına dayandım” cümlesindeki “ <i>sabahın beşi</i> ” ifadesi belirtili ad tamlamasıdır.
Ya Bu İşler Ne (Mabel Matiz)	Kırğınım <i>can özümden</i> Yâre buysa yol biter mi? İki yâr bir uçurumda Kavuşmaya kol yeter mi?	“Kırğınım <i>can özümden</i> ” cümlesindeki “ <i>can özümden</i> ” ifadesi belirtisiz ad tamlamasıdır.
Aşk mı Lazım? (Buray)	Ben yaşıyorum <i>Sensizliğin zorluğunu</i> Bir şey duydun mu? Fark ettin mi yokluğumu?	“Ben yaşıyorum <i>Sensizliğin zorluğunu</i> ” cümlesindeki “ <i>sensizliğin zorluğunu</i> ” ifadesi belirtili ad tamlamasıdır.
Kuzum (Bengü)	Ah kuzum kıyamam ben sana Ah huysuzum gel biraz sarıl bana <i>Aşk biliyor sevenin adresini</i> Gel benden yak ateşini	“Aşk biliyor sevenin adresini” cümlesindeki “ <i>sevenin adresini</i> ” ifadesi belirtili ad tamlamasıdır.

Tablo 28’de incelenen Türkçe pop şarkılarda tespit edilen ad tamlamaları yer almaktadır. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısından 4 Türkçe pop şarkıda 5 ad tamlaması tespit edilmiştir ve açıklamalarıyla birlikte tabloda yer almıştır. Türkçe pop şarkılarda 4 belirtili ad tamlaması, 1 belirtisiz ad tamlaması tespit edilirken zincirleme ad tamlamasının kullanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe pop şarkılarında ad tamlamaları tercih edilen bir dil unsuru değildir. Tamlamalar, kelimelerin birbirini bağlayarak bir takım oluşturuyor olmasından dolayı Türkçe pop şarkılarında tercih edilmemiştir. Türkçe pop şarkılarında daha çok kelimelerin bağımsızlığı ve ritmi tamamlaması önemsenmektedir. Türkçe pop şarkıları, ad tamlamalarının kazandırılmasında yeterli örneğe sahip değildir.

4.2.8. Birleşik Fiil Kullanımına Yönelik Bulgular

Türkçede varlıkları ifade eden isimler olduğu gibi o varlıkların gerçekleştirdiği hareketi ifade eden kelimeler de mevcuttur. Dil bilgisinde fiil; öznenin yaptığı işi, oluşu, kılışı, durumu belirten kelimelerdir. Fiiller, yapılarına göre basit, türemiş ve birleşik olmak üzere gruplanmaktadır. Bir ad ile yardımcı fiilden, iki ayrı fiilin birleşmesinden ya ad soylu bir veya birden fazla kelimeyle bir fiilin birleşmesinden oluşan fiil türüne birleşik fiil denilmektedir. Birleşik fiiller tek bir kavrama karşılık olarak söylenen fiil türüdür (Korkmaz, 2009, s.791). Birleşik fiiller de; kurallı birleşik fiil (yeterlilik, tezlik, sürerlilik, yaklaşma) yardımcı eylemle yapılan birleşik fiiller ve anlamca kaynaşmış birleşik fiiller olmak üzere üç grupta incelenmektedir. Ortaokul Türkçe eğitiminde birleşik fiillerin

kuruluş ve anlam özelliklerinin kavranması ve diğer fiil türlerinin ayırt edilebilmesi hedeflenmektedir.

2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda birleşik fiil; 7. sınıf dil bilgisinin “Basit, türemiş ve birleşik fiillerin kuruluş ve anlam özelliklerini kavrar.” kazanımında yer alarak fiil türlerinin nasıl kurulduğunun ve anlamsal olarak hangi özelliklere sahip olduğunun kavranması amaçlanmıştır (MEB, 2006, s.44). Birleşik fiil, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın 7. sınıf okuma becerisinin “T.7.3.10. Basit, türemiş ve birleşik fiilleri ayırt eder.” kazanımında yer almaktadır (MEB, 2018, s.45). Türkçe pop şarkılarda birleşik fiillerin kullanılması, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkıları kullanma noktasında önem taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenlerinin; genelde fiili, özelde birleşik fiili kazandırmada Türkçe pop şarkılarını kullandıklarına dair bulgular elde edilmemiştir. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen birleşik fiiller, Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır. Birleşik fiil kullanımına yönelik bulgular Tablo 29'da yer almaktadır.

Tablo 29

Birleşik Fiil Kullanımı

Pop Şarkı Adı	Pop Şarkı Sözü	Birleşik Fiil Kullanımı
Aşk mı Lazım? (Buray)	Ben yaşıyorum Sensizliğin zorluğunu Bir şey duydun mu? <i>Fark ettin mi yokluğumu?</i> Aşk mı lazım dert mi lazım? Söyle sevdiğim bize ne lazım Ayran içtik <i>ayrı düştük</i> Gülmek istedi şu kara bahtım	“Fark etmek” fiili, “etmek” yardımcı fiili ile kurulan birleşik fiildir. “Ayrı düşmek” fiili, anlamca kaynaşmış birleşik fiildir.
İnceden İnceden (Tuğba Yurt)	<i>Geri dönmek için geç kaldın</i> Sıra sende, üzüleceksin Varlığınla ne kazandırdın Yokluğunla ne kaybettireceksin	“Geri dönmek” fiili, anlamca kaynaşmış birleşik fiildir. “Geç kalmak” fiili, anlamca kaynaşmış birleşik fiildir.
Vermem Seni Ellere (Oğuzhan Koç)	Vermem seni ellere vermem Allah şahidim olsun Vermem seni ellere vermem <i>Söz verdim bir kere dönmem.</i>	“Söz vermek” fiili, anlamca kaynaşmış birleşik fiildir.
Hayalet (Demet Akalın)	Hep bir yanı kırık Bir yanı yanık canım ciğerim Ama gösteremem Sustum ah ölümüne En büyük cevap anlayana <i>izahat veremem</i> Gördüm aydım doydum ben Senden farkım rütbemden Yıkılmayı kalkmayı toydum ezberledim <i>İsyan da ettim</i> ne gelmiş kaldı ne geçmiş kaderimi Sen değil aşktan <i>muaf tutamaz</i> beni Gelse felaketim Sen değil aşktan muaf tutamaz beni gelse felaketim <i>İyi bak son kez ben sana bundan sonra hayaletim</i>	“İzahat vermek” fiili, anlamca kaynaşmış birleşik fiildir. “İsyan etmek” fiili, “etmek” yardımcı fiili ile kurulan birleşik fiildir. “Muaf tutmak” fiili, anlamca kaynaşmış birleşik.
Yanımda Kal (Harun Kolçak- Gökhan Türkmen)	Bu sözlerim sitem değil Ama yazık değil mi bana Çok yalnızdım <i>kaybolmuştum</i> Sığındım işte sana	“Kaybolmak” fiili anlam bakımından kaynaşmış bütünleşmiş birleşik fiildir.

Tablo 29’da incelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen birleşik fiiller yer almaktadır. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısından 5 Türkçe pop şarkıda 9 birleşik fiil tespit edilmiştir ve açıklamalarıyla birlikte tabloda yer almıştır. 9 birleşik fiilden 2’si yardımcı eylemle kurulan, 7’si de anlamca kaynaşmış birleşik fiildir. Kurallı birleşik fiil türünden bir örneğin yer almadığı sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe pop şarkılarında az kelimeyle çok şey anlatma çabası içerisine girilmektedir. Birleşik fiillerin de en az iki kelime ile kurulup tek bir kavramı ifade etmesinden dolayı Türkçe pop şarkılarından tercih edilmemektedir.

4.2.9. Fiilimsi Kullanımına Yönelik Bulgular

Fiilimsiler; dilin anlatım gücünü ortaya koyan, fiillerden türeyen, olumsuz yapılabilen ve cümlede ad soylu sözcük (isim, sıfat, zarf) görevi yapan, isim-fiil, sıfat-fiil, zarf-fiil türleri bulunan sözcüklerdir. Bağlaç kullanmadan, anlatımı bölmeden yan cümle, birleşik ve girişik cümleler kurmaya yarayan fiilimsiler değişik ekler almaları ve değişik görevler üstlenmeleri dolayısıyla üçe ayrılmaktadır. Bunlar; cümle içerisinde isim görevi yapan isim-fiiller, sıfat görevi yapan sıfat-fiiller ve zarf görevi yapan zarf-fiillerdir (Bayraktar, 2000, s.5). Fiilimsilerin cümle içerisindeki görevi ve kullanım şekillerinin farkına varılması önemlidir. Ortaokul Türkçe eğitiminde de fiilimsilerin işlevlerinin farkına varılması, özelliklerinin ve diğer türlerle arasındaki farkın kavranması hedeflenmektedir.

2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda fiilimsi; 8. sınıf dil bilgisinin “Fiilimsiyle, fiil ve isim soylu kelimeler arasındaki farkları kavrar.”, “Fiilimsilerin işlevlerini ve kullanım özelliklerini kavrar.”, “Fiilimsileri özelliklerine uygun biçimde kullanır.” ve “Cümlede, fiilimsiye bağlı kelime veya kelime gruplarını bulur.” kazanımlarında yer alarak fiilimsilerin; diğer kelime türleriyle farkının, işlevlerinin ve kullanımının kavranması amaçlanmıştır (MEB, 2006, s.48). Fiilimsi, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın 8. sınıf okuma becerisinin “T.8.3.9. Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar. Fiilimsilerin türleri fark ettirilir. Ekler ezberletilmez” kazanımında yer almaktadır (MEB, 2018, s.49). Türkçe pop şarkılarda fiilimsinin kullanılması, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkıları kullanma noktasında önem taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenleri, Türkçe pop şarkılar ile fiilimsileri kazandırdıklarını ve fiilimsiye yönelik etkinlikleri planladıklarını dile getirmişlerdir. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen fiilimsiler, Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır. Fiilimsi kullanımına yönelik bulgular Tablo 30'da yer almaktadır.

Tablo 30

Fiilimsi Kullanımı

Pop Şarkı Adı	Pop Şarkı Sözü	Fiilimsi Kullanımı
İhanetten Geri Kalan (Sezen Aksu)	Gel gör ki bende rüzgâr En sert poyrazdan esti Taze <i>çiçeklenmiş</i> bahar ayaza kesti Buz gibi soğuk suya benzer inan <i>bitmiş</i> her aşk Tuz gibi bassan yarana derman olmaz sana Ne narindir ne haindir Ne vefalı ne zalim Bir hasrettir, bir intikam <i>İhanetten geri kalan</i>	“Taze <i>çiçeklenmiş</i> bahar ayaza kesti” cümlesindeki “ <i>çiçeklenmiş</i> ” kelimesi sıfat-fiildir. “Buz gibi soğuk suya benzer inan <i>bitmiş</i> her aşk” cümlesindeki “ <i>bitmiş</i> ” kelimesi sıfat-fiildir. “Bir hasrettir, bir intikam <i>İhanetten geri kalan</i> ” cümlesindeki “ <i>kalan</i> ” kelimesi sıfat-fiildir. (Adlaşmış)
Sen Olsan Bari (Aleyna Tilki)	<i>Çaldığın</i> o kalbi yerine koy lütfen Eğer hislerinden pek emin değilsen <i>Aradığın</i> aşksa, en güzelinden O zaman başka Açarım kapıları hazırım dünden O sen olsan bari sen olsan bari O sen olsan bari sen olsan bari Hazırım diyorum dünden düşmüyorsun dilimden <i>Olan</i> olmuş zaten o sen olsan bari	“ <i>Çaldığın</i> o kalbi yerine koy lütfen” cümlesindeki “ <i>çaldığın</i> ” kelimesi sıfat-fiildir. “ <i>Aradığın</i> aşksa en güzelinden O zaman başka açarım kapıları hazırım dünden” cümlesindeki “ <i>aradığın</i> ” kelimesi sıfat-fiildir. (Adlaşmış) “ <i>Olan</i> olmuş zaten o sen olsan bari” cümlesindeki “ <i>olan</i> ” kelimesi sıfat-fiildir. (Adlaşmış)
Ya Bu İşler Ne (Mabel Matiz)	<i>Çaldığın</i> sazlar seni duysa Saz utanır, vazgeçer “Unut oğlum, acır” dedin oysa Unutulmaktı ecel Kırgınım can özümden Yâre buysa yol biter mi? İki yâr bir uçurumda <i>Kavuşmaya</i> kol yeter mi? <i>Tuttuğun</i> senin olsun a canım <i>Aşk bırakmaktan</i> geçer “Unut oğlum, acır” dedin oysa Unutulmaktı ecel Beni boş ver de Ya bu işler ne Yıkılır dünya Başımız yerde	“ <i>Çaldığın</i> sazlar seni duysa Saz utanır, vazgeçer” cümlesindeki “ <i>çaldığın</i> ” kelimesi sıfat-fiildir. “İki yâr bir uçurumda Kavuşmaya kol yeter mi?” cümlesindeki “ <i>kavuşmaya</i> ” kelimesi isim-fiildir. “ <i>Tuttuğun</i> senin olsun a canım” cümlesindeki “ <i>tuttuğun</i> ” kelimesi sıfat-fiildir. (Adlaşmış) “ <i>Aşk bırakmaktan</i> geçer” cümlesindeki “ <i>bırakmaktan</i> ” kelimesi isim-fiildir.
Gel Be Gökyüzüm (İlyas Yalçıntaş)	Bir ses bin yol olur anla <i>Kaybedilen</i> aşka Bahçeleri gonca	“Kaybedilen aşka Bahçeleri gonca Belki affeder bizi, onca hatıra gibi” dizesindeki “ <i>kaybedilen</i> ” kelimesi sıfat-fiildir.
Aşk mı Lazım? (Buray)	Bir gelsen diyorum Beni <i>çekip</i> alsan çıkmazlardan Hiçbir şartım yok Sadece tutsan kollarımdan Aşk mı lazım dert mi lazım? Söyle <i>sevdiğim</i> bize ne lazım Ayran içtik ayrı düştük <i>Gülmek</i> istedi şu kara bahtım	“Beni <i>çekip</i> alsan çıkmazlardan” cümlesindeki “ <i>çekip</i> ” kelimesi zarf-fiil, “ <i>çıkamaz</i> ” kelimesi sıfat-fiildir. “Söyle <i>sevdiğim</i> bize ne lazım” cümlesindeki “ <i>sevdiğim</i> ” kelimesi sıfat-fiildir. (Adlaşmış) “ <i>Gülmek</i> istedi şu kara bahtım” cümlesindeki “ <i>gülmek</i> ” kelimesi isim-fiildir.
İki Aşık (Ersay)	Sevdik sonunu bile bile sevdik Gençlik tabii kolay yolu seçtik <i>Acıyıp</i> geçtik	“Acıyıp geçtik” cümlesindeki “ <i>acıyıp</i> ” kelimesi zarf-fiildir.

Tablo 30 (devam)

Fiilimsi Kullanımı

İnceden İnceden (Tuğba Yurt)	Geri <i>dönmek</i> için geç kaldın Sıra sende, üzüleceksin Varlığınla ne kazandırdın Yokluğunla ne kaybettireceksin Bir gün iki gün sonra Çözülür <i>bağladığım</i> karalar Önüne bakarım taş olsan Yoluma kalbim seni paralar	“Geri dönmek için geç kaldın” cümlesindeki “dönmek” kelimesi isim-fiildir. “Bir gün iki gün sonra çözülür Bağladığım karalar” cümlesindeki “bağladığım” kelimesi sıfat-fiildir.
Kuzum (Bengü)	Senin o <i>gelmelerini gitmelerini</i> <i>Ölmelerini bitmelerini öpmelerini küsmelerini</i> severim severim Senin o <i>gelmelerini gitmelerini</i> <i>Ölmelerini bitmelerini bal damlayan</i> dillerini yerim yerim	“Senin o <i>gelmelerini gitmelerini</i> <i>Ölmelerini bitmelerini öpmelerini</i> küsmelerini severim” cümlesindeki “ <i>gelmelerini</i> ”, “ <i>gitmelerini</i> ”, “ <i>ölmelerini</i> ”, “ <i>bitmelerini</i> ”, “ <i>öpmelerini</i> ”, “ <i>küsmelerini</i> ” kelimeleri isim-fiildir. “Senin o <i>gelmelerini gitmelerini</i> <i>Ölmelerini bitmelerini bal damlayan</i> dillerini yerim yerim” cümlesindeki “ <i>damlayan</i> ” kelimesi sıfat-fiildir.
Benden Sonra (Hande Yener)	Ben seni tarihe <i>gömmeye</i> hazırım Kalmadı gözde <i>ağlayacak</i> yaş Her <i>kırışında</i> bin parça oldu Düşünmedin mi kalp bu değil taş Doldur şimdi yerimi başka ben varsa Hadi bul <i>yoracak</i> yeni birini Çok üzgünüm onun adına	“Ben seni tarihe <i>gömmeye</i> hazırım” cümlesindeki “ <i>gömmeye</i> ” kelimesi isim-fiildir. “Kalmadı gözde <i>ağlayacak</i> yaş” cümlesindeki “ <i>ağlayacak</i> ” kelimesi sıfat- fiildir. “Her <i>kırışında</i> bin parça oldu” cümlesindeki “ <i>kırışında</i> ” kelimesi isim- fiildir. “Hadi bul <i>yoracak</i> yeni birini” cümlesindeki “ <i>yoracak</i> ” kelimesi sıfat-fiildir.
Boynun Borcu (Merve Özbey- Erdem Kınay)	Yalan kokar o sözlerin Nasıl da burcu burcu Ve kal demem, ölsem demem <i>Uğurlamak</i> boynun borcu	“Uğurlamak boynun borcu” cümlesindeki “ <i>uğurlamak</i> ” kelimesi isim-fiildir.
Sesinde Aşk Var (Yalın)	Aldım başıma belayı Yüzün, ellerin can yakıyor gamzelerin Dert oluyor <i>gidişin</i> Dert oluyor hemen <i>dönmeyişin</i> Sesinde aşk var bir ben duyuyorum Kalbimde taşla yapamam biliyorum Sabaha <i>olunca</i> çık gel bekliyorum	“Dert oluyor <i>gidişin</i> ” cümlesindeki “ <i>gidişin</i> ” kelimesi isim-fiildir. “Dert oluyor hemen <i>dönmeyişin</i> ” cümlesindeki “ <i>dönmeyişin</i> ” kelimesi isim- fiildir. “Sabah olunca çık gel bekliyorum” cümlesindeki “ <i>olunca</i> ” kelimesi zarf-fiildir.
Üzülmedin mi? (Simge)	Üzülmedin mi kalbimi <i>çarpıp çıkarken</i> Küçülmedin mi aşkla <i>verdiğin</i> sözden cayarken Nasıl bakıyorsun gözlerime <i>veda ederken</i> Ben çok üzülüm, sen üzülmedin mi?	“Üzülmedin mi kalbimi <i>çarpıp çıkarken</i> ” cümlesindeki “ <i>çarpıp çıkarken</i> ” ifadesi zarf- fiildir. “Küçülmedin mi aşkla <i>verdiğin</i> sözden cayarken” cümlesindeki “ <i>verdiğin</i> ” kelimesi sıfat-fiildir. “Nasıl bakıyorsun gözlerime <i>veda ederken</i> ” cümlesindeki “ <i>veda ederken</i> ” ifadesi zarf- fiildir.
Vermem Seni Ellere (Oğuzhan Koç)	Bana göre sen benim olmalısın İçime nefes gibi dolmalısın Kaderime <i>yön verecek</i> bir ışık gibi doğmalısın Ara sıra bazı yok olsan da Geceleri <i>üşüdüğüm</i> anlarda Yanıma <i>koşarak</i> beni kor gibi yakmalısın	“Kaderime <i>yön verecek</i> bir ışık gibi doğmalısın” cümlesindeki “ <i>yön verecek</i> ” kelimesi sıfat-fiildir. “Geceleri <i>üşüdüğüm</i> anlarda” cümlesindeki “ <i>üşüdüğüm</i> ” kelimesi sıfat-fiildir. “Yanıma <i>koşarak</i> beni kor gibi yakmalısın” cümlesindeki “ <i>koşarak</i> ” kelimesi zarf-fiildir.

Tablo 30 (devam)

Fiilimsi Kullanımı

Olay (Ayşe Hatun Önal)	<i>Yaşadığımı</i> sakın sorma Ne duvara ne yazılır ne de kâğıda <i>Dokuna dokuna</i> zora dokunur Deliye akıllı sorulmaz ya Sen ateşten bile olsan <i>Soyunup soyunup</i> giyinirdim Zehirli bir ok bile olsan Yoluna eğilir serilirdim Aslında ilk ilk ilklerle sadece aşk Seni yaşasa nasılsa gerisi kolay Aslında ilk ilk ilklerle sadece aşk Seni yaşasa nasıl olsa <i>dönüşü</i> olay	“Yaşadığımı sakın sorma” cümlesindeki “yaşadığımı” kelimesi sıfat-fiildir. “Dokuna dokuna zora dokunur” cümlesindeki “dokuna dokuna” ifadesi zarf-fiildir. “Soyunup soyunup giyinirdim” cümlesindeki “soyunup soyunup” ifadesi zarf-fiildir. “Seni yaşasa nasıl olsa dönüşü olay” cümlesindeki “dönüşü” kelimesi isim-fiildir.
Hayalet (Demet Akalın)	Gördüm aydım doydum ben Senden farkım rütbemden <i>Yıkılmayı kalkmayı</i> toydum ezberledim İsyan da ettim ne gelmiş kaldı ne geçmiş kaderimi Sen değil aşktan muaf tutamaz beni Gelse felaketim Sen değil aşktan muaf tutamaz beni gelse felaketim İyi bak son kez ben sana bundan sonra hayaletim	“Yıkılmayı, kalkmayı toydum ezberledim” cümlesindeki “yıkılmayı” ve “kalkmayı” kelimeleri isim-fiildir.
Sıfır Tolerans (Hadise)	Sıfır tolerans haydi git durma Yüreğim soğudu yakamam bir daha Kısasa kısas aşk alır <i>verdiğini</i> Acısı kalır son sözü <i>söyleyenin</i>	“Kısasa kısas aşk alır verdiğini” cümlesindeki “verdiğini” kelimesi sıfat-fiildir. (Adlaşmış) “Acısı kalır son sözü söyleyenin” cümlesindeki “söyleyenin” kelimesi sıfat-fiildir.
Beni Çok Sev (Tarkan)	Bir kavga nasıl da hoyrat <i>Savaşırken, savrulurken</i> büyüttü hayat Ben sensiz yapayalnızdım Suyum oldu, aşım oldu ama aşksızdım Bir vurgundu <i>geçtiğim</i> yollar Düşe kalka yaşanırımı, öğretir yıllar Ben sensiz her şeye sustum Koca dünya dönüyordu Çinde yoktum Sevdanı <i>bulmak</i> yıllar sürdü Hoş geldin <i>gönlüme</i> kaderim güldü	“Savaşırken, savrulurken büyüttü hayat” cümlesindeki “savaşırken” ve “savrulurken” kelimeleri zarf-fiildir. “Bir vurgundu geçtiğim yollar” cümlesindeki “geçtiğim” kelimesi sıfat-fiildir. “Sevdanı bulmak yıllar sürdü” cümlesindeki “bulmak” kelimesi isim-fiildir.
Yanımda Kal (Harun Kolçak- Türkmen)	Gökhan Öyle savunmasız bir zamandı <i>Bulduğunda</i> beni Sen başlattın boyun eğdim Kabullendim seni Kaygılarım yeniden uyanıyor Bu duygular beni ürkütüyor Yeniden <i>yaşamak</i> mı gerekiyor Yine acılar yine korkular yine aşk	“Öyle savunmasız bir zamandı Bulduğunda beni” cümlesindeki “bulduğunda” kelimesi zarf-fiildir. “Yeniden yaşamak mı gerekiyor” cümlesindeki “yaşamak” kelimesi isim-fiildir.

Tablo 30’da incelenen Türkçe pop şarkılara yer alan fiilimsiler yer almaktadır. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısından 18 Türkçe pop şarkıda 50 fiilimsi tespit edilmiştir ve açıklamalarıyla birlikte tabloda yer almıştır. 50 fiilimsiden 19’u isim-fiil, 23’ü sıfat-fiil ve 8’i zarf-fiildir. Türkçe pop şarkılarda kullanılan fiilimsiler anlatımın gücünü ortaya koymaktadır ve bu amaçla kullanılmaktadır. Türkçe pop şarkıların neredeyse tamamında tespit edilen fiilimsiler Türkçe eğitiminde kullanılması açısından önem taşımaktadır.

4.2.10. Sıfat Kullanımına Yönelik Bulgular

Sıfat; varlıkları daha iyi anlatabilmek için kullanılan, varlıkların diğerlerinden farklı kılan özelliklerini anlatan, varlıkların; şeklini, rengini, sayısını, hâlini, yerini, sırasını belirten ya da niteleyen sözcüklerdir. Sıfatlar, işlev ve anlam açısından belirtme ve niteleme sıfatları olmak üzere iki çeşittir. Belirtme sıfatı; adlara ait belirtiyi ya da belirtilmesi istenen yönü ifade eden, adları sayı, işaret, belgisizlik ve soru anlamında belirten sözcüklerdir (Eker, 2011, s.379). Niteleme sıfatları ise; varlıkların nasıl olduğunu ifade eden sözcüklerdir. Niteleme sıfatları varlıkların durumunu, biçimini ve renklerini ifade eder. Ortaokul Türkçe eğitiminde sıfatların cümle içindeki işlevlerinin kavranması, cümle içinde uygun bir şekilde kullanılması ve anlama olan katkısının farkına varılması hedeflenmektedir.

2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda sıfat; 6. sınıf dil bilgisinin "Sıfatların cümledeki işlevlerini fark eder, sıfatları işlevlerine uygun olarak kullanır." kazanımında yer alarak sıfatların cümle içerisindeki işlevinin fark edilmesi ve uygun bir şekilde kullanılması amaçlanmıştır (MEB, 2006, s.42). Sıfatlar, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda 6. sınıf okuma becerisinin "T.6.3.8. İsim ve sıfatların metnin anlamına olan katkısını açıklar" kazanımında yer almaktadır (MEB, 2018, s.41). Türkçe pop şarkılarda sıfatların kullanılması, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkıları kullanma noktasında önem taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenleri, Türkçe pop şarkılar ile sıfatları kazandırdıklarını ve sıfata yönelik etkinlikler planladıklarını dile getirmişlerdir. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen sıfatlar, Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır. Sıfat kullanımına yönelik bulgular Tablo 31'de yer almaktadır.

Tablo 31
Sıfat Kullanımı

Pop Şarkı Adı	Pop Şarkı Sözü	Sıfat Kullanımı
İhanetten Geri Kalan (Sezen Aksu)	Gel gör ki bende rüzgâr En <i>sert</i> poyrazdan esti Taze çiçeklenmiş bahar ayaza kesti İstemem artık geriye dönme Dönersen bile <i>bu</i> evde sönme <i>Buz</i> gibi soğuk suya benzer inan bitmiş her aşk Tuz gibi bassan yarana derman olmaz sana	“En sert poyrazdan esti” cümlesindeki “sert” kelimesi niteleme sıfatıdır. “Dönersen bile bu evde sönme” cümlesindeki “bu” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Buz gibi soğuk suya benzer inan bitmiş her aşk” cümlesindeki “buz” kelimesi belirtme, “soğuk” kelimesi niteleme ve “her” kelimesi belirtme sıfatıdır.
Sen Olsan Bari (Alevna Tilki)	Çaldığın o kalbi yerine koy lütfen Eğer hislerinden pek emin değilsen Aradığın aşksa, <i>en</i> güzelinden O zaman başka Açarım kapıları hazırım dünden Bendeki <i>bu</i> sihrî keşke görebilsen İnan oynatırdın aklını yerinden Aradığın aşksa <i>en</i> özelinden O zaman başka Açılır kapılar buyurun önden	“Çaldığın o kalbi yerine koy lütfen” cümlesindeki “o” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Aradığın aşksa en güzelinden” cümlesindeki “en” kelimesi niteleme sıfatıdır. “Bendeki bu sihrî keşke görebilsen” cümlesindeki “bu” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Aradığın aşksa en özelinden” cümlesindeki “en” kelimesi niteleme sıfatıdır. “O zaman başka açılır kapılar buyurun önden” cümlesindeki “o” kelimesi belirtme sıfatıdır.
Çok Çok (Edis)	Yarası hatırlatır <i>bütün</i> dikenleri Yakışır <i>bir</i> gözyaşın geçersin enleri Yarası hatırlatır bütün dikenleri Yakışır bir gözyaşın geçersin enleri	“Yarası hatırlatır bütün dikenleri” cümlesindeki “bütün” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Yakışır bir gözyaşın geçersin enleri” cümlesindeki “bir” kelimesi belirtme sıfatıdır.
Yan Benimle (Sıla)	<i>Yalan</i> sevinçle oyalandım Aklın tuzağında dolandım Kusuruma bakma zil zurna geldim Sabahın beşi kapına dayandım Sırtımda <i>uzun</i> hırka gibi gece Yarenlik etmez kaytarır hece Hatıra oturmuş kalkmaz Hâlden anlamaz <i>Derya deniz</i> düşünce	“Yalan sevinçle oyalandım” cümlesindeki “yalan” kelimesi niteleme sıfatıdır. “Derya deniz düşünce” cümlesindeki “derya deniz” ifadesi niteleme sıfatıdır. “Sırtımda uzun hırka gibi gece” cümlesindeki “uzun” kelimesi niteleme sıfatıdır.
Ya Bu İşler Ne (Mabel Matiz)	Gel beni <i>kor</i> düşümden Kurtarabilirsen kurtar Yağmurumu çölümden Ayrılabilir mi <i>bu</i> kantar? Beni boş ver de Ya <i>bu</i> işler ne Yıkılır dünya Başımız yerde Kırgınım can özümden Yâre buysa yol biter mi? <i>İki</i> yâr bir uçurumda Kavuşmaya kol yeter mi?	“Gel beni kor düşümden” cümlesindeki “kor” kelimesi niteleme sıfatıdır. “İki yâr bir uçurumda” cümlesindeki “iki” ve “bir” kelimeleri belirtme sıfatıdır. “Ya bu işler ne” cümlesindeki “bu” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Ayrılabilir mi bu kantar?” cümlesindeki “bu” kelimesi belirtme sıfatıdır.

Tablo 31 (devam)

Sıfat Kullanımı

Gel Be Gökyüzüm (İlyas Yalçıntaş)	Bir ses bin yol olur anla Kaybedilen aşka Bahçeleri gonca Belki affeder bizi Onca hatıra gibi	“Bir ses bin yol olur anla” cümlesindeki “bir” ve “bin” kelimeleri belirtme sıfatıdır. “Onca hatıra gibi” cümlesindeki “onca” kelimesi belirtme sıfatıdır.
Aşk mı Lazım? (Buray)	Bir gelsen diyorum Beni çekip alsan çıkmazlardan Hiçbir şartım yok Sadece tutsan kollarımdan Yar yine çık yoluma Aldın aklımı ah Dile benden sen ne istersen Bir ömür varım Ben yaşıyorum Sensizliğin zorluğunu Bir şey duydun mu? Fark ettin mi yokluğumu? Aşk mı lazım dert mi lazım? Söyle sevdiğim bize ne lazım Ayran içtik ayrı düştük Gülmek istedi şu kara bahtım	“Hiçbir şartım yok” cümlesindeki “hiçbir” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Bir ömür hazırım” cümlesindeki “bir” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Bir şey duydun mu?” cümlesindeki “bir” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Gülmek istedi şu kara bahtım” cümlesindeki “şu” ve “kara” kelimeleri niteleme sıfatıdır.
İki Aşık (Ersay)	Zor Hangisi kolay ki? Her veda bırakır izini Aşkta bir hata değildi Sadece zamanımız tükendi Sevdik sonunu bile bile sevdik Gençtik tabii kolay yolu seçtik Acıyıp geçtik Biz iki aşık kafaları karışık Bir sağa çarptık bir sola çarptık Nasıl bitti biz de şaşırırdık Kime sorsan çok yakışırdık	“Hangisi kolay ki?” cümlesindeki “hangisi” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Her veda bırakır izini” cümlesindeki “her” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Aşkta bir hata değildi” cümlesindeki “bir” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Biz iki aşık kafaları karışık” cümlesindeki “iki” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Bir sağa çarptık bir sola çarptık” cümlesindeki “bir” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Gençtik tabii kolay yolu seçtik” cümlesindeki “kolay” kelimesi niteleme sıfatıdır.
İnceden İnceden (Tuğba Yurt)	Bir gün iki gün sonra Çözülür bağladığım karalar Önüne bakarım taş olsan Yoluma kalbim seni paralar Gel deneyelim diyorsun Olur mu yeniden? Ruhumu okşuyor inceden inceden Kanmam be oğlum neler gördüm neler Nasibimi aldım tüm yeminlerden	“Bir gün iki gün sonra çözülür” cümlesindeki “bir” ve “iki” kelimeleri belirtme sıfatıdır. “Nasibimi aldım tüm yeminlerden” cümlesindeki “tüm” kelimesi belirtme sıfatıdır.
Benden Sonra (Hande Yener)	Yalan söyleyemem ben hiç Mutlu olma benden sonra Her gece gez dur ya da bir yuva kur Ama gün yüzü görme benden sonra	“Her gece gez dur ya da bir yuva kur” cümlesindeki “her” ver “bir” kelimeleri belirtme sıfatıdır.
Boynun Borcu (Merve Özbey- Erdem Kınay)	Aşk yine bitiyor Nasıl yakıyor Küle döner her damlan Bir bak yüreğine sor Sana ne diyor Sana kolay bütün olay Bırak ve git be yolcu Senin için bu ilk değil Benim içinse sonuncu	“Küle döner her damlan” cümlesindeki “her” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Sana kolay bütün olay” cümlesindeki “bütün” kelimesi belirtme sıfatıdır.

Tablo 31 (devam)

Sıfat Kullanımı

Sesinde Aşk Var (Yalın)	Aldım başıma belayı <i>İlk</i> günden belli biraz delisin Biraz kendine has Biraz maceracı <i>İlk</i> sofrta kurulunca koş gel bekliyorum <i>Son</i> şarkı duyulunca durmam söylüyorum Sesinde aşk var bir ben duyuyorum	“İlk günden belli biraz delisin” cümlesindeki “ilk” kelimesi belirtme sıfatıdır. “İlk sofrta kurulunca koş gel bekliyorum” cümlesindeki “ilk” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Son şarkı duyulunca durmam söylüyorum” cümlesindeki “son” kelimesi belirtme sıfatıdır.
Üzülmedin mi? (Simge)	Vuruldum, <i>aynı</i> yerden üst üste vuruldum Ama sustum, dağıttın hayatımı Beni ağır yanılttın, acım oldun Ve gördüm gerçeği içindeki seni Buna rağmen tutuyordum <i>o soğuk</i> ellerini Gidiyordum kaç defa Ama tuttum kendimi Yapamazdım, acıtamazdım asla senin gibi	“Vuruldum, aynı yerden üst üste vuruldum” cümlesindeki “aynı” kelimesi niteleme sıfatıdır. “Buna rağmen tutuyordum o soğuk ellerini” cümlesindeki “o” kelimesi belirtme ve “soğuk” kelimesi niteleme sıfatıdır.
Vermem Seni Ellere (Oğuzhan Koç)	Bana göre sen benim olmalısın İçime nefes gibi dolmalısın Kaderime yön verecek <i>bir</i> ışık gibi doğmalısın	“Kaderime yön verecek bir ışık gibi doğmalısın” cümlesindeki “bir” kelimesi belirtme sıfatıdır.
Olay (Ayşe Hatun Önal)	Sen ateşten bile olsan Soyunup soyunup giyinirdim <i>Zehirli bir</i> ok bile olsan Yoluna eğilir serilirdim	“Zehirli bir ok bile olsan” cümlesindeki “zehirli” kelimesi niteleme ve “bir” kelimesi belirtme sıfatıdır.
Hayalet (Demet Akalın)	Hep <i>bir</i> yanı kırık <i>Bir</i> yanı yanık canım ciğerim Ama göstermem Sustum ah ölümüne En <i>büyük</i> cevap anlayana izahat veremem	“Hep bir yanı kırık” cümlesindeki “bir” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Bir yanı yanık canım ciğerim” cümlesindeki “bir” kelimesi belirtme sıfatıdır. “En büyük cevap anlayana izahat veremem” cümlesindeki “büyük” kelimesi niteleme sıfatıdır.
Sıfır Tolerans (Hadise)	<i>Her</i> şey burada bitti Toparlan gidiyorsun Zamana bırakmadım Tehlike arz ediyorsun <i>Suçüstü</i> tövbeler Kalbe ağır darbeler İlahi sevgilim Sen kimi kandırıyorsun Yalnızlık bu ilişki Bu ne <i>yaman</i> çelişki Ki senden sakınmadım Ben hep gözü karaydım <i>Bir tatlı</i> tesadüfken Şimdi <i>acı</i> tecrüben oldum Ben de yanıldım Sen hep biraz yalandın <i>Sıfır</i> tolerans haydi git durma Yüreğim soğudu yakamam bir daha Kısasa kısas aşk alır verdiğini Acısı kalır <i>son</i> sözü söyleyenin	“Her şey burada bitti” cümlesindeki “her” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Suçüstü tövbeler” cümlesindeki “suçüstü” kelimesi niteleme sıfatıdır. “Acısı kalır son sözü söyleyenin” cümlesindeki “son” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Bir tatlı tesadüfken” cümlesindeki “bir” kelimesi belirtme ve “tatlı” kelimesi niteleme sıfatıdır. “Şimdi acı tecrüben oldum” cümlesindeki “acı” kelimesi niteleme sıfatıdır. “Sıfır tolerans haydi git durma” cümlesindeki “sıfır” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Bu ne yaman çelişki” cümlesindeki “yaman” kelimesi niteleme sıfatıdır.

Tablo 31 (devam)

Sıfat Kullanımı

Beni Çok Sev (Tarkan)	<i>Bir</i> kavga nasıl da hoyrat Savaşırken, savrulurken büyüttü hayat Ben sensiz yapayalnızdım Suyum oldu, aşım oldu ama aşksızdım <i>Bir</i> vurgundu geçtiğim yollar Düşe kalka yaşanmış, öğretir yıllar Ben sensiz her şeye sustum <i>Koca</i> dünya dönüyordu İçinde yoktum Sevdanı bulmak yıllar sürdü Hoş geldin gönlüme kaderim güldü Tut elimden beni çok sev Kimseye verme Seveceksen ömürlük sev <i>Bir</i> günlük sevme <i>İyi</i> günde <i>kötü</i> günde Sakla göğsünde Sen <i>bu</i> kalbe iyi geldin Benden hiç gitme <i>Bir sabahsız</i> geceydi ruhum Gün misali gözlerinde güneşi buldum <i>Bir dertli</i> rüzgârdım, estim Umudum sen, huzurum sen Yeniden doğdum	“Bir kavga nasıl da hoyrat” cümlesindeki “bir” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Bir vurgundu geçtiğim yollar” cümlesindeki “bir” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Koca dünya dönüyordu” cümlesindeki “koca” kelimesi niteleme sıfatıdır. “Bir günlük sevme” cümlesindeki “bir” kelimesi belirtme sıfatıdır. “İyi günde kötü günde” cümlesindeki “iyi” ve “kötü” kelimeleri niteleme sıfatıdır. “Sen bu kalbe iyi geldin” cümlesindeki “bu” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Bir sabahsız geceydi ruhum” cümlesindeki “bir” kelimesi belirtme, “sabahsız” kelimesi niteleme sıfatıdır. “Bir dertli rüzgârdım, estim” cümlesindeki “bir” belirtme, “dertli” kelimesi niteleme sıfatıdır.
Yanımda Kal (Harun Kolçak- Gökhan Türkmen)	<i>Öyle</i> savunmasız <i>bir</i> zamandı Bulduğunda beni Sen başlattın boyun eğdim Kabullendim seni <i>Bu</i> sözlerim sitem değil Ama yazık değil mi bana <i>Çok</i> yalnızdım kaybolmuştum Sığındım işte sana Kaygılarım yeniden uyanıyor <i>Bu</i> duygular beni ürkütüyor Yeniden yaşamak mı gerekiyor Yine acılar yine korkular yine aşk Yanımda kal, yanımda kal Düşlerin yetmez ki bana Yanımda kal yanımda kal <i>Çok</i> geç rastladım sana	“Öyle savunmasız bir zamandı” cümlesindeki “bir” kelimesi belirtme, “öyle” kelimesi belirtme, “savunmasız” kelimesi niteleme sıfatıdır. “Bu sözlerim sitem değil” cümlesindeki “bu” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Bu duygular beni ürkütüyor” cümlesindeki “bu” kelimesi belirtme sıfatıdır. “Çok yalnızdım kaybolmuştum” cümlesindeki “çok” kelimesi niteleme sıfatıdır. “Çok geç rastladım sana” cümlesindeki “çok” kelimesi niteleme sıfatıdır.

Tablo 31’de incelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen sıfatlar yer almaktadır. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısından 19 Türkçe pop şarkıda 78 sıfat kullanımı tespit edilmiştir ve açıklamalarıyla birlikte tabloda yer almıştır. 78 sıfattan 54’ü belirtme sıfatı, 24’ü niteleme sıfatıdır. En fazla kullanılan sıfatlar sırasıyla şöyledir: Bir, bu, her, o, iki, bin, ilk, bütün, soğuk ve en. Türkçe pop şarkılarında varlıkların daha iyi anlatılması için sıfatlardan oldukça fazla yararlanılmıştır. 19 Türkçe pop şarkısında tespit edilen 78 sıfat, Türkçe eğitiminde kullanılabilirliği açısından önem taşımaktadır.

4.2.11. Zarf Kullanımına Yönelik Bulgular

Zarflar; sıfatların, zarfların, fiilimsilerin ve fiillerin önüne gelerek onların anlamlarını değiştirebilen, onların özelliklerini, zamanını, yönünü, hâlini ve miktarını belirten sözcüklerdir. Tek başlarına kullanıldıklarında isim görevinde bulunan ve cümledeki anlamına göre zarf niteliği kazanan kelimelere zarf denilmektedir. Zarfların birçoğu, başka kelime gruplarından alınmış, türetilmiştir ya da birleştirilmiştir. Zarflar, Türkçeyi zenginleştiren bir tür hâline gelmiştir fakat fazla devşirme bir türü temsil etmektedir (Banguoğlu, 2004, s.379). Zarflar; yer zarfları, zaman zarfları, durum zarfları, azlık-çokluk zarfları ve soru zarfları olmak üzere beş gruptan oluşmaktadır. Bir yer ya da yön anlamı taşıyan yani fiilin nerede yapıldığını gösteren zarflara yer zarfları, fiillerin anlamlarını zaman itibarıyla daraltan, sınırlayan yani fiili zaman göstererek niteleyen zarflara zaman zarfı denilmektedir. Fiillerin nasıl gerçekleştiğini gösteren zarflara durum zarfı, sıfat ve zarfların önüne gelerek derece ve miktar ifade eden zarflara da azlık-çokluk zarfları denilmektedir (Eker, 2011, s.378). Fiilleri veya fiilimsileri soru bakımından belirten zarflara da soru zarfı denilmektedir. Ortaokul Türkçe eğitiminde zarfların cümledeki işlevlerinin farkına varılması, işlevlerine uygun kullanılması ve metnin anlamına olan katkısının farkına varılması hedeflenmektedir.

2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda zarf; 7. sınıf dil bilgisi "Zarfların cümledeki işlevlerini fark eder, zarfları işlevlerine uygun olarak kullanır." ve "Cümlede zaman kavramını belirleyen/destekleyen zarfları fark eder." kazanımlarında yer alarak zarfların; cümledeki işlevlerinin fark edilmesi, uygun şekilde kullanılması ve zaman kavramını destekleyen zarfların fark edilmesi amaçlanmıştır (MEB, 2006, s.45). Zarflar, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda 7. sınıf okuma becerisinin "T.7.3.11. Zarfların metnin anlamına olan katkısını açıklar." kazanımında yer almaktadır (MEB, 2018, s.45). Türkçe pop şarkılarda zarfların kullanılması, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkıları kullanma noktasında önem taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenleri, Türkçe pop şarkılar ile zarfları kazandırdıklarını ve zarfa yönelik etkinlikler planladıklarını dile getirmişlerdir. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen zarflar, Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır.

Tablo 32

Zarf Kullanımı

Pop Şarkı Adı	Pop Şarkı Sözü	Zarf Kullanımı
İhanetten Geri Kalan (Sezen Aksu)	Gel gör ki bende rüzgâr En sert poyrazdan esti <i>Taze</i> çiçeklenmiş bahar ayaza kesti İstemem <i>artık</i> geriye dönme Dönersen bile bu evde sönme Ne narindir ne haindir Ne vefalı ne zalim Bir hasrettir, bir intikam İhanetten <i>geri</i> kalan	“Taze çiçeklenmiş bahar ayaza kesti” cümlesindeki “taze” kelimesi durum zarfıdır. “İstemem artık geriye dönme” cümlesindeki “artık” kelimesi zaman zarfıdır. “İhanetten geri kalan” ifadesindeki “geri” kelimesi durum zarfıdır.
Sen Olsan Bari (Aleyna Tilki)	Çaldığım o kalbi yerine koy lütfen Eğer hislerinden <i>pek</i> emin değilsen Aradığın aşksa en güzelinden <i>O zaman</i> başka açarım kapıları hazırım <i>dünden</i> O sen olsan bari sen olsan bari O sen olsan bari sen olsan bari Hazırım diyorum dünden düşmüyorsun dilimden Olan olmuş <i>zaten</i> o sen olsan bari	“Eğer hislerinden pek emin değilsen” cümlesindeki “pek” kelimesi durum zarfıdır. “O zaman başka açarım kapıları hazırım dünden” cümlesindeki “o zaman” ve “dünden” kelimeleri zaman zarfıdır. “Olan olmuş zaten o sen olsan bari” cümlesindeki “zaten” kelimesi durum zarfıdır.
Yan Benimle (Sıla)	Yalan sevinçle oyalandım Aklın tuzağında dolandım Kusuruma bakma <i>zil zurna</i> geldim Sabahın beşi kapına dayandım Erbabım aşk madem Madem yasaklar namahrem Kafeste sözler susuyor <i>şimdilik</i> Uçuyor zaman hele dur bakalım gel be Gezdim seni <i>sokak sokak</i> Valla yok hesap kitap İçimde <i>avaz avaz</i> Yan, yan, yan benimle Uzun yola gider gibi Bakma <i>öyle</i> yüzüme Aman cancağızım etme	“Kusuruma bakma zil zurna geldim” cümlesindeki “zil zurna” ifadesi durum zarfıdır. “Bakma öyle yüzüme” cümlesindeki “öyle” kelimesi durum zarfıdır. “Gezdim seni sokak sokak” cümlesindeki “sokak sokak” ifadesi durum zarfıdır. “İçimde avaz avaz Yan, yan, yan benimle” cümlesindeki “avaz avaz” ifadesi durum zarfıdır. “Kafeste sözler susuyor şimdilik” cümlesindeki “şimdilik” kelimesi zaman zarfıdır.
Aşk mı Lazım? (Buray)	<i>Bir</i> gelsen diyorum Beni çekip alsan çıkmazlardan Hiçbir şartım yok <i>Sadece</i> tutsan kollarımdan	“Bir gelsen diyorum” cümlesindeki “bir” kelimesi durum zarfıdır. “Sadece tutsam kollarından” cümlesindeki “sadece” kelimesi durum zarfıdır.
İki Aşık (Ersay)	Zor Hangisi kolay ki? Her veda bırakır izini Aşktı bir hata değildi <i>Sadece</i> zamanımız tükendi Sevdik sonunu <i>bile bile</i> sevdik Gençtik <i>tabii</i> kolay yolu seçtik Acıyıp geçtik Biz iki aşık kafaları karışık Bir sağa çarptık bir sola çarptık <i>Nasıl</i> bitti biz de şaşırdık Kime sorsan <i>çok</i> yakıştırdık	“Sadece zamanımız tükendi” cümlesindeki “sadece” kelimesi durum zarfıdır. “Sevdik sonunu bile bile sevdik” cümlesindeki “bile bile” ifadesi durum zarfıdır. “Gençtik tabii kolay yolu seçtik” cümlesindeki “tabii” kelimesi durum zarfıdır. “Nasıl bitti bizde şaşırdık” cümlesindeki “nasıl” kelimesi durum zarfıdır. “Kime sorsan çok yakıştırdık” cümlesindeki “çok” kelimesi azlık-çokluk zarfıdır.
İnceden İnceden (Tuğba Yurt)	<i>Bir gün iki gün sonra</i> çözülür Bağladığım karalar Önüme bakarım, taş olsan yoluma Kalbim seni paralar Gel deneyelim diyorsun, olur mu <i>yeniden</i> Ruhumu okşuyor <i>inceden inceden</i> Kanmam be oğlum, neler gördüm neler Nasibimi aldım tüm yeminlerden	“Bir gün iki gün sonra çözülür” cümlesindeki “bir gün iki gün sonra” ifadesi zaman zarfıdır. “Gel deneyelim diyorsun olur mu yeniden?” cümlesindeki “yeniden” kelimesi durum zarfıdır. “Ruhumu okşuyor inceden inceden” cümlesindeki “inceden inceden” ifadesi durum zarfıdır.

Tablo 32 (devam)

Zarf Kullanımı

Kuzum (Bengü)	Ah kuzum kıyamam ben sana Ah huysuzum gel <i>biraz</i> sarıl bana Aşk biliyor sevenin adresini Gel benden yak ateşini Senin o gelmelerini gitmelerini Ölmelerini bitmelerini öpmelerini küsmelerini severim severim Senin o gelmelerini gitmelerini Ölmelerini bitmelerini bal damlayan dillerini yerim yerim	“Ah huysuzum gel biraz sarıl bana” cümlesindeki “biraz” kelimesi azlık-çokluk zarfıdır. “Senin o gelmelerini gitmelerini Ölmelerini bitmelerini öpmelerini küsmelerini severim severim” cümlesindeki “o” kelimesi durum zarfıdır. “Senin o gelmelerini gitmelerini Ölmelerini bitmelerini bal damlayan dillerini yerim yerim” cümlesindeki “o” kelimesi durum zarfıdır.
Benden Sonra (Hande Yener)	Ben seni tarihe gömmeye hazırım Kalmadı gözde ağlayacak yaş <i>Her</i> kırışında bin parça oldu Düşünmedin mi kalp bu değil taş Doldur <i>şimdi</i> yerimi <i>Başka</i> ben varsa Hadi bul yoracak yeni birini <i>Çok</i> üzgünüm onun adına Yalan söyleyemem ben <i>hiç</i> Mutlu olma <i>benden sonra</i> Her gece gez dur ya da bir yuva kur Ama gün yüzü görme, <i>benden sonra</i>	“Her kırışında bin parça oldu” cümlesindeki “her” kelimesi durum zarfıdır. “Doldur şimdi yeri cümlesindeki mi” cümlesindeki “şimdi” kelimesi zaman zarfıdır. “Başka ben varsa” cümlesindeki “başka” kelimesi durum zarfıdır. “Ama gün yüzü görme, benden sonra” cümlesindeki “benden sonra” ifadesi zaman zarfıdır. “Yalan söyleyemem ben hiç” cümlesindeki “hiç” kelimesi durum zarfıdır. “Mutlu olma benden sonra” cümlesindeki “benden sonra” ifadesi zaman zarfıdır. “Çok üzgünüm onun adına” cümlesindeki “çok” kelimesi azlık-çokluk zarfıdır.
Boynun Borcu (Merve Özbey- Erdem Kınay)	Aşk <i>yine</i> bitiyor Nasıl yakıyor Küle döner her damlan Bir bak yüreğine sor Sana ne diyor? Bana o reva mı, <i>hiç</i> sanmam Ah içim eriyor Acı veriyor Senin için çok temiz ve saf Benim dünyam	“Aşk yine bitiyor” cümlesindeki “yine” kelimesi durum zarfıdır. “Bana o reva mı hiç sanmam” cümlesindeki “hiç” kelimesi durum zarfıdır.
Sesinde Aşk Var (Yalın)	Aldım başıma belayı Yüzün, ellerin can yakıyor gamzelerin Dert oluyor gidişin Dert oluyor <i>hemen</i> dönmeyişin	“Dert oluyor hemen dönmeyişin” cümlesindeki “hemen” kelimesi durum zarfıdır.
Üzülmedin mi? (Simge)	Vurulduğum, aynı yerden <i>üst üste</i> vuruldum Ama sustum, dağıttın hayatımı Beni <i>ağır</i> yanılttın, acım oldun Ve gördüm gerçeği içindeki seni Buna rağmen tutuyordum o soğuk ellerini Gidiyordum kaç defa Ama tuttum kendimi Yapamazdım, acıtamazdım <i>asla</i> senin gibi Üzülmedin mi kalbimi çarpıp çıkarken Küçülmedin mi aşkla verdiğin sözden cayarken <i>Nasıl</i> bakıyorsun gözlerime veda ederken Ben <i>çok</i> üzülmedim, sen üzülmedin mi?	“Vurulduğum aynı yerden üst üste vuruldum” cümlesindeki “üst üste” ifadesi durum zarfıdır. “Beni ağır yanılttın, acım oldun” cümlesindeki “ağır” kelimesi durum zarfıdır. “Yapamazdım, acıtamazdım asla senin gibi” cümlesindeki “asla” kelimesi durum zarfıdır. “Nasıl bakıyorsun gözlerime veda ederken” cümlesindeki “nasıl” kelimesi soru zarfıdır. “Ben çok üzülmedim, sen üzülmedin mi?” cümlesindeki “çok” kelimesi azlık-çokluk zarfıdır.

Tablo 32 (devam)

Zarf Kullanımı

Vermem Seni Ellere (Oğuzhan Koç)	Sevdirdin kendini bana <i>hiç</i> sorma <i>Bundan sonra</i> sana gözüm gibi ben bakarım Seni hiç kimseler alamaz unutmam Kimseler üzemez karşılarına ben çıkarım <i>Ara sıra bazı</i> yok olsan da Geceleri üşüdüğüm anlarda Yanıma koşarak beni kor gibi yakmalısın Vermem seni ellere vermem Allah şahidim olsun Vermem seni ellere vermem Söz verdim <i>bir kere</i> dönemem.	“Sevdirdin kendini bana hiç sorma” cümlesindeki “hiç” kelimesi durum zarfıdır. “Bundan sonra sana gözüm gibi ben bakarım” cümlesindeki “bundan sonra” ifadesi zaman zarfıdır. “Ara sıra bazı yok olsan da” cümlesindeki “ara sıra” ifadesi zaman, “bazı” kelimesi durum zarfıdır. “Söz verdim bir kere dönemem” cümlesindeki “bir kere” azlık-çokluk zarfıdır.
Hayalet (Demet Akalın)	<i>Hep</i> bir yanı kırık Bir yanı yanık canım ciğerim Ama gösteremem Sustum ah <i>ölümüne</i> En büyük cevap anlayana izahat veremem Gördüm aydım doydum ben Senden farkım rütbemden Yıkılmayı kalkmayı toydum ezberledim İşyan da ettim ne gelmiş kaldı ne geçmiş kaderimi Sen değil aşktan muaf tutamaz beni Gelse felaketim Sen değil aşktan muaf tutamaz beni gelse felaketim <i>İyi</i> bak <i>son kez</i> ben sana bundan sonra hayaletim	“Bakma hep bir yanı yanık canım ciğerim” cümlesindeki “hep” kelimesi durum zarfıdır. “Sustum ah ölümüne” cümlesindeki “ölümüne” kelimesi durum zarfıdır. “İyi bak son kez ben sana bundan sonra hayaletim” cümlesindeki “iyi” kelimesi durum, “son kez” kelimesi durum, “bundan sonra” ifadesi zaman zarfıdır.
Sıfır Tolerans (Hadise)	Yalnızlık bu ilişki Bu ne yaman çelişki Ki senden sakınmadım Ben <i>hep</i> gözü karaydım Bir tatlı tesadüfken <i>Şimdi</i> acı tecrüben oldum Ben de yanıldım Sen hep biraz yalandın Sıfır tolerans haydi git durma Yüreğim soğudu yakamam <i>bir daha</i> Kısasa kısas aşk alır verdiği Acısı kalır son sözü söyleyenin	“Ki senden sakınmadım, ben hep gözü karaydım” cümlesindeki “hep” kelimesi durum zarfıdır. “Bir tatlı tesadüfken Şimdi acı tecrüben” cümlesindeki “şimdi” kelimesi zaman zarfıdır. “Yüreğim soğudu yakamam bir daha” cümlesindeki “bir daha” ifadesi durum zarfıdır.
Beni Çok Sev (Tarkan)	Bir kavga <i>nasıl</i> da hoyrat Savaşırken, savrulurken büyüttü hayat Ben sensiz yapayalnızdım Suyum oldu, aşım oldu ama aşksızdım Bir vurgundu geçtiğim yollar <i>Düşe kalka</i> yaşanmış, öğretir yıllar Ben sensiz her şeye sustum Koca dünya dönüyordu İçinde yoktum Sevdanı bulmak <i>yıllar</i> sürdü Hoş geldin gönlüme kaderim güldü Tut elimden beni <i>çok</i> sev Kimseye verme Seveceksen <i>ömürlük</i> sev Bir günlük sevme İyi günde kötü günde Sakla göğsünde Sen bu kalbe <i>iyi</i> geldin Benden <i>hiç</i> gitme	“Bir kavga nasıl da hoyrat” cümlesindeki “nasıl” kelimesi durum zarfıdır. “Düşe kalka yaşanmış, öğretir yıllar” cümlesindeki “düşe kalka” ifadesi durum zarfıdır. “Sevdanı bulmak yıllar sürdü” cümlesindeki “yıllar” kelimesi azlık-çokluk zarfıdır. “Tut elimden beni çok sev” cümlesindeki “çok” kelimesi azlık-çokluk zarfıdır. “Seveceksen ömürlük sev” cümlesindeki “ömürlük” kelimesi durum zarfıdır. “Sen bu kalbe iyi geldin” cümlesindeki “iyi” kelimesi durum zarfıdır. “Benden hiç gitme” cümlesindeki “hiç” kelimesi durum zarfıdır.
Yanımda Kal (Harun Kolçak- Gökhan Türkmen)	Kaygılarım yeniden uyanıyor Bu duygular beni ürkütüyor <i>Yeniden</i> yaşamak mı gerekiyor <i>Yine</i> acılar yine korkular yine aşk	“Yeniden yaşamak mı gerekiyor” cümlesindeki “yeniden” kelimesi durum zarfıdır. “Yine acılar yine korkular yine aşk” ifadesindeki “yine” kelimesi durum zarfıdır.

Yanımda kal, yanımda kal Düşlerin yetmez ki bana Yanımda kal yanımda kal Çok geç rastladım sana	“Çok geç rastladım sana” cümlesindeki “çok” kelimesi azlık-çokluk, “geç” kelimesi durum zarfıdır.
--	---

Tablo 32’de Türkçe pop şarkılarında tespit edilen zarflar yer almaktadır. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısından 15 Türkçe pop şarkıda 64 zarf tespit edilmiştir ve açıklamalarıyla birlikte tabloda yer almıştır. 64 zarfın 43’ü durum zarfı, 12’si zaman zarfı, 1’i soru zarfı, 8’i azlık-çokluk zarfıdır. Türkçe pop şarkılarda yer zarfının kullanılmadığı tespit edilmiştir. En fazla kullanılan zarflar sırasıyla şöyledir: Çok, hiç, hep, iyi, sadece, şimdi, benden sonra, bundan sonradır. Türkçe pop şarkılarında tespit edilen 64 zarf, Türkçe eğitiminde kullanılabilmesi açısından örnek teşkil etmektedir.

4.2.12. Zamir Kullanımına Yönelik Bulgular

Kelime türlerinden isim soylu kelimeler içerisinde yer alan zamir, varlıkların kendi isimleri dışında farklı kelimelerle ifade edilmesini sağlar. Zamirler, isimlerin yerini geçici olarak tutar ve cümle içerisinde isim gibi kullanılabilirler. Bu da dildeki anlatım zenginliğinin bir göstergesidir. Zamirler tıpkı isimler gibi cümle içerisinde tek başlarına görev üstlenebilirler. Bir adın yerini tutan zamirler; her hâliyle adlara benzerler, adlar gibi çoklulanır, isim çekimlerine uğrar ve ad tamlaması oluştururlar (Banguoğlu, 2004, s.356). Geniş kapsamlı olan zamirler birden fazla varlığın yerine kullanılabilir. Zamirler işlev ayrılıklarına göre; şahıs zamirleri, dönüşlülük zamirleri, işaret zamirleri, aitlik zamirleri, belirsizlik zamirleri, soru zamirleri ve bağlama zamiri olmak üzere yedi alt gruba ayrılır (Korkmaz, 2009, s.405). Zamirlerin cümle içerisinde adın yerini tuttuğu ve adın oluşturduğu anlam dışında bir anlam ifade etmediğinin fark edilmesi önemlidir. Ortaokul Türkçe eğitiminde de zamirlerin cümledeki işlevinin fark edilmesi, işlevine uygun kullanılması ve metnin anlamına olan katkısının farkına varılması hedeflenir.

2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı’nda zamir; 6. sınıf dil bilgisinin “Zamirlerin cümledeki işlevlerini fark eder, zamirleri işlevlerine uygun olarak kullanır.” kazanımında yer alarak zamirlerin cümledeki işlevlerinin fark edilmesi ve uygun şekilde kullanılması amaçlanmıştır (MEB, 2006, s.42). Zarflar, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda 6. sınıf okuma becerisinin “T.6.3.12. Zamirlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.” kazanımında yer almaktadır (MEB, 2018, s.41). Türkçe pop şarkılarda zamirlerin kullanılması, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkıları kullanma noktasında önem

taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenleri, Türkçe pop şarkılar ile zamirleri kazandırdıklarını ve zamire yönelik etkinlikler planladıklarını dile getirmişlerdir. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen zamirler, Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır.

Tablo 33
Zamir Kullanımı

Pop Şarkı Adı	Pop Şarkı Sözü	Zamir Kullanımı
İhanetten Geri Kalan (Sezen Aksu)	Gel gör ki <i>bende</i> rüzgâr En sert poyrazdan esti Taze çiçeklenmiş bahar ayaza kesti Buz gibi soğuk suya benzer inan bitmiş her aşk Tuz gibi bassan yarana derman olmaz <i>sana</i>	“Gel gör ki bende rüzgâr En sert poyrazdan esti” cümlesindeki “ben” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Tuz gibi bassan yarana derman olmaz sana” cümlesindeki “sana” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. (sen>sana)
Sen Olsan Bari (Aleyna Tilki)	O sen olsan bari sen olsan bari O <i>sen</i> olsan bari sen olsan bari Hazırım diyorum düünden düşmüyorsun dilimden Olan olmuş zaten o <i>sen</i> olsan bari <i>Bendeki</i> bu sihri keşke görebilsen İnan oynatırdın aklını yerinden Aradığın aşksa en özelinden O zaman başka açılır kapılar buyurun önden	“O sen olsan bari sen olsan bari” cümlesindeki “sen” kelimesi 2.tekil kişi, “o” kelimesi 3.tekil kişi zamiridir. “Olan olmuş zaten o sen olsan bari” cümlesindeki “sen” kelimesi 2.tekil kişi, “o” kelimesi 3.tekil kişi zamiridir. “Bendeki bu sihri keşke görebilsen” cümlesindeki “ben” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir.
Çok Çok (Edis)	Kıyamam <i>sana ben</i> Tutuşur kül olurum Sürerim alayı Savaşır tuş olurum Yanına yanına Al <i>beni</i> yanına Yakışırz ama çok çok Yanına yanına Al <i>beni</i> yanına Yakışırz ama çok çok	“Yanına yanına al beni yanına” cümlesindeki “beni” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Kıyamam sana ben” cümlesindeki “sana” kelimesi 2.tekil kişi, (sen>sana) “ben” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir.
Yan Benimle (Sıla)	Gezdim <i>seni</i> sokak sokak Valla yok hesap kitap İçimde avaz avaz Yan, yan, yan <i>benimle</i> Uzun yola gider gibi Bakma öyle yüzüme Aman cancağızım etme	“Gezdim seni sokak sokak” cümlesindeki “seni” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. “Yan, yan, yan benimle” cümlesindeki “benimle” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir.
Ya Bu İşler Ne (Mabel Matiz)	Gel <i>beni</i> kor düşümden Kurtarabilirsen kurtar Yağmurumu çölümden Ayrılabilir mi bu kantar? Çaldığın sazlar <i>seni</i> duysa Saz utanır, vazgeçer “Unut oğlum, acır” dedin oysa Unutulmaktı ecel <i>Beni</i> boş ver de Ya bu işler <i>ne</i> Yıkılır dünya Başımız yerde Tuttuğun <i>senin</i> olsun a canım Aşk bırakmaktan geçer “Unut oğlum, acır” dedin oysa Unutulmaktı ecel Beni boş ver de Ya bu işler <i>ne</i> Yıkılır dünya Başımız yerde	“Gel beni kor düşümden Kurtarabilirsen kurtar” cümlesindeki “beni” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Çaldığın sazlar seni duysa” cümlesindeki “seni” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. “Beni boş ver de” cümlesindeki “beni” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Ya bu işler ne” cümlesindeki “ne” kelimesi soru zamiridir. “Tuttuğun senin olsun a canım” cümlesindeki “senin” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir.

Tablo 33 (devam)

Zamir Kullanımı

Gel Be Gökyüzüm (İlyas Yalçıntaş)	Güneş doğdu ama yasta Mevsimi hep hasta Yoksun <i>oralarda</i> Belki affeder <i>bizi</i> Onca hatıra gibi Gel be gökyüzüm Kıyıya vurdu aşklarım Ya <i>beni</i> öldür ya anla Nefesim ol <i>günahı</i> boynuma	“Yoksun oralarda” cümlesindeki “oralarda” kelimesi işaret zamiridir. “Belki affeder bizi, onca hatıra gibi” cümlesindeki “bizi” kelimesi 1.çoğul kişi zamidir. “Ya beni öldür ya anla” cümlesindeki “beni” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir.
Aşk mı Lazım? (Buray)	Bir gelsen diyorum <i>Beni</i> çekip alsan çıkmazlardan Hiçbir şartım yok Sadece tutsan kollarımdan Yar yine çık yoluma Aldın aklımı ah Dile <i>benden sen</i> ne istersen Bir ömür varım <i>Ben</i> yaşıyorum Sensizliğin zorluğunu Bir şey duydun mu? Fark ettin mi yokluğumu? Aşk mı lazım dert mi lazım? Söyle sevdiğim <i>bize</i> ne lazım Ayran içtik ayrı düştük Gülmek istedi şu kara bahtım	“Beni çekip alsan çıkmazlardan” cümlesindeki “beni” kelimesi 1.tekil kişi zamidir. “Dile benden sen ne istersen” cümlesindeki “benden” kelimesi 1.tekil kişi zamiri, “sen” kelimesi 2.tekil kişi zamidir. “Ben yaşıyorum” cümlesindeki “ben” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Söyle sevdiğim bize ne lazım” cümlesindeki “bize” kelimesi 1.çoğul kişi zamidir.
İki Aşık (Ersay)	<i>Biz</i> iki aşık kafaları karışık Bir sağa çarptık bir sola çarptık Nasıl bitti <i>biz</i> de şaşırdık <i>Kime</i> sorsan çok yakıştırdık	“Biz iki aşık kafaları karışık Bir sağa çarptık bir sola çarptık” cümlesindeki “biz” kelimesi 1.çoğul kişi zamidir. “Nasıl bitti biz de şaşırdık” cümlesindeki “biz” kelimesi 1.çoğul kişi zamiridir. “Kime sorsan çok yakıştırdık” cümlesindeki “kime” kelimesi soru zamidir.
İnceden İnceden (Tuğba Yurt)	Geri dönmek için geç kaldım Sıra <i>sende</i> , üzüleceksin Varlığınla <i>ne</i> kazandırdın Yokluğunla <i>ne</i> kaybettireceksin Bir gün iki gün sonra çözülür Bağladığım karalar Önüne bakarım, taş olsan yoluma Kalbim <i>seni</i> paralar	“Sıra sende, üzüleceksin” cümlesindeki “sende” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. “Varlığınla ne kazandırdın” cümlesindeki “ne” kelimesi soru zamiridir. “Yokluğunla ne kaybettireceksin” cümlesindeki “ne” kelimesi soru zamiridir. “Kalbim seni paralar” cümlesindeki “seni” kelimesi 2.çoğul kişi zamiridir.
Kuzum (Bengü)	Ah kuzum kıyamam <i>ben sana</i> Ah huysuzum gel biraz sarıl <i>bana</i> Aşk biliyor sevenin adresini Gel <i>benden</i> yak ateşini <i>Senin</i> o gelmelerini gitmelerini Ölmelerini bitmelerini öpmelerini küsmelerini severim severim <i>Senin</i> o gelmelerini gitmelerini Ölmelerini bitmelerini bal damlayan dillerini yerim yerim	“Ah kuzum kıyamam ben sana” cümlesindeki “ben” kelimesi 1.tekil kişi zamiri, “sen” kelimesi 2.tekil kişi zamidir. “Ah huysuzum gel biraz sarıl bana” cümlesindeki “bana” kelimesi 1.tekil kişi zamidir. “Gel benden yak ateşini, bana bırak gerisini” cümlesindeki “bana” ve “benden” kelimeleri 1.tekil kişi zamiridir. “Senin o gelmelerini gitmelerini Ölmelerini bitmelerini bal damlayan dillerini yerim yerim” cümlesindeki “senin” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir.

Tablo 33 (devam)

Zamir Kullanımı

Benden Sonra (Hande Yener)	<i>Ben seni</i> tarihe gömmeye hazırım Kalmadı gözde ağlayacak yaş Her kırışında bin parça oldu Düşünmedin mi kalp <i>bu</i> değil taş Doldur şimdi yerimi başka <i>ben</i> varsa Hadi bul yoracak yeni birini Çok üzgünüm <i>onun</i> adına Yalan söyleyemem <i>ben</i> hiç Mutlu olma <i>benden</i> sonra Her gece gez dur ya da bir yuva kur Ama gün yüzü görme <i>benden</i> sonra	“Ben seni tarihe gömmeye hazırım” cümlesindeki “ben” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Düşünmedin mi kalp bu değil taş” cümlesindeki “bu” kelimesi işaret zamiridir. “Doldur şimdi yerimi başka ben varsa” cümlesindeki “ben” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Çok üzgünüm onun adına” cümlesindeki “onun” kelimesi 3.tekil kişi zamiridir. “Yalan söyleyemem ben hiç” cümlesindeki “ben” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Mutlu olma benden sonra” cümlesindeki “benden” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Ama gün yüzü görme, benden sonra” cümlesindeki “benden” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir.
Boynun Borcu (Merve Özbey- Erdem Kınay)	Aşk yine bitiyor Nasıl yakıyor Küle döner her damlan Bir bak yüreğine sor <i>Sana</i> ne diyor <i>Bana</i> o reva mı, hiç sanmam Ah içim eriyor Acı veriyor <i>Senin</i> için çok temiz ve saf Benim dünyam <i>Sana</i> kolay bütün olay Bırak ve git be yolcu <i>Senin</i> için bu ilk değil <i>Benim</i> içinse sonuncu	“Sana ne diyor” cümlesindeki “sana” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. “Bana o reva mı, hiç sanmam” cümlesindeki “bana” kelimesi 1.tekil kişi, “o” kelimesi işaret zamiridir. “Senin için çok temiz ve saf” cümlesindeki “senin” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. “Sana kolay bütün olay” cümlesindeki “sana” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. “Senin için bu ilk değil” cümlesindeki “senin” kelimesi 2.tekil kişi, “bu” kelimesi işaret zamiridir. “Benim içinse sonuncu” cümlesindeki “benim” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir.
Sesinde Aşk Var (Yalın)	Aldım başıma belayı İlk günden belli biraz delisin Biraz <i>kendine</i> has Biraz maceracı Sesinde aşk var bir <i>ben</i> duyuyorum Kalbimde taşla yapamam biliyorum Sabaha olunca çık gel bekliyorum	“Biraz kendine has” ifadesindeki “kendine” kelimesi dönüşlülük zamiridir. “Sesinde aşk var bir ben duyuyorum” cümlesindeki “ben” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir.
Üzülmedin mi? (Simge)	Vurulдум, aynı yerden üst üste vuruldum Ama sustum, dağıttın hayatımı <i>Beni</i> ağır yanılttın, acım oldun Ve gördüm gerçeği içindeki <i>seni</i> <i>Buna</i> rağmen tutuyordum o soğuk ellerini Gidiyordum kaç defa Ama tuttum <i>kendimi</i> Yapamazdım, acıtamazdım asla <i>senin</i> gibi Üzülmedin mi kalbimi çarpıp çıkarken Küçülmedin mi aşkla verdiğin sözden cayarken Nasıl bakıyorsun gözlerime veda ederken <i>Ben</i> çok üzülдüm, <i>sen</i> üzülmedin mi?	“Beni ağır yanılttın, acım oldun” cümlesindeki “beni” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Ve gördüm gerçeği içindeki seni” cümlesindeki “seni” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. “Buna rağmen tutuyordum o soğuk ellerini” cümlesindeki “buna” kelimesi işaret zamiridir. “Ama tuttum kendimi” cümlesindeki “kendimi” kelimesi dönüşlülük zamiridir. “Yapamazdım, acıtamazdım asla senin gibi” cümlesindeki “senin” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. “Ben çok üzülдüm, sen üzülmedin mi?” cümlesindeki “ben” kelimesi 1.tekil kişi, “sen” 2.tekil kişi zamiridir.

Tablo 33 (devam)

Zamir Kullanımı

Vermem Seni Ellere (Oğuzhan Koç)	Sevdirdin <i>kendini</i> bana hiç sorma Bundan sonra <i>sana</i> gözüm gibi <i>ben</i> bakarım <i>Seni hiç kimseler</i> alamaz unutmama Kimseler üzemez karşılarına ben çıkarım <i>Bana</i> göre <i>sen benim</i> olmalısın İçime nefes gibi dolmalısın Kaderime yön verecek bir ışık gibi doğmalısın Ara sıra bazı yok olsan da Geceleri üşüdüğüm anlarda Yanıma koşarak <i>beni</i> kor gibi yakmalısın Vermem <i>seni</i> ellere vermem Allah şahidim olsun Vermem seni ellere vermem Söz verdim bir kere dönemem.	“Sevdirdin kendini bana hiç sorma” cümlesindeki “kendini” kelimesi dönüşlülük, “bana” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Bundan sonra sana gözüm gibi ben bakarım” cümlesindeki “sana” kelimesi 2.tekil kişi, “ben” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Seni hiç kimseler alamaz unutmama” cümlesindeki “hiç kimseler” kelimesi belgisiz zamiridir. “Kimseler üzemez karşılarına ben çıkarım” cümlesindeki “kimseler” kelimesi belgisiz zamiridir. “Bana göre sen benim olmalısın” cümlesindeki “bana” ve “benim” kelimeleri 1.tekil kişi zamiri, “sen” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. “Yanıma koşarak beni kor gibi yakmalısın” cümlesindeki “beni” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Vermem seni ellere vermem” cümlesindeki “seni” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir.
Olay (Ayşe Hatun Önal)	<i>Sen</i> ateşten bile olsan Soyunup soyunup giyinirdin Zehirli bir ok bile olsan Yoluna eğilir serilirdim Aslında ilk ilk ilklerle sadece aşk <i>Seni</i> yaşasa nasılsa gerisi kolay Aslında ilk ilk ilklerle sadece aşk <i>Seni</i> yaşasa nasıl olsa dönüşü olay	“Sen ateşten bile olsan” cümlesindeki “sen” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. “Seni yaşasa nasılsa gerisi kolay” cümlesindeki “seni” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. “Seni yaşasa nasıl olsa dönüşü olay” cümlesindeki “seni” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir.
Hayalet (Demet Akalın)	Gördüm aydım doydum <i>ben</i> <i>Senden</i> farkım rütbemden Yıkılmayı kalkmayı toydum ezberledim İşyan da ettim ne gelmiş kaldı ne geçmiş kaderimi <i>Sen</i> değil aşktan muaf tutamaz <i>beni</i> Gelse felaketim <i>Sen</i> değil aşktan muaf tutamaz <i>beni</i> gelse felaketim İyi bak son kez <i>ben sana</i> bundan sonra hayaletim	“Gördüm, aydım, doydum ben” cümlesindeki “ben” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Senden farkım rütbemden” cümlesindeki “senden” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. “Sen değil, aşktan muaf tutamaz beni” cümlesindeki “sen” kelimesi 2.tekil kişi, “beni” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Ben sana bundan sonra hayaletim” cümlesindeki “ben” kelimesi 1.tekil kişi, “sana” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir.
Sıfır Tolerans (Hadise)	Suçüstü tövbeler Kalbe ağır darbeler İlahi sevgilim <i>Sen kimi</i> kandırıyorsun Yalnızlık bu ilişki Bu ne yaman çelişki Ki <i>senden</i> sakınmadım <i>Ben</i> hep gözü karaydım Bir tatlı tesadüfken Şimdi acı tecrüben oldum <i>Ben</i> de yanıldım <i>Sen</i> hep biraz yalandın	“İlahi sevgilim sen kimi kandırıyorsun” cümlesindeki “sen” kelimesi 2.tekil kişi, “kimi” kelimesi soru zamiridir. “Ki senden sakınmadım, ben hep gözü karaydım” cümlesindeki “ben” kelimesi 1.tekil kişi, “senden” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. “Ben de yanıldım, sen hep biraz yalandın” cümlesindeki “ben” kelimesi 1.tekil kişi, “sen” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir.

Tablo 33 (devam)

Zamir Kullanımı

Beni Çok Sev (Tarkan)	Bir kavga nasıl da hoyrat Savaşırken, savrulurken büyüttü hayat <i>Ben</i> sensiz yapayalnızdım Suyum oldu, aşım oldu ama aşksızdım Bir vurgundu geçtiğim yollar Düş kalka yaşanırımı, öğretir yıllar <i>Ben</i> sensiz her şeye sustum Koca dünya dönüyordu İçinde yoktum Tut elimden <i>beni</i> çok sev <i>Kimseye</i> verme Seveceksen ömürlük sev Bir günlük sevme İyi günde kötü günde Sakla göğsünde <i>Sen</i> bu kalbe iyi geldin <i>Benden</i> hiç gitme Bir sabahsız geceydi ruhum Gün misali gözlerinde güneşi buldum Bir dertli rüzgârdım, estim Umudum <i>sen</i>, huzurum <i>sen</i> Yeniden doğdum	“Ben sensiz yapayalnızdım” cümlesindeki “ben” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Ben sensiz her şeye sustum” cümlesindeki “ben” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Tut elimden beni çok sev” cümlesindeki “ben” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Kimseye verme” cümlesindeki “kimse” kelimesi belgisiz zamirdir. “Sen bu kalbe iyi geldin” cümlesindeki “sen” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. “Benden hiç gitme” cümlesindeki “benden” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Umudum sen, huzurum sen” cümlesindeki “sen” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir.
Yanımda Kal (Harun Kolçak- Gökhan Türkmen)	Öyle savunmasız bir zamandı Bulduğunda <i>beni</i> <i>Sen</i> başlattın boyun eğdim Kabullendim <i>seni</i> Bu sözlerim sitem değil Ama yazık değil mi <i>bana</i> Çok yalnızdım kaybolmuştum Sığındım işte <i>sana</i> Yanımda kal, yanımda kal Düşlerin yetmez ki <i>bana</i> Yanımda kal yanımda kal Çok geç rastladım <i>sana</i>	“Öyle savunmasız bir zamandı Bulduğunda beni” cümlesindeki “beni” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Sen başlattın boyun eğdim” cümlesindeki “sen” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. “Kabullendim seni” cümlesindeki “seni” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. “Ama yazık değil mi bana” cümlesindeki “bana” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Sığındım işte sana” cümlesindeki “sana” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir. “Düşlerin yetmez ki bana” cümlesindeki “bana” kelimesi 1.tekil kişi zamiridir. “Çok geç rastladım sana” cümlesindeki “sana” kelimesi 2.tekil kişi zamiridir.

Tablo 33’te Türkçe pop şarkılarından elde edilen zamirler yer almaktadır. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısından 20 Türkçe pop şarkıda 96 zamir tespit edilmiştir ve açıklamalarıyla birlikte tabloda yer almıştır. 96 zamirin 80’i kişi, 5’i soru, 5’i işaret, 3’ü belgisiz ve 3’ü dönüşlülük zamiridir. Türkçe pop şarkılarda en fazla kullanılan zamirler sırasıyla şöyledir: Ben, sen, biz, bu, ne ve kendidir. Zamirler, tüm Türkçe pop şarkılarında kullanılmasından dolayı en çok tercih edilen anlatım unsurlarından biridir. Türkçe pop şarkılarının temasının aşk olmasından dolayı da en fazla tercih edilen ilk üç zamir “ben, sen ve biz”dir. 20 Türkçe pop şarkısından tespit edilen 96 zamir, Türkçe eğitiminde kullanılabilirliği açısından örnek teşkil etmektedir.

4.2.13. Edat Kullanımına Yönelik Bulgular

Edat; cümle içerisinde anlam ilgisi kuran, cümle içerisinde kullanıldıklarında bir anlam ifade eden, sözcükler arasında benzerlik, neden, amaç, eşitlik vb. ilgiler kuran, zaman zaman kelimelerle birleşip sıfat veya zamir görevinde kullanılabilen sözcüklerdir. Edatların tek başlarına anlamları yoktur. Çeşitli dillerde, önünde yer aldığı ya da ardından geldiği birimle başka bir birim ya da tümcenin geri kalan bölümü arasında ilgi kurmaya yarayan edata “ile, göre, üzere, gibi, dolayı” kelimeler örnektir (Vardar, 2002, s.120). Edatlar tek başlarına anlamları olmadığı için başka kelimelerle ilişki içerisinde olduklarında anlam kazanırlar. Cümle içerisinde edatların anlam olarak cümleye sağladığı katkının farkına varılması önem taşımaktadır. Ortaokul Türkçe eğitiminde de edatların cümleye kazandırdıkları anlam özelliklerinin kavranması, uygun şekilde kullanılması ve metnin anlamına olan katkısının kavranması hedeflenmektedir.

2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı’nda edat; 6. sınıf dil bilgisinin “Edat, bağlaç, ünlemlerin işlevlerini ve cümleye kazandırdıkları anlam özelliklerini kavrar; bu kelimeleri işlevlerine uygun olarak kullanır.” kazanımında yer alarak edatların; cümledeki işlevinin fark edilmesi ve uygun şekilde kullanılması amaçlanmıştır (MEB, 2006, s.42). Edatlar, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın 6. sınıf okuma becerisinin “T.6.3.10. Edat, bağlaç ve ünlemlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.” kazanımında yer almaktadır (MEB, 2018, s.4). Türkçe pop şarkılarda edatların kullanılması, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkıları kullanma noktasında önem taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenleri, Türkçe pop şarkılar ile edatları kazandırdıklarını ve edata yönelik etkinlikler planladıklarını dile getirmişlerdir. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen edatlar, Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır. Edat kullanımına yönelik bulgular Tablo 34’te yer almaktadır.

Tablo 34

Edat Kullanımı

Pop Şarkı Adı	Pop Şarkı Sözleri	Edat Kullanımı
İhanetten Geri Kalan (Sezen Aksu)	Buz <i>gibi</i> soğuk suya benzer inan bitmiş her aşk Tuz <i>gibi</i> bassan yarana derman olmaz sana	“Buz gibi soğuk suya benzer inan bitmiş her aşk” cümlesindeki “gibi” edatı benzerlik edatıdır. “Tuz gibi bassan yarana derman olmaz sana” cümlesindeki “gibi” edatı benzerlik edatıdır.
Yan Benimle (Sıla)	Sırtımda uzun hırka <i>gibi</i> gece Yarenlik etmez kaytarır hece Hatıra oturmuş kalkmaz Hâlden anlamaz Derya deniz düşünce Uzun yola gider <i>gibi</i> Bakma öyle yüzüme Aman cancağızım etme	“Sırtımda uzun hırka gibi gece” cümlesindeki “gibi” edatı benzerlik edatıdır. “Uzun yola gider gibi” cümlesindeki gibi” edatı benzerlik edatıdır.
Gel Be Gökyüzüm (İlyas Yalçıntaş)	Belki affeder bizi Onca hatıra <i>gibi</i>	“Belki affeder bizi, onca hatıra gibi” cümlesindeki gibi” edatı benzerlik edatıdır.
İnceden İnceden (Tuğba Yurt)	Geri dönmek <i>için</i> geç kaldın Sıra sende, üzüleceksin Varlığınla ne kazandırdın Yokluğunla ne kaybettireceksin	“Geri dönmek için geç kaldın” cümlesindeki “için” edatı amaç ilişkisi kuran edattır.
Boynun Borcu (Merve Özbey- Erdem Kınay)	Bana o reva mı, hiç sanmam Ah içim eriyor Acı veriyor Senin <i>için</i> çok temiz ve saf Benim dünyam Sana kolay bütün olay Bırak ve git be yolcu Senin için bu ilk değil Benim <i>içinse</i> sonuncu	“Senin için bu ilk değil” cümlesindeki “için” edatı özgülleme ilişkisi kuran edattır. “Benim içinse sonuncu” cümlesindeki “için” edatı özgülleme ilişkisi kuran edattır.
Üzülmedin mi? (Simge)	Buna <i>rağmen</i> tutuyordum o soğuk ellerini Gidiyordum kaç defa Ama tuttum kendimi Yapamazdım, acıtamazdım asla senin <i>gibi</i>	“Buna rağmen tutuyordum o soğuk ellerini” cümlesindeki “rağmen” edatı karşın anlamına gelen edattır. “Yapamazdım, acıtamazdım asla senin gibi” cümlesindeki “gibi” edatı benzerlik edatıdır.
Vermem Seni Ellere (Oğuzhan Koç)	Sevdirdin kendini bana hiç sorma Bundan sonra sana gözüm <i>gibi</i> ben bakarım Seni hiç kimseler alamaz unutma Kimseler üzemez karşlarına ben çıkarım Bana <i>göre</i> sen benim olmalısın İçime nefes <i>gibi</i> dolmalısın Kaderime yön verecek bir ışık <i>gibi</i> doğmalısın Ara sıra bazı yok olsan da Geceleri üşüdüğüm anlarda Yanıma koşarak beni kor <i>gibi</i> yakmalısın	“Bundan sonra sana gözüm gibi ben bakarım” cümlesindeki “gibi” edatı benzerlik edatıdır. “Bana göre sen benim olmalısın” cümlesindeki “göre” edatı görelilik edatıdır. “İçime nefes gibi dolmalısın” cümlesindeki “gibi” edatı benzerlik edatıdır. “Kaderime yön verecek bir ışık gibi doğmalısın” cümlesindeki “gibi” edatı benzerlik edatıdır. “Yanıma koşarak beni kor gibi yakmalısın” cümlesindeki “gibi” edatı benzerlik edatıdır.
Yanımda Kal (Harun Kolçak- Gökhan Türkmen)	Bu sözlerim sitem değil Ama yazık değil mi bana Çok yalnızdım kaybolmuştum Sığındım <i>işte</i> sana	“Sığındım işte sana” cümlesindeki “işte” edatı “bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz” anlamına gelen edattır.

Tablo 34’te Türkçe pop şarkılarda tespit edilen edatlar yer almaktadır. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısından 8 Türkçe pop şarkıda 16 edat tespit edilmiştir ve açıklamalarıyla birlikte tabloda yer almıştır. Türkçe pop şarkılarda en fazla kullanılan edat “gibi” edatıdır. Kullanılan diğer edatlar ise; için, rağmen, göre ve iştedir. Türkçe pop şarkılarında anlatılmak istenilenin benzetme yoluyla anlatılması “gibi” edatının kullanılmasına neden olmuştur. Gibi edatıyla yapılan benzetmelerle anlatım güçlendirilmiştir. Türkçe pop

şarkılarının yarısından azında kullanılan edatlar, Türkçe pop şarkılarının anlatımında pek tercih edilmeyen unsurlardır.

4.2.14. Bağlaç Kullanımına Yönelik Bulgular

Bağlaçlar; tek başlarına kullanılmayan, cümle içerisinde kullanıldığında anlam kazanan, sözcükleri ve cümleleri birbirine bağlayan sözcüklerdir. Türkçede geniş bir yere sahip olan bağlaçlar; kelimeleri, kelime gruplarını, cümleleri ve bazen paragrafları şekil ve anlam bakımından birbirine bağlar. Bağladığı sözler arasında da anlam ilişkileri kurar (Korkmaz, 2009, s.1091). “Ve, ile (-le/-la), veya, ya da, yahut, veyahut, ama, fakat, lakin, yalnız, ancak, oysa, oysaki, hâlbuki, ne var ki, çünkü, zira, de/da, ki, meğer, madem, mademki, demek, demek ki, üstelik, hatta, yani, hem... hem, ne... ne” başlıca bağlaçlardır. Ortaokul Türkçe eğitiminde bağlaçların cümleye kazandırdıkları anlamın kavranması ve uygun şekilde kullanılması hedeflenmektedir.

2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı’nda bağlaç; 6. sınıf dil bilgisi “Edat, bağlaç, ünlemlerin işlevlerini ve cümleye kazandırdıkları anlam özelliklerini kavrar; bu kelimeleri işlevlerine uygun olarak kullanır.” kazanımında yer alarak bağlaçların; cümle içindeki işlevlerinin fark edilmesi ve uygun şekilde kullanılması amaçlanmıştır (MEB, 2006, s.42). Bağlaçlar, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın, 6. sınıf okuma becerisinin “T.6.3.10. Edat, bağlaç ve ünlemlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.” kazanımında yer almaktadır (MEB, 2018, s.41). Türkçe pop şarkılarda bağlaçların kullanılması, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkıları kullanma noktasında önem taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenleri, Türkçe pop şarkılar ile bağlaçları kazandırdıklarını ve bağlaça yönelik etkinlikler planladıklarını dile getirmişlerdir. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen bağlaçlar, Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır.

Tablo 35

Bağlaç Kullanımı

Pop Şarkı Adı	Pop Şarkı Sözü	Bağlaç Kullanımı
İhanetten Geri Kalan (Sezen Aksu)	Gel gör <i>ki</i> bende rüzgâr En sert poyrazdan esti Taze çiçeklenmiş bahar ayaza kesti İstemem artık geriye dönme Dönersen <i>bile</i> bu evde sönme <i>Ne</i> narindir <i>ne</i> haindir <i>Ne</i> vefalı <i>ne</i> zalim Bir hasrettir, bir intikam İhanetten geri kalan	“Gel gör ki bende rüzgâr” cümlesindeki “ki” bağlacı, anlam bakımından ilgili cümleleri bağlayan bağlaçtır. “Dönersen bile bu evde sönme” cümlesindeki “bile” bağlacı, dahi anlamındaki bağlaçtır. “Ne narindir ne haindir” cümlesindeki “ne... ne” bağlacı karşıt anlamlı cümleleri bağlayan bağlaçtır. “Ne vefalı ne zalim” cümlesindeki “ne... ne” bağlacı karşıt anlamlı cümleleri bağlayan bağlaçtır.
Sen Olsan Bari (Aleyna Tilki)	Çaldığım o kalbi yerine koy lütfen <i>Eğer</i> hislerinden pek emin değilsen Aradığın aşksa, en güzelinden O zaman başka Açarım kapıları hazırım dünden	“Eğer hislerinden pek emin değilsen” cümlesindeki “eğer” bağlacı, şart anlamını güçlendiren bağlaçtır.
Yan Benimle (Sıla)	Erbabım aşk <i>madem</i> <i>Madem</i> yasaklar namahrem Kafeste sözler susuyor şimdilik Uçuyor zaman <i>hele</i> dur bakalım gel be	“Erbabım aşk madem” cümlesindeki “madem” bağlacı, sebep göstermek amacıyla kullanılan bağlaçtır. “Madem yasaklar namahrem” cümlesindeki “madem” bağlacı, sebep göstermek amacıyla kullanılan bağlaçtır. “Uçurur zaman hele dur bakalım gel be” cümlesindeki “hele” bağlacı, özellikle anlamında kullanılan bağlaçtır.
Ya Bu İşler Ne (Mabel Matiz)	Çaldığım sazlar seni duysa Saz utanır, vazgeçer “Unut oğlum, acır” dedin <i>oysa</i> Unutulmaktı ecel Beni boş ver <i>de</i> Ya bu işler ne Yıkılır dünya Başımız yerde	“Unut oğlum, acır” dedin <i>oysa</i> ” cümlesindeki “oysa” “tersine olarak, aksine” anlamında kullanılan bağlaçtır. “Beni boş ver <i>de</i> ” cümlesindeki “de” bağlacı dahi, bile anlamında kullanılan bağlaçtır.
Gel Be Gökyüzüm (İlyas Yalçıntaş)	Güneş doğdu <i>ama</i> yasta Mevsimi hep hasta Yoksun oralarda <i>Belki</i> affeder bizi Onca hatıra gibi Gel be gökyüzüm Kıyıya vurdu aşklarım <i>Ya</i> beni öldür <i>ya</i> anla Nefesim ol <i>günahı</i> boynuma	“Güneş doğdu ama yasta” cümlesindeki “ama” bağlacı lakin anlamında kullanılan bağlaçtır. “Belki affeder bizi, onca hatıra gibi” cümlesindeki “belki” bağlacı ihtimal anlamında kullanılan bağlaçtır. “Ya beni öldür ya anla” cümlesindeki “ya...ya ” bağlacı, seçme anlamında kullanılan bağlaçtır.
İki Aşık (Ersay)	Zor Hangisi kolay <i>ki</i> ? Her veda bırakır izini Aştı bir hata değildi Sadece zamanımız tükendi Biz iki aşık kafaları karışık Bir sağa çarptık bir sola çarptık Nasıl bitti biz <i>de</i> şaşırдық Kime sorsan çok yakıştırdık	“Hangisi kolay ki?” cümlesindeki “ki” bağlacı, anlam bakımından ilgili cümleleri bağlayan bağlaçtır. “Nasıl bitti biz de şaşırдық” cümlesindeki “de” bağlacı dahi, bile anlamında kullanılan bağlaçtır.
Benden Sonra (Hande Yener)	Yalan söyleyemem ben hiç Mutlu olma benden sonra Her gece gez dur <i>ya da</i> bir yuva kur <i>Ama</i> gün yüzü görme benden sonra	“Her gece gez dur ya da bir yuva kur” cümlesindeki “ya da” bağlacı tercihi belirten bağlaçtır. “Ama gün yüzü görme, benden sonra” cümlesindeki “ama” bağlacı lakin anlamında kullanılan bağlaçtır.

Tablo 35 (devam)

Bağlaç Kullanımı

Boynun Borcu (Merve Özbey- Erdem Kinay)	Sana kolay bütün olay Bırak ve git be yolcu Senin için bu ilk değil Benim içinse sonuncu Yalan kokar o sözlerin Nasıl <i>da</i> burcu burcu Ve kal demem, ölsem demem Uğurlamak boynun borcu	“Bırak ve git be yolcu” cümlesindeki “ve” bağlacı iki cümle arasında bağ oluşturan bağlaçtır. “Nasıl da burcu burcu” cümlesindeki “de” bağlacı dahi, bile anlamında kullanılan bağlaçtır.
Üzülmedin mi? (Simge)	Vurulduğum, aynı yerden üst üste vuruldum <i>Ama</i> sustum, dağıttın hayatımı Beni ağır yanılttın, acım oldun Ve gördüm gerçeği içindeki seni Buna rağmen tutuyordum o soğuk ellerini Gidiyordum kaç defa <i>Ama</i> tuttum kendimi Yapamazdım, acıtamazdım asla senin gibi	“Ama sustum, dağıttın hayatımı” cümlesindeki “ama” bağlacı lakin anlamında kullanılan bağlaçtır. “Ve gördüm gerçeği içindeki seni” cümlesindeki “ve” bağlacı iki cümle arasında bağ oluşturan bağlaçtır. “Ama tuttum kendimi” cümlesindeki “ama” bağlacı lakin anlamında kullanılan bağlaçtır.
Vermem Seni Ellere (Oğuzhan Koç)	Ara sıra bazı yok olsan <i>da</i> Geceleri üşüdüğüm anlarda Yanıma koşarak beni kor gibi yakmalısın	“Ara sıra bazı yok olsan da” cümlesindeki “de” bağlacı dahi, bile anlamında kullanılan bağlaçtır.
Olay (Ayşe Hatun Önal)	Yaşadığımı sakın sorma <i>Ne</i> duvara <i>ne</i> yazılır ne de kâğıda Dokuna dokuna zora dokunur Deliye akıllı sorulmaz ya	“Ne duvara ne yazılır ne de kâğıda” cümlesindeki “ne... ne” bağlacı karşıt anlamlı cümleleri bağlayan bağlaçtır.
Hayalet (Demet Akalın)	Hep bir yanı kırık Bir yanı yanık canım ciğerim <i>Ama</i> gösteremem Sustum ah ölümüne En büyük cevap anlayana izahat veremem Gördüm aydım doydum ben Senden farkım rütbemden Yıkılmayı kalkmayı toydum ezberledim İsyen <i>da</i> ettim <i>ne</i> gelmiş kaldı <i>ne</i> geçmiş kaderimi Sen değil aşktan muaf tutamaz beni Gelse felaketim Sen değil aşktan muaf tutamaz beni gelse felaketim İyi bak son kez ben sana bundan sonra hayaletim	“Ama gösteremem” cümlesindeki “ama” bağlacı lakin anlamında kullanılan bağlaçtır. “İsyen da ettim” cümlesindeki “de” bağlacı dahi, bile anlamında kullanılan bağlaçtır. “Ne gelmiş kaldı ne geçmiş kaderimin” cümlesindeki “ne... ne” bağlacı karşıt anlamlı cümleleri bağlayan bağlaçtır.
Beni Çok Sev (Tarkan)	Bir kavga nasıl <i>da</i> hoyrat Savaşırken, savrulurken büyüttü hayat Ben sensiz yapayalnızdım Suyum oldu, aşım oldu <i>ama</i> aşksızdım	“Bir kavga nasıl da hoyrat” cümlesindeki “de” bağlacı dahi, bile anlamında kullanılan bağlaçtır. “Suyum oldu, aşım oldu ama aşksızdım.” cümlesindeki “ama” bağlacı lakin anlamında kullanılan bağlaçtır.
Yanımda Kal (Harun Kolçak- Gökhan Türkmen)	Bu sözlerim sitem değil <i>Ama</i> yazık değil mi bana Çok yalnızdım kaybolmuştum Sığındım işte sana	“Ama yazık değil mi bana” cümlesindeki “ama” bağlacı lakin anlamında kullanılan bağlaçtır.

Tablo 35’te Türkçe pop şarkılarında tespit edilen bağlaçlar yer almaktadır. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısından 14 Türkçe pop şarkısında 30 bağlaç tespit edilmiştir ve açıklamalarıyla birlikte tabloda yer almıştır. Türkçe pop şarkılarında en fazla kullanılan bağlaçlar “ama” ve “de” bağlaçlarıdır. Kullanılan diğer bağlaçlar ise; ki, bile, ne ...ne, eğer, madem, hele, oysa, belki, ya ...ya, ya da, ve bağlaçlarıdır. Türkçe pop şarkılarının yarısından fazlasında kullanılan bağlaçlar, cümleleri ve sözcükleri birbirine bağlamıştır.

Türkçe pop şarkılarında kullanılan bağlaçlar, Türkçe eğitimi açısından örnek teşkil etmektedir.

4.2.15. Ünlem Kullanımına Yönelik Bulgular

Ünlem; sevinç, üzüntü, korku, şaşırma gibi türlü duyguları ifade etmekte kullanılan sözcüklerdir. İnsanların aniden yaşadığın duyguların etkisiyle ortaya çıkan kelimelerdir ve duyguların daha etkili bir şekilde aktarılmasını sağlar. Bir doğa sesini de yansıtan ünlemler, duyguları ifade ettiği için diğer kelimelerden farklı olarak kendilerine göre ton ve vurgu alırlar. Duygulara göre değişen ünlemler söyleyişte de çeşitlenip farklı anlatımlar alabilirler (Banguoğlu, 2004, s.397). Ey!, hey!, şist!, hişt!, hu!, ayol!, bre!, hoppala!, hop!, aman!, ay!, aaaa!, tüh!, eyvah!, of!, vah!, be! başlıca ünlemlerdir. Ünlemlerin hangi duygular sonucunda ifade edildiği ve cümleye hangi anlamı kattığının farkına varılması önem taşımaktadır. Ortaokul Türkçe eğitiminde de ünlemlerin cümleye kazandırdığı anlamın kavranması ve uygun şekilde kullanılması hedeflenmektedir.

2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda ünlem; 6. sınıf dil bilgisinin “Edat, bağlaç, ünlemlerin işlevlerini ve cümleye kazandırdıkları anlam özelliklerini kavrar; bu kelimeleri işlevlerine uygun olarak kullanır.” kazanımında yer alarak ünlemlerin; cümle içindeki işlevlerinin fark edilmesi ve uygun şekilde kullanılması amaçlanmıştır (MEB, 2006, s.42). Ünlemler, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda 6. sınıf okuma becerisinin “T.6.3.10. Edat, bağlaç ve ünlemlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar” kazanımında yer almaktadır (MEB, 2018, s.41). Türkçe pop şarkılarda ünlemlerin kullanılması, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkıları kullanma noktasında önem taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenlerinin, Türkçe pop şarkılar ile ünlemleri kazandırdıklarına dair bulgulara rastlanmamıştır. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen ünlemler, Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır.

Tablo 36

Ünlem Kullanımı

Pop Şarkı Adı	Pop Şarkı Sözü	Ünlem Kullanımı
Sen Olsan Bari (Aleyna Tilki)	O sen olsan bari sen olsan <i>bari</i> O sen olsan bari sen olsan bari Hazırım diyorum düünden düşmüyorsun dilinden Olan olmuş zaten o sen olsan bari Bendeki bu sihiri <i>keşke</i> görebilsen İnan oynatırdın aklını yerinden Aradığın aşksa en özelinden O zaman başka Açılır kapılar buyurun önden	“O sen olsan bari sen olsan bari” cümlesinde “keşke” anlamına gelen “bari” ünlemi kullanılmıştır. “Bendeki bu sihiri keşke görebilsen” cümlesinde dilek anlatan cümlelerin başına getirilerek “ne olurdu” anlamında “keşke” ünlemi kullanılmıştır.
Yan Benimle (Sıla)	Uzun yola gider gibi Bakma öyle yüzüme <i>Aman</i> cancağızım etme	“Aman cancağızım etme” cümlesinde “yardım istenildiğini anlatan bir söz” anlamına gelen “aman” ünlemi kullanılmıştır.
Ya Bu İşler Ne (Mabel Matiz)	Tuttuğun senin olsun <i>a</i> canım Aşk bırakmaktan geçer “Unut oğlum, acır” dedin oysa Unutulmaktı ecel Beni boş ver de Ya bu işler ne Yıkılır dünya Başımız yerde	“Tuttuğun senin olsun a canım” cümlesinde “şaşma, hatırlama, sevinme, acıma, üzülme, kızma vb. duyguların anlatımına güç kazandıran söz” anlamına gelen “a” ünlemi kullanılmıştır.
Gel Be Gökyüzüm (İlyas Yalçıntaş)	Gel <i>be</i> gökyüzüm Kıyıya vurdu aşklarım Ya beni öldür ya anla Nefesim ol günahı boynuma	“Gel be gökyüzüm” cümlesinde “ey, hey anlamlarında bir seslenme sözü” anlamına gelen “be” ünlemi kullanılmıştır.
İnceden İnceden (Tuğba Yurt)	Gel deneyelim diyorsun Olur mu yeniden? Ruhumu okşuyor inceden inceden Kanmam <i>be</i> oğlum neler gördüm neler Nasibimi aldım tüm yeminlerden	“Kanmam be oğlum, neler gördüm neler” cümlesinde “ey, hey anlamlarında bir seslenme sözü” anlamına gelen “be” ünlemi kullanılmıştır.
Kuzum (Bengü)	Ah kuzum kıyamam ben sana Ah huysuzum gel biraz sarıl bana Aşk biliyor sevenin adresini Gel benden yak ateşini	“Ah kuzum kıyamam ben sana” cümlesinde “sesin tonuna göre pişmanlık, öfke, özlem, beğenme, sevgi vb. duygular anlatan bir söz” anlamına gelen “ah” ünlemi kullanılmıştır. “Ah huysuzum gel biraz sarıl bana” cümlesinde “sesin tonuna göre pişmanlık, öfke, özlem, beğenme, sevgi vb. duygular anlatan bir söz” anlamına gelen “ah” ünlemi kullanılmıştır.
Boynun Borcu (Merve Özbey- Erdem Kınay)	Bana o reva mı, hiç sanmam Ah içim eriyor Acı veriyor Senin için çok temiz ve saf Benim dünyam Sana kolay bütün olay Bırak ve git <i>be</i> yolcu Senin için bu ilk değil Benim içinse sonuncu	“Ah içim eriyor” cümlesinde “sesin tonuna göre pişmanlık, öfke, özlem, beğenme, sevgi vb. duygular anlatan bir söz” anlamına gelen “ah” ünlemi kullanılmıştır. “Bırak ve git be yolcu” cümlesinde “ey, hey anlamlarında bir seslenme sözü” anlamına gelen “be” ünlemi kullanılmıştır.
Hayalet (Demet Akalın)	Hep bir yanı kırık Bir yanı yanık canım ciğerim Ama gösteremem Sustum <i>ah</i> ölümüne En büyük cevap anlayana izahat veremem	“Sustum ah ölümüne” cümlesinde “sesin tonuna göre pişmanlık, öfke, özlem, beğenme, sevgi vb. duygular anlatan bir söz” anlamına gelen “ah” ünlemi kullanılmıştır.
Sıfır Tolerans (Hadise)	Suçüstü tövbeler Kalbe ağır darbeler <i>İlahi</i> sevgilim Sen kimi kandırıyorsun	“İlahi sevgilim sen kimi kandırıyorsun” cümlesinde “bu ne hâl, ne tuhaf gibi şaşma, sitem bildiren bir söz” anlamına gelen “ilahi” ünlemi kullanılmıştır.

Tablo 36’da Türkçe pop şarkılarında tespit edilen ünlemler yer almaktadır. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısından 9 Türkçe pop şarkıda 12 ünlem tespit edilmiştir ve açıklamalarıyla birlikte tabloda yer almıştır. Türkçe pop şarkılarda en fazla kullanılan ünlemler “be” ve “ah” ünlemleridir. Türkçe pop şarkılarda geçen diğer ünlemler de şöyledir: “bari, keşke,

aman, a ve ilahi". Duyguları canlı bir şekilde ifade etmeye yardımcı olan ünlemler Türkçe pop şarkılarında da tercih edilmiştir. Türkçe pop şarkılarının yarısına yakınında kullanılan ünlemler, Türkçe eğitiminde faydalanılması noktasında örnek teşkil etmektedir.

4.2.16. Söz Sanatları Kullanımına Yönelik Bulgular

Edebiyatın malzemesi dildir. Dil ise güzeli ortaya koymaya çalışan bir araçtır. Söz sanatları da dilde söyleyiş güzelliği meydana getiren ve anlatımı zenginleştiren ifadelerdir. İnsanlar anlatmak istediklerini karşısındakinin en etkin şekilde anlamasını ister. Söz sanatları da anlatılmak istenenin daha etkileyici bir şekilde anlatılmasına yardımcı olur.

Benzetme(teşbih); aralarında benzerlik bulunan iki varlıktan zayıf olanının kuvvetli olana benzetme sanatıdır. Benzetme sanatı anlatılanın daha güçlü bir şekilde anlatılmasına yardımcı olan bir yöntemdir. Benzetme sanatıyla, anlatıma canlılık kazandırılır ve anlatılmak istenen bir estetikle anlatılmış olur.

Kişileştirme(teşhis), insan dışındaki varlıklara insana ait özelliklerin verilmesi sanatıdır. Karanfilin ağlaması, rüzgârın dans etmesi, kuşların gülüşmesi kişileştirme sanatına birer örnektir. Konuşturma(intak) sanatı da insan dışındaki varlıkların konuşturulmasıdır. Konuşturma sanatı kişileştirmeden sonra gelir. Önce varlıklar kişileştirilir ve sonra konuşturulur (Calp, 2018, s.401). Konuşturma sanatı, fabllarda ve insan dışındaki varlıkların kahraman olduğu metinlerde kullanılmaktadır. Kişileştirme ve konuşturma sanatıyla doğadaki varlıkların insanlar üzerindeki etkisi yine insanların özellikleriyle anlatılarak anlatımın daha açık olması sağlanır. Böylelikle insanların duygu, düşünce ve davranışlarıyla doğadaki hareketler anlam bulmuş olur.

Karşıtlık(tezat), iki zıt düşüncenin bir arada söylenmesidir. Karşıtlık sanatında iki zıt kelimenin aynı anda kullanılmasından çok, iki zıt kelimenin bir düşüncede birleşmesi önemlidir. Karşıtlık sanatı ile yapılmak istenen düşüncelerin zıtlaşmasıdır.

Abartma(mübalağa); bir olayın heyecan neticesinde büyütülmesi ya da küçültülmesidir. İnsanlar bazen yaşadıkları duyguların, karşı tarafta kendinde hissettiği şekilde hissedilmesini bekler. Abartma sanatıyla da sözün etkisinin güçlenmesi amaçlanır. Bir insanın sıcak havada "Yandım!" demesi gerçek anlamda yandığını göstermez. O insan, sıcaklığın kendisinde uyandırdığı hisle olayı abartılır (Kocakaplan, 2014, s.107). Ortaokul Türkçe eğitiminde söz sanatlarının; anlama olan katkısının farkına varılması, anlatımı

zenginleştirdiğinin farkına varılması ve uygun durumlarda kullanılarak anlatımın zenginleştirilmesi hedeflenmektedir.

2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda söz sanatları; konuşma ve okuma becerilerinde yer alırken söz sanatlarının uygun şekilde kullanılması ve metindeki anlatıma katkısının fark edilmesi amaçlanmıştır (MEB, 2006, s.31). Söz sanatları, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda “sanat” teması kapsamında konu önerisi olarak yer almıştır. Programda 5. sınıf okuma becerisinin “T.5.3.32. Metindeki söz sanatlarını tespit eder.” kazanımında benzetme ve kişileştirme söz sanatlarının tespit edilmesi yer almaktadır (MEB, 2018, s.38). 6. sınıf okuma becerisinin “T.6.3.14. Metindeki söz sanatlarını tespit eder.” kazanımında ise konuşurma (intak) ve karşıtlık (zıtlık) söz sanatları yer almaktadır (MEB, 2018, s.41). 7. sınıf okuma becerisinin söz sanatları ile ilgili kazanımında; kişileştirme (teşhis), konuşurma (intak), karşıtlık (tezat) ve abartma (mübalağa) söz sanatları verilmiştir. 8. sınıf okuma becerisinin söz sanatları ile ilgili kazanımında ise; benzetme (teşbih), kişileştirme (teşhis), konuşurma (intak) ve karşıtlık(tezat), abartma (mübalağa) söz sanatları yer almıştır.

Türkçe pop şarkılarda söz sanatlarının kullanılması, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkıları kullanma noktasında önem taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenleri, Türkçe pop şarkılar ile söz sanatlarını tespit etmeye yönelik etkinlikler planladıklarını dile getirmişlerdir. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen söz sanatları, Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır.

Tablo 37

Söz Sanatları Kullanımı

Pop Şarkı Adı	Pop Şarkı Sözü	Söz Sanatları Kullanımı
İhanetten Geri Kalan (Sezen Aksu)	<i>Buz gibi soğuk suya benzer inan bitmiş her aşk</i> <i>Tuz gibi bassan yarana derman olmaz sana</i>	“Buz gibi soğuk suya benzer inan bitmiş her aşk” cümlesinde soğuk su, buza benzetilerek “benzetme” söz sanatı kullanılmıştır. “Tuz gibi bassan yarana derman olmaz sana” cümlesinde yaraya basılan şey tuza benzetilerek “benzetme” söz sanatı kullanılmıştır.
Yan Benimle (Sıla)	Erbabım aşk madem Madem yasaklar namahrem <i>Kafeste sözler susuyor şimdilik</i> Uçuyor zaman hele dur bakalım gel be Sırtımda uzun hırka gibi gece <i>Yarenlik etmez kaytarır hece</i> <i>Hatıra oturmuş kalkmaz</i> Hâlden anlamaz Derya deniz düşünce <i>Uzun yola gider gibi</i> <i>Bakma öyle yüzüme</i> Aman cancağızım etme	“Kafeste sözler susuyor şimdilik” cümlesinde sözlere insana ait bir özellik olan “susmak” eylemi verilerek “kişileştirme” söz sanatı kullanılmıştır. “Yarenlik etmez kaytarır hece” cümlesinde heceye, insana ait bir özellik olan “yarenlik etmek” ve “kaytarmak” eylemi verilerek “kişileştirme” söz sanatı kullanılmıştır. “Hatıra oturmuş kalkmaz” cümlesinde hatıraya, insana ait bir özellik olan “oturmak” ve “kalkmak” eylemi verilerek “kişileştirme” söz sanatı kullanılmıştır. “Uzun yola gider gibi bakma öyle yüzüme” cümlesinde bakışı, uzun yola giderken bakılan bakışa benzeterek “benzetme” söz sanatı kullanılmıştır.
Ya Bu İşler Ne (Mabel Matiz)		“Saz utanır, vazgeçer” cümlesinde saza, insana ait bir özellik olan “utanmak” ve “vazgeçmek” eylemi verilerek “kişileştirme” söz sanatı kullanılmıştır.
Gel Be Gökyüzüm (İlyas Yalçıntaş)	<i>Güneş doğdu ama yasta</i> <i>Mevsimi hep hasta</i> Yoksun oralarda <i>Belki affeder bizi</i> <i>Onca hatıra gibi</i>	“Güneş doğdu ama yasta” cümlesinde güneş, insana ait bir özellik olan “yas tutmak” eylemi verilerek “kişileştirme” söz sanatı kullanılmıştır. “Mevsimi hep hasta” cümlesinde mevsime, insana ait bir özellik olan “hasta olmak” eylemi verilerek “kişileştirme” söz sanatı kullanılmıştır. “Belki affeder bizi, onca hatıra gibi” cümlesinde affedeni, hatıraya benzeterek “benzetme” söz sanatı kullanılmıştır.
Aşk mı Lazım? (Buray)	Aşk mı lazım dert mi lazım? Söyle sevdiğim bize ne lazım Ayran içtik ayrı düşтік <i>Gülmek istedi şu kara bahtım</i>	“Gülmek istedi şu kara bahtım” cümlesinde bahta, insana ait bir özellik olan “gülmek” eylemi verilerek “kişileştirme” söz sanatı kullanılmıştır.
Kuzum (Bengü)	Ah kuzum kıyamam ben sana Ah huysuzum gel biraz sarıl bana <i>Aşk biliyor sevenin adresini</i> Gel benden yak ateşini	“Aşk biliyor” cümlesinde aşk, insana ait bir özellik olan “bilmek” eylemi verilerek “kişileştirme” söz sanatı kullanılmıştır.
Vermem Seni Ellere (Oğuzhan Koç)	Bana göre sen benim olmalısın <i>İçime nefes gibi dolmalısın</i> <i>Kaderime yön verecek bir ışık gibi doğmalısın</i> Ara sıra bazı yok olsan da Geceleri üşüdüğüm anlarda <i>Yanıma koşarak beni kor gibi yakmalısın</i>	“İçime nefes gibi dolmalısın” cümlesinde sevilen kişi, nefese benzeterek “benzetme” söz sanatı kullanılmıştır. “Kaderime yön verecek bir ışık gibi doğmalısın” cümlesinde sevilen kişi, ışığa benzeterek “benzetme” söz sanatı kullanılmıştır. “Yanıma koşarak beni kor gibi yakmalısın” cümlesinde sevilen kişi, kora benzeterek “benzetme” söz sanatı kullanılmıştır.
Beni Çok Sev (Tarkan)	Sevdanı bulmak yıllar sürdü <i>Hoş geldin gönlüme kaderim güldü</i>	“Hoş geldin gönlüme kaderim güldü” cümlesinde kadere, insana ait bir özellik olan “gülmek” eylemi verilerek “kişileştirme” söz sanatı kullanılmıştır.
Yanımda Kal (Harun Kolçak- Gökhan Türkmen)	<i>Kaygılarım yeniden uyanıyor</i> Bu duygular beni ürkütüyor Yeniden yaşamak mı gerekiyor Yine acılar yine korkular yine aşk	“Kaygılarım yeniden uyanıyor” cümlesinde kaygıya, insana ait bir özellik olan “uyanmak” eylemi verilerek “kişileştirme” söz sanatı kullanılmıştır.

Tablo 37’de Türkçe pop şarkılarda tespit edilen söz sanatları yer almaktadır. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısından 9 Türkçe pop şarkısında 17 söz sanatı tespit edilmiştir. Tespit edilen 17 söz sanatının 10’u kişileştirme, 7’si benzetme söz sanatıdır. Türkçe pop şarkılarda konuşurma, tezat ve abartma söz sanatları kullanılmamıştır. Türkçe pop şarkılarında anlatımı zenginleştirmek için kişileştirme ve benzetme söz sanatlarından yararlanılmıştır. Duyguların daha iyi ifade edilmesi için cansız varlıklara insan özelliği verilerek yapılan kişileştirme sanatı en fazla kullanılan söz sanatı olmuştur. Türkçe pop şarkılarında zıt anlamlı kelimelerin bir arada kullanıldığı örneklerine rastlansa da anlamsal açıdan zıtlığı tam karşılamadığı için tezat söz sanatı özelliği taşımamaktadır. Türkçe pop şarkılarında kişileştirme söz sanatından faydalanılsa da konuşurma söz sanatından yararlanılmamıştır.

4.2.17. Ses Olaylarına Uğrayan Kelime Kullanımına Yönelik Bulgular

Ses ve insan bir arada yaşayan canlı varlıklardır ve birbirlerini etkilemektedirler. Toplumdaki olaylar ve etkileşimler, dilde de değişimlere sebep olmaktadır. Dilde kelimeleri oluşturan seslerin zaman içerisinde değişimlere uğraması bu duruma örnektir. Seslerin zaman içerisinde; düşmesi, benzeşmesi, yer değiştirmesi, aykırılışması, türemesi seslerde meydana başlıca olaylardır (Coşkun, 2015, s.348). Toplum içerisinde gelişen olaylar her zaman dili etkilemiştir. Başka dillerle olan alışverişler ve dilin canlı bir varlık olması seslerde birtakım değişikliklere sebebiyet vermiştir. Dil içerisinde kelimelerde; bazı sesler kaybolmuş, sesler başka seslere dönüşmüş, seslerin yanına başka sesler gelmiş ya da sesler yer değiştirmiştir. Ortaokul Türkçe eğitiminde “ünlü düşmesi, ünlü daralması, ünsüz benzeşmesi, ünsüz yumuşaması, ünsüz türemesi” ses olaylarının kavranması hedeflenmektedir.

2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı’nda ses olayları; 6. sınıf yazma becerisinin yazım kuralları ile ilgili kazanımında yer alarak ses olaylarına dayalı yazım kuralları verilirken ses olaylarının kavranması amaçlanmıştır (MEB, 2006, s.36). 2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı’nın 6. sınıf dil bilgisinde yapım ekleri kazandırılırken ses olaylarına değinilmesi amaçlanmıştır (MEB, 2006, s.41). 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda da ses olayları; 5. sınıf yazma becerisinin “T.5.4.11. Yazılarında ses olaylarına uğrayan kelimeleri doğru kullanır. Ünlü düşmesi, ünlü daralması, ünsüz benzeşmesi, ünsüz yumuşaması ve ünsüz türemesi ses olayları üzerinde durulur.” kazanımında yer almaktadır (MEB, 2018, s.39). Türkçe pop şarkılarda

ses olaylarına uğrayan kelimelerin bulunması, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkıları kullanma noktasında önem taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenleri, Türkçe pop şarkılar ile ses olayına uğrayan kelimeleri tespit etmeye yönelik etkinlikler planladıklarını dile getirmişlerdir. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen ses olaylarına uğrayan kelimeler, Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır.

Tablo 38

Ses Olaylarına Uğrayan Kelime Kullanımı

Pop Şarkı Adı	Pop Şarkı Sözü	Ses Olaylarına Uğrayan Kelime Kullanımı
İhanetten Geri Kalan (Sezen Aksu)	Ne narindir ne haindir Ne vefalı ne zalim Bir <i>hasrettir</i> , bir intikam <i>İhanetten</i> geri kalan	“Bir hasrettir, bir intikam” cümlesinde “hasrettir” kelimesi ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (Hasret-dir> Hasrettir) “İhanetten geri kalan” cümlesinde “ihannetten” kelimesi ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (İhanet-den>İhanetten)
Sen Olsan Bari (Aleyna Tilki)	<i>Çaldığın o kalbi</i> yerine koy lütfen Eğer hislerinden pek emin değilsen <i>Aradığın</i> aşksa, en güzelinden O zaman başka Açarım kapıları hazırım dünden O sen olsan bari sen olsan bari O sen olsan bari sen olsan bari Hazırım diyorum dünden <i>düşmüyorsun</i> dilimden Olan olmuş zaten o sen olsan bari Bendeki bu <i>sihri</i> keşke görebilsen İnan oynatırdın <i>aklını</i> yerinden <i>Aradığın</i> aşksa en özelinden O zaman başka Açılır kapılar buyurun önden	“Çaldığın o kalbi yerine koy lütfen” cümlesinde “çaldığın” kelimesi ünsüz yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Çaldık-ın> Çaldığın) “Çaldığın o kalbi yerine koy lütfen” cümlesinde “kalbi” kelimesi ünsüz yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Kalp>kalbi) “Aradığın aşksa en güzelinden” cümlesindeki “aradığın” kelimesi ünsüz yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Aradık-ın > Aradığın) “Hazırım diyorum dünden düşmüyorsun dilimden” cümlesindeki “düşmüyorsun” kelimesi ünlü daralması ses olayına uğramıştır. (Düşmek>Düşmüyorsun) “Bendeki bu sihri keşke görebilsen” cümlesinde “sihri” kelimesi ünlü düşmesi ses olayına uğramıştır. (Sihir> Sihri) “İnan oynatırdın aklını yerinden” cümlesinde “aklını” kelimesi ünlü düşmesi ses olayına uğramıştır. (Akıl>Aklı)
Yan Benimle (Sıla)	Yalan sevinçle oyalandım <i>Aklın tuzağında</i> dolandım Kusuruma bakma zil zurna geldim Sabahın beşi kapına dayandım <i>Erbabım</i> aşk madem Madem yasaklar namahrem <i>Kafeste</i> sözler susuyor şimdilik Uçuyor zaman hele dur bakalım gel be	“Aklın tuzağında dolandım” cümlesinde “aklını” kelimesi ünlü düşmesi ses olayına uğramıştır. (Akıl>Aklın) “Aklın tuzağında dolandım” cümlesindeki “tuzağında” kelimesi ünsüz yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Tuzak-ında>Tuzağında) “Erbabım aşk madem” cümlesindeki “erbabım” kelimesi ünsüz yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Erbap>Erbab) “Kafeste sözler susuyor şimdilik” cümlesinde “kafeste” kelimesi ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (Kafes-de>Kafeste)

Tablo 38 (devam)

Ses Olaylarına Uğrayan Kelime Kullanımı

Ya Bu İşler Ne (Mabel Matiz)	<i>Çaldığın</i> sazlar seni duysa Saz utanır, vazgeçer “Unut oğlum, acır” dedin oysa <i>Unutulmaktı</i> ecel <i>Tuttuğun</i> senin olsun a canım <i>Aşk bırakmaktan</i> geçer “Unut oğlum, acır” dedin oysa Unutulmaktı ecel Beni boş ver de Ya bu işler ne Yıkılır dünya Başımız yerde	“Çaldığın sazlar seni duysa” cümlesinde “çaldığın” kelimesi ünsüz yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Çaldık-in> Çaldığın) “Unutulmaktı ecel” cümlesinde “unutulmaktı” kelimesi ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (Unutulmamak-dı> Unutulmamaktı) “Aşk bırakmaktan geçer” cümlesinde “bırakılmaktan” kelimesi ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (Bırakılmak-dan> Bırakılmaktan) “Tuttuğun senin olsun a canım” cümlesinde “tuttuğun” kelimesi ünsüz yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Tuttuk-un>Tuttuğun)
Gel Be Gökyüzüm (İlyas Yalçıntaş)	Bir ses bin yol olur anla <i>Kaybedilen</i> aşka Bahçeleri gonca Belki <i>affeder</i> bizi Onca hatıra gibi Gel be gökyüzüm Kıyıya vurdu aşklarım Ya beni öldür ya anla Nefesim ol günahı <i>boynuma</i>	“Kaybedilen aşka” ifadesinde “kaybedilen” kelimesi ünlü düşmesi ses olayına uğramıştır. (Kayıp edilen> Kaybedilen) “Belki affeder bizi, onca hatıra gibi” cümlesindeki “affeder” kelimesi ünsüz türemesi ses olayına uğramıştır. (Af etmek> Affeder) “Nefesim ol günahı boynuma” cümlesindeki “boynuma” kelimesi ünlü düşmesi ses olayına uğramıştır. (Boyun>Boynu)
Aşk mı Lazım? (Buray)	Bir gelsen <i>diyorum</i> Beni çekip alsan çıkmazlardan Hiçbir şartım yok Sadece tutsan kollarımdan Yar yine çık yoluma Aldın <i>aklımı</i> ah Dile benden sen ne istersen Bir ömür varım Ben yaşıyorum <i>Sensizliğin zorluğunu</i> Bir şey duydun mu? Fark ettin mi <i>yokluğumu</i>? Aşk mı lazım dert mi lazım? Söyle <i>sevdiğim</i> bize ne lazım Ayran içtik ayrı düştük Gülmek istedi şu kara bahtım	“Bir gelsen diyorum” cümlesindeki “diyorum” kelimesi ünlü daralması ses olayına uğramıştır. (De-mek> Diyorum) “Aldın aklımı ah” cümlesinde “aklımı” kelimesi ünlü düşmesi ses olayına uğramıştır. (Akıl>Aklımı) “Fark ettin mi yokluğumu?” cümlesindeki “yokluğumu” kelimesi ünsüz yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Yokluk>Yokluğumu) “Söyle sevdiğim bize ne lazım” cümlesindeki “sevdiğim” kelimesi ünsüz yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Sevdik-im> Sevdüğüm) “Sensizliğin zorluğunu” cümlesindeki “sensizliğin” kelimesi ve “zorluğunu” kelimesi ünsüz yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Sensizlik-in> Sensizliğin) (Zorluk-unu> Zorluğunu)

Tablo 38 (devam)

Ses Olaylarına Uğrayan Kelime Kullanımı

İki Aşık (Ersay)	Zor Hangisi kolay ki? Her veda bırakır izini <i>Aştı</i> bir hata değildi Sadece zamanımız tükendi Sevdik sonunu bile bile sevdik <i>Gençtik</i> tabii kolay yolu <i>seçtik</i> <i>Acıyıp geçtik</i> Biz iki aşık kafaları karışık Bir sağa çarptık bir sola <i>çarptık</i> Nasıl <i>bitti</i> biz de şaşırdık Kime sorsan çok yakıştırdık	“Aştı bir hata değildi” cümlesinde “aşktı” kelimesi ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (Aşk-dı>Aştı) “Nasıl bitti bizde şaşırdık” cümlesinde “bitti” kelimesi ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (Bit-di>Bitti) “Acıyıp geçtik” cümlesinde “geçtik” kelimesi ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (Geç-dik>Geçtik) “Bir sağa çarptık bir sola çarptık” cümlesinde “çarptık” kelimesi ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (Çarp-dık>Çarptık) “Gençtik tabii kolay yolu seçtik” cümlesinde “gençtik” kelimesi ve “seçtik” kelimesi ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (Genç-dik>Gençtik) (Seç-dik>Seçtik)
İnceden İnceden (Tuğba Yurt)	Geri dönmek için geç kaldın Sıra sende, üzüleceksin <i>Varlığınla</i> ne kazandırın <i>Yokluğunla</i> ne kaybettireceksin Bir gün iki gün sonra Çözülür <i>bağladığım</i> karalar Önüne bakarım taş olsan Yoluma <i>kalbim</i> seni paralar Gel deneyelim <i>diyorsun</i> Olur mu yeniden? Ruhumu <i>okşuyor</i> inceden inceden Kanmam be oğlum neler gördüm neler <i>Nasibimi</i> aldım tüm yeminlerden	“Varlığınla ne kazandırın” cümlesinde “varlığınla” kelimesi ünsüz yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Varlık-ınla>Varlığınla) “Yokluğunla ne kaybettireceksin” cümlesinde “yokluğunla” kelimesi ünsüz yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Yokluk-ınla>Yokluğunla) “Bağladığım karalar” ifadesinde “bağladığım” kelimesi ünsüz yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Bağladık-ım>Bağladığım) “Nasibimi aldım tüm yeminlerden” cümlesinde “nasibimi” kelimesi ünsüz yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Nasip>Nasib) “Gel deneyelim diyorsun, olur mu yeniden” cümlesindeki “diyorsun” kelimesi ünlü daralması ses olayına uğramıştır. (De-mek>Diyorsun) “Ruhumu okşuyor inceden inceden” cümlesindeki “okşuyor” kelimesi ünlü daralması ses olayına uğramıştır. (Okşa-mak>Okşuyor) “Kalbim seni paralar” cümlesinde “kalbim” kelimesi ünsüz yumuşaması ses olayına uğramıştır (Kalp>Kalb)
Boynun Borcu (Merve Özbey- Erdem Kınay)	Yalan kokar o sözlerin Nasıl da burcu burcu Ve kal demem, ölsem demem Uğurlamak <i>boynun</i> borcu	“Uğurlamak boynun borcu” cümlesinde “boynun” kelimesi ünlü düşmesi ses olayına uğramıştır. (Boyun>boynu)
Sesinde Aşk Var (Yalın)	Sesinde aşk var bir ben duyuyorum <i>Kalbimde</i> taşla yapamam biliyorum Sabaha olunca çık gel bekliyorum	“Kalbimde taşla yapamam biliyorum” cümlesindeki “kalbimde” kelimesi ünlü yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Kalp>kalb)
Üzülmedin mi? (Simge)	Vurulduğum, aynı yerden üst üste vuruldum Ama sustum, dağıttın hayatımı Beni ağır yanılttın, acım oldun Ve gördüm gerçeği içindeki seni Üzülmedin mi kalbimi çarpıp çıkarken Küçülmedin mi aşkla verdiğin sözden cayarken Nasıl bakıyorsun gözlerime veda ederken Ben çok üzülmedim, sen üzülmedin mi?	“Ve gördüm gerçeği içindeki seni” cümlesindeki “gerçeği” kelimesi ünlü yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Gerçek-i>Gerçeği) “Üzülmedin mi kalbimi çarpıp çıkarken” cümlesindeki “kalbimi” kelimesi ünlü yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Kalp-i>Kalbi)

Tablo 38 (devam)

Ses Olaylarına Uğrayan Kelime Kullanımı

Vermem Seni Ellere (Oğuzhan Koç)	Ara sıra bazı yok olsan da Geceleri <i>üşüdüğüm</i> anlarda Yanıma koşarak beni kor gibi yakmalısın Vermem seni ellere vermem Allah <i>şahidim</i> olsun Vermem seni ellere vermem Söz verdim bir kere dönemem.	“Geceleri üşüdüğüm anlarda” cümlesindeki “üşüdüğüm” kelimesi ünlü yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Üşüdük- üm>Üşüdüğüm) “Allah şahidim olsun” cümlesindeki “şahidim” kelimesi ünlü yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Şahit-im>Şahidim)
Olay (Ayşe Hatun Önal)	<i>Yaşadığımı</i> sakın sorma Ne duvara ne yazılır ne de <i>kâğıda</i> Dokuna dokuna zora dokunur Deliye akıllı sorulmaz ya Sen <i>ateşten</i> bile olsun Soyunup soyunup giyinirdim Zehirli bir ok bile olsun Yoluna eğilir serilirdim	“Yaşadığımı sakın sorma” cümlesindeki “yaşadığım” kelimesi ünlü yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Yaşadık-ım>Yaşadığım) “Ne duvara ne yazılır ne de kâğıda” cümlesindeki “kâğıda” kelimesi ünlü yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Kâğıt- a> Kâğıda) “Sen ateşten bile olsun” cümlesinde “ateşten” kelimesi ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (Ateş-den>Ateşten)
Hayalet (Demet Akalın)	Hep bir yanı kırık Bir yanı yanık canım ciğerim Ama gösteremem <i>Sustum</i> ah ölümüne En büyük cevap anlayana izahat veremem Gördüm aydım doydum ben Senden farkım rütbemden Yıkılmayı kalkmayı toydum ezberledim İşyan da <i>ettim</i> ne gelmiş kaldı ne geçmiş kaderimi Sen değil aşktan muaf tutamaz beni Gelse felaketim Sen değil aşktan muaf tutamaz beni gelse felaketim İyi bak son kez ben sana bundan sonra hayaletim	“Sustum ah ölümüne” cümlesinde “sustum” kelimesi ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (Sus-dum> Sustum) “İşyan da ettim” cümlesinde “ettim” kelimesi ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (Et-dim> Ettim)
Sıfır Tolerans (Hadise)	Her şey burada <i>bitti</i> Toparlan gidiyorsun Zamana bırakmadım Tehlike arz ediyorsun Suçüstü tövbeler <i>Kalbe</i> ağır darbeler İlahi sevgilim Sen kimi kandırıyorsun Yalnızlık bu <i>ilişki</i> Bu ne yaman <i>çelişki</i> Ki senden sakınmadım Ben hep gözü karaydım Sıfır tolerans haydi git durma Yüreğim soğudu yakamam bir daha Kısasa kısas aşk alır <i>verdiğini</i> Acısı kalır son sözü söyleyenin	“Her şey burada bitti, toparlan gidiyorsun” cümlesinde “bitti” kelimesi ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (Bit-di> Bitti) “Suçüstü tövbeler, kalbe ağır darbeler” ifadesindeki “kalbe” kelimesi ünlü yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Kalp- e>Kalbe) “Kısasa kısas aşk alır verdiği” cümlesindeki “verdiğini” kelimesi ünlü yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Verdik-ini>Verdiğini) “Yalnızlık bu ilişki, bu ne yaman çelişki” cümlesindeki “ilişki” ve “çelişki” kelimeleri ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (İliş-gi> İlişki) (Çeliş-gi> Çelişki)

Tablo 38 (devam)

Ses Olaylarına Uğrayan Kelime Kullanımı

Beni Çok Sev (Tarkan)	Bir kavga nasıl da hoyrat <i>Savaşırken, savrulurken büyüttü</i> hayat Ben sensiz <i>yapayalnızdım</i> Suyum oldu, aşım oldu ama aşksızdım Bir vurgundu <i>geçtiğim</i> yollar Düşe kalka yaşanırımı, öğretir yıllar Ben sensiz her şeye <i>sustum</i> Koca dünya dönüyordu İçinde <i>yoktum</i> Sevdanı bulmak yıllar sürdü Hoş geldin <i>gönlüme</i> kaderim güldü Tut elimden beni çok sev Kimseye verme <i>Seveceksen</i> ömürlük sev Bir günlük sevme İyi günde kötü günde Sakla <i>göğsünde</i> Sen bu <i>kalbe</i> iyi geldin Benden hiç gitme	“Savaşırken, savrulurken büyüttü hayat” cümlesinde “savaşırken” ve “savrulurken” kelimeleri ses olayına, “büyüttü” kelimesi de “ünsüz benzeşmesi” ses olayına uğramıştır. (Savaşır iken> Savaşırken) (Savrulur iken> Savrulurken) (Büyüt-dü> Büyüttü) “Ben sensiz yapayalnızdım” cümlesinde “yapayalnızdım” kelimesi ünlü düşmesi ses olayına uğramıştır. (Yapayalnız> Yapayalnız) “Bir vurgundu geçtiğim yollar” cümlesindeki “geçtiğim” kelimesi ünlü yumuşaması ve ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (Geç-dik-im> Geçtiğim) “Ben sensiz her şeye sustum” cümlesindeki “sustum” kelimesi ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (Sus-dum> Sustum) “İçinde yoktum” cümlesindeki “yoktum” kelimesi ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (Yok-dum> Yoktum) “Hoş geldin gönlüme kaderim güldü” cümlesindeki “gönlüme” kelimesi ünlü düşmesi ses olayına uğramıştır. (Gönl-üme>gönlüme) “Seveceksen ömürlük sev” cümlesindeki “seveceksen” kelimesi ünlü düşmesi ses olayına uğramıştır. (Sevecek-isen> Seveceksen) “Sakla göğsünde” cümlesindeki “göğsünde” kelimesi ünlü düşmesi ses olayına uğramıştır. (Göğüs-ünde>Göğsünde) “Sen bu kalbe iyi geldin” cümlesindeki “kalbe” kelimesi ünlü yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Kalp-e>Kalbe)
Yanımda Kal (Harun Kolçak- Gökhan Türkmen)	Öyle savunmasız bir zamandı <i>Bulduğunda</i> beni Sen <i>başlattın</i> boyun eğdim Kabullendim seni Bu sözlerim sitem değil Ama yazık değil mi bana <i>Çok yalnızdım</i> kaybolmuştum Sığındım işte sana	“Öyle savunmasız bir zamandı Bulduğunda beni” cümlesindeki “bulduğunda” kelimesi ünlü yumuşaması ses olayına uğramıştır. (Bulduk-unda>Bulduğunda) “Sen başlattın boyun eğdim” cümlesindeki “başlattın” kelimesi ünsüz benzeşmesi ses olayına uğramıştır. (Başlat-dın>Başlattın) “Çok yalnızdım kaybolmuştum” cümlesinde “yalnızdım” kelimesi ünlü düşmesi ses olayına uğramıştır. (Yalnız> Yalnız)

Tablo 38’de Türkçe pop şarkılarda tespit edilen ses olayları yer almaktadır. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısından 17 Türkçe pop şarkıda 64 ses olayına uğrayan kelime tespit edilmiştir ve açıklamalarıyla birlikte tabloda yer almıştır. 65 ses olayından 27’si ünsüz yumuşaması, 22’si ünsüz benzeşmesi, 14’ü ünlü düşmesi, 4’ü ünlü daralması ve 1’i ünsüz türemesi ses olayıdır. Türkçe pop şarkılarında tespit edilen 64 ses olayı Türkçe eğitiminde kullanılması açısından önem taşımaktadır.

4.2.18. Türkçe Pop Şarkılarının Temalarına Yönelik Bulgular

İnsanlar dili kendini ifade etme aracı olarak kullanmaktadır. Bu nedenle her metin bir duygu, bir düşünceyi ya da bir olayı anlatma amacı güder. İnsanlar metinler aracılığı ile anlatmak istediklerini karşı tarafa aktarırlar. Tema da metindeki olaylardan, çatışmalardan ya da konuşmalardan çıkarılan duygudur. Kısaca metnin en kısa ifadesidir ve metinde işlenen konunun ortaya konduğu ana yapıdır. (MEB, 2006, s.287). Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın uygulanması sürecinde her sınıf düzeyinde 8 tema işlenmesi öngörülmüştür. Bunlar; Erdemler, Millî Kültürümüz, Millî Mücadele ve Atatürk, Birey ve Toplum, Okuma Kültürü, İletişim, Hak ve Özgürlükler, Kişisel Gelişim, Bilim ve Teknoloji, Sağlık ve Spor, Zaman ve Mekân, Duygular, Doğa ve Evren, Sanat, Vatandaşlık ve Çocuk Dünyası'dır. Bu temalardan; "Erdemler", "Millî Kültürümüz", "Millî Mücadele ve Atatürk" temalarının her sınıf düzeyinde işlenmesi zorunlu temalardır (MEB, 2018, s.17). Ortaokul Türkçe dersi kapsamında verilmek istenen bu temalar, her öğrenciye verilmek istenen genel duygu, düşünce ve olayları kapsamaktadır. Çocukların gelişimlerini olumlu yönde etkileyen ana yapıları kapsamaktadır. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda tema, 6. sınıf okuma becerisinin "T.6.3.25. Metinler arasında karşılaştırma yapar. Metinlerin tema, konu, olay örgüsü ve karakterler açısından karşılaştırılması sağlanır." kazanımında yer almaktadır (MEB, 2018, s.42). Türkçe pop şarkılarda temanın tespit edilebilmesi, Türkçe eğitiminde Türkçe pop şarkıları kullanma noktasında önem taşımaktadır. Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenlerin, Türkçe pop şarkılar ile temanın belirlenmesine yönelik etkinlikler yaptıklarına dair bulgulara rastlanmamıştır. İncelenen Türkçe pop şarkılarında tespit edilen temalar Türkçe pop şarkıları etkinliklerinde nasıl kullanacağına dair bilgisi olmayan Türkçe öğretmenlerine örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır.

Sesler kelimeleri, kelimeler cümleleri, cümleler paragrafları ve paragraflar da metni oluşturmaktadır. Metinler Türkçe eğitiminde amaçlanan kazanımların kazandırılabilmesinde bir araç görevi üstlenmektedir. Dilde bir araç görevi üstlenen metinler; kelimeleriyle, cümleleriyle, paragraflarıyla, biçimiyle ve anlatımıyla bir bütünü oluşturmaktadır. Metni oluşturan bu unsurlar birbirleriyle ilişkilendirildiği zaman bir anlam kazanmaktadır. Sadece bir kelimeyle bir paragrafı, bir paragrafla bir metni tamamıyla anlamak mümkün değildir. Bu yüzden metin dil bilimi; bir metnin bütünlüğünü oluşturan bağlantıları ve tutarlılıkları inceleyen, metni dil bilgisi kuralları çerçevesinden çıkararak anlamsal açıdan değerlendiren bir dil bilimidir (Bayraktar, 2018, s.138). Metin dil bilimi

kelimeleri ve cümleleri metnin tamamıyla değerlendirir. Bağdaşıklık, tutarlılık, amaçlılık, kabul edilebilirlik, bilgilendiricilik, metinlerarasılık ve duruma uygunluk metin dil biliminde metni oluşturan dil unsurları arasındaki anlamı ortaya koymada yardımcı olan yapılardır.

Türkçe eğitiminde metnin, metin dil bilimi açısından değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Her metnin bir yazılma amacı vardır. Bu amacın dinleyici/okuyucu tarafından farkına varılması için metin içindeki anlamların çözümlenmesi lazımdır. Bu yüzden bir metnin çözümlenmesi ve anlam açısından değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Eğer Türkçe eğitiminde bir metnin anlamsal bir bütünlük taşıdığını yok sayılırsa ve metin dil bilimsel unsurları göz ardı edilirse dil eğitiminin başarılı olması mümkün değildir (Yalçın, 2018, s.31). Bu çalışmada Türkçe pop şarkıları; şiir metni olarak düşünülüp anlamsal açıdan değerlendirilmiştir. Şiir türü olarak ele alınan Türkçe pop şarkıları da tıpkı şiir gibi estetik kaygının ve duygu değerinin yüksek olduğu bir metindir. Şiir içerisinde kelimeler birbirinden bağımsız olarak gözüke de kelimeler arasında bir bütünlük mevcuttur ve metin dil bilimsel açıdan da şiir, bir metin özelliği taşımaktadır. Bir şiirde kelimeler arasındaki bağlantılar ve kelime ilgileri metin içindeki bağdaşıklık ve tutarlılığı meydana getirmektedir (Aytaş, 2011, s.7). Bu çalışmada temaları belirlenen Türkçe pop şarkıları; metinde bir unsurun diğer kelimelerle bağlantısını ortaya koyan “bağdaşıklık” ve metin içerisinde çelişkinin olmaması durumunu ortaya koyan “tutarlılık” metin dil bilim unsurları açısından değerlendirilerek bir tahlil yapılmıştır. Türkçe pop şarkıların bir şiir metni olarak çözümlenmesi ve anlam açısından değerlendirilmesi Türkçe eğitimi için önem taşımaktadır.

Tablo 39

Türkçe Pop Şarkılarının Temaları ve Tahlilleri

Pop Şarkı Adı	Pop Şarkı Sözü	Temalar ve Tahliller
İhanetten Geri Kalan (Sezen Aksu)	Gel gör ki <i>bende</i> rüzgâr En sert poyrazdan esti Taze çiçeklenmiş bahar ayaza kesti İstemem artık <i>geriye dönme</i> Dönersen bile bu evde sönme Buz gibi soğuk suya benzer inan <i>bitmiş her aşk</i> Tuz gibi bassan yarana derman olmaz <i>sana</i> <i>Ne</i> narindir <i>ne</i> haindir <i>Ne</i> vefalı <i>ne</i> zalim Bir hasrettir, bir intikam <i>İhanetten geri kalan</i> <i>İstemem</i> artık geriye dönme Dönersen bile bu evde sönme	Şarkıda bitmiş bir aşk ve bu aşkın oluşturduğu durum aktarılmaktadır. Teması aşk olarak belirlenen şarkının birinci bölümünde “rüzgâr, poyraz, esmek, çiçeklenmiş bahar ve ayaza kesmek” kelimeleri tutarlılık oluşturmaktadır. Aşkın bitmesi durumunda oluşan duygu, rüzgârın sert esmesi ve baharın ayaza maruz kalmasında oluşan kötü hisle anlatılmıştır. Şarkının ikinci bölümünde bitmiş aşk, buz gibi soğuk suya benzetilerek anlatım güçlendirilmiştir. “Tuz, yara, derman” kelimeleri bitmiş aşk sonrasında oluşan duyguyu aktarmakta ve tutarlılık oluşturmaktadır. Aşkın bir ihanet sonucunda bittiği dile getirilen dördüncü bölümde biten aşk sonrasında oluşan duygunun; hainlikle narinlik arasında, vefalıyla zalim arasında olduğu dile getirilmiştir. Şarkıda bitmiş bir aşk anlatılırken “her” kelimesiyle yaşanan duygular genellendirilmiştir. “İhanet, intikam, zalim, hain” kelimeleri tutarlılık oluştururken hasret kelimesiyle zıt bir durumdan bahsedilmiştir. Hem hasret duyulduğu hem de intikam alınmak istendiği ifade edilmiştir. Şarkının ikinci ve beşinci bölümlerinde ise şarkıda aksettirilen olumsuz his “istemem, geriye dönme, sönme” kelimeleriyle devam etmektedir.
Sen Olsan Bari (Aleyna Tilki)	<i>Çaldığın o kalbi</i> yerine koy lütfen <i>Eğer</i> hislerinden pek emin değilsen Aradığın aşksa, en güzelinden O zaman başka Açarım kapıları <i>hazırım</i> dünden O <i>sen olsan</i> bari sen olsan <i>bari</i> O sen olsan bari sen olsan <i>bari</i> Hazırım diyorum dünden düşmüyorsun dilimden Olan olmuş zaten o <i>sen olsan</i> bari <i>Bendeki</i> bu sihri keşke görebilsen İnan oynatırdın aklını yerinden Aradığın aşksa en özelinden O zaman başka <i>Açılır kapılar</i> buyurun önden	Teması aşk olarak belirlenen şarkının birinci bölümünde “kalp, his, aşk” kelimeleri tutarlılığı oluştururken aynı zamanda temayı destekler nitelikteki duygu değerleridir. Birinci bölümde birine âşık olma duygusu kalbin çalınması olarak anlatılmıştır. Bu âşık olma durumunda hislerden emin olunmadığında aşkın bitmesi dile getirilirken bir yanda da aşk konusunda hazır olunduğu ve ilişkinin başlayacağı anlatılmıştır. Birinci bölümde şarkıya bir uyarıyla başlansa da birinci bölümün sonunda aşka yönelik istek, açık bir şekilde ifade edilmiştir. Şarkının ikinci bölümünde birinci bölümün sonunda açıkça ifade edilen aşk isteği “dilimden düşmüyorsun” ve “sen olsan bari” diyerek desteklenmiştir. “Olan olmuş” zaten derken tam olarak ne anlatılmak istendiği açıkça ifade

Tablo 39 (devam)

Türkçe Pop Şarkılarının Temaları ve Tahlilleri

			edilmemiştir.
			Şarkının üçüncü bölümünde aşka yönelik itiraflar daha açık bir hâl almaya başlamıştır. Şarkıya bir uyarı ile başlansa da aşkın sevgili tarafından fark edilmesi istenmektedir. Aşkın fark edildiğinde de yaşanacak duygu da “aklını oynatırdın” şeklinde anlatılmıştır. Birinci bölümün sonunda dile getiren aşka davet bu bölümün sonunda da devam etmiştir.
Çok Çok (Edis)	<i>Kıyamam sana ben Tutuşur kül olurum Sürerim alayı Savaşır tuş olurum</i> <i>Yarası hatırlatır bütün dikenleri Yakışır bir gözyaşın geçersin enleri Yarası hatırlatır bütün dikenleri Yakışır bir gözyaşın geçersin enleri</i> <i>Yanına yanına Al beni yanına Yakışırız ama çok çok Yanına yanına Al beni yanına Yakışırız ama çok çok</i>	1. Yapı 2. Yapı 3. Yapı	Teması aşk olarak belirlenen şarkının birinci bölümünde “kıyamamak, kül olmak, tutuşmak, savaşmak, tuş olmak” kelimeleri tutarlılık oluşturmaktadır. Bu bölümde sevgiliye duyulan his ona kıyamamakla anlatılırken aynı zamanda onun için kül olunacağı da dile getirilmiştir. “Sürerim alayı” derken ne denilmek istendiği açıksa ifade edilmese de güreşte “yenilmek” anlamına gelen “tuş olmak” terimi ile aşka karşı yenilgi ifade edilmiştir. Şarkının ikinci bölümünde “yara, diken, gözyaşı” kelimeleri acı duygusunu anlatarak tutarlılık oluşturmaktadır. Birinci bölümde aşk “kıyamam, kül olurum, tuş olurum” diyerek anlatılırken bu bölümde bir aşk yarasından bahsedilmiştir. Bu aşk yarasının da sevgiliyi hatırlattığı ifade edilmiştir. Sevgili de bir dikene benzetilmiştir. Bu yaranın da sürekli sevgiliyi hatırlattığı dile getirilmiştir. “Yakışır bir gözyaşın geçersin enleri” cümlesinde tam olarak ne ifade edildiği bağlamdan çıkarılamamaktadır. Şarkının üçüncü bölümü “yanına” ve “çok” kelimelerinin tekrarıyla oluşmaktadır. İkinci bölümde sevgili, yaralayan bir diken olarak ifade edilirken bu bölümde sevgilinin yanında olmak istenmektedir.

Tablo 39 (devam)

Türkçe Pop Şarkılarının Temaları ve Tahlilleri

Yan Benimle					Teması aşk olarak belirlenen şarkının birinci bölümünde aşk içerisinde yaşanan duygunun sahte bir sevinç olduğu ve akıl ile kalp arasında kalındığı anlatılmıştır. Akıl ile elde edilecek olan sonucun bir tuzak olduğu vurgulanmıştır. Bu bölümde aşk konusunda kararsızlık yaşansa da sevgilinin kapısına aşırı derecede sarhoş bir şekilde ve sabahın beşinde gidiği anlatılmıştır.
(Sıla)	Yalan sevinçle <i>oyalandım</i> Aklın tuzağında <i>dolandım</i> Kusuruma bakma zil zurna <i>geldim</i> Sabahın beşi kapına dayandım	1. Yapı			Şarkının ikinci bölümünde aşk konusunda usta olunduğu “erbap” kelimesiyle anlatılmıştır. Aşk konusunda iyi olunduğu ifade edilse de bazı yasakların olduğu ve buna sessiz kaldığı ifade edilmiştir. Bu sessiz kalışta da zamanın akıp gittiği vurgulanmıştır. Fakat yasakların ne olduğu açıkça ifade edilmemiştir.
	Erbabım <i>aşk</i> madem Madem yasaklar namahrem Kafeste sözler susuyor şimdilik Uçuyor zaman hele dur bakalım <i>gel be</i>	2. Yapı			
	Sırtımda uzun hırka gibi gece Yarenlik etmez kaytarır hece Hatura oturmuş kalkmaz Hâlden <i>anlamaz</i> Derya deniz <i>düşünce</i>	3. Yapı			Şarkının üçüncü bölümünde “gece, hece, hatıra, hâl, düşünce” kelimeleri tutarlılık oluşturmaktadır. Gecenin sırttaki bir hırka gibi uzun gelmesi, hecelerin kendini anlatma konusunda ona eşlik etmemesi, hatıraların onu anlamadığı ve düşüncelerin uçsuz bucaksız olduğu dile getirilmiştir. Birinci ve ikinci bölümde devam eden kasvetli durum devam etmektedir.
	Gezdim <i>seni</i> sokak sokak Valla yok hesap kitap İçimde avaz avaz Yan, yan, <i>yan benimle</i>	4. Yapı			Dördüncü bölümde ilk üç bölümdeki kasvetli düşüncelerin dağılıp bir anda sevgiliye hitabın başladığı görülmektedir. Sevgiliye dair düşünceler onu sokak sokak gezmek olarak anlatılmıştır. Bu düşüncelerin hesaplanarak yapılmadığı vurgulanarak sevgilinin içinde var olması “yanmak” ve “avaz” kelimeleriyle aktarılmıştır.
	Uzun yola gider gibi Bakma öyle yüzüme Aman cancağızım etme	5. Yapı			Şarkının son bölümünde ise sevgilinin bir ayrılık esnasında oluşan hüznle kendisine bakılmaması istenmiştir. Bu durum da “uzun yola gider gibi” benzetmesiyle yapılmıştır.

Tablo 39 (devam)

Türkçe Pop Şarkılarının Temaları ve Tahlilleri

Ya Bu İşler Ne (Mabel Matiz)	Gel beni kor düşümden Kurtarabilirsen kurtar Yağmurumu çölümden Ayrırabilir mi bu kantar?	1. Yapı	Teması aşk olarak belirlenen şarkının birinci bölümünde aşk sonucunda oluşan düşüncelerin can yakıcı olduğu “kor” kelimesiyle anlatılmıştır. Yağmur ve çöl kelimesi kullanılarak anlatım güçlendirilmeye çalışılsa da bir tartma aleti olan “kantar”ın ayırma işleviyle bağlantısının nasıl olduğuna anlam verilememiştir. Şarkıda “kurtar” kelimesiyle uyum sağlayabilmesi amacıyla “kantar” kelimesi kullanılmıştır. Şekilsel olarak uyum sağlasa da anlamsal olarak bir tutarlılık söz konusu değildir. Şarkının ikinci bölümünde “çalmak, saz, duymak” kelimeleri tutarlılık sağlamaktadır. “Çaldığın sazlar seni duysa saz utanır, vazgeçer” derken ne denilmek istendiği açıkça ifade edilmemiştir. Birinci bölümle de anlamsal bir bağ kurulamamıştır. Bölümün sonunda sevgilinin kendisini unut dediği ifade edilmiştir ama unutulmanın hayatın sonu olduğu ifade edilmiştir. Şarkının üçüncü ve altıncı bölümünde acı çekilse de sevgilinin kendisini kafasına takmaması dile getirilerek yaşanan bu durumun ne anlama geldiği sevgiliye sorulmuştur. Yaşanan hislerin oluşturduğu duygu dünyanın yıkılması ile açıklanmıştır. Dördüncü bölümde sevgiliye karşı kırgın olduğu dile getirilmiştir. “Yâre buysa yol biter mi?” cümlesinde ne anlatılmak istendiği açıkça ifade edilmediğinden bölüm içindeki anlamı hakkında yorum yapılamamıştır. Aşkta bir ayrılığın olduğu bölümde “iki yâr bir uçurumda, kavuşmaya kol yeter mi?” sözleriyle açıkça ifade edilip kavuşmanın zorluğu anlatılmıştır. Şarkının beşinci bölümünde, diğer bölümlerde ayrılık sonrası duygular ifade edilse de aşkın bırakmaktan geçtiği ifade edilerek bir vazgeçiş söz konusu olmuştur.
	Çaldığın sazlar seni duysa Saz utanır, vazgeçer “Unut oğlum, acır” dedin oysa Unutulmaktı ecel	2. Yapı	
	Beni boş ver de Ya bu işler ne Yıkılır dünya Başımız yerde	3. Yapı	
	Kırgınım can özümden Yâre buysa yol biter mi? İki yâr bir uçurumda Kavuşmaya kol yeter mi?	4. Yapı	
	Tuttuğun senin olsun a canım Aşk bırakmaktan geçer “Unut oğlum, acır” dedin oysa Unutulmaktı ecel	5. Yapı	
	Beni boş ver de Ya bu işler ne Yıkılır dünya Başımız yerde	6. Yapı	

Tablo 39 (devam)

Türkçe Pop Şarkılarının Temaları ve Tahlilleri

Gel Be Gökyüzüm (İlyas Yalçıntaş)	Güneş doğdu <i>ama</i> yasta Mevsimi hep hasta Yoksun oralarda Bir ses bin yol olur anla <i>Kaybedilen aşka</i> Bahçeleri gonca Belki <i>affeder bizi</i> Onca hatıra gibi Gel be gökyüzüm Kıyıya vurdu aşklarım <i>Ya beni öldür ya anla</i> Nefesim ol günahı boynuma	1. Yapı 2. Yapı 3. Yapı 4. Yapı	Şarkıda aşk teması işlenmiştir. Şarkının birinci bölümünde “güneş” ve “mevsim” tutarlılık oluştururken güneşin doğmuş olduğu fakat yasta olduğu vurgulanmıştır. Güneşi anlatan “yasta” kelimesi mevsimi anlatan “hasta” kelimesiyle tutarlılık oluşturarak hüznü duygu durumu yaratılmıştır. Son dizede de sevgilinin yokluğu ifade edilerek bu hüznü durumu desteklenmiştir. Şarkının ikinci bölümünde birinci bölümü destekler nitelikte kaybedilen bir aşk olduğu dile getirilmiştir. Aşk kelimesi iki bölümü bağlar nitelikte bağdaşıklık oluşturmuştur. Kaybedilen aşk son dizede açmamış bir güle benzetilmiştir. Üçüncü bölümde aşka dair bir af dileme söz konusuyken hatıraların sevgiliyle kendisini affettiği dile getirilmiştir. “Affeder” kelimesi tutarlılığı oluşturmuştur. Şarkının dördüncü bölümünde sevgiliye sesleniş söz konusudur. Sevgilinin gelmesi istenmektedir.
Aşk mı Lazım? (Buray)	Bir gelsen diyorum <i>Beni çekip alsan</i> çıkmazlardan Hiçbir şartım yok Sadece tutsan kollarımdan Yar yine çık yoluma Aldın aklımı ah Dile benden <i>sen</i> ne istersen Bir ömür varım <i>Ben</i> yaşıyorum Sensizliğin zorluğunu Bir şey duydun mu? Fark ettin mi <i>yokluğumu?</i> Yar yine çık yoluma Aldın aklımı ah Dile benden <i>sen</i> ne istersen Bir ömür hazırım <i>Aşk</i> mı lazım dert mi lazım? Söyle sevdiğim bize ne lazım Ayran içtik <i>ayrı düştük</i> Gülmek istedi şu kara bahtım	1. Yapı 2. Yapı 3. Yapı 4. Yapı 5. Yapı	Teması aşk olduğu belirlenen şarkının ilk bölümünde sevgiliye bir sesleniş söz konusudur. “Gelsen, çekip alsan, tutsan” kelimeleriyle tutarlılık sağlanmıştır. Sevgilinin gelmesi, kendisini çıkmazlardan kurtarması ve bunun için hiçbir şartının olmaması dile getirilmiştir. Şarkının ikinci ve dördüncü bölümünde sevgiliye çağrı devam etmektedir. Bölümde bağdaşıklık “yar” kelimesiyle sağlanmıştır. Üçüncü bölümde sevgiliye kendisinin yokluğunda yaşananlar anlatılmaktadır. “Sensizlik ve yokluk” tutarlılığı oluştururken sevgilinin kendisinin yokluğunun fark edemeyecek durumda olduğunu düşünerek bazı sorular sorulmuştur. Şarkının son bölümünde “aşk, dert, sevdiğim, baht” kelimeleri tutarlılığı sağlamıştır. Sevgiliye seslenişin devam ettiği son bölümde, ayrı düşüldüğü ama kavuşulmak istendiği açıkça dile getirilmiştir.

Tablo 39 (devam)

Türkçe Pop Şarkılarının Temaları ve Tahlilleri

İki Aşık (Ersay)	Zor Hangisi kolay ki? Her <i>veda</i> bırakır izini <i>Aştı</i> bir hata değildi Sadece zamanımız tükendi Sevdik sonunu bile bile sevdik Gençlik tabii kolay yolu seçtik Acıyıp geçtik Biz iki aşık kafaları karışık Bir sağa çarptık bir sola çarptık Nasıl bitti biz <i>de</i> şaşırдық Kime sorsan çok yakıştırdık 1. Yapı 2. Yapı 3. Yapı	Şarkıda aşk teması işlenmiştir. Üç yapıdan oluşan şarkının ilk bölümünde “zor, veda, aşk ve hata” kelimeleri tutarlılığı sağlamıştır ve bağdaşıklığı oluşturan kelimeler ise “aşk” ve “veda”dır. Bu bölümde aşkın bir hata olmadığı, zamanın tükendiğini ve bir ayrılığın olduğu dile getirilmiştir.
İnceden İnceden (Tuğba Yurt)	Geri dönmek için geç kaldın Sıra sende, üzüleceksin Varlığınla <i>ne</i> kazandırdın Yokluğunla <i>ne</i> kaybettireceksin Bir gün iki gün sonra Çözülür <i>bağladığım</i> karalar Önüme bakarım taş olsan Yoluma kalbim <i>seni</i> paralar Gel deneyelim diyorsun Olur mu yeniden? <i>Ruhumu okşuyor</i> inceden inceden <i>Kanmam</i> be oğlum neler gördüm neler Nasibimi aldım tüm yeminlerden 1. Yapı 2. Yapı 3. Yapı	Teması aşk olarak belirlenen şarkının ilk bölümünde aşka bir ayrılığın olduğu aktarılmıştır. Ayrılık duygusu “geri dönmek, geç kalmak, üzülme, kaybetmek” kelimeleriyle anlatılmaya çalışılmış ve bu kelimelerle tutarlılık sağlanmıştır. Varlık ve yokluk kelimeleri bir arada kullanılarak anlatım güçlendirilmiş ve duygunun zihinde daha rahat anlaşılması sağlanmıştır. Şarkının bu bölümünde anlam bütünlüğünü sağlayan “sen” kelimesi de bağdaşıklığı sağlamıştır.
		Şarkının ikinci bölümünde ayrılık sonrasında yaşanan hüznün zamanla atlatılacağı dile getirilmiştir. Ayrılık sonrası yaşanan kötü duygu “kara” kelimesiyle anlatılmıştır.
		Şarkının son bölümünde sevgilinin bu ayrılık sonrasında yeniden aşka daveti anlatılmıştır. İkinci bölümde bir rest çekiş söz konusuken yeniden kavuşma fikri bu bölümde ruhu okşadığı dile getirilerek bir tutarsızlık oluşturulmuştur. Hatta fikrin ruhu okşadığı dile getirilir getirilmez ikinci bölümde oluşturulan tavır “Kanmam be oğlum neler gördüm neler” “Nasibimi aldım tüm yeminlerden” cümleleriyle devam etmiştir.

Türkçe Pop Şarkılarının Temaları ve Tahlilleri

105

Tablo 39 (devam)

Türkçe Pop Şarkılarının Temaları ve Tahlilleri

Boynun Borcu	<i>Aşk yine bitiyor</i> <i>Nasıl yakıyor</i> <i>Küle döner her damlan</i> <i>Bir bak yüreğine sor</i> <i>Sana ne diyor</i>	1. Yapı	Teması aşk olarak belirlenen şarkının birinci bölümünde biten bir aşk sonrası yaşanan duygu durumu anlatılmaya çalışılmıştır. “Yakıyor, küle döner” bu anlamda tutarlılığı sağlayan kelimelerdir. Bu bölümde aşkın bittiği, can yaktığı, duyguları hisleri küle döndürdüğü anlatılmaktadır. Damlanın küle döndüğü ifade edilerek anlatım güçlendirilmiştir.
(Merve Özbey- Erdem Kınay)	<i>Bana o reva mı, hiç sanmam</i> <i>Ah içim eriyor</i> <i>Acı veriyor</i> <i>Senin için çok temiz ve saf</i> <i>Benim dünyam</i>	2. Yapı	Şarkının ikinci bölümünde biten aşk sonrasındaki hüznü durumu “içim eriyor, acı veriyor, reva mı” ifadeleriyle anlatılmıştır. Bu duyguların hak edilmediği vurgulanmıştır.
	<i>Sana kolay bütün olay</i> <i>Bırak ve git be yolcu</i> <i>Senin için bu ilk değil</i> <i>Benim içinse sonuncu</i>	3. Yapı	Şarkının üçüncü bölümünde “bırak” ve “git” kelimeleri tutarlılığı sağlamıştır. Sevgili için bu durumun kolay olduğu ve ilk kez yaşanmadığı dile getirilmiştir. “ilk” ve “son” kelimeleri bir arada kullanılarak anlam güçlendirilmiştir.
	<i>Yalan kokar o sözlerin</i> <i>Nasıl da burcu burcu</i> <i>Ve kal demem, ölsem demem</i> <i>Uğurlamak boynun borcu</i>	4. Yapı	Şarkının son bölümünde diğer bölümleri destekler nitelikte sözler devam etmiştir. Sevgilin sözlerinin yalan olduğu vurgulanırken sevgilinin hayatından çıkarılması anlatılmıştır.
Sesinde Aşk Var	<i>Aldım başıma belayı</i> <i>İlk günden belli biraz delisin</i> <i>Biraz kendine has</i> <i>Biraz maceracı</i>	1. Yapı	Şarkıda aşk teması işlenmiştir. Şarkının birinci bölümünde sevgili anlatılmıştır. “Bela, deli macerası” kelimeleri tutarlılığı sağlamıştır. Sevgilinin biraz deli, macerası ve kendine has özelliklerinin olduğu ve bu aşk durumunun bir bela olduğu dile getirilmiştir. Fakat bu bela kelimesi olumsuz bir durum değil olumlu bir duygu durumu oluşturmuştur.
(Yalın)	<i>Aldım başıma belayı</i> <i>Yüzün, ellerin can yakıyor gamzelerin</i> <i>Dert oluyor gidişin</i> <i>Dert oluyor hemen dönmeyişin</i>	2. Yapı	Şarkının ikinci bölümü; şarkıda anlam bütünlüğünü sağlayan ve ilk bölümde de tekrarlanan “Aldım başıma belayı” cümlesiyle başlamıştır. Bu bölümde de diğer bölümde olduğu gibi sevgili anlatılmıştır. “El, yüz, gamze” sevgiliyi anlatmada kullanılan kelimeler olup tutarlılığı sağlamıştır. Sevgilinin ellerinin, yüzünün ve gamzelerinin can yaktığı ve gidiş ve gelişlerinin dert olduğu ifade edilmiştir. Bu bölümde sevgiliyle bir kavuşma durumunun henüz gerçekleşmediği “gidiş” ve “geliş” kelimelerinden anlaşılmaktadır.
	<i>Sesinde aşk var bir ben duyuyorum</i> <i>Kalbimde taşla yapamam biliyorum</i> <i>Sabaha olunca çık gel bekliyorum</i>	3. Yapı	Şarkının üçüncü bölümünde sevgiliye bir davet söz konusudur. Kavuşamama durumu kalpte bir taş olduğu şeklinde anlatılmıştır. Bu ayrılıkla yaşanılmayacağı bu
	<i>İlk sofraya kurulunca koş gel bekliyorum</i> <i>Son şarkı duyulunca durmam söylüyorum</i> <i>Sesinde aşk var bir ben duyuyorum</i>	4. Yapı	

Tablo 39 (devam)

Türkçe Pop Şarkılarının Temaları ve Tahlilleri

			yüzden bir an önce sevgilinin gelmesi dile getirilmiştir. Sevgilinin gelme zamanı da “sabah olunca” şeklinde anlatılmıştır. Şarkının son bölümünde ise üçüncü bölümde sevgiliye yapılan davet devam etmektedir. Yine sevgilin gelmesi gerektiği zaman anlatılmıştır. Bu kez “ilk sofra kurulunca” ifadesi kullanılmıştır. İlk sofr ve sabah kelimeleri arasında bir anlam bütünlüğü oluşturulmuştur.
Üzülmedin mi? (Simge)	Vurulduğum, aynı yerden üst üste <i>vurulduğum</i> <i>Ama</i> sustum, dağıttın hayatımı <i>Beni</i> ağır yanılttın, acım oldun Ve gördüm gerçeği içindeki <i>seni</i> Buna rağmen tutuyordum o soğuk ellerini <i>Gidiyordum</i> kaç defa <i>Ama</i> tuttum kendimi <i>Yapamazdım</i>, acıtamazdım asla senin gibi Üzülmedin mi kalbimi çarpıp çıkarken Küçülmedin mi aşkla verdiğin sözden cayarken Nasıl bakıyorsun gözlerime veda ederken <i>Ben</i> çok üzülmedim, sen üzülmedin mi?	1. Yapı 2. Yapı 3. Yapı	Teması aşk olarak belirlenen şarkıda bir aşk acısı anlatılmaktadır. Şarkının ilk bölümünde “vurulduğum, sustum, dağıttın, yanılttın, acım oldun” ifadeleri bu duygu durumunu destekler niteliktedir ve tutarlılığı oluşturmaktadır. “ Ama, ve” ifadeleriyle de anlamlar arası bağlantılar kurulmuştur. Şarkının ikinci bölümünün başında “buna rağmen” ifadesiyle kullanılarak ilk bölüme bağlantı sağlanmıştır. Yaşanan duygu durumunun anlatımı bu bölümde de devam etmiştir. Bölümün sonunda sevgilinin yaşadığı duyguyu sevgiliye yaşatılamayacağı vurgulanmıştır. Şarkının son bölümünde “üzülmedin mi, küçülmedin mi, veda ederken” ifadeleriyle tutarlılık sağlanmıştır. Sevgiliye hitabın devam ettiği bu bölümde “kalbimi çarpıp çıkarken, verdiğin sözden cayarken, veda ederken” ifadeleriyle zaman kavramına vurgu yapılmıştır.
Vermem Seni Ellere (Oğuzhan Koç)	<i>Sevdirdin kendini bana</i> hiç sorma Bundan sonra sana gözüm gibi ben bakarım <i>Seni hiç kimseler</i> alamaz unutma <i>Kimseler üzemez</i> karşlarına <i>ben</i> çıkarım <i>Bana</i> göre sen <i>benim</i> olmalısın İçime nefes gibi dolmalısın Kaderime yön verecek bir ışık gibi doğmalısın Ara sıra bazı yok olsan <i>da</i> Geceleri üşüdüğüm anlarda Yanıma koşarak <i>beni</i> kor gibi yakmalısın Vermem <i>seni</i> ellere vermem Allah şahidim olsun Vermem <i>seni</i> ellere vermem Söz verdim bir kere dönemem.	1. Yapı 2. Yapı 3. Yapı 4. Yapı	Aşk teması işlenen şarkının birinci bölümünde sevgiliye bir hitap söz konusudur. Sevgiliye verilen değer “gözüm gibi bakarım” ifadesiyle açıklanmıştır. Sevgiliyi kimsenin alamayacağı ve kimsenin üzemeyeceği vurgulanmıştır. Şarkının ikinci bölümünde sevgiliye hissedilen hisler dile getirilmeye devam edilmektedir. “Benim olmalısın, içime dolmalısın, ışık gibi doğmalısın” ifadeleriyle de tutarlılık sağlanmıştır. Şarkının üçüncü bölümünde ilk iki bölümünden farklı olarak bir sitem söz konusudur. Bu sitem de “ara sıra bazı yok olsan da” şeklinde dile getirilmiştir. Bölümde sitem çok fazla uzun sürmemiş ve hemen ikinci bölümde sevgiliye dile getirilen istekler yer almıştır. Bu anlatımlarda benzetmelerden yararlanılarak anlatım

Tablo 39 (devam)

Türkçe Pop Şarkılarının Temaları ve Tahlilleri

			güçlendirilmiştir.
			Şarkının son bölümünde ilk bölümde söylenen “Seni kimseler alamaz unutma” cümlesini destekler nitelikte sözler söylenerek anlamsal bütünlük sağlanmıştır. “Allah şahidim olsun” denilerek inandırıcılık artırılırken “Vermem seni ellere vermem” ifadeleriyle tutarlılık sağlanmıştır. Ayrıca şarkının daha önce hiçbir yerinde bahsedilmeyen “söz verme” konusuna değinilmiştir.
			Teması aşk olarak belirlenen şarkının birinci bölümünde sevgiliye sesleniş söz konusudur. Aşk konusunda yaşanan zorluk ifade edilmeye çalışılmıştır. “Yaşadığımı sakın sorma” cümlesinde bir anlam eksikliği mevcuttur. “Yaşayıp yaşamadığımı sakın sorma” şeklinde bir anlam oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu duygu durumunun anlatılması için “ne...ne” bağlacından yararlanılıp anlatım güçlendirilmiştir. “Deli ve akıllı” kelimeleri de bir arada kullanılarak anlatımın daha açık olmasını sağlamıştır.
Olay	<i>Yaşadığımı sakın sorma</i> <i>Ne duvara ne yazılır ne de kâğıda</i> <i>Dokuna dokuna zora dokunur</i> <i>Deliye akıllı sorulmaz ya</i>	1. Yapı	Şarkının ikinci bölümünde sevgiliye sesleniş devam etmektedir. Şarkının ilk bölümünde yaşayıp yaşamadığını bile sormasını istemediği sevgiliye bu bölümde övgüler sunulmaktadır. Sevgilinin ateşten olsa da ya da zehirli bir ok olsa da onun için bir şeyler yapmaya devam edileceği anlatılmıştır. “Ateş ve zehir” bu bölümde tutarlılığı sağlayan kelimeler olmuştur.
(Ayşe Hatun Önal)	<i>Sen ateşten bile olsan</i> <i>Soyunup soyunup giyinirdim</i> <i>Zehirli bir ok bile olsan</i> <i>Yoluna eğilir serilirdim</i>	2. Yapı	Şarkının son bölümünde kelimeler ses uyumuna ve şarkının ritmine uyum sağlaması için yan yana getirilen kelimeler arasında anlamsal bir tutarlılık sağlanmamıştır. “İlk” kelimesinin tekrar edilmesiyle anlatım güçlendirilmeye çalışılsa da diğer bölümlerdeki açık anlatım bu bölümde söz konusu değildir.
	<i>Aslında ilk ilk ilklerle sadece aşk</i> <i>Seni yaşasa nasılsa gerisi kolay</i> <i>Aslında ilk ilk ilklerle sadece aşk</i> <i>Seni yaşasa nasıl olsa dönüşü olay</i>	3. Yapı	

Tablo 39 (devam)

Türkçe Pop Şarkılarının Temaları ve Tahlilleri

Hayalet	Hep bir yanı kırık Bir yanı yanık <i>canım ciğerim</i> Ama gösteremem Sustum ah ölümüne En büyük cevap anlayana izahat veremem	1. Yapı	Aşk temasının işlendiği şarkıda “aşk acısı” duygu durumu söz konusudur. Şarkının ilk bölümünde “yanık, kırık ve ciğer” kelimeleri bu duygu durumunu destekler nitelikte tutarlılığı sağlayan kelimelerdir. Anlatım “ama” bağlacıyla birleştirilirken “ah” ünlemiyle güçlendirilmiştir.
(Demet Akalın)	Gördüm aydım doydum <i>ben</i> Senden farkım rütbemden Yıkılmayı kalkmayı toydum ezberledim İsyan da ettim <i>ne</i> gelmişi kaldı <i>ne</i> geçmişi <i>kaderimin</i> Sen değil aşktan muaf tutamaz beni Gelse felaketim Sen değil aşktan muaf tutamaz beni gelse felaketim İyi bak son kez <i>ben sana</i> bundan sonra <i>hayaletim</i>	2. Yapı	Şarkının ikinci bölümünde ilk bölümdeki aşk acısının oluşturduğu durum, bu bölümde bir serzeniş dönüşmüştür. Sevgiliye hitap edilen bu bölümde güçlü bir duruş sergilenmeye çalışılmıştır. “Gördüm, aydım, doydum, senden farkın rütbemden, ezberledim, aşktan muaf tutamaz beni, hayaletim” ifadeleri bu anlamda tutarlılığı sağlayan kelimelerdir.
Sıfır Tolerans	Her şey burada <i>bitti</i> Toparlan gidiyorsun Zamana bırakmadım Tehlike arz ediyorsun	1. Yapı	Teması aşk olarak belirlenen şarkının ilk bölümünde sevgiliye karşı bir sesleniş ve aşkın bitişi ele alınmıştır. Aşkın bittiği, sevgilinin gitmesi gerektiği ve sevgilinin tehlikeli olduğu vurgulanmıştır. “Bitti” ve “Gidiyorsun” ifadeleri aşkın bittiğinin anlatıldığı bu bölümde duygu durumunu aktaran ve tutarlılığı sağlayan kelimelerdir.
(Hadise)	Suçüstü tövbeler Kalbe ağır darbeler İlahi sevgilim Sen kimi kandırıyorsun	2. Yapı	Şarkının ikinci bölümünde “kalp” ve “sevgilim” kelimeleri tutarlılığı sağlarken biten aşk sonra bir isyan söz konusudur.
	Yalnızlık bu <i>ilişki</i> Bu ne yaman çelişki Ki senden sakınmadım Ben hep gözü karaydım	3. Yapı	Şarkının üçüncü bölümünde ilişkinin durumu anlatılmaya çalışılmıştır. Güçlü bir duruş sergilenmeye çalışılarak sevgiliye karşı bir yenilginin olmadığı anlatılmaya çalışılmıştır. Bu durum da “Ki senden sakınmadım, ben hep göz karaydım” ifadeleriyle anlatılmıştır.
	Bir tatlı tesadüfken Şimdi acı tecrüben oldum Ben de yanıldım Sen hep biraz yalandım	4. Yapı	Şarkının dördüncü bölümünde aşkın güzel bir tesadüfle başladığı ama acı bir sonla bittiği anlatılarak duygu durumu diğer bölümleri destekler niteliktedir. “Tatlı ve acı” kelimeleri iki farklı durumu anlatmada kullanılarak anlatım daha açık hâle getirilmiştir.
	Sıfır tolerans haydi git durma Yüreğim soğudu yakamam bir daha Kısasa kısas <i>aşk</i> alır verdiğini Acısı kalır son sözü söyleyenin	5. Yapı	Şarkının son bölümünde sanki sevgilinin biten aşkı yeniden oluşmasını istediği ima edilerek bunun mümkün olmayacağı dile getirilmiştir. “Sıfır tolerans” bu durumu ifade ederken tutarlılığı sağlamıştır. Aşka karşı yüreğin soğuduğu dile getirilse de “Acısı kalır son sözü söylenin” denilerek sanki acı çeken tarafın sevgili olmadığı ifade edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 39 (devam)

Türkçe Pop Şarkılarının Temaları ve Tahlilleri

Beni Çok Sev	Bir kavga nasıl <i>da</i> hoyrat Savaşırken, savrulurken büyüttü hayat <i>Ben</i> sensiz yapayalnızdım Suyum oldu, aşım oldu <i>ama</i> aşksızdım Bir vurgundu geçtiğim yollar Düşe kalka yaşanmış, öğretir yıllar <i>Ben</i> sensiz <i>her şeye</i> sustum Koca dünya dönüyordu İçinde yoktum <i>Sevdam</i> bulmak yıllar sürdü Hoş geldin gönlüme kaderim güldü Tut elimden <i>beni</i> çok sev <i>Kimseye</i> verme Seveceksen ömürlük sev Bir günlük sevme İyi günde kötü günde Sakla göğsünde <i>Sen</i> bu kalbe iyi geldin <i>Benden</i> hiç <i>gitme</i> Bir sabahsız geceydi ruhum Gün misali gözlerinde güneşi buldum Bir dertli rüzgardım, estim Umudum <i>sen</i>, huzurum <i>sen</i> Yeniden doğdum	Aşk temasının işlendiği şarkının ilk bölümünde sevgilinin yokluğu ve yokluğunun oluşturduğu duygu durumu anlatılmıştır. Kavga, hoyrat, savaşırken, sensiz, yapayalnızdım, aşksızdım” kelimeleriyle tutarlılık sağlanırken aynı zamanda sevgilinin yokluğunda hissedilen duygu hüznün durumu anlatılmıştır. İkinci bölümde birinci bölümde anlatılan duygu durumu devam etmektedir. “Vurgun, sensiz, yoktum” kelimeleriyle tutarlılık sağlanmıştır. Birinci bölümdeki “büyüttü hayat” ve ikinci bölümdeki “öğretir yıllar” ifadeleri de anlamsal açıdan iki bölümü birbirine bağlamaktadır. Üçüncü bölümde sevgilinin yokluğundan dolayı oluşan duygu durumundan sıyrılıp bir sevinç durumuna bürünme söz konusudur. Şarkının dört ve beşinci bölümlerinde sevgiliye sesleniş söz konusudur. “Sev, kimseye verme, sakla göğsünde, hiç gitme” ifadeleriyle tutarlılık sağlanırken aynı zamandan sevgiliden istekler dile getirilmiştir. Şarkının son bölümünde de sevgiliye duyulan hisler anlatılmıştır. Daha önceden daha mutsuz olduğu “sabahsız geceydi ruhum ve dertli rüzgardım” şeklinde anlatılmıştır. Sevgilinin gün gibi içine doğduğu vurgulanmıştır. “Gece, gün, güneş, rüzgâr, doğdum” ifadeleriyle de tutarlılık sağlanmıştır.
Yanımda Kal	Öyle savunmasız bir zamandı Bulduğunda <i>beni</i> <i>Sen</i> başlattın boyun eğdim Kabullendim <i>seni</i> Bu sözlerim sitem değil <i>Ama</i> yazık değil mi <i>bana</i> Çok yalnızdım kaybolmuştum Sığındım işte <i>sana</i> Kaygılarım yeniden uyanıyor Bu duygular <i>beni</i> ürkütüyor Yeniden yaşamak mı gerekiyor Yine acılar yine korkular yine <i>aşk</i> Yanımda kal, yanımda kal Düşlerin yetmez ki <i>bana</i> Yanımda kal yanımda kal Çok geç rastladım <i>sana</i>	Aşk temasının işlendiği şarkının ilk bölümünde aşk duygusunun başladığı zamanlar, sevgiliye hitap şeklinde açıklanmıştır. Aşkın ilk kez sevgili tarafından istendiği ve başlatıldığı vurgulanmıştır. “Başlattın” “Kabul ettim” ifadeleri bu duygu durumunu anlatan ve tutarlılığı sağlayan ifadelerdir. Şarkının ikinci bölümünde ilk bölümde dile getirilen sözlerin bir sitem olmadığı söylenmiştir. “Ama yazık değil mi bana?” denilerek tam olarak hangi durumun anlatıldığı açıklanmamıştır. İlk bölümde aşkı sadece sevgili istiyormuş gibi bir anlam oluşturulurken bu bölümde “Çok yalnızdım kaybolmuştum, sığındım işte sana” sözleriyle tek taraflı bir durum olmadığı anlatılmıştır. Şarkının üçüncü bölümünde aşkın daha önce de yaşandığı ilk kez dile

Tablo 39 (devam)

Türkçe Pop Şarkılarının Temaları ve Tahlilleri

	getiriliyor. Kaygıların olduğu, duyguların ürperti oluşturduğu, acılar ve korkular dile getirilmiştir. Diğer bölümlerde aşkın nasıl başladığı anlatılırken bu bölümde aşk bittikten sonra yeniden oluşma durumu ve bu durumun meydana getirdiği duygular ifade ediliyor. “Kaygı, ürkütüyor, acılar, korkular” bu anlamda tutarlılığı sağlarken “yine” kelimesi ile anlam bütünlüğü sağlanmaktadır.
	Şarkının son bölümünde diğer bölümde sanki endişeler ifade edilmemiş gibi sevgilinin yanında kalması isteniliyor. Sevgiliye geç rastlandığı ifade edilirken diğer bölümlerin aksine olumlu bir duygu durumu oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Not: İtalik yazılan kelimeler şarkıda bağdaşıklığı sağlayan kelimelerdir.

Tablo 39’da Türkçe pop şarkıların temaları ve metin yapılarına yönelik tahlil yer almaktadır. İncelenen 20 Türkçe pop şarkısının tamamının temasının “aşk” olduğu tespit edilmiştir. Aşk insanların hayatında önemli bir yere sahip bir duygudur. Bireyler arası, ilahi, bir nesneye karşı hissedilebilen aşk duygusu, insanların kendini bu konuda anlatma ihtiyacını doğurmuştur. İnsanlar aşk duygusunu hem anlatmak istemiş hem de başka sanat eserlerinden faydalanarak anlamak istemiştir. İnsanlar kendi yaşadıkları duyguları sanat eserlerinde görmek istedikleri için de aşk teması sanat eserlerinin oluşum noktasında sanatçıların vazgeçemediği bir tema olmuştur. Dünyanın her yerinde çok eskiden beridir birçok şiir yazılmıştır ve bu şiirlerin birçoğunun teması aşktır (Aksan, 1999, s.14). Bir şiir olarak ele alınabilecek olan Türkçe pop şarkılarının tamamında bireyler arası aşk teması işlenmiştir. Türkçe pop şarkılarının tümünün temasının aşk olması hedef kitlenin psikolojik gelişimini olumsuz yönde etkileyecek cinsellik, karamsarlık, şiddet vb. öğelerin de yer almasına da sebebiyet vermiştir. (Aşk acısı, sarılmak, öpmek, isyan, kötü dilek vb.) Türkçe pop şarkılarının tahlil edilmesi de aynı zamanda bir Türkçe pop şarkısının şiir türü gibi ele alınıp anlamsal açıdan değerlendirilebildiği noktasında önem taşımaktadır.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu bölümde 53 Türkçe öğretmenine uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen ve dil estetiği açısından değerlendirilen Türkçe pop şarkılarına yönelik sonuçlar yer almaktadır.

5.1.1. Görüşme Formuna Yönelik Sonuçlar

1. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin %69,8'inin derslerinde müziği kullandığı, %22,6'sının “Kısmen” kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe öğretmenlerinin derslerinde kullandığı müzik türlerinin de “Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği, türkü, klasik müzik, nostalji şarkılar, marşlar, fon müziği, Türkçe pop şarkılar, rock ve rap müzik” olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
2. Türkçe öğretmenlerinin %49'u Türkçe pop şarkılarını dört temel dil becerisini kazandırırken kullandığı, %33,9'unun “Kısmen” kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe pop şarkılarının; keyifli ve kalıcı öğrenmeler sağladığı, hedef kitlenin günlük hayatında pop şarkılarla iç içe olduğu, ilgi çektiği, akılda kaldığı, güncel olduğu için temel becerileri kazandırırken kullandıklarını dile getirmişlerdir.
3. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerin; Türkçe pop şarkıları en fazla dinleme/izleme becerilerini kazandırırken kullandığı, en az ise okuma becerisini kazandırırken kullandığı sonucuna ulaşılmış ve yapılan etkinlikler bulgular kısmında yer almıştır. Türkçe pop şarkılarının; dikkati ve motivasyonu arttırdığı, kalıcı öğrenmeler sağladığı, eğitimi kolaylaştırdığı, öğrencilerin yaşantısına yakın olduğu, güncel olduğu, birden fazla duyu organına hitap ettiği, dersi eğlenceli kıldığı, öğrencileri cesaretlendirdiği, dersin sıkıcı hâle gelmesini önlediği, söz

dağarcığını geliştirdiği, yaratıcı düşünmeye olanak sağladığı, dikkati topladığı, fikir verdiği, ilgi çektiği ve öğrencilerin duygularını etkin bir şekilde ifade edilmesini sağladığı için temel dil becerilerinin kazandırılmasında kalıcılığı arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

4. Dil bilgisi kazanımlarını kazandırırken Türkçe öğretmenlerinin %41,5'inin Türkçe pop şarkıları kullandığı, %22,6'sının "Kısmen" kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe öğretmenleri Türkçe pop şarkıları dersin; dikkat çekme, dersin asıl işlendiği bölüm, hazırlık, geçiş ve giriş aşamalarında kullandıklarını dile getirmiştir. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin yarısından fazlasının verdikleri cevaplar doğrultusunda dersin aşamalarına dair yeterli bilgiye sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
5. Türkçe öğretmenlerinin %35,8'ini Türkçe pop şarkılarının telaffuzu olumlu etkilediğini, %30,1'ini ise "Kısmen" olumlu etkilediğini dile getirmiştir. Türkçe öğretmenlerinin %39,6'sı Türkçe pop şarkılarının söz varlığını zenginleştirdiğini dile getirirken %41,5'i "Kısmen" zenginleştirdiğini ifade etmiştir. Türkçe öğretmenlerinin %64,1'i Türkçe pop şarkılarının dildeki yanlış kullanımlar açısından farkındalık oluşturabileceğini düşünürken %15'i "Kısmen" farkındalık oluşturacağını dile getirmiştir. Türkçe öğretmenlerinin %62,2'si Türkçe pop şarkılarının derse olan motivasyonu arttırdığını düşünürken % 24,5'i "Kısmen" arttırdığını dile getirmiştir. Türkçe öğretmenlerinin %64,1'i Türkçe pop şarkılarının derse olan katılımı olumlu yönde etkileyeceğini, % 24,5'i de "Kısmen" olumlu yönde etkileyeceğini dile getirmiştir.

5.1.2.Türkçe Pop Şarkılarına Yönelik Sonuçlar

1. 14 Türkçe pop şarkıda 32 mecaz anlamlı kelime/deyim tespit edilmiştir. 21'i mecaz anlamlı kelime, 11'i mecaz anlamlı deyimdir. Türkçe pop şarkılarda tespit edilen mecaz anlamlı kelimeler, sosyal hayatta sıklıkla dinlenen Türkçe pop şarkıların dil estetiği açısından zenginliğinin ortaya konması noktasında önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkıları Türkçe dersi etkinliklerinde nasıl kullanılacağına dair bilgileri olmayan Türkçe öğretmenlerine de örnek teşkil etmesi açısından önemlidir.
2. 7 Türkçe pop şarkıda 8 zıt anlamlı kelimenin birlikte kullanımı tespit edilmiştir. "Zıt anlam" kazandırılırken Türkçe pop şarkıları kullanılması açısından önemlidir. Türkçe pop şarkılarda tespit edilen zıt anlamlı kelimeler, sosyal hayatta sıklıkla

dinlenen Türkçe pop şarkıların dil estetiği açısından zenginliğinin ortaya konması noktasında önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkıları Türkçe dersi etkinliklerinde nasıl kullanılacağına dair bilgileri olmayan Türkçe öğretmenlerine de örnek teşkil etmesi açısından önemlidir.

3. 9 Türkçe pop şarkıda 12 deyim tespit edilmiştir. 12 deyimden 8 tanesi doğru bir şekilde kullanılmıştır. Doğru bir şekilde kullanılmayan deyimlerde; deyim söz dizimi değiştirilmiş, deyimden kelime çıkarılmış, deyimde kelimelerin yerleri değiştirilmiş ve deyim kalıplaşmış olma özelliğini bozacak ek getirilmiştir. Türkçe pop şarkılarda tespit edilen deyimler, sosyal hayatta sıklıkla dinlenen Türkçe pop şarkıların dil estetiği açısından zenginliğinin ortaya konması noktasında önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarını Türkçe dersi etkinliklerinde nasıl kullanılacağına dair bilgileri olmayan Türkçe öğretmenlerine de örnek teşkil etmesi açısından önemlidir. Türkçe pop şarkılarda deyim örneklerine rastlansa da atasözü ve özdeyiş örneklerine rastlanmamıştır.
4. 3 Türkçe pop şarkıda 6 ikileme tespit edilmiştir. Türkçe pop şarkılarda tespit edilen ikilemeler, sosyal hayatta sıklıkla dinlenen Türkçe pop şarkıların dil estetiği açısından zenginliğinin ortaya konması noktasında önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarını Türkçe dersi etkinliklerinde nasıl kullanılacağına dair bilgileri olmayan Türkçe öğretmenlerine de örnek teşkil etmesi açısından önemlidir.
5. 1 Türkçe pop şarkıda 1 topluluk adı tespit edilmiştir. Topluluk adının 20 Türkçe pop şarkısından sadece 1 Türkçe pop şarkısında kullanılması, dil estetiği açısından zenginliğin ortaya konulmasında yetersiz kalmıştır.
6. Türkçe pop şarkılarının tamamında soyut ve somut adlar tespit edilmiştir. Türkçe pop şarkılarda 113 tane soyut ad, 44 tane somut ad tespit edilmiştir. En fazla kullanılan soyut adlar sırasıyla: Aşk, kalp, kader, zaman, yalan, akıl ve acıdır. En fazla kullanılan somut adlar sırasıyla: Yol, göz, el, kol ve yüzdür. Türkçe pop şarkılarında geçen soyut adlar, şarkıların temalarını destekler nitelikte kelimelerdir. Türkçe pop şarkılarda en fazla kullanılan göz, el, kol ve yüz kelimeleri de temayı destekleyen bedensel somut kelimelerdir. Türkçe pop şarkılarda tespit edilen somut ve soyut adlar; sosyal hayatta sıklıkla dinlenen Türkçe pop şarkıların dil estetiği açısından zenginliğinin ortaya konması noktasında önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarını Türkçe dersi etkinliklerinde nasıl kullanılacağına dair bilgileri olmayan Türkçe öğretmenlerine de örnek teşkil etmesi açısından önemlidir.

7. 4 Türkçe pop şarkıda 5 ad tamlaması tespit edilmiştir. Türkçe pop şarkılarda 4 belirtili ad tamlaması, 1 belirtisiz ad tamlaması tespit edilirken zincirleme ad tamlamasının kullanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe pop şarkılarda tespit edilen ad tamlamaları, sosyal hayatta sıklıkla dinlenen Türkçe pop şarkıların dil estetiği açısından zenginliğinin ortaya konması noktasında önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarını Türkçe dersi etkinliklerinde nasıl kullanılacağına dair bilgileri olmayan Türkçe öğretmenlerine de örnek teşkil etmesi açısından önemlidir.
8. 5 Türkçe pop şarkıda 9 birleşik fiil tespit edilmiştir. 9 birleşik fiilden 2'si yardımcı eylemle kurulan, 7'si de anlamca kaynaşmış birleşik fiildir. Kurallı birleşik fiil türünden bir örneğin yer almadığı sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe pop şarkılarda tespit edilen birleşik fiiller, sosyal hayatta sıklıkla dinlenen Türkçe pop şarkıların dil estetiği açısından zenginliğinin ortaya konması noktasında önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarını Türkçe dersi etkinliklerinde nasıl kullanılacağına dair bilgileri olmayan Türkçe öğretmenlerine de örnek teşkil etmesi açısından önemlidir.
9. 18 Türkçe pop şarkıda 50 fiilimsi tespit edilmiştir. 50 fiilimsiden 19'u isim-fiil, 23'ü sıfat-fiil ve 8'i zarf-fiildir. Türkçe derslerinde fiilimsileri kazandırırken Türkçe pop şarkılarının kullanılması açısından önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarda tespit edilen fiilimsiler, sosyal hayatta sıklıkla dinlenen Türkçe pop şarkıların dil estetiği açısından zenginliğinin ortaya konması noktasında önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarını Türkçe dersi etkinliklerinde nasıl kullanılacağına dair bilgileri olmayan Türkçe öğretmenlerine de örnek teşkil etmesi açısından önemlidir.
10. 19 Türkçe pop şarkıda 76 sıfat kullanımı tespit edilmiştir ve açıklamalarıyla birlikte tabloda yer almıştır. 76 sıfattan 53'ü belirtme sıfatı, 23'ü niteleme sıfatıdır. En fazla kullanılan sıfatlar sırasıyla şöyledir: Bir, bu, her, o, iki, bin, ilk, bütün, soğuk ve en. Türkçe derslerinde sıfatları kazandırırken Türkçe pop şarkılarının kullanılması açısından önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarda tespit edilen sıfatlar, sosyal hayatta sıklıkla dinlenen Türkçe pop şarkıların dil estetiği açısından zenginliğinin ortaya konması noktasında önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarını Türkçe dersi etkinliklerinde nasıl kullanılacağına dair bilgileri olmayan Türkçe öğretmenlerine de örnek teşkil etmesi açısından önemlidir.

11. 15 Türkçe pop şarkıda 64 zarf tespit edilmiştir. 64 zarfın 43'ü durum zarfı, 12'si zaman zarfı, 1'i soru zarfı, 8'i azlık-çokluk zarfıdır. Türkçe pop şarkılarda yer zarfının kullanılmadığı tespit edilmiştir. En fazla kullanılan zarflar sırasıyla şöyledir: Çok, hiç, hep, iyi, sadece, şimdi, benden sonra, bundan sonradır. Türkçe dersinde zarfları kazandırırken Türkçe pop şarkıların kullanılması açısından önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarda tespit edilen zarflar, sosyal hayatta sıklıkla dinlenen Türkçe pop şarkıların dil estetiği açısından zenginliğinin ortaya konması noktasında önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarını Türkçe dersi etkinliklerinde nasıl kullanılacağına dair bilgileri olmayan Türkçe öğretmenlerine de örnek teşkil etmesi açısından önemlidir.
12. 20 Türkçe pop şarkıda 96 zamir tespit edilmiştir. 96 zaminin 80'i kişi, 5'i soru, 6'sı işaret, 2'si belgisiz ve 3'ü dönüşlülük zamiridir. Türkçe pop şarkılarda en fazla kullanılan zamirler sırasıyla şöyledir: Ben, sen, biz, bu, ne ve kendidir. Bu kelimeler, Türkçe pop şarkılarının teması olarak belirlenen aşk temasını destekler nitelikte olan zamirlerdir. Türkçe derslerinde zamirleri kazandırırken Türkçe pop şarkılarının kullanılması açısından önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarda tespit edilen zamirler, sosyal hayatta sıklıkla dinlenen Türkçe pop şarkıların dil estetiği açısından zenginliğinin ortaya konması noktasında önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarını Türkçe dersi etkinliklerinde nasıl kullanılacağına dair bilgileri olmayan Türkçe öğretmenlerine de örnek teşkil etmesi açısından önemlidir.
13. 8 Türkçe pop şarkıda 16 edat tespit edilmiştir. Türkçe pop şarkılarda en fazla kullanılan edat “gibi” edatıdır. Türkçe pop şarkılarda “benzetme” söz sanatının sıklıkla kullanılması en fazla “gibi” edatının kullanılmasını sebep olmuştur. Kullanılan diğer edatlar ise; için, rağmen, göre ve isterdir. Türkçe pop şarkılarda tespit edilen edatlar, sosyal hayatta sıklıkla dinlenen Türkçe pop şarkıların dil estetiği açısından zenginliğinin ortaya konması noktasında önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarını Türkçe dersi etkinliklerinde nasıl kullanılacağına dair bilgileri olmayan Türkçe öğretmenlerine de örnek teşkil etmesi açısından önemlidir.
14. 14 Türkçe pop şarkıda 30 bağlaç tespit edilmiştir. Türkçe pop şarkılarında en fazla kullanılan bağlaçlar “ama” ve “de” bağlaçlarıdır. Kullanılan diğer bağlaçlar ise; ki, bile, ne ...ne, eğer, madem, hele, oysa, belki, ya ...ya, ya da, ve bağlaçlarıdır. Türkçe pop şarkılarda tespit edilen bağlaçlar, sosyal hayatta sıklıkla dinlenen Türkçe pop şarkıların dil estetiği açısından zenginliğinin ortaya konması noktasında

önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarını Türkçe dersi etkinliklerinde nasıl kullanılacağına dair bilgileri olmayan Türkçe öğretmenlerine de örnek teşkil etmesi açısından önemlidir.

15. 9 Türkçe pop şarkıda 12 ünlem tespit edilmiştir. Türkçe pop şarkılarda en fazla kullanılan ünlemler “be” ve “ah” ünlemleridir. Türkçe pop şarkılarda geçen diğer ünlemler de şöyledir: “Bari, keşke, aman, a ve ilahî”. Türkçe pop şarkılarda tespit edilen ünlemler, sosyal hayatta sıklıkla dinlenen Türkçe pop şarkıların dil estetiği açısından zenginliğinin ortaya konması noktasında önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarını Türkçe dersi etkinliklerinde nasıl kullanılacağına dair bilgileri olmayan Türkçe öğretmenlerine de örnek teşkil etmesi açısından önemlidir.
16. 9 Türkçe pop şarkıda 17 söz sanatı tespit edilmiştir. Tespit edilen 17 söz sanatının 10’u kişileştirme, 7’si benzetme söz sanatıdır. Türkçe pop şarkılarda konuşturma ve abartma söz sanatları kullanılmamıştır. Türkçe pop şarkılarda tespit edilen söz sanatları, sosyal hayatta sıklıkla dinlenen Türkçe pop şarkıların dil estetiği açısından zenginliğinin ortaya konması noktasında önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarını Türkçe dersi etkinliklerinde nasıl kullanılacağına dair bilgileri olmayan Türkçe öğretmenlerine de örnek teşkil etmesi açısından önemlidir.
17. 17 Türkçe pop şarkıda 65 ses olayına uğrayan kelime tespit edilmiştir. 65 ses olayından 28’i ünsüz yumuşaması, 22’si ünsüz benzeşmesi, 14’ü ünlü düşmesi, 4’ü ünlü daralması ve 1’i ünsüz türemesi ses olayıdır. Türkçe pop şarkılarda tespit edilen ses olayları, sosyal hayatta sıklıkla dinlenen Türkçe pop şarkıların dil estetiği açısından zenginliğinin ortaya konması noktasında önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarını Türkçe dersi etkinliklerinde nasıl kullanılacağına dair bilgileri olmayan Türkçe öğretmenlerine de örnek teşkil etmesi açısından önemlidir.
18. 20 Türkçe pop şarkısının tamamının temasının “aşk” olduğu tespit edilmiştir. Türkçe pop şarkılarda tespit edilen temalar sosyal hayatta sıklıkla dinlenen Türkçe pop şarkıların ne anlatmak istediğini ortaya koymak açısından önem taşımaktadır. Türkçe pop şarkılarının tamamında aşk temasının işlenmesi, popüler olmasında etki etmektedir. Aşk duygusunun sanatta sıklıkla işlenmesi ve insanların bu duyguyu anlatan eserleri tercih ediyor olması Türkçe pop şarkılarında aşk temasının işlenmesine sebep olmuştur. Türkçe pop şarkılarının tamamında aşk temasının işleniyor olması ortaokul öğrencilerinin sadece aşk temasına dikkatlerini vermesine sebep olacaktır. Sadece aşk temasının işleniyor olması ortaokul öğrencilerinin

sosyal, zihinsel ve psikolojik gelişimini olumsuz etkileyecektir. Türkçe pop şarkılarının şiir türü gibi ele alınıp tahlil edilmesi de Türkçe öğretmenlerine örnek olması açısından önem taşımaktadır. Bir metnin anlamsal açıdan değerlendirilmesi dil estetiği açısından zenginliğin ortaya konulması noktasında önem arz etmektedir. Görüşme formunda Türkçe öğretmenlerinin Türkçe pop şarkıları en az okuma becerisinde kullandığı sonucundan hareketle bir Türkçe pop şarkısının şiir türü olarak nasıl ele alınabileceği noktasında bu çalışma örnek teşkil etmektedir.

19. Belirlenen kıstaslar doğrultusunda incelenen Türkçe pop şarkılarda en fazla zamir (96), en az ise topluluk adı (1) örneğine rastlanmıştır. En fazla kullanılan zamirlerin; sen, ben ve biz olması tüm şarkılarda kullanılan aşk temasını destekler niteliktedir. Topluluk adının da 20 Türkçe pop şarkıda 1 kez kullanılması, Türkçe pop şarkılarının topluluk adının kazandırılmasında yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
20. Türkçe pop şarkılarının dil estetiği açısından değerlendirilmesi sonucunda dilin kazandırılmasında kullanılabilecek örneklere ulaşılmıştır. Araştırmada “Türkçe pop şarkılarının dil öğretiminde uygun örnekler seçilirse derslerde amaca yönelik kullanılabileceği” varsayımı dile getirilmiştir. Araştırmanın sonucunda varsayımı doğrular örneklere ulaşılmıştır. Söz sanatları kazandırılırken “Yan Benimle”, sıfatlar kazandırılırken “Beni Çok Sev”, mecaz anlam kazandırılırken “Sen Olsan Bari”, deyimler kazandırılırken “Sesinde Aşk Var” şarkıları amaca yönelik kullanılabilecek pop şarkılarıdır.
21. Araştırmada “seçilen 20 Türkçe pop şarkının dil estetiği açısından uygun örnekler teşkil ettiği” varsayımı dile getirilmiştir. Araştırma sonucunda dil estetiğini olumsuz etkileyecek unsurlara -kelimenin yanlış kullanımı, deyimlerin yanlış kullanımı vb.- rastlanmanın yanında belirlenen kıstaslara yönelik önemli örnekler tespit edilmiştir. Türkçe pop şarkılarında 32 mecaz anlamlı kelime/deyim, 113 soyut ve 44 somut ad, 50 fiilimsi, 76 sıfat, 64 zarf, 96 zamir, 16 edat, 30 bağlaç, 17 söz sanatı ve 65 ses olayı tespit edilmiştir. Bunlar dil estetiğini ispatlayan örneklerdir.
22. Türkçe pop şarkıları denilince ilk olarak “deyim öğretimi” akla gelmektedir. Yapılan bu çalışmada deyim dışında mecaz anlam, zıt anlam, söz sanatları, ünlem gibi dil estetiğini oluşturan pek çok yapının varlığı ortaya konulmuştur. Dil öğretiminde deyim dışında başka dil estetiği unsurları da Türkçe pop şarkıları aracılığı ile verilebilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

23. Türkçe pop şarkıları belirlenen kıstaslara göre incelenmiş ve bu kıstaslar doğrultusunda Türkçe dersi içerisinde kullanılabilecek yapılara ulaşılmıştır. Belirlenen 18 kıstas açısından zengin örneklerle ulaşılmış fakat Türkçe pop şarkıların hepsinin temasının aşk olması, kelimelerin uyum sağlaması amacıyla anlamda eksikliklerin olması, bazı kelimelerin yanlış kullanılması (valla, aşık, hadi vb.), hedef kitlenin psikolojik gelişimini olumsuz yönde etkileyecek cinsellik, karamsarlık, şiddet vb. öğelerin yer alması (aşk acısı, sarılmak, öpmek, isyan, kötü dilek vb.), ritme uygun olması açısından kelimeler arasındaki estetik duyarlılığa dikkat edilmemesi ve hedef kitleye yeni kelimeler kazandırma noktasında yetersiz olması Türkçe pop şarkıların dil estetiğini olumsuz etkilemektedir.
24. Araştırma kapsamında Türkçe öğretmenlerine uygulanan görüşme formunda bazı Türkçe öğretmenleri, derslerinde Türkçe pop şarkılarını nasıl kullanılacağına dair bilgilerinin olmadığını dile getirmişlerdir. Bu çalışmanın sonucunda Türkçe öğretmenlerine, derslerinde kazandırabileceği pek çok dil unsurunun örneği sunulmuştur. Mecaz anlam, fiilimsi, ad tamlaması, söz sanatları, birleşik fiil, ses olayları bunlardan birkaçıdır.
25. Araştırmanın sonucunda, popüler kültürün uygun örnekler seçildiğinde Türkçe dersi kapsamında ele alınabileceği, ortaokul öğrencilerin ilgiyle dinlediği Türkçe pop şarkılarının uygun örnekler seçildiğinde ya da Türkçe pop şarkılarının uygun hâle getirildiğinde -bölüm çıkartma, kısaltma, uygun görülmeyen yerlerin çıkartılması, sadece melodinin kullanılması vb.- ders kapsamında kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. Tartışma

Bu bölümde, araştırmanın konusu bağlamında yapılan diğer çalışmalarla bu araştırma karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

Müzik, eğitimde sıklıkla kullanılan bir araçtır. Dil eğitiminde de kullanılması dili kazandırmada önem taşımaktadır. Çünkü dil ile müzik iç içedir, ikisi de insanlığın ortak bir mirasıdır ve insanların duygu ve düşüncelerini anlatmakta kullandığı ortak bir araçtır.

Eğitim içerisinde müziğin kullanımına dair pek çok çalışma yer almaktadır. Genelde müzik, özelde de şarkılar genellikle yabancı dil eğitiminde sıklıkla kullanılmaktadır. İngilizce, İspanyolca, Fransızca, Arapça ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde müziğin kullanımına dair önemli çalışmalar yer almaktadır. Yabancı dil eğitimi dışında

müziğin; matematik eğitimi, özel eğitim, coğrafya eğitimi, okul öncesi eğitim ve ilköğretim kapsamında kullanıldığına dair çalışmalar yer almaktadır. Araştırma kapsamında değinilen ve Yağışan, Köksal ve Karaca (2014) tarafından yapılan araştırma da matematik eğitiminde müziğin kullanılmasına dair bir örnektir.

Müziğin Türkçe eğitiminde kullanılmasına yönelik çalışmalar alan için yetersizdir. Türkçe eğitimi alanında müzik ile ilgili yapılan çalışmalarda genellikle “söz varlığı” çerçevesinde “deyim, ikileme, argo vb.” unsurlar ele alınmaktadır. Araştırma kapsamında değinilen ve Demirel (2018) tarafında yapılan çalışmada da söz varlığı unsurları olarak; deyimler, atasözleri, ikilemeler, terimler, argo sözler, yabancı sözcükler, anlamsız sözler ve kalıplaşmış sözler incelenmiştir. Çalışma ortaokul öğrencilerinin en çok dinledikleri müzik eserlerinin tespit edilmesini kapsasa da söz varlığı unsurları olarak ele aldığı unsurlar daha kapsamlı bir şekilde ele alınabilirdi. Müzik ve söz varlığı denildiği zaman ilk akla gelen “deyimler” olmaktadır. Oysaki Türkçenin anlatım gücünü ve dil zenginliğini anlatan deyimler dışında pek çok unsur vardır. Yapılan bu çalışma, bu konuda diğer çalışmalardan ayrılmaktadır ve dil estetiğinin pek çok unsurunu kapsayarak dil eğitiminde sadece deyimlerin olmadığını göstermektedir. Ayrıca Türkçe öğretmenlerinin Türkçe pop şarkılarına yönelik görüşlerinin alınması da çalışmayı diğer çalışmalardan ayırmaktadır.

Pop şarkılar üzerine yapılan çalışmalarda genel olarak pop şarkılarının video kliplerine değinilmektedir. Çalışma kapsamında değinilen ve Güner (2018) tarafından yapılan çalışmada da Youtube platformunda yayınlanan pop şarkılar nitel olarak incelenmiştir. Önemli kitlelere ulaşan Türkçe pop şarkılarının dil açısından değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Bu nedenle Türkçe pop şarkıları dil estetiği açısından değerlendiren bu çalışma diğer çalışmalardan ayrılmaktadır.

Ortaokul öğrencilerin Türkçe pop şarkılarına gösterdiği ilgi dikkate alındığında çalışmanın Türkçe pop şarkılarını kapsamaması, popüler kültüre dikkat çekmesi ve Türkçe öğretmenlerinin pop şarkılar hakkındaki görüşlerini alması onu diğer çalışmalardan ayrılmaktadır.

5.3. Öneriler

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bilgiler doğrultusunda araştırmacılara, üniversitelere, Türkçe öğretmenlerine, öğrencilere, velilere, söz yazarlarına ve bestecilerine öneriler sunulmuştur.

5.3.1.Araştırmacılara Öneriler

1. Araştırmacılar tarafından Türkçe eğitiminde müziğin kullanımına dair yapılan çalışmalar oldukça azdır. Özellikle popüler kültür çerçevesinde Türkçe eğitimi ve popüler müziğe dair çalışmalar yapılmalıdır.
2. Araştırmacılar tarafından müziğin dil becerilerine etkisine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Müziğin dil becerilerinin kazandırılmasında kullanılacak etkinlikler planlanmalıdır. “Dört temel dil becerisinde popüler müzik nasıl kullanılabilir?” noktasından hareketle çalışmalar yapılmalıdır.
3. Araştırmacılar tarafından popüler kültürün dili, dilin popüler kültürü nasıl etkilediğini ortaya koyan çalışmalar yapılmalıdır.
4. Türkçe eğitimi çerçevesinde kaynak tarama modeli ile yapılan çalışmalarda söz varlığı çalışmalarına ağırlık verilmektedir. Söz varlığı kapsamında ise genel olarak deyimler, ikilemeler ve argo ifadeler ele alınmaktadır. Fakat Türkçenin zenginliğini gösteren pek çok dil unsuru mevcuttur. Araştırmacılar tarafından özellikle de müzik kapsamında dil estetiğini yansıtan deyim, ikileme ve argo ifade dışındaki unsurlara –somut ve soyut ad, söz sanatları, mecaz anlam, şarkı tahlili vb.- yönelik de çalışmalar yapılmalıdır.
5. Ortaokul öğrencilerinin en fazla dinlediği müzik türü olan pop şarkılar dışındaki rap, rock ve Anadolu rock gibi türler de dil estetiği çerçevesinde değerlendirilmelidir. Bu tür popüler müziklerin dili nasıl kullandığı noktasından hareketle araştırmalar yapılmalı ve Türkçe dersi kapsamında nasıl kullanılacağına dair çalışmalar yapılmalıdır.

5.3.2.Eğitim Yöneticilerine Öneriler

1. Araştırmada Türkçe öğretmenleri, Türkçe pop şarkılarını derslerinde nasıl kullanacağına dair bilgilerinin olmadığını dile getirmiştir. Üniversitelerde “popüler kültür” çatısı altında eğitim ve popüler kültür arasında bağlantı kurabilecek derslere yer verilmelidir.
2. Eğitim fakültelerinin Türkçe Eğitimi Bölümlerinde “müzik ile dil eğitimi” kapsamında derslere yer verilmeli ve müziğin dil eğitimine katkısına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
3. Eğitim fakültelerinde okutulan Türk Kültür Tarihi derslerinde “popüler kültür” kavramına ayrıca bir önem verilmeli ve çağı etkileyen popüler kültür tüm yönleri

ile incelenmelidir. Popüler kültürün bugünü ve geleceği nasıl şekillendirdiği üzerine tartışmalar yapılmalıdır.

5.3.3.Türkçe Öğretmenlerine Öneriler

1. Türkçe öğretmenleri, hedef kitleyi dikkate alarak Türkçenin dil zenginliğini etkili bir şekilde verebilmek amacıyla farklı yöntem ve teknikler kullanmalıdır.
2. Türkçe öğretmenleri, hedef kitlelerinin hangi müzik türünü dinlediği, hangi uğraşları ilgiyle yaptığı konusunda gözlemler yapmalıdır. Hedef kitlelerinin dinlediği müzik türlerini ve uğraşlarını tespit ettikten sonra derslerinde bunları nasıl kullanılabileceği üzerine çalışmalar yapmalıdır.
3. Araştırmada Türkçe öğretmenlerine yönelik yapılan görüşme formunda Türkçe pop şarkılarının ortaokul öğrencileri tarafından severek ve ilgiyle dinlendiği ve Türkçe pop şarkıları aracılığıyla işlenecek Türkçe dersinin dikkat toplayacağı ve kalıcılığı sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçtan yola çıkarak Türkçe öğretmenleri uygun örnekler seçerek derslerinde Türkçe pop şarkıları hedeflerine yönelik kullanmalıdır.
4. Türkçe derslerinde kullanılma noktasında uygun olmayan fakat hedef kitlenin dinlediği Türkçe pop şarkılarının melodileri üzerine Türkçe dersi kazanımlarını içeren ve öğrencilerin sözlerini yazdığı şarkılar derslerde yazılıp bestelenebilir ve Türkçe öğretmenleri tarafından dersin içerisinde kullanılabilir hâle getirilmelidir.
5. Araştırma kapsamında yapılan görüşme formunda Türkçe öğretmenlerinin dersin aşamalarına yönelik yeterli bilgiye sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yeterli bilgiye sahip olmadıkları için de Türkçe pop şarkılarını dersin hangi aşamasında kullandıklarına dair bilgileri tam bir şekilde aktaramamışlardır. Türkçe öğretmenleri eğitim bilimleri çerçevesindeki bilgilerini tazelemeli ve kendilerini bu konuda yenilemelidir.
6. Araştırma kapsamında yapılan görüşme formunda bazı Türkçe öğretmenleri derslerinde Türkçe pop şarkıları kullanmamalarına neden olarak daha önce akıllarına gelmediğini ifade etmiştir. Türkçe öğretmenleri hem dili hem de kültürü anlatmakta öncü olduğu eğitim dünyasında, popüler kültür noktasında kendini geliştirmeli ve yeniliklere açık olmalıdır.
7. Türkçe öğretmenleri derslerinde materyal olarak kullanacağı müzik parçalarını doğru tespit etmeli ve dil estetiği açısından zengin olan örneklerle yer vermelidir.

Millî, kültürel ve ahlâkî değerlere aykırı olmayan, hedef kitlenin sosyal, zihinsel ve psikolojik gelişimini olumsuz yönde etkilemeyecek ve hedef kitleye dil zevkini kazandırabilecek eserleri tespit etmelidir.

8. Türkçe öğretmenleri ortaokul öğrencileri tarafından ilgiyle dinlenen Türkçe pop şarkıları üzerinde çalışmalar yapmalı, uygun olmayan bölümleri çıkarmalı ve nasıl derslerinde yararlanabileceği noktasında çalışmalar yapmalıdır.
9. Türkçe öğretmenleri, müziği derslerinde bir araç olarak kullanırken farklı müzik türlerine –Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği, Anadolu rock, marşlar vb.- de yer vererek hedef kitlenin müzik zevki kazanmasında aracı olmalıdır.

5.3.4.Öğrencilere Öneriler

1. Ortaokul öğrencileri pop şarkıları hareketli, eğlenceli ve popüler olması durumundan dolayı ilgiyle takip etmektedir. Öğrenciler müziği sadece ritmik ve popülerlik açısından değerlendirmemeli aynı zamanda anlamsal olarak bakabilmelidir.
2. Müzik eserlerinin estetik amaç dışında da dinlenebildiği noktasında ortaokul öğrencileri bilinçlendirilmelidir. Ortaokul öğrencilerinin hangi müzik eserinin nitelikli olduğuna dair eleştirel bir bakış açısı geliştirmesi sağlanmalıdır.
3. Evde aileleri, okulda ise öğretmenleri tarafından ortaokul öğrencilerine; müzik zevkinin kazandırılabilmesi için pop, rock ve yabancı müzikler dışındaki Türk kültürünü yansıtan Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği, sözsüz müzikler, marşlar gibi müzik türlerini dinleyebilme fırsatı oluşturulmalıdır.

5.3.5.Velilere Öneriler

1. Veliler, çocuklarının Youtube, Facebook, Instagram, Spotify gibi sosyal platformlarda hangi müzik türlerini dinlediğini tespit etmelidir. Çocukların sosyal, zihinsel ve psikolojik gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek tarzda müzikler dinlediklerini fark ettiklerinde onları bilgilendirmelidir. Çocuklarının doğru içerikler seçebilmesi için onları bilinçlendirmelidir.
2. Veliler, farklı türdeki - Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği, sözsüz müzikler, marşlar vb.- müzikleri çocuklarına dinletmelidir. Çocuklarına farklı türdeki müzikleri dinleterek onların müzik kültürünün oluşmasına katkı sağlamalıdır.

3. Veliler, müzik kapsamında oluşturulan konser ve hobi kursları gibi sosyal faaliyetlere katılımda çocuklarını desteklemeli ve onları cesaretlendirmelidir.

5.3.6. Söz Yazarlarına ve Bestecilerine neriler

1. Türkçe pop şarkıları ortaokul ğrencilerinin ilgisini çekse de birçok Türkçe pop şarkısı, hedef kitlenin sosyal, zihinsel ve psikolojik gelişimlerini olumsuz yönde etkileyecek şiddet, cinsellik, karamsarlık gibi unsurlar içermektedir. Söz yazarlarının şarkılarının geniş kitlelere ulaştığını göz önünde bulundurarak dili kullanmada daha özenli olmalıdır.
2. Büyük kitlelere ulaşan Türkçe pop şarkılarının sözleri piyasaya sunulmadan önce çocukların da dinlediği göz önüne alınarak dili ve kültürü denetleyen “Pop şarkılarını Denetim Komisyonu” kurulmalı ve Türkçe pop şarkıları uzman kişilerce dil ve kültürel açıdan değerlendirilmelidir.
3. Söz yazarları şarkılarının popülerliği yakalayıp yakalayamaması noktasında kaygı duymaktadır. Bu kaygı neticesinde sözlerin anlamsal tutarlılığından ziyade ritmik olarak uyumuna dikkat etmektedir. Bu da dil estetiğine anlam açısından zarar vermektedir. Hatta deyim gibi kalıplaşmış ifadelerin bile değerştirilmesine ve yanlış kullanılmasına neden olmaktadır. Söz yazarları popüler kültüre bir ürün kazandırırken dile zarar verebildiğinin farkına varmalı ve bu konuda özenli davranmalıdır.
4. Araştırma kapsamında incelenen Türkçe pop şarkılarında söz yazarlarının sadece aşk temasını işlediği sonucuna ulaşılmıştır. Söz yazarları tarafında aşk teması dışında millî kültür, sevgi, toplum hayatı, hak ve özgürlükler, bilim ve teknoloji, duyular, güzel sanatlar, doğa ve evren gibi farklı temaların işlendiği pop şarkılar yazılmalıdır.
5. Türkçe pop şarkılarında atasözü ve özdeyiş kullanımına rastlanmamıştır. Söz yazarları şarkılarında dilin zenginliğini ortaya koyan atasözü ve özdeyişlere de yer vermelidir. Temaya uygun olabilecek şekilde atasözleri ve zdeyişler seçilmeli ve doğru bir şekilde kullanılmalıdır. Böylelikle kültürel unsurlar Türkçe pop şarkıları ile de aktarılmalıdır. Deyim kullanırken de doğru bir şekilde kullanılmasına önem verilmelidir.
6. Ortaokul ğrencilerinin ilgiyle ve dikkatle dinlediği bir müzik tarzı olan Türkçe pop müzik dikkate alınarak eğitimde kullanılabilecek şarkılar bestelenip ünlü

şarkıcılar tarafından seslendirilebilir. Değerler eğitimini çerçevesinde yazılan şarkı sözleri Türkçe pop şarkı ritmine uygun bestelenmeli ve seslendirilmelidir. Böylelikle ortaokul öğrencilerinin ritim olarak sevdiği Türkçe pop şarkıları aracılığıyla kazandırılması gereken değerler eğlenceli bir şekilde kazandırılmış olacaktır.

5.3.7. Türkçe Pop Şarkıcılarına Öneriler

1. Türkçe pop şarkıcıları, seslendirmek üzere Türkçe pop şarkılarını seçerken o pop şarkısının dili ve kültürü doğru bir şekilde aktarıp aktarmadığını değerlendirmelidir.
2. Türkçe pop şarkıcıları, kendilerini dinleyen kitle içerisinde ortaokul öğrencilerinin de olduğunu göz önünde bulundurarak çocukların müzik zevklerini olumlu etkileyebilecek şarkıları seslendirme konusunda özen göstermelidir.
3. Araştırma kapsamında incelenen Türkçe pop şarkılarının tamamının temasının aşk olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe pop şarkıcıları seslendirdikleri şarkıların aşk teması dışında millî kültür, sevgi, toplum hayatı, hak ve özgürlükler vb. temaları içermesine özen göstermelidir.
4. Türkçe pop şarkıcıları seslendirdikleri Türkçe pop şarkıları seçerken Türk edebiyatından faydalanmalıdır. Türk edebiyatı üzerine çalışan akademisyenlerden yardım isteyerek seslendirdikleri Türkçe pop şarkılarının dili ve kültürü etkin bir şekilde aktarmasına aracı olmalıdır.

KAYNAKLAR

- Aksan, D. (1999). *Şiir dili ve Türk şiir dili*. Ankara: Engin.
- Aksan, D. (2015). *Türkçenin sözcük varlığı*. Ankara: Bilgi.
- Aksoy, Ö. A. (1988). Atasözleri, deyimler. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten-* 1962 (217), 131-166. http://turkoloji.cu.edu.tr/YENI%20TURK%20DILI/aksoy_01.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Alp, Ö. (2009). *Müzik kültürü ve eğitimi 2.cilt/ "yurtta sulh, cihanda sulh" sürecinde; "müzikte yozlaşma ve kirlenme" bağlamında, "Türk müzik öğretmenleri"nin görev ve sorumlulukları*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu.
- Aytaş, G. (2011). *Çağdaş gelişmeler ışığında şiir tahlilleri*. Ankara: Akçağ.
- Banguoğlu, T. (2004). *Türkçenin grameri*. Ankara: TDK.
- Bayraktar, N. (2000). *Orta Türkçede fülimsiler*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. <file:///C:/Users/DELL/Downloads/098519.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Bayraktar, N. (2018). *Dil bilimi*. Ankara: Nobel.
- Calp, M. (2018). *Edebiyat bilgi ve kuramları 2*. Ankara: Nobel.
- Coşkun, M. V. (2015). *Standart Türkçede ses olaylarının sebep-sonuç ilişkisi çerçevesinde yeniden sınıflandırılması*. Dil Bilimi, Dil Bilgisi ve Dil Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Muğla Üniversitesi, Muğla. <http://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/CO%C5%9EKUN-Mustafa-Volkan-STANDART-T%C3%9CRK%C3%87EDE-SES-OLAYLARININ-SEBEP-SONU%C3%87-%C4%B0L%C4%B0%C5%9EK%C4%B0S%C4%B0%C3%87ER%C3%87EVES%C4%B0NDE-YEN%C4%B0DEN-SINIFLANDIRILMASI.pdf> sayfasından erişilmiştir.

- Çiftçi, E. (2010). Popüler kültür, popüler müzik ve müzik eğitimi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 149-161. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/67640> sayfasından erişilmiştir.
- Demirel, M. (2018). *Ortaokul öğrencilerinin dinledikleri müzik eserlerinin söz varlığı unsurları açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya. <file:///C:/Users/DELL/Downloads/528983.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Eker, S. (2011). *Çağdaş Türk dili*. Ankara: Grafiker.
- Ergin, M. (2005). *Üniversiteler için Türk dili*. İstanbul: Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım.
- Ergün, M. (2010). *Estetik (Sanat Felsefesi). Felsefeye Giriş (Estetik)*. <http://mustafaergun.com.tr/wordpress/wpcontent/uploads/2015/11/sanatfelsefesi.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Güner, U. (2018). *Youtube platformunda yayınlanan pop müzik üzerine nitel bir analiz*. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> sayfasından erişilmiştir.
- Güney, N. Aytan, T., & Şengül, M. (2014). Müziksel-ritmik zekâyâya yönelik etkinliklerin dil bilgisi öğretiminde akademik başarıya etkisi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 120-134. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/185369> sayfasından erişilmiştir.
- Gürbüz, F. (2008). Mecaz kapsamındaki anlamlar ve bu anlamlar arasındaki ince ayrıntılar. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 197-2012. <https://dergipark.org.tr/erziefd/issue/5997/79904> sayfasından erişilmiştir.
- Kaplan, A. (2013). *Kültürel müzikoloji*. İstanbul: Bağlam.
- Kaplan, M. (2016). *Kültür ve dil*. İstanbul: Dergâh.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Karpuz, H.Ö., & Akçataş, A. (2001). Metinde anlam bağları üzerine. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 18, 37-47. <http://acikerisim.iku.edu.tr/bitstream/handle/11413/3520/Metinde%20Anlam%20Ba%20lar%20%20C3%9Czerine.pdf?sequence=1> sayfasından erişilmiştir.

- Kocakaplan, İ. (2014). *Açıklamalı edebî sanatlar*. İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı.
- Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi grameri şekil bilgisi*. Ankara: TDK.
- Kral müzik (2018). <https://www.kralmuzik.com.tr/top-listeler/kral-pop-radyo-top-502> adresinden erişilmiştir.
- Küçükcaplan, U. (2016). *Türkiye'nin pop müziği*. İstanbul: Ayrıntı.
- MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe dersi (6, 7, ve 8. Sınıflar) öğretim programı*. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- MEB. (2018). Türkçe dersi öğretim programı. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=663> sayfasından erişilmiştir.
- Nerimanoğlu, K.V. (2017). Dil ve estetik. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*. 4(12), 156-184. <https://dergipark.org.tr/atdd/issue/36311/411349> sayfasından erişilmiştir.
- Nişancı, İ. (2015). *Türkçe şarkıların dil öğretiminde kullanımı*. Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları “Balkanlarda Türkçe” Konferans’ında sunulmuş bildiri, Işık Üniversitesi, Erbil. https://www.researchgate.net/publication/278016113_Turkce_Sarkilarin_Dil_Ogretiminde_Kullanimi sayfasından erişilmiştir.
- Oğuz, Ö. (2013). Terim olarak somut olmayan kültürel miras. *Millî Folklor Dergisi*. 25(100), 5-13. <http://www.millifolklor.com/Dosyalar/399662568ad64c5eabcbdbb9f0302598.pdf#page=7> sayfasından erişilmiştir.
- Özdemir, S. (2009). *Müzik kültürü ve eğitimi / popülerleşme sürecinde Türk müziği ve bu süreçte bestekâr Saadettin Kaynak*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu.
- Türk Dil Kurumu. (2011). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK.
- Vardar, B. (2002). *Açıklamalı dilbilim terimleri sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları, file:///C:/Users/DELL/Downloads/0666Sozluk_Achiklamali_Dilbilim_Terimleri_Sozlughu_Berke_Vardar.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Yağışan, N. Köksal, O., & Karaca, H. (2014). İlkokul matematik derslerinde müzik destekli öğretimin başarı, tutum ve kalıcılık üzerindeki etkisi. *İdil Dergisi*, 3(11), 1-

26. <http://www.idildergisi.com/makale/pdf/1385669743.pdf> sayfasından erişilmiştir.

Yalçın, A. (2018). *Son bilimsel gelişmeler ışığında Türkçenin öğretimi yöntemleri*. Ankara: Akçağ.

Yıldırım, D. (1999). Dede Korkut'tan Ozan Barış'a Dönüşüm. *Türk Dili Dergisi*, 1(565-570), 505-530.

EKLER

EK 1. Görüşme Formu

TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN DERSLERİNDE TÜRKÇE POP ŞARKILARINI KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞME FORMU

Değerli Meslektaşım,

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalında “Türkçe Pop Şarkılarının Dil Estetiği Açısından Değerlendirilmesi” adlı tez çalışmamı yürütmekteyim. Bu görüşme formu Türkçe öğretmenlerinin derslerinde Türkçe pop şarkılarını kullanımına yönelik görüşlerini ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır.

Araştırma sonuçları, Türkçe pop şarkılarının Türkçe derslerinde kullanımına yönelik görüşlerin ortaya konulmasına katkı sağlayacaktır.

Değerlendirme yapılırken hiçbir şekilde isminiz belirtilmeyecektir.

Gösterdiğiniz ilgi ve katılımlarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Dr. Öğr. Üyesi Özlem BAYRAK CÖMERT

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi

Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı

Tuğba DOĞAN

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Enstitüsü

Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

Türkçe Öğretmeni

dtugbadogan@gmail.com

I. BÖLÜM

KİŞİSEL VE MESLEKİ SORULAR

1. Görev Yaptığınız İlçe:

2. Cinsiyetiniz:

() K () E

3. Mezun Olduğunuz Okul Türü:

a. Lisans () b. Yüksek Lisans () c. Doktora ()

4. Mezun Olduğunuz Bölüm:

a. Türkçe Eğitimi ()

b. Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi ()

c. Türk Dili ve Edebiyatı (Fen-Edebiyat Fakültesi) ()

ç. Diğer ()

5. Hizmet Süreniz:

a. 5 yıldan az () b. 5-10 yıl () c. 10-20 yıl () ç. 20 yıl ve üstü ()

II.BÖLÜM

6. Derslerinizde müziği kullanır mısınız?

- a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise derste kullanılan müzik türleri şunlardır:

.....
.....

KISMEN ise derste kullanılan müzik türleri şunlardır:

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....
.....

7. Derslerinizde öğrencilerinizin temel dil becerilerini kazandırırken Türkçe pop şarkı kullanmayı düşündünüz mü?

- a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise neden?

.....
.....

KISMEN ise neden?

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....
.....

8. Derslerinizde dinleme/izleme becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız?

- a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise Türkçe pop şarkıları aracılığı ile kazandırılan dinleme/izleme becerisi kapsamında yapılan etkinlikler şunlardır:

.....
.....

KISMEN ise Türkçe pop şarkıları aracılığı ile kazandırılan dinleme/izleme becerisi kapsamında yapılan etkinlikler şunlardır:

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....
.....

9. Derslerinizde konuşma becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız?

a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise Türkçe pop şarkıları aracılığı ile kazandırılan konuşma becerisi kapsamında yapılan etkinlikler şunlardır:

.....
.....

KISMEN ise Türkçe pop şarkıları aracılığı ile kazandırılan konuşma becerisi kapsamında yapılan etkinlikler şunlardır:

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....

10. Derslerinizde okuma becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız?

a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise Türkçe pop şarkıları aracılığı ile kazandırılan okuma becerisi kapsamında yapılan etkinlikler şunlardır:

.....
.....

KISMEN ise Türkçe pop şarkıları aracılığı ile kazandırılan okuma becerisi kapsamında yapılan etkinlikler şunlardır:

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....
.....

11. Derslerinizde yazma becerisini kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız?

a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise Türkçe pop şarkıları aracılığı ile kazandırılan yazma becerisi kapsamında yapılan etkinlikler şunlardır:

.....

KISMEN ise Türkçe pop şarkıları aracılığı ile kazandırılan yazma becerisi kapsamında yapılan etkinlikler şunlardır:

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....

12. Derslerinizde dil bilgisine ait kazanımları kazandırırken Türkçe pop şarkılarını kullanır mısınız?

a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise Türkçe pop şarkıları aracılığı ile kazandırılan dil bilgisi kazanımları kapsamında yapılan etkinlikler şunlardır:

.....
.....

KISMEN ise Türkçe pop şarkıları aracılığı ile kazandırılan dil bilgisi kazanımları kapsamında yapılan etkinlikler şunlardır:

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....
.....

13. Türkçe pop şarkılarının, dinleme/izleme becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz?

a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise neden?

.....
.....

KISMEN ise neden?

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....
.....

14. Türkçe pop şarkılarının, konuşma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz?

a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise neden?

.....
.....

KISMEN ise neden?

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....
.....

15. Türkçe pop şarkılarının, okuma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz?

a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise neden?

.....
.....

KISMEN ise neden?

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....
.....

16. Türkçe pop şarkılarının, yazma becerisine yönelik kalıcılığı arttırdığından bahsedebilir miyiz?

a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise neden?

.....
.....

KISMEN ise neden?

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....

17. Türkçe pop şarkılarının, dil bilgisi konularının kalıcılığını arttırdığından bahsedebilir miyiz?

a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise neden?

.....
.....

KISMEN ise neden?

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....
.....

18. Türkçe pop şarkılarını, dersin herhangi bir aşamasında kullanır mısınız?

- a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise hangi aşamasında kullanırsınız?

.....
.....

KISMEN ise hangi aşamasında kullanırsınız?

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....
.....

19. Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının öğrencilerin telaffuzunu olumlu etkilediğini düşünür müsünüz?

- a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise nasıl?

.....
.....

KISMEN ise nasıl?

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....
.....

20. Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının öğrencilerin söz varlığını zenginleştirmede olumlu etkisinin olduğunu düşünür müsünüz?

- a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise nasıl?

.....
.....

KISMEN ise nasıl?

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....
.....

21. Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının, dildeki yanlış kullanımlar açısından farkındalık oluşturabileceğinden bahsedebilir miyiz?

- a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise neden?

.....
.....

KISMEN ise neden?

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....
.....

22. Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının, öğrencilerin motivasyonunu arttırdığından bahsedebilir miyiz?

- a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise neden?

.....
.....

KISMEN ise neden?

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....
.....

23. Türkçe pop şarkılarının derste kullanımının, öğrencilerin derse olan katılımlarını olumlu yönde etkileyeceğini düşünür müsünüz?

- a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır ()

EVET ise neden?

.....
.....

KISMEN ise neden?

.....
.....

HAYIR ise neden?

.....
.....

EK 2. Araştırma İzni

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 14588481-605.99-E.8734457
Konu : Araştırma İzni

02.05.2019

GAZİ ÜNİVERSİTESİNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2017/25 nolu Genelgesi.
b) 10.04.2019 tarihli ve 12571 sayılı yazınız.

Enstitünüz Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Tuğba DOĞAN'ın "**Türkçe Pop Şarkılarının Dil Estetiği Açısından Değerlendirilmesi**" konulu uygulama talebi Müdürlüğümüzce uygun görülmüş ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine bilgi verilmiştir.

Görüşme formunun (10 sayfa) araştırmacı tarafından uygulama yapılacak sayıda çoğaltılması ve çalışmanın bitiminde bir örneğinin (cd ortamında) Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Şubesine gönderilmesini rica ederim.

Hayati KOCA
Vali a.
Milli Eğitim Müdür V.

Güvenli Elektronik İmzalı
Aslı İle Aynıdır.

02.05.2019

Adres: Emniyet Mah. Alparslan Türkeş Cad. 4/A
Yenimahalle/ANKARA
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: istatistik06@meb.gov.tr

Bilgi için: D. KARAGÜZEL

Tel: 0 (312) 212 36 00
Faks: 0 (312) 221 02 16

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 41aa-6714-3e46-8dae-6c69 kodu ile teyit edilebilir.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..